

Η ΕΥΕΛΙΚΤΗ ΖΩΝΗ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ *ΑΤΤΙΚΗΣ*

Σχολικό έτος 2003-2004

Υπεύθυνος φορέας: **Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος**
Ομότιμος Καθηγητής Α.Π.Θ.
Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Το έργο συγχρηματοδοτείται από το Γ΄ Κ.Π.Σ. της Ευρωπαϊκής Ένωσης
(75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και 25% από εθνικούς πόρους)

Ενέργεια 2.2.1.: «Αναμόρφωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων και εκπαιδευτικού υλικού στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση»

Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.γ.: «Πειραματικά Προγράμματα Εκπαίδευσης»

Τίτλος Έργου: *«Διεύρυνση της Ευέλικτης Ζώνης στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση»*

Επιστημονικός υπεύθυνος έργου: **Γεώργιος Ν. Σκαλιάπας**
Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

ISBN: 960-407-166-1

Παραγωγή: Χρωμοτύπ Θεσσαλονίκης α.ε.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<i>Πρόλογος του Προέδρου του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου</i>	5
<i>Σχολεία που συμμετέχουν στο πρόγραμμα της Ευέλικτης Ζώνης</i>	6
6/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΟΥ ΖΑΝΝΕΙΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΕΚΑΛΗΣ «Ολυμπιακοί Αγώνες, Ολυμπιακά Αγωνίσματα, Ολυμπιακός Ύμνος, Κατασκευή Ολυμπιακής Σημαίας»	8
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΡΥΟΝΕΡΙΟΥ «Λίμνες - Υδροβιότοποι της Χώρας μας»	9
1^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ «Το αγαπημένο μου παιχνίδι»	12
14^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ «Μορφές του Βυζαντινού πολιτισμού. Περιβαλλοντικοί παράγοντες που επηρέασαν τη χρήση των υλικών κατά τη βυζαντινή περίοδο»	14
21^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΕΙΡΑΙΑ «Το Νερό»	16
29^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ «Νίκος Γκάτσος - Πολιτισμικές γειτονιές - Βιώσιμες πόλεις»	18
7^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΔΑΦΝΗΣ «Τα Απορρίμματα»	20
1^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΑΝΔΡΑΣ «Το Ηλιακό μας σύστημα»	22
9^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ «Οι εποχές του χρόνου και οι μήνες του»	25
10^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ Π. ΦΑΛΗΡΟΥ «Τρένα φεύγουν, τρένα έρχονται»	27
21^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΒΡΙΑΗΣΣΙΩΝ «Ελληνική λαϊκή τέχνη και λαϊκό παραμύθι»	29
2^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ «Το σχολείο συναντά την κοινωνία»	32
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΦΙΛΟΘΕΗΣ «Η οικογένεια άλλοτε και τώρα»	33
23^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΕΙΡΑΙΑ «Η συνοικία μας, το Χατζηκυριάκειο»	36
10^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ «Κουκλοθέατρο»	39
11^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΧΑΛΑΝΔΡΙΟΥ «Χαλάνδρι, Πολύδροσο. Μια παλιά γειτονιά»	43

36° ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ «Αρχαίοι ναοί – Η Ακρόπολη»	46
1° ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΡΤΕΜΙΔΑΣ «Ο άρτος ημών ο επιούσιος»	48
2° ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΝΕΑΣ ΧΑΛΚΗΔΟΝΑΣ, ΑΤΤΙΚΗΣ «Ευρώπη: Η δική μας ήπειρος»	51
6° ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΡΕΝΤΗ «Η γοργόνα και ο μύθος της»	54
12° ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΊΛΙΟΥ «Ειρήνη - Δώρο για όλους»	57
21° ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΧΑΡΝΩΝ «Αφύπνιση γλωσσών μέσα από Ρώσικα και Αγγλικά - Κέλτικα παραμύθια»	59
1° & 2° ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΛΥΒΙΩΝ «Εμείς όλοι κι ένας – ένας χωριστά...»	60
16° ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ «Τα δικαιώματα του παιδιού»	61
3° ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ «Τα έθιμα του Δωδεκαήμερου μέσα από διάφορες μορφές Τέχνης»	64
2° ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗΣ «Ταξιδεύοντας στο χρόνο με ένα παιχνίδι»	65
16° ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΓΑΛΑΤΣΙΟΥ «Τα ζώα της Ελλάδας και οι συνθήκες ζωής τους»	67
74° ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ «Η Δ΄ τάξη ταξιδεύει στην Ελλάδα»	69
74° ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΦΙΛΟΘΕΗΣ «Το μουσείο της τάξης»	75
2° ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΚΕΡΑΤΕΑΣ «Τα Μέταλλα»	77
12° ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΓΑΛΑΤΣΙΟΥ «Το θέατρο»	81
1° ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΔΙΟΝΥΣΟΥ «Παραμύθι»	86
11° ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ, ΤΜΗΜΑ ΚΛΑΣΙΚΟ «Κυκλοφορώ με ασφάλεια στο δρόμο»	90
9° ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ «Οι Δεινόσαυροι»	92
2° ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟΥ ΑΓΙΟΥ Ι. ΡΕΝΤΗ «Ελαία. Από την ελιά στο λαδάκι»	93

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το Υπ.Ε.Π.Θ., μέσω του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, με την εφαρμογή και την αξιολόγηση του καινοτόμου προγράμματος «Ευέλικτη Ζώνη» (Ε.Ζ.) σε σχολικές μονάδες της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, επιδιώκει την υιοθέτηση από τους εκπαιδευτικούς εναλλακτικών μεθόδων διδασκαλίας και μάθησης. Σκοπός του προγράμματος είναι η σύνδεση της σχολικής γνώσης με την καθημερινή ζωή που θα συμβάλει στον εκσυγχρονισμό του εκπαιδευτικού μας συστήματος.

Το πρόγραμμα της Ευέλικτης Ζώνης βασίζεται στην αναδιάταξη του σχολικού χρόνου, ώστε να διατίθενται τουλάχιστον δύο ώρες από το εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα του σχολείου για τη μελέτη θεμάτων, που παρουσιάζουν γενικότερο ενδιαφέρον, με διαδικασίες συλλογικής διερεύνησης. Παράλληλα η Ε.Ζ. δημιουργεί τις προϋποθέσεις για την εφαρμογή των καινοτομιών που εισάγουν το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών και τα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών των γνωστικών αντικειμένων που διδάσκονται στο σημερινό σχολείο.

Στο πλαίσιο της δημοσιοποίησης-διάχυσης των αποτελεσμάτων του προγράμματος, πραγματοποιείται η παρούσα έκδοση, στην οποία δημοσιεύονται σχέδια εργασίας που εκπονήθηκαν από μαθητές/τριες σε συνεργασία με τους δασκάλους/ες τους κατά τη διάρκεια υλοποίησης του πιλοτικού προγράμματος. Η επιλογή του υλικού πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με τους κατά τόπους σχολικούς συμβούλους, με τα μέλη των Τοπικών Επιτροπών Στήριξης και το μέλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου που ήταν υπεύθυνο στην αντίστοιχη διοικητική περιφέρεια. Το περιεχόμενο του περιοδικού αποτελεί ένα πρωτογενές εκπαιδευτικό υλικό, που θεωρούμε ότι μπορεί να δώσει αφορμή για ανάληψη παρόμοιων πρωτοβουλιών και από άλλα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας.

Θα επιθυμούσαμε, τέλος, να εκφράσουμε τις θερμές ευχαριστίες μας σε όλους τους συντελεστές.

**Ο Πρόεδρος
του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου**

**Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος
Ομότιμος Καθηγητής Α.Π.Θ.**

**Κατάσταση σχολείων της περιφέρειας
που υλοποιούν πρόγραμμα Ευέλικτης Ζώνης**

ΣΧΕΔΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (για δημοσίευση στο υπό έκδοση περιοδικό)				
α/α	ΘΕΜΑ	ΣΧΟΛΕΙΟ	ΤΑΞΗ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ
1	Ολυμπιακοί Αγώνες	Δημοτικό Ζαννείου Ιδρύματος Εκάλης	Γ'.Δ'	-Αναγνώστου Πελαγία -Παπαδόπουλος Ιωάννης
2	Λίμνες-υδροβιότοποι της χώρας μας	Κρουονερίου	Δ'	Θωμαΐδου Φωτεινή
3	Το αγαπημένο παιχνίδι	1 ^ο Αμαρουσίου	Β'	Αλβανός Δούκας
4	Μορφές του Βυζαντινού Πολιτισμού. Περιβαλλοντικοί παράγοντες που επηρέασαν τη χρήση των υλικών κατά τη βυζαντινή περίοδο.	14 ^ο Καλλιθέας	Ε'	Τσιφλίδου Χρυσούλα
5	Το νερό	21 ^ο Πειραιά	Ε'	Πασχάλης Ιωάννης
6	Νίκος Γκάτσος- Πολιτισμικές γειτονιές- Βιώσιμες Πόλεις	29 ^ο Αθηνών	Όλες οι τάξεις	Όλοι
7	Τα απορρίμματα	7 ^ο ν Δάφνης	Δ'	Παπακώστα Ελισάβετ
8	Το ηλιακό μας σύστημα	1 ^ο Μάνδρας	Ε'	Δόβα Ευφροσύνη
9	Οι εποχές του χρόνου και οι μήνες του	9 ^ο Αγ. Αναργύρων	Β'	Φωτοπούλου Σταυρούλα
10	Τρένα φεύγουν-Τρένα έρχονται.	10 ^ο Παλ. Φαλήρου	Β'	-Χατζηδούκα Νίνα -Χριστοπούλου Καλλιόπη
11	Ελληνική Λαϊκή Τέχνη & Λαϊκό παραμύθι	1 ^ο Βριλησίων	Δ'	Μουρίκη Χριστίνα
12	Το σχολείο συναντά την κοινωνία.	2 ^ο Αγ. Βαρβάρας	Γ'	-Χατζηευθυμίου Ευθύμης -Ποδηματάς Κων/νος -Τζίμας Κων/νος
13	Η οικογένεια, άλλοτε και τώρα	Φιλοθέης	Α'	Φωνιά Μαρία
14	Η συνοικία μας: το Χατζηκυριάκειο	23 ^ο Πειραιά	Δ'	Ζαράνη Μαρία
15	Κουκλοθέατρο: από την κατασκευή στη σχολική παράσταση	10 ^ο Κερατσινίου	Ε'	Βινιχάκης Μανόλης
16	Χαλάνδρι-Πολύδροσο: Μια παλιά γειτονιά.	11 ^ο Χαλανδρίου	Ε'	Ζαχαράτου Αικατερίνη
17	Αρχαίοι ναοί-Η Ακρόπολη	36 ^ο Περιστερίου	Δ'	Βεργέτης Γιάννης
18	Ο άρτος ημών ο επιούσιος	1 ^ο Αρτέμιδας	Ε'	Μωραΐτης Αντώνης
19	Ευρώπη:η δική μας ήπειρος	2 ^ο Ν. Χαλκηδόνας	Ε'	Θεοδοσάκης Δημήτριος
20	Η γοργόνα και ο μύθος της	6 ^ο Αγ. Ιωάννη Ρέντη	Γ'	Μάλλιου Μαρίνα
21	Ειρήνη-Δώρο για όλους ;	12 ^ο Ιλίου	Ε'	Τριάντου Σωτηρία
22	Αφύπνιση γλωσσών μέσα από τα Ρώσικα και Αγγλικά-Κέλτικα παραμύθια	21 ^ο Αχαρνών	Στ'	Μαυράκη μελομένη Σουλτάτη Αρετή
23	Εμείς όλοι κι' ένας -ένας χωριστά	1 ^ο και 2 ^ο Καλυβίων	Γ'	Μπουγιούκου Χρυσούλα
24	Τα δικαιώματα του παιδιού	16 ^ο Περιστερίου	Στ'	Γιάνναρος Χρήστος Νανόπουλος Ιωάννης
25	Τα έθιμα του Δωδεκαημέρου μέσα από διάφορες μορφές τέχνης	3 ^ο Ελληνικού	Β'	Μακρή Σωτηρία
26	Ταξιδεύοντας στο χρόνο μ' ένα παιχνίδι	2 ^ο Μεταμόρφωσης	Γ'	Αλμπάνη Ευσταθία Μαρνέρα Παγώνα
27	Τα ζώα της Ελλάδας και οι συνθήκες ζωής τους	16 ^ο Γαλασίου	Α'	Τζαμουράνη Παρασκευή
ΣΧΕΔΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (Για συμπλήρωση)				

1	Η Δ΄ τάξη ταξιδεύει στην Ελλάδα	74 ^ο Αθηνών	Δ΄	Γρατσία Ελένη
2	Το Μουσείο της τάξης	Φιλοθέης	ΣΤ΄	Αγγελάκου Χριστίνα
3	Τα μέταλλα	2 ^ο Νηπ/γείο Κερατέας	Νηπ/γείο	Τσίρου Κατερίνα
4	Το θέατρο	12 ^ο Νηπιαγωγείο Γαλασίου	Νηπ/γείο	-Κατσούδα Δήμητρα, Μαντά Ελένη, Τούλη Σοφία
5	Παραμύθι	1 ^ο Διονύσου	Α΄	Κουβέλη Μαρία-Ελένη
6	Κυκλοφορώ με ασφάλεια στο δρόμο.	11 ^ο Νηπ/γείο Ν. Ιωνίας	Νηπ/γείο	Κολίτσα Στέλλα
7	Οι δεινόσαυροι	9 ^ο Νηπ/γείο Περιστερίου	Νηπ/γείο	Κουγέλα Κατερίνα Ανδριοπούλου Σουλτάνα
8	Ελαία: από την ελιά στο λαδάκι	2 ^ο Νηπ/γείο Ρέντη	Νηπ/γείο	Μπακάλη Άννα Τσοχανταρίδου Μάρθα

ΔΕ ΣΤΑΛΟΗΚΑΝ (Είχαν επιλεγεί).

1	Οι πρώτες έννοιες του περιβάλλοντος	Ειδικό Πειραματικό Μ.Δ.Δ.Ε. Καισαριανής	Όλες οι τάξεις	Βαλσάμη Νίκη, Θωμόπουλος Νίκος, Γαστεράτου Ελένη, Τασιόπουλος Παναγιώτης, Μαυρογονάτου Ελένη, Μουράτογλου Κυριακή
2	Νοσταλγική περιπλάνηση στο ελληνικό παιχνίδι.	5 ^ο Νηπ/γείο Χαϊδαρίου.	Νηπ/γείο	Δασκάλου Χρυσαιγή
3	Κυκλοφοριακό πρόβλημα-Κυκλοφοριακή Αγωγή	3 ^ο Αργυρούπολης	Δ΄, Ε΄	Φουρφουριανάκης Αντώνης Μεγαλοκονόμου Ειρήνη Κούτσιαρη Αικατερίνη
4	Ολυμπιακοί Αγώνες	1 ^ο Νηπ/γείο Γαλασίου	Νηπ/γείο	Ευθυμιοπούλου Αγάπη Χαβρεδάκη Αργυρώ
5	Το αμπέλι και τα προϊόντα του	1 ^ο Παπάγου	Ε΄	Ανδρεάδου Σουλτάνα
6	Αγωγή στοματικής υγείας-Προληπτική οδοντιατρική	12 ^ο & 14 ^ο Ν. Σμύρνης	Α΄	Γιαννατσούλια Ελένη Αντωνοπούλου Γεωργία

ΘΕΜΑ: «Ολυμπιακοί Αγώνες, Ολυμπιακά Αγωνίσματα, Ολυμπιακός Ύμνος, Κατασκευή Ολυμπιακής Σημίας»

6/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΟΥ ΖΑΝΝΕΙΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΕΚΑΛΗΣ
Εκπαιδευτικοί υλοποίησης: *Αναγνώστου Πελαγία, Παπαδόπουλος Ιωάννης*
Τάξη Γ' & Δ'

A. Κριτήρια επιλογής

1. Επικαιρότητα. Λόγω της ανάληψης των Ολυμπιακών αγώνων από τη χώρα μας.
2. Καλλιέργεια Ολυμπιακού πνεύματος.
3. Δημιουργία κλίματος συμμετοχής στα Ολυμπιακά και πολιτιστικά δρώμενα.
4. Καλλιέργεια αισθήματος φιλίας και συναδέλφωσης.
5. Ιδιαίτερες ικανότητες των παιδιών στον αθλητισμό.

B. Διάρκεια επεξεργασίας σχεδίου εργασίας

Νοέμβριος 2003 - Μάιος 2004

Γ. Χώροι υλοποίησης προγράμματος

Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε στις αίθουσες των τάξεων, στις αθλητικές εγκαταστάσεις του Ζαννείου Ιδρύματος (στίβος, γήπεδα, πινγκ-πονγκ), στην αίθουσα υπολογιστών και στην αίθουσα πολλαπλών χρήσεων του σχολείου.

Δ. Στόχοι

1. Πληροφόρηση των παιδιών για τους Ολυμπιακούς αγώνες.
2. Το ιδεώδες των Ολυμπιακών αγώνων.
3. Η ευγενής άμιλλα και το « ευ αγωνίζεσθαι »
4. Ομαδικότητα- συνεργασία
5. Η έννοια κι η αξία του εθελοντισμού.
6. Η Ολυμπιακή εκχειρίδα.
7. Το παιχνίδι ως μέσο εκμάθησης και κατάκτησης σωματικών και γνωστικών δεξιοτήτων.

Ε. Εκτέλεση σχεδίου εργασίας - μεθοδολογία

Ακολουθήθηκε η ομαδοσυνεργατική μέθοδος. Τα παιδιά χωρίστηκαν σε τρεις ομάδες, δυο της Δ' τάξης και μια της Γ' τάξης. Οι ομάδες δούλεψαν ισότιμα, συλλέγοντας πληροφορίες και συμμετέχοντας σε όλες τις δραστηριότητες. Οι υπεύθυνοι του προγράμματος ήταν πάντα δίπλα στις ομάδες ενθαρρύνοντας και βοηθώντας όπου πρέπει τα παιδιά.

Σε δεύτερο στάδιο οι υπεύθυνοι αξιολόγησαν το σύνολο των πληροφοριών και το ταξινομήσαν πριν το παρουσιάσουν. Οι πηγές στις οποίες τα παιδιά ανάτρεξαν ήταν οι εξής:

- Φυλλάδια από τον «ΑΘΗΝΑ 2004 »
- Εγκυκλοπαίδειες
- Αθλητικές ή άλλες εφημερίδες με αφιερώματα
- Διευθύνσεις από το διαδίκτυο.

ΣΤ. Ανάλυση δραστηριοτήτων

1. Η πρώτη ομάδα συλλέγει πληροφορίες για τη διεξαγωγή των αγώνων κατά την αρχαιότητα. Η δεύτερη ομάδα για τους αγώνες στη σύγχρονη εποχή και η τρίτη ομάδα για τα ολυμπιακά αγωνίσματα. Σε συνεργασία και οι τρεις ομάδες φτιάχνουν κατάλογο με τους Έλληνες Ολυμπιονίκες.
2. Παρουσίαση στην τάξη των εργασιών της κάθε ομάδας – συλλογικές εργασίες.
3. Οι ομάδες ζωγραφίζουν, χρησιμοποιούν κόλλες και ψαλίδια, πλαστελίνη.
4. Αναπαράσταση αγωνισμάτων. Οι ομάδες, στην αυλή του σχολείου, παίρνουν μέρος σε αναπαραστάσεις των ολυμπιακών αγωνισμάτων.
5. Παρακολούθηση της αφής της ολυμπιακής φλόγας (25 –3 -04) σε βίντεο και την επομένη μέρα συζήτηση.
6. Φωτογράφιση των δραστηριοτήτων.
7. Παρακολούθηση σχετικής βιντεοκασέτας.

Ζ. Παρουσίαση του προγράμματος

1. Το πρόγραμμα παρουσιάστηκε στην αίθουσα πολλαπλών χρήσεων: Παρουσίαση υλικού από την κάθε ομάδα ξεχωριστά.
2. Έγινε έκθεση ζωγραφικής-φωτογραφίας με έργα των μαθητών όλων των ομάδων.
3. Επισκέφθηκαν την έκθεση όλοι οι μαθητές του σχολείου.
4. Έγινε αναπαράσταση αγωνισμάτων στις αθλητικές εγκαταστάσεις του Ζαννείου Ιδρύματος σε όλους τους μαθητές του σχολείου.

Στην αρχή έγινε ενημέρωση σε όλους τους μαθητές του σχολείου για τα ολυμπιακά αγωνίσματα από την έναρξη των ολυμπιακών αγώνων ως σήμερα.

Η. Παρατηρήσεις

Υπάρχει προγραμματισμός οι μαθητές να επισκεφτούν την Ολυμπιακή φλόγα στο Παναθηναϊκό στάδιο το πρώτο δεκαήμερο του Μαΐου. Το πρόγραμμα συνεχίζεται και θα ολοκληρωθεί σύμφωνα με τον προγραμματισμό του. Στο τέλος το πρόγραμμα θα αξιολογηθεί από τους υπεύθυνους εκπαιδευτικούς.

ΘΕΜΑ: «Λίμνες - Υδροβιότοποι της Χώρας μας»
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΡΥΟΝΕΡΙΟΥ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Φωτεινή Θωμαΐδου
Τάξη Δ¹

Μέθοδος διδασκαλίας:

Ομαδοσυνεργατική-Μέθοδος Σχεδίων εργασίας (Project)

Υλικά μέσα:

- 1) Βιβλία
- 2) Περιοδικά
- 3) Διαδίκτυο: άντληση πληροφοριών
- 4) Φωτογραφικές μηχανές
- 5) Video: προβολή ντοκυματέρ.

1ο Τρίμηνο: Σεπτέμβριος – Νοέμβριος 2003

Στόχοι:

- Προϊδεασμός των μαθητών για το θέμα της ευέλικτης ζώνης.
- Αφόρμηση των μαθητών για το θέμα απ' το υλικό της Μελέτης Περιβάλλοντος.
- Γνωριμία των μαθητών με τα φυτά και ζώα της χώρας μας.
- Να ταξινομήσουν οι μαθητές τα φυτά σε κατηγορίες ανάλογα με το φυσικό περιβάλλον τους.
- Να εντοπίζουν και να συγκεντρώνουν τα φυτά και τα ζώα των υδροβιότοπων και να τα κατατάσσουν σε κατηγορίες.
- Να αρχίζουν να εφαρμόζουν το θέμα της ευέλικτης ζώνης διαθεματικά και να αντιλαμβάνονται τον τρόπο της σύνδεσής του με τα άλλα μαθήματα.

Εξακτίωση του θέματος:

Γλώσσα:

1. Σύνταξη ερωτηματικών και καταφατικών προτάσεων με αφόρμηση τη χλωρίδα και την πανίδα των υδροβιότοπων.
2. Ισοσύλλαβα και ανισοσύλλαβα ουσιαστικά με παραδείγματα ουσιαστικών απ' το θέμα της ευέλικτης ζώνης.
3. Συμπλήρωση αορίστων και δεικτικών αντωνυμιών σε κείμενα που αναφέρονται στη ζωή των υδροβιότοπων.

Μαθηματικά:

1. Αναγνωρίζουν την ευθεία γραμμή, την ημιευθεία, το ευθύγραμμο τμήμα μέσω της παρατήρησης του γεωμορφολογικού χάρτη και των εικόνων των υδροβιότοπων.
2. Αναγνωρίζουν και ταξινομούν μέσω της παρατήρησης εικόνων τις παράλληλες ευθείες, τις τεθλασμένες και τις καμπύλες.
3. Διασαφηνίζουν την έννοια του εμβαδού και της περιμέτρου και αντιλαμβάνονται τη διαφορά τους μέσω της εφαρμογής αντίστοιχων προβλημάτων με θέματα που αφορούν τους υδροβιότοπους της χώρας μας.
4. Διαφοροποιούν στο μυαλό τους την έννοια της δεκάδας, της εκατοντάδας και της χιλιάδας παίρνοντας ως παραδείγματα ζώα και πουλιά των υδροβιότοπων.
5. Εφαρμόζουν την πρόσθεση και την αφαίρεση των αριθμών σε προβλήματα που αναφέρονται σε φυτά και ζώα που ζουν μέσα ή κοντά στις λίμνες.

Μελέτη περιβάλλοντος:

1. Οι μαθητές αποκτούν μια πληρέστερη αντίληψη της ελληνικής χλωρίδας και πανίδας, καθώς και βασικές γνώσεις για την κατανομή των ζώων στους ελληνικούς βιότοπους με αφετηρία την άμεση μελέτη του τόπου τους.
2. Κατανοούν την αξία τους για τον τόπο τους και τους ανθρώπους.
3. Αναπτύσσουν ενδιαφέροντα για το ζωϊκό και φυτικό κόσμο και θετικές στάσεις απέναντι σε κάθε προσπάθεια διατήρησης και προστασίας της ζωής.

Δραστηριότητες:

- Αναζήτηση υλικών μέσα στη φύση.
- Ανεύρεση πληροφοριών από το διαδίκτυο.
- Ανεύρεση πληροφοριών από βιβλία.
- Κατασκευές στο χώρο του σχολείου.
- Συζητήσεις για το θέμα.
- Συμπλήρωση φακέλου με έντυπο πληροφοριακό υλικό.

2ο Τρίμηνο: Δεκέμβριος – Φεβρουάριος 2003-2004

Στόχοι:

- Να αποκτήσουν οι μαθητές μια πληρέστερη αντίληψη της ελληνικής χλωρίδας και πανίδας, καθώς και βασικές γνώ-

σεις για την κατανομή των φυτών και των ζώων στους ελληνικούς βιότοπους με αφετηρία τη μελέτη των εκάστοτε λιμνών.

- Να αποκτήσουν μια ολοκληρωμένη εικόνα του υδάτινου κόσμου των γλυκών νερών και να συνειδητοποιήσουν την ποικιλομορφία του.
- Να αναπτύξουν σχετικά ενδιαφέροντα και να προβληματιστούν γύρω απ' τους κινδύνους που εμπεριέχει η ζωή στους υδροβιότοπους αυτούς από άλογες δραστηριότητες του ανθρώπου.
- Να συγκεντρώνουν πληροφορίες ως προς τη χλωρίδα και την πανίδα των λιμνών, την τωρινή εικόνα καθεμιάς λίμνης και τις ασχολίες των κατοίκων.
- Να προσεγγίσουν το γνωστικό αντικείμενο διαθεματικά.
- Να ασκηθούν στην άντληση πληροφοριών μέσα απ' την παρακολούθηση ενός ντοκυματέρ.
- Να είναι σε θέση να ταξινομούν και να ομαδοποιούν τις πληροφορίες που συλλέγουν.
- Να εργάζονται ομαδικά.

1. Ανάλυση του θέματος σε επιμέρους διαστέσεις – εξκίνωση του θέματος:

Ελληνικά

- 1) Λεξιλόγιο
- 2) Ετυμολογία όρων
- 3) Γραμματική: κλίση ουσιαστικών με παραδείγματα από φυτά και ζώα των λιμνών, καθώς και ρημάτων που σχετίζονται με ενέργειες της χλωρίδας και πανίδας αυτής.
- 4) Ανάλυση κειμένου
- 5) Σύνθεση κειμένου

Ιστορία

- 1) Αναφορά ιστορικών στοιχείων που προκύπτουν απ' την ιστορία της περιοχής των υπό εξέταση λιμνών.
- 2) Σύνδεση ιστορίας υδροβιότοπων με τη μυθολογία. Τόποι λατρείας, θεότητες και νύμφες υδροβιότοπων.
- 3) Σύνδεση άλλων Ηρακλή με τα σύγχρονα εγχειρίδια/εργα-παραλληλισμός- σύγκριση.

Μαθηματικά

Προβλήματα σχετικά με την αύξηση ή μείωση και το ρυθμό πολλαπλασιασμού ειδών της χλωρίδας και πανίδας των υδροβιότοπων.

Φυσική αγωγή

Γνωριμία και εξοικείωση των μαθητών με τα υδάτινα αθλήματα: ράφτινγκ, καγιάκ, κωπηλασία κλπ.

Αισθητική αγωγή

- 1) Ζωγραφική ανά ομάδες
- 2) Συμπλήρωση σχεδίων ανά υδροβιότοπο με τη χλωρίδα και την πανίδα που φαντάζονται οι μαθητές.
- 3) Κατασκευή άλμπουμ με φωτογραφικό υλικό.
- 4) Συμπλήρωση άλμπουμ με φωτογραφίες της πανίδας των λιμνών.

Θρησκευτικά

- 1) Αναφορά στην παρουσία σημαντικών μοναστηριών και εκκλησιών στην περιοχή των υπό εξέταση υδροβιότοπων.
- 2) Μελέτη της ιστορίας των σημαντικότερων από αυτά.

Μελέτη περιβάλλοντος

- 1) Χλωρίδα και πανίδα υδροβιότοπων
- 2) Μορφολογία των εδαφών των υδροβιότοπων.
- 3) Χαρακτηριστικά των υδροβιότοπων.
- 4) Μελέτη και κατανόηση της «τροφικής αλυσίδας».
- 5) Μελέτη παραδειγμάτων αλλοιώσεων του φυσικού περιβάλλοντος από επεμβάσεις του ανθρώπου
- 6) Διάφορες συνθήκες προστασίας περιβάλλοντος (Ramsar, Natura κλπ).
- 7) Μελέτη γεωμορφολογικού χάρτη
- 8) Λίμνη Κερκίνη και το γύρω φυσικό περιβάλλον.
- 9) Προβλήματα και απειλές του συγκεκριμένου υδροβιότοπου.
- 10) Θετικές συνέπειες της παρουσίας λίμνης στη γύρω περιοχή.

Δραστηριότητες:

- Παρατήρηση γεωγραφικού χάρτη και άντληση πληροφοριών για τη λίμνη Κερκίνη.
- Συμπλήρωση ερωτηματολογίου με βάση τις παρατηρήσεις του χάρτη, ανά ομάδες.
- Ανεύρεση πληροφοριών για τη λίμνη Κερκίνη.
- Συλλογή πληροφοριών για τη λίμνη Κερκίνη ανά ομάδες.
- Σύνταξη σχετικών ερωτηματολογίων ανά κείμενο.
- Μελέτη κειμένων και συμπλήρωση ερωτηματολογίων ανά ομάδες.
- Μελέτη μαθήματος «Πουλιά» (3ο τεύχος)
- Παίξιμο ρόλων με αφορμή την ενότητα «Πουλιά».
- Συμπλήρωση φυλλαδίου παρατήρησης στους μαθητές που δεν είχαν ρόλους στα «Πουλιά».

- Κατασκευή αφίσας ανά ομάδες, για την προστασία της λίμνης Κερκίνης..
- Κατασκευή άλμπουμ με έντυπο φωτογραφικό υλικό.
- Συμπλήρωση άλμπουμ με φωτογραφίες της πανίδας των λιμνών.

Παρουσίαση:

Παρουσίαση κάθε ομάδας σε επίπεδο τάξης, του:

- υλικού του φακέλου.
- άλμπουμ με έντυπο φωτογραφικό υλικό.
- άλμπουμ με φωτογραφίες της πανίδας των λιμνών.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ:

- Διαμορφωτική αξιολόγηση, προκειμένου να εντοπιστούν οι ελλείψεις και να βελτιωθούν οι δυνατότητες των παιδιών.
- Τελική αξιολόγηση στο Γ΄ Τρίμηνο, με την ολοκλήρωση του Σχεδίου Εργασίας.

Κριτήρια αξιολόγησης:

Βασικά κριτήρια στα πλαίσια της διαμορφωτικής αξιολόγησης:

Η συμμετοχικότητα, η συνεργατική ικανότητα, η προσαρμοστικότητα στις ομάδες, ο βαθμός καλλιέργειας της κρίσης και της αφαιρετικής ικανότητας.

3ο Τρίμηνο: Μάρτιος - Μάιος 2004

Στόχοι:

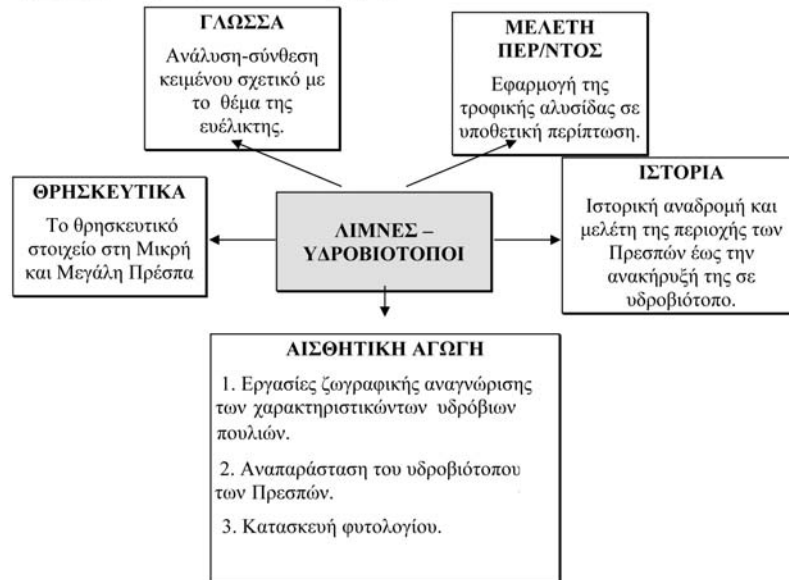
- Παρατήρηση και μελέτη της τροφικής αλυσίδας μέσα από παραδείγματα σχετιζόμενα με υδροβιότοπους.
- Να αντιληφθούν την επικινδυνότητα της διάσπασης της τροφικής αλυσίδας μέσα από άσκηση παραδειγμάτων.
- Να γνωρίσουν και να καταγράψουν τις παρατηρήσεις τους για τα υδρόβια πουλιά και την υδρόβια βλάστηση.
- Να αντλήσουν πληροφορίες για τις Πρέσπες και να προσεγγίσουν το θέμα διαθεματικά.

Ανάλυση του θέματος σε επιμέρους διαστάσεις – εξακτίωση του θέματος

- Αράχνη 1 Ερωτήσεις – ενδιαφέροντα που προκύπτουν από το θέμα:

- Αράχνη 2 Με βάση το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών:

Δραστηριότητες:

- Μελέτη του φαινομένου «τροφικής αλυσίδας» από τη Μελέτη Περιβάλλοντος.

- Άσκηση του φαινομένου, μέσω μελέτης περίπτωσης σχετιζόμενης με έναν υδροβιότοπο.
- Συνέντευξη αναφορικά με έναν υδροβιότοπο.
- Τηλεγράφημα- παρότρυνση για υδροβιότοπο.
- Ανάλυση-σύνθεση κειμένου Γλώσσας.
- Μελέτη και επεξεργασία πληροφοριών ανά ομάδες.
- Επίσκεψη στο μουσείο Ζωολογίας, τμήμα του μουσείου Παλαιοντολογίας του τμήματος Γεωλογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, με σκοπό την επί τόπου παρατήρηση των υδρόβιων πουλιών.

Παρουσίαση – Αξιολόγηση:

- Σύνθεση βιβλίου με όλο το υλικό της Ευέλικτης Ζώνης και διαμοίρασή του στους μαθητές.
- Σύνταξη ερωτηματολογίων και εκτέλεσή τους από τους μαθητές με τη μορφή παιχνιδιού ανά ομάδες.
- Φυτολόγιο.

Κριτήρια αξιολόγησης:

- Ο βαθμός συνεργατικότητας και προθυμίας των μαθητών για λήψη πρωτοβουλιών.
- Το επίπεδο κριτικής σκέψης.
- Ο βαθμός εμπάθουσας των μαθητών σε εργασίες που απαιτούν καλλιέργεια ομαδικού πνεύματος.

ΘΕΜΑ: «Το αγαπημένο μου παιχνίδι»
1^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Αλβανός Δούκας
Τάξη Β΄

Γενικός σκοπός

Επιδίδεται να ανακαλύψουν οι μαθητές, μέσα από την περιγραφή, την ανάλυση, τη διατύπωση ερωτημάτων, το σχολιασμό και την αναζήτηση απαντήσεων, την αξία και τη σημασία του παιχνιδιού στη ζωή τους. Να κατανοήσουν το ρόλο του παιχνιδιού «καλού» ή «κακού» και να εντοπίσουν τους τρόπους με τους οποίους είναι δυνατή η χειραγώγησή τους για συγκεκριμένες επιλογές. Τέλος να εξασκηθούν στον εντοπισμό πληροφοριών και στην αξιολόγησή τους όπου χρειάζεται από διάφορες πηγές.

Προγραμματισμός

Η αφορμή μπορεί να δοθεί από κάποιο κείμενο διαφημιστικό, από μια φωτογραφία, ένα παιχνίδι στην τάξη ή μια διαφήμιση στην τηλεόραση.

Θεματικές ενότητες

Το σχέδιο εργασίας αποτελείται από πέντε θεματικές ενότητες τις οποίες επεξεργάζονται πέντε διαφορετικές ομάδες μαθητών. Στο τέλος όλες οι ομάδες συνεργάζονται για μια κοινή δραστηριότητα. Οι ομάδες της τάξης, οι οποίες εργάζονται παράλληλα, επιλέγουν την ενότητα που θα τους απασχολήσει και καθορίζουν τους στόχους, τις δραστηριότητες και τα απαιτούμενα υλικά που χρειάζονται για την πραγμάτωσή τους. Επίσης τα μέλη της ομάδας αναλαμβάνουν συγκεκριμένους ρόλους και αποφασίζεται ο τρόπος παρουσίασης και διεκπεραίωσης των αποτελεσμάτων

1η θεματική ενότητα: Τα αγαπημένα μας παιχνίδια

Στόχος:

Να εκφραστούν μέσα από τη ζωγραφική και τις εικαστικές τέχνες, να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους, να εκδηλώσουν τα συναισθήματά τους.

Ενδεικτικές δραστηριότητες:

1. Συλλέγουν φωτογραφίες με παιχνίδια. Φτιάχνουν κολλάζ.
2. Παρουσιάζουν με ζωγραφική ή άλλο τρόπο αγαπημένα τους παιχνίδια.
3. Σύνταξη ερωτηματολογίου για πραγματοποίηση δημοσκόπησης στο σχολικό χώρο. Συγκέντρωση, αποδελτίωση, ανακοίνωση αποτελεσμάτων.
4. Δημιουργία ταμπλό

2η θεματική ενότητα: Κατασκευή παιχνιδιών

Στόχος:

Να παρατηρήσουν τα παιχνίδια και να απομονώσουν εκείνα τα στοιχεία που είναι απαραίτητα για τη μελέτη τους και την εξαγωγή συμπερασμάτων. Να διευρύνουν τις γνώσεις τους.

Ενδεικτικές δραστηριότητες:

1. Σε συνεργασία με το δάσκαλο της τάξης επισκέπτονται ένα εργοστάσιο ή ένα κατάστημα παιχνιδιών.
2. Συντάσσουν ερωτηματολόγιο για τη συνέντευξη του υπευθύνου.
3. Φέρνουν παιχνίδια στο σχολείο καθώς και τα κουτιά συσκευασίας τους για να ενημερωθούν για τα υλικά παρασκευής τους.
4. Διαβάζουν από φυλλάδια οικολογικών οργανώσεων ή από άλλα βιβλία για τα τοξικά και αλλεργιογόνα υλικά.

- Βρίσκουν πληροφορίες από το διαδίκτυο με τη βοήθεια του δασκάλου και των γονέων.
5. Δημιουργούν ένα ταμπλό για την παρουσίαση των εργασιών τους

3η θεματική ενότητα: Παιχνίδι και υγεία

Στόχος:

Να εμβαθύνουν σ' αυτό που ονομάζουμε ψυχική υγεία και να αντιληφθούν την επίδραση του παιχνιδιού, χρησιμοποιώντας τον προφορικό κυρίως λόγο διατυπώνοντας ερωτήσεις, θέσεις, αντιθέσεις.

Ενδεικτικές δραστηριότητες:

1. Προσκαλούν στην τάξη κάποιον ψυχολόγο ή ειδικό παιδαγωγό για να συζητήσουν μαζί τη σημασία και τους κινδύνους του σύγχρονου παιχνιδιού.
2. Ανατρέχουν σε άρθρα εφημερίδων για να αντλήσουν πληροφορίες.
3. Εκφράζονται με δημιουργικές δραστηριότητες

4η θεματική ενότητα: Τα παιχνίδια άλλοτε και τώρα

Στόχος:

Να αντιληφθούν τη διαχρονικότητα στη δημιουργία, να έρθουν σε επαφή με την ελληνική παράδοση αλλά και με τις νέες τεχνολογίες, να χρησιμοποιήσουν την τεχνική της συνέντευξης στο γραπτό και προφορικό τους λόγο.

Ενδεικτικές δραστηριότητες:

1. Σύνταξη ερωματολογίου για να πάρουν συνεντεύξεις από συγγενικά τους πρόσωπα που κατάγονται από διάφορα μέρη της Ελλάδας.
2. Αντίληψη πληροφοριών και φωτογραφιών από βιβλία αλλά και από το διαδίκτυο.
3. Επικοινωνία και ανταλλαγή πληροφοριών με μαθητές από άλλα κράτη.

5η θεματική ενότητα: Παιχνίδι-Διαφήμιση

Στόχος:

Να ενημερωθούν για το ρόλο της διαφήμισης στη ζωή μας και να διαμορφώσουν κατάλληλες στάσεις και συμπεριφορές.

Ενδεικτικές δραστηριότητες:

1. Να παρακολουθήσουν στην τηλεόραση διαφημίσεις παιχνιδιών και να γίνει συζήτηση και σχολιασμός τους.
2. Να γίνει δημοσκόπηση με θέμα την επίδραση της διαφήμισης στην αγορά παιχνιδιών.
3. Να φτιάξουν οι μαθητές δικές τους διαφημίσεις και να γίνει διαγωνισμός για την πιο πρωτότυπη και επιτυχημένη.

6η θεματική ενότητα: Παιχνίδι και δημιουργική έκφραση

Στόχος:

Να μελετήσουν και να εξοικειωθούν με μορφές και περιεχόμενα λογοτεχνικών κειμένων ή άλλων ειδών τέχνης. Να χρησιμοποιήσουν τη φαντασία τους και να δημιουργήσουν ανάλογα.

Ενδεικτικές δραστηριότητες:

1. Ανάγνωση και μελέτη κειμένων με ήρωες τα παιχνίδια.
2. Σύνθεση ανάλογων κειμένων.
3. Εικονογράφηση παραμυθιών.
4. Δημιουργία φυλλαδίων με παραμύθια.
5. Διαγωνισμός σε όλη τη σχολική μονάδα ή την περιφέρεια για το καλύτερο παραμύθι με ήρωα ένα παιχνίδι.

Εκτέλεση προγράμματος

Το θέμα προέκυψε με αφορμή τις ερωτήσεις κάποιων παιδιών για μια διαφήμιση που είχαν δει στην τηλεόραση. Η συζήτηση πυροδοτήθηκε όταν αναφέρθηκαν κι άλλα τέτοια παιχνίδια κι η απόφαση πάρθηκε ομόφωνα.

Στην αρχή παρότρυνα τα παιδιά να χωριστούν σε ομάδες (σ' αυτό τα βοήθησα κι εγώ για να γίνουν όσο το δυνατόν ισοδύναμες). Έτσι θα μπορούσαμε να μελετήσουμε αρκετές πτυχές του θέματός μας αλλά και τα παιδιά θα είχαν μεγαλύτερη ευκαιρία να εκφραστούν μέσα στις ομάδες αυτές αλλά και να παρουσιάσουν η μια ομάδα στην άλλη τα αποτελέσματα των ερευνών τους. Ανακοινώσαμε στους γονείς τις προθέσεις μας, ζητήσαμε και τη δική τους συμπαράσταση και αρχίσαμε δουλειά.

Στη συνέχεια προχωρήσαμε σε αρκετές συζητήσεις για εξακρίνωση του θέματος. Απορρίψαμε κατ' αρχήν τα ομαδικά παιχνίδια γιατί αλλιώς το σχέδιο θα απλώνονταν πάρα πολύ κι έπειτα φτιάξαμε ένα πλάνο σύμφωνα με το οποίο κάθε ομάδα είχε την ευθύνη να ασχοληθεί με μια επιμέρους θεματική ενότητα... και προσπαθήσαμε να δώσουμε απαντήσεις.

Για το σκοπό αυτό φέραμε στο σχολείο πληροφορίες σχετικές με το παιχνίδι, παραμύθια, βιβλία, φωτογραφίες, αλλά και παιχνίδια των παιδιών και αρχίσαμε την ταξινόμηση.

Φτιάξαμε ένα ταμπλό με θέμα τα αγαπημένα μας παιχνίδια και πραγματοποιήσαμε δημοσκόπηση σε συνεργασία με τους δασκάλους των άλλων τάξεων. Προγραμματίσαμε επίσκεψη σ' ένα κατάστημα παιχνιδιών τις περιοχές μας για μια άμεση επαφή με το θέμα μας και σχεδιάσαμε τις συνεντεύξεις που θέλαμε να πάρουμε για περαιτέρω συλλογή πληροφοριών.

Έτσι προχωρήσαμε στην επεξεργασία των πληροφοριών που συλλέξαμε από άρθρα, βιβλία, διαδίκτυο, αλλά παράλληλα πραγματοποιήσαμε την επίσκεψή μας στο κατάστημα παιχνιδιών και πήραμε συνέντευξη από την υπεύθυνη. Επίσης γίναμε ξανά δημοσιογράφοι και πήραμε συνέντευξη από τους γονείς αλλά και τις γιαγιάδες και τους παπούδες μας για να μάθουμε περισσότερα για τα παιχνίδια που είχαν στο παρελθόν σε διάφορα μέρη της Ελλάδας. Προσκαλέσαμε έναν ψυχολόγο στην τάξη μας να μας μιλήσει για την αξία του παιχνιδιού τις συναισθηματικές του προεκτάσεις, την επικινδυνότητά του, τη νέα τεχνολογία και το παιχνίδι, τα «καλά» και τα «κακά» παιχνίδια.

Συζητήσαμε για τη δυσκολία στην επιλογή και αγορά ενός παιχνιδιού και τον τρόπο που η τηλεόραση μας οδηγεί να αγοράζουμε παιχνίδια. Φτιάξαμε για το σκοπό αυτό δικές μας διαφημίσεις και μετά από το γκάλοπ που πραγματοποιήσαμε στις άλλες τάξεις βραβεύσαμε την καλύτερη.

Επικοινωνήσαμε με τα σχολεία του εξωτερικού τα οποία συμμετέχουν μαζί μας στο πρόγραμμα Σωκράτης –Comenius και μάθαμε για τα δικά τους παιχνίδια.

Πραγματοποιήσαμε έκθεση παλιού παιχνιδιού με την ευκαιρία της γιορτής των Χριστουγέννων και μιλήσαμε για παιχνίδια που έχουν την καταγωγή τους στην αρχαιότητα όπως το «κότσι». Οι ομάδες προχώρησαν στη διαμόρφωση των κειμένων και την επιλογή εικόνων και κατέληξαν στην οργάνωση της παρουσίασης του σχεδίου εργασίας στη σχολική τάξη.

Τέλος διαβάσαμε παραμύθια με ήρωες παιχνίδια και είδαμε με ενθουσιασμό στο βίντεο τον «Μολυβένιο Στρατιώτη» του Άντερσεν. Στη συνέχεια ζωντανά είδαμε κι εμείς παιχνίδια φτιάχνοντας τα δικά μας παραμύθια: «Ο βασιλιάς των παιχνιδιών», «Η κακιά μάγισσα», «Ο μαύρος πειρατής», «Η αρπαγή της πριγκίπισσας», «Ο ξυλοκόπος και η Ξυλίτσα».

Τις τελευταίες εβδομάδες οι μαθητές όλων των ομάδων προετοιμάστηκαν και δούλεψαν πολύ ετοιμάζοντας τα σκηνικά, σχετικά κείμενα (αφίσα-πρόσκληση) και κάνοντας πρόβες για να παρουσιάσουν μια μικρή θεατρική παράσταση με τίτλο «Ντενεκεδούπολη» (διασκευή του βιβλίου της Ε. Φακίνου). Αυτή η παράσταση ήταν και η αφορμή για να περάσουμε και στο επόμενο θέμα μας.

Όσο για την αξιολόγηση, αυτή γίνονταν σταδιακά και σε όλες τις φάσεις υλοποίησης των δραστηριοτήτων του σχεδίου εργασίας. Μετά την ολοκλήρωση κάθε θέματος τα παιδιά παρουσίαζαν τη δουλειά τους και στις άλλες ομάδες και συζητούσαμε πάνω σ' αυτές. Πολλές φορές προέκυπταν κι άλλες ερωτήσεις για το περιεχόμενο της εργασίας αλλά και για τον τρόπο που είχαν δουλέψει τα παιδιά. Κάποιες φορές πάλι επιβραβεύαμε την καλύτερη ομάδα στην προσπάθεια, συμμετοχή, επίδοση. Επίσης δίνονταν ευκαιρίες για αυτοαξιολόγηση μέσα στις ομάδες με τις θέσεις-αντιθέσεις που προέκυπταν. Ταυτόχρονα με τη δημιουργία διαφόρων ταμπλό τα παιδιά παρουσίαζαν τις διάφορες εργασίες τους κι έτσι είχαμε απτά αποτελέσματα της προσπάθειας όλων των ομάδων. Τέλος η παρουσίαση του θεατρικού στους μαθητές του σχολείου και τους γονείς τους ήταν κι αυτή μέρος της αξιολόγησης.

ΘΕΜΑ: «Μορφές του Βυζαντινού πολιτισμού. Περιβαλλοντικοί παράγοντες που επηρέασαν τη χρήση των υλικών κατά τη βυζαντινή περίοδο».
14^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Τσιφλίδου Χρυσούλα
Τάξη Ε΄

Διαδικασίες υλοποίησης του προγράμματος.

Θέμα που έχει άμεση σχέση με τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες των παιδιών. Προτάθηκε από τους ίδιους τους μαθητές. Έχει κοινωνικό, ιστορικό, πολιτισμικό, περιβαλλοντικό χαρακτήρα. Καλλιεργεί την κριτική σκέψη των μαθητών, πνεύμα άμιλλας και συνεργασίας. Προσφέρει δυνατότητα ανοίγματος του σχολείου στην κοινότητα λόγω του τοπικού του χαρακτήρα. Φέρνει το μαθητή σ' επαφή με υλικά, επαγγέλματα, οργάνωση κοινωνικής ζωής που καθορίζεται από περιβαλλοντικούς παράγοντες.

Καθορισμός των στόχων του προγράμματος

Γνωσιακοί/Αξιακοί/Διαδικαστικοί

- Να κατανοήσουν ότι το Βυζάντιο αποτελεί το μεσαιωνικό κράτος του Ελληνισμού.
- Να αναγνωρίσουν το Βυζαντινό πολιτισμό ως συνέχεια του αρχαίου ελληνικού και να εκτιμήσουν την προσφορά του στη διάσωσή του όπως και ότι ο σημερινός μας πολιτισμός έχει τις ρίζες του και στους δυο προηγούμενους.
- Να προσδιορίσουν οικονομικούς και κοινωνικούς παράγοντες που δρουν καθοριστικά στην επιλογή κατοικίας, ένδυσης και διατροφής.
- Να διαπιστώσουν πώς συγκεκριμένοι τρόποι χρήσης της γης επιφέρουν αλλαγές στο φυσικό περιβάλλον.
- Να κάνουν συγκρίσεις με σημερινές χρήσεις γης, περιγράφοντας ταυτόχρονα αλλαγές στο πέρασμα του χρόνου.
- Να έρθουν σε επαφή και να γνωρίσουν το Βυζαντινό πολιτισμό μέσα από προσιτά δημιουργημάτά του, να διαχωρίζουν και να κατηγοριοποιούν υλικά, να τα ταξινομούν σε διαφορετικές περιόδους.
- Να γνωρίσουν στοιχεία αρχιτεκτονικής και ζωγραφικής των Βυζαντινών ναών και να αναγνωρίσουν την Αγία Σοφία ως παγκόσμιο μνημείο τέχνης και κέντρο της θρησκευτικής και εθνικής ζωής των Βυζαντινών.
- Να ανασυνθέσουν στοιχεία των επιμέρους ενοτήτων μέσω της εικαστικής έκφρασης και δημιουργίας.
- Να γνωρίσουν στοιχεία από τη ζωή των Βυζαντινών στο σχολείο, στο σπίτι, στην εργασία, στις γιορτές και άλλες εκδηλώσεις τους και να τα συσχετίσουν με τη σημερινή αλλά και παλαιότερες εποχές, ώστε να αντιληφθούν τη συνέχεια της ζωής του λαού μας από παλιά ως σήμερα.
- Να συσχετίσουν την εκπαίδευση με τη σημερινή εποχή.
- Να διαπιστώσουν τα επακόλουθα του φανατισμού σε θέματα πίστεως και να κρίνουν τις ενέργειες των φανατικών.

- Να αξιολογήσουν πρόσωπα με βάση τις ενέργειές τους και τα αποτελέσματα που είχε καθένα στον τομέα του.
- Να κατανοήσουν τα προβλήματα των κατοίκων της αυτοκρατορίας και να καταλάβουν τη σημασία ύπαρξης νόμων.
- Να απαριθμήσουν εμπορικά κέντρα της αυτοκρατορίας και να αναγνωρίζουν την Κωνσταντινούπολη ως το μεγαλύτερο εμπορικό και οικονομικό κέντρο της.
- Να αξιοποιηθεί μέσω της εξακτίωσης στο αναλυτικό πρόγραμμα η δυνατότητα ενότητας της ύλης των σχολικών μαθημάτων, επανάληψης και σφαιρικής εξέτασης των ζητημάτων.
- Να οργανώσουν και να εργασθούν οι μαθητές πάνω σε ένα σχέδιο εργασίας.

Σχεδιασμός του προγράμματος

Χωρισμός του θέματος σε υποθέματα – Δραστηριότητες

Οι μαθητές μέσα από καταγισμό ιδεών, εκφράζουν αυθόρμητα ιδέες σχετικά με το θέμα, οι οποίες καταγράφονται στον πίνακα αποκαλύπτοντας τις πολλαπλές πτυχές του θέματος. Στη συνέχεια με συζήτηση πλατιά και βαθιά οι μαθητές με τη βοήθεια της δασκάλας χωρίζουν τα υποθέματα και χωρίζονται σε ομάδες εργασίας.

A. Υφαντουργία

- Συλλογή υλικού
- Υφαντική σε γλασσέ
- Υφαντική σε τελέρα
- Επιτραπέζιο παιχνίδι γνώσεων

B. Γλώσσα, γραφή, παιδεία

- Εκπαιδευτικό πρόγραμμα Μουσείου Μπενάκη μέσω της μουσειοσκευής «Γλώσσα και Γραφή»
- Παιχνίδι γνώσεων
- Σύνταξη επιστολής προς αγιογράφο με χρήση αλφαβήτου της εποχής των Παλαιολόγων
- Συλλογή υλικού
- Ζωγραφική/γραφή σε κανσόν με διάφορα υλικά

Γ. Μεταλλοτεχνία-Αγγειοπλαστική

- Συλλογή υλικού
- Παιχνίδι γνώσεων με τη βοήθεια ατομικού χάρτη πάνω στη μακέτα με τα εμπορικά κέντρα
- Επιτραπέζιο παιχνίδι γνώσεων
- Εικαστική δημιουργία: ζωγραφική αγγείων
- Πηλοπλαστική: αγγεία καθημερινής χρήσης
- Παιχνίδι με καρτέλες κοσμημάτων από το Μουσείο Μπενάκη.

Δ. Διατροφή

- Κατασκευή μακέτας με τα εμπορικά κέντρα της αυτοκρατορίας και τις πηγές τροφοδοσίας τους.
- Ατομικοί χάρτες.
- Συλλογή πληροφοριών και σύνθεση κειμένου
- Δημιουργία φωτογραφικής συλλογής
- Ζύμωμα
- Βυζαντινό τραπέζι
- Εικαστική δημιουργία με παστέλ
- Παιχνίδι γνώσεων (φωτεινός παντογνώστης)

Ε. Αγιογραφία, Ψηφιδωτά, Αρχιτεκτονική

- Κατασκευή βυζαντινής εικόνας της Παναγίας (εκπαιδευτική μουσειοσκευή Μουσείου Μπενάκη: «Το κασελάκι του αγιογράφου»)
- Παζλ με ψηφιδωτά και βυζαντινούς ναούς
- Κατασκευή ψηφιδωτών με πραγματικές ψηφίδες
- Κατασκευή ψηφιδών με διάφορα υλικά
- Δημιουργία φωτογραφικού άλμπουμ με εικόνες από την Αγία Σοφία και άλλους βυζαντινούς ναούς στην Ελλάδα.

Ανάπτυξη συνεργασίας με άλλους φορείς:

Εκπαιδευτικές επισκέψεις:

Μουσείο Μπενάκη
 Βυζαντινό Μουσείο
 Μονή Δαφνίου
 Καπνικαρέα
 Μυστράς

Εκπαιδευτικά προγράμματα στο σχολείο:

- Μουσείο Μπενάκη: «Παναγία η Μητέρα του Θεού», «Ελληνικά Κοσμήματα», «Βυζαντινή Τέχνη», «Μονοπάτια του Βυζαντίου»
- Μουσειοσκευές: «Το κασελάκι του αγιογράφου», «Γλώσσα και Γραφή»

Αξιολόγηση (Αρχική-Διερευνητική-Τελική)

Αυτοαξιολόγηση

- Ερωτηματολόγια
- Φύλλα εργασίας
- Με αντικειμενικά τεστ
- Με ατομικούς φακέλους
- Από τις υπόλοιπες ομάδες
- Από την ίδια την τάξη και την δασκάλα

Συλλογή υλικού

- Πηγές
- Βιβλιοθήκες
- Διαδίκτυο
- Εφημερίδες
- Διαφάνειες, σλάιτς, VIDEO, χάρτες (εποπτικό υλικό)
- Περιοδικά
- Μουσεία
- Εκπαιδευτικά προγράμματα
- Λογοτεχνικά βιβλία
- Εκπαιδευτικά βιβλία

Αναμενόμενα αποτελέσματα

- Να γνωρίσουν περισσότερα στοιχεία του Βυζαντινού πολιτισμού
- Να κατανοήσουν το περιβάλλον ως σύνολο.
- Να μπορούν να οργανώνουν και να σχεδιάζουν δραστηριότητες μέσα σ' ένα σχέδιο εργασίας.
- Να χρησιμοποιούν πηγές και να αξιοποιούν πληροφορίες.
- Να αναπτύζουν την κριτική τους σκέψη.
- Να αποδέχονται το ρόλο τους μέσα στην ομάδα και να εφαρμόζουν τους κανόνες της.
- Να μάθουν να εργάζονται ομαδικά.
- Να διαμορφώνουν άποψη και να την υποστηρίζουν επιχειρηματολογώντας σωστά.
- Να υιοθετήσουν θετικές στάσεις και αντιλήψεις σχετικά με την προστασία της πολιτιστικής μας κληρονομιάς και γενικότερα του περιβάλλοντος.
- Να αξιολογούν περιβαλλοντικές παραμέτρους στα ζητήματα που εξετάζουν και να διακρίνουν τους διαφορετικούς παράγοντες που αφορούν στο θέμα τους.

Βιβλιογραφία

- Μαρίζα Ντεκάστρο, Διαβάζοντας τις Βυζαντινές εικόνες, Εκδόσεις Ακρίτας
- Μαρίζα Ντεκάστρο, Βυζαντινή τέχνη, εκδόσεις Κέδρος
- ΣΕΙΡΑ: ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ (4 τόμοι)
- Ελένη Σταμπόγλη, Πρόσκληση σε γέυμα, εκδόσεις Καλειδοσκόπιο
- Ταξιάρχης Κόλιας, Απ' των κάστρων τις Χρυσόπορτες, εκδόσεις Καλειδοσκόπιο
- Θάνος Μαρκόπουλος, Στο σχολείο με χαρτί και καλαμάρι, εκδόσεις Καλειδοσκόπιο
- Πάρη Καλαμαρά, Κόκκινη κλωστή δεμένη...το παραμύθι των υφασμάτων, εκδόσεις Καλειδοσκόπιο
- Σοφία Μαυροειδή-Παπαδάκη, Ιστορίες από το Βυζάντιο (α', β', γ' τόμοι), εκδόσεις Πατάκη
- Πηνελόπη Δέλτα, Βασίλειος ο Βουλγαροκτόνος, Βιβλιοπωλείον της Εστίας
- Πηνελόπη Δέλτα, Για την πατρίδα, Βιβλιοπωλείον της Εστίας
- Φαίδωνος Κουκουλέ, Βυζαντινών Βίος και Πολιτισμός
- Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τ. Ζ-Ι, Εκδοτική Αθήνα 1978-1980
- Πολίτη Ν., Εκλογαί από τα τραγούδια του ελληνικού λαού, Αθήνα 1965

ΘΕΜΑ: «Το Νερό»
21^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΕΙΡΑΙΑ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Ιωάννης Πασχάλης
Τάξη Ε'

Κριτήρια επιλογής θέματος:

1. Το μεγάλο ενδιαφέρον των παιδιών το οποίο εκδηλώθηκε μετά από διάλογο στην τάξη, συγκριτικά με άλλα θέματα που προτάθηκαν.
2. Είναι ένα θέμα που προσφέρεται για διεπιστημονική και διαθεματική προσέγγιση, γιατί:
 - Το νερό είναι ίσως το πολυτιμότερο συστατικό του πλανήτη μας, του γαλάζιου πλανήτη, όπως είναι η συμπαγής επωνυμία της Γης.
 - Το μεγαλύτερο τμήμα της γήινης επιφάνειας – κάτι παραπάνω από 70% - καλύπτεται από νερό.
 - Το νερό αποτελεί τη ζωτική χημική ένωση για τη ζωή ύλη και για όλες τις μεταβολικές της λειτουργίες. Κάθε κύτταρο, είτε φυτικό είτε ζωικό, αποτελείται από νερό διαμέσου του οποίου εκτελούνται όλες οι χημικές αντιδράσεις.

- Ο ανθρώπινος οργανισμός εξαρτά την ύπαρξή του, αποκλειστικά θα λέγαμε, από το νερό.
- Ειδικότερα, το 70% του βάρους ενός ώριμου ατόμου είναι νερό. Το νερό αυτό περιέχεται μέσα στα κύτταρα, στα διάμεσα υγρά, στο εγκεφαλονωτιαίο υγρό, στα πεπτικά υγρά, στη λέμφο, στο αρθρικό υγρό...
- Η σημασία του νερού ως αστείρευτη πηγή ζωής αναγνωρίστηκε από τα πανάρχαια χρόνια απ' όλες τις ανθρώπινες κοινωνίες. Το νερό καθόρισε σημαντικά τις επιλογές για χτίσιμο οικισμών και τον προσανατολισμό των παραγωγικών δραστηριοτήτων, ενώ παράλληλα επέδρασε στην ανάπτυξη της ψυχοσύνθεσης και του πολιτισμού των ανθρώπων.
- Ας μην ξεχνάμε ότι οι μεγάλοι πολιτισμοί της Μεσοποταμίας, της Αιγύπτου, της Κίνας, της Ινδίας, στήριξαν την ανάπτυξή τους στο νερό των ποταμών Τίγρη, Ευφράτη, Νείλου, Κίτρινου, Γάγγη και Ινδού.
- Αλλά και ο αρχαίος ελληνικός πολιτισμός αναπτύχθηκε κοντά στο νερό. (Αιγαίο – Μεσόγειος).
- Η δύναμη που έδινε το νερό στις αρχαίες κοινωνίες, έκανε τους ανθρώπους να το λατρεύουν και να το θεωρήσουν ως ένα από τα βασικότερα στοιχεία κοσμογονίας.
- Στην ελληνική και ξένη μυθολογία, η δύναμη του νερού προσωποποιείται και εκφράζεται με θεότητες.
- Παράλληλα, οι αναδρομές στην πολιτιστική δημιουργία και στη λαϊκή παράδοση, δείχνουν μέσα από τη ζωγραφική, τη μουσική, την ποίηση και τη λογοτεχνία, πόσο το υδάτινο περιβάλλον και η αμφίδρομη σχέση μ' αυτό, επέδρασαν στον πολιτισμό του ανθρώπου.
- Η φαντασία, η ποιητική αλλά και η σατιρική διάθεση του λαού μας, αποτύπωσε τη δύναμη, την ποικιλομορφία και την αξία του νερού σε παροιμίες, ανιγμάτα και εκφράσεις σχετικές, πλουτίζοντας έτσι και ομορφάζοντας το λαϊκό μας λόγο.
- Ο λαός επίσης θεωρεί το νερό ως σύμβολο ευτυχίας, ευγονίας, αφθονίας αλλά και κάθαρσης, αφού η βάφτισή μας γίνεται σ' αυτό, καθώς και ο αγιασμός των υδάτων τα Θεοφάνια.
- Η ύδρευση οικισμών, όπως και οι βασικές παραγωγικές δραστηριότητες του ανθρώπου όπως γεωργία, κτηνοτροφία, αλιεία, είναι στενά συνδεδεμένες με το νερό.
- Ασφαλώς δε, η θάλασσα μέσω της αλιείας, της ναυσιπλοΐας και του τουρισμού, έπαιξε και παίζει ιδιαίτερο ρόλο στην οικονομική ανάπτυξη ενός τόπου.

Σκοποί και Στόχοι:

- α) Να αναπτύξουν δεξιότητες συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων.
- β) Να αναπτύξουν δεξιότητες επικοινωνίας και συνεργασίας.
- γ) Να αναπτύξουν την κριτική τους σκέψη.

Ειδικότερα, στη Γλώσσα – Λογοτεχνία στόχοι είναι η ανάπτυξη κατάλληλου λεξιλογίου, η γνωριμία με πεζά κείμενα ελληνικής και ξένης λογοτεχνίας καθώς και με ποιήματα σχετικά με το Νερό.

Στη Γεωγραφία, η γνωριμία με τις θάλασσες, τα ποτάμια, τις λίμνες του πλανήτη, την έρημο.

Στη Φυσική – Χημεία, η κατανόηση του χημικού τύπου του Νερού καθώς και των ιδιοτήτων του.

Στα Μαθηματικά, να λύνουν προβλήματα (κλασμάτων, δεκαδικών,...) σε σχέση με το Νερό.

Στην Ιστορία, η κατανόηση του ρόλου του Νερού στην ανάπτυξη των μεγάλων πολιτισμών.

Στα Θρησκευτικά, να κατανοήσουν τη σημασία του Νερού από τη Δημιουργία του κόσμου έως τα θαύματα, τη Βάπτισμα και τον Αγιασμό.

Στη Λαογραφία, να γνωρίσουν έθιμα σχετικά με το Νερό.

Στην Αισθητική αγωγή, να εκφραστούν με διάφορους τρόπους (π.χ. ζωγραφική) για το Νερό.

Δραστηριότητες:

Τα παιδιά εργάστηκαν σε ομάδες με ενθουσιασμό, αναλαμβάνοντας κάθε φορά ένα νέο τομέα του θέματος.

Οι ομάδες ήταν ανομοιογενείς. (άτομα δηλαδή με διαφορετικές μαθησιακές ικανότητες, με διαφορετικά ενδιαφέροντα, ...)

Κάθε παιδί είχε συγκεκριμένο ρόλο και ευθύνη για την ολοκλήρωση του έργου της ομάδας του.

Κάθε ομάδα παρουσίαζε στην τάξη τα στοιχεία που βρήκε απ' την έρευνα που έκανε, αφού πρώτα τα είχε ταξινομήσει και αξιολογήσει και ακολουθούσαν συζήτηση, σχόλια, κριτική.

Πληροφορίες βρήκαν – από διάφορες πηγές - [εφημερίδες, περιοδικά, βιβλία, εγκυκλοπαίδειες, Internet, ...], για τη χημική σύσταση του νερού, για τη ρύπανσή του και το βιολογικό του καθαρισμό, για το νερό στη Μυθολογία, στη Θρησκεία, την Τέχνη και τη Λογοτεχνία, για το νερό στο Βυζάντιο, στο εμπόριο,...

Οι μεγάλοι θαλασσοπόροι, οι Πειρατές, τα είδη των πλοίων, τα επαγγέλματα της θάλασσας αλλά και τα σπορ που σχετίζονται με το νερό, ήταν μερικά ακόμα από τα κεφάλαια (θέματα) με τα οποία ασχολήθηκαν τα παιδιά κατά τη διάρκεια της εργασίας αυτής.

- Έγιναν – στην τάξη- πειράματα σχετικά με το Νερό.
- Έφτιαξαν με πλαστελίνη το μοντέλο του χημικού τύπου του Νερού.
- Έκαναν έρευνα αγοράς και κατέγραψαν τα αποτελέσματά της σχετικά με την τιμή, τις ποιότητες κλπ του εμφιαλωμένου Νερού.
- Έφτιαξαν παιχνίδια με λέξεις σχετικές με το Νερό.
- Έπαιξαν δύο παιχνίδια του Νερού στην αυλή.
- Επισκεφθήκαμε το Κέντρο «ΓΑΙΑ» για τον κύκλο του Νερού.
- Επισκεφθήκαμε έκθεση ζωγραφικής και είδαμε θαλασσογραφίες.
- Εκφράστηκαν μέσω της ζωγραφικής για το θέμα.
- Παραουσιάστηκαν - με τη βοήθειά μου – τα βασικά σημεία του θέματος μέσα από το πρόγραμμα του Η/Υ «POWER POINT». (στη γιορτή για το τέλος του σχολικού έτους).
- Συγκέντρωσαν το υλικό της έρευνάς τους σε δύο μεγάλους φακέλους.
- Έγινε παρουσίαση της εργασίας στην αυλή του σχολείου πάνω σε ταμπλώ.

Εμπλεκόμενα μαθήματα:

Γλώσσα, Γεωγραφία, Φυσική- Χημεία, Μαθηματικά, Ιστορία, Ζωολογία, Θρησκευτικά, Μυθολογία, Λαογραφία, Αισθητική αγωγή.

Συμπεράσματα:

Πιστεύω ότι η «έρευνα» αυτή των παιδιών – παρ' όλες τις ατέλειές της - τα βοήθησε να δουν ένα θέμα σφαιρικά και σε βάθος και μέσα από μία έννοια, να επεκταθούν και να «δουν» δεκάδες άλλες, αναπτύσσοντας παράλληλα και την κριτική τους σκέψη.

Κατακτήθηκαν οι στόχοι που προαναφέρθηκαν μέσα από εργασία που ενθουσίαζε τα παιδιά.

Δούλεψαν κυρίως συλλογικά και ακόμα και οι αδύνατοι μαθητές έγιναν μικροί εξερευνητές της γνώσης.

ΘΕΜΑ: «Νίκος Γκάτσος - Πολιτισμικές γειτονίες - Βιώσιμες πόλεις»
29^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
Εκπαιδευτικοί υλοποίησης: Όλοι οι δάσκαλοι του 29ου Δημοτικού Σχολείου Αθηνών
Τάξη Ε'

Το πρόγραμμα, συνοπτική αλλά ενδεικτική παρουσίαση του οποίου ακολουθεί, πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια της Ευέλικτης Ζώνης σε όλες τις τάξεις του σχολείου μας κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους 2003-2004.

Κριτήρια επιλογής θέματος

Άμεση σχέση με τις πραγματικές ανάγκες των παιδιών της πόλης.

Άμεση, εύκολη, καθημερινή εφαρμογή οικολογικών παρεμβάσεων (ανακύκλωση)

Άμεση σχέση ποιητή-γειτονιάς.

Άμεση σχέση του έργου του ποιητή με την πόλη, την ιστορία και τη γεωγραφία της Ελλάδας

Τρόπος συμμετοχής των μαθητών στην επιλογή θέματος

Μέσα στον Οκτώβριο οι μαθητές μας βίωσαν έντονα το πρόβλημα που δημιουργήθηκε από την απεργία των εργατών καθαριότητας και τον κατακλυσμό από τα σκουπίδια. Ήταν το μόνιμο θέμα συζητήσεων σε όλες τις τάξεις. Η γειτονιά μας, η Κυψέλη (όπως και άλλες), ήταν θέμα σε όλα τα δελτία ειδήσεων, ως μια περιοχή πνιγμένη στα σκουπίδια και στην «υποβάθμιση». Όλα αυτά τους ώθησαν να προτείνουν βελτίωση του άμεσου περιβάλλοντός τους, με διαμόρφωση του κήπου και δενδροφύτευση, της γειτονιάς με δράσεις όπως η ανακύκλωση, η υιοθέτηση του πάρκου, η ανάδειξη της πολιτιστικής παραγωγής της περιοχής, της πόλης.

Συνοπτική περιγραφή θέματος

Με κεντρικό άξονα την ποίηση του Νίκου Γκάτσου, ο οποίος έζησε στη γειτονιά μας, την Κυψέλη, ταξιδέψαμε από την τάξη, στο σχολείο, στη γειτονιά, στην πόλη μας, στην Ελλάδα στον κόσμο όλο. Η ποίηση του Γκάτσου δέθηκε με οικολογικά παραμύθια, με ιστορικά στοιχεία, με περιβαλλοντικά προβλήματα και λύσεις της πόλης μας και της πατρίδας μας. Έχοντας τα παιδιά συνείδηση πολιτισμική προχωρούν σε θέματα οικολογικά, καταστροφής περιβάλλοντος, ανάγκης φροντίδας και σεβασμού προς αυτό. Φροντίζουν την τάξη τους, το σχολείο τους (δενδροφύτευση του κήπου),

τη γειτονιά (ανακύκλωση), την πόλη (προστασία μνημείων), την Ελλάδα (προστασία της φύσης, γενικά), ανησυχούν για τον κόσμο όλο.

Τα θέματα αναπτύχθηκαν με την παραπάνω σειρά, από την Α΄ έως την Στ΄ τάξη.

Διαστάσεις του θέματος

Περιβαλλοντική: Διότι ασχολούνται με το ευρύ περιβάλλον και στενότερα με ανακύκλωση και δενδροφύτευση.

Πολιτισμική: Σχέση με την πολιτισμική κληρονομιά.

Κοινωνική: Σχέση σχολείου-κοινωνίας, η ευαισθητοποίησή τους, η συμμετοχή, η δράση όλων στο περιβαλλοντικό και πολιτισμικό γίγνεσθαι της Κυψέλης.

Οικονομική: Εκπαιδευόμαστε σε λύσεις οικολογικές, που αφορούν πέραν της υγείας και της προστασίας του περιβάλλοντος και σε οικονομικά οφέλη, λόγω της προστασίας των φυσικών πόρων.

Τοπική: Φροντίδα άμεσου περιβάλλοντος (τάξη, σχολείο, γειτονιά, πόλη), άμεση και αποτελεσματική.

Εθνική: Ευαισθητοποίηση στα μεγάλα θέματα προστασίας του περιβάλλοντος στην Ελλάδα.

Παγκόσμια: Ευαισθητοποίηση στα μεγάλα θέματα προστασίας του περιβάλλοντος στον Κόσμο.

Εκπαιδευτικοί στόχοι του προγράμματος

Γνωστικοί

Η καταστροφή που προκαλούν τα σκουπίδια και η μόλυνση

Γνώση πολιτισμικής κληρονομιάς γειτονιάς, πόλης, πατρίδας.

Γνώση για ανάγκη δράσης

Γνώση τρόπων σωτηρίας (καταστροφές περιβάλλοντος, σκουπίδια, ανακύκλωση κ.α.)

Συναισθηματικοί

Γνωριμία με την ποίηση και την μελοποίηση της

Συμμετοχή μέσα από το θέατρο, τη μουσική, το χορό τα εικαστικά

Συμμετοχικοί

Να αναπτύξουν σχέσεις συνεργασίας με τους συμμαθητές τους.

Ενεργή συμμετοχή σε λύσεις που μπορούν να γίνουν από τον καθένα μας.

Να δραστηριοποιούνται για τη διαμόρφωση χώρων.

Να ευαισθητοποιούν το περιβάλλον τους στις λύσεις κάποιων προβλημάτων (ανακύκλωση)

Κοινωνικοί

Να λαμβάνουν αποφάσεις για άμεσα περιβαλλοντικά προβλήματα.

Να καλλιεργούν την υπευθυνότητα τους, την συνεργατικότητά τους και τη διάθεση για συμμετοχή, μέσα από τις διαφορετικές παιδαγωγικές μεθόδους.

Να αποκτήσουν την ικανότητα παρέμβασης στη λύση περιβαλλοντικών προβλημάτων.

Αυτομορφωτικοί

Να εξοικειωθούν στη χρήση του διαδικτύου.

Να ανατρέχουν σε βιβλιοθήκες και βιβλία

Μέθοδοι υλοποίησης του προγράμματος

- Δράση στην τάξη
- Δράση στο χώρο του σχολείου
- Δράση στη γειτονιά
- Εκπαιδευτικές επισκέψεις
- Επισκέψεις ειδικών στο σχολείο
- Επισκέψεις προσωπικοτήτων στις τάξεις
- Παρακολούθηση θεατρικών και μουσικών παραστάσεων στο σχολείο.
- Παρακολούθηση και δημιουργία οικολογικών παραμυθιών.

Συνοπτική περιγραφή δραστηριοτήτων

- Γνωριμία με τη ζωή του ποιητή και το έργο του, επιλεκτικά ανά τάξη. Επιλογή και σύνδεση με το αντικείμενο κατάλληλων στίχων – ποιημάτων.
- Έκθεση ζωγραφικής στο χώρο του σχολείου ,με 29 έργα Ελλήνων ζωγράφων, από την Εθνική Πινακοθήκη. Σύνδεσή τους με το έργο του ποιητή αλλά και γενικότερα με την πολιτισμική παραγωγή της Ελλάδας του 20ου αιώνα.
- Δημιουργία έργων των παιδιών εμπνευσμένων από τους στίχους του.
- Επίσκεψη στο σχολείο της Κυρίας Δημητρούκα Αγαθής, συντρόφου του Ν.Γκάτσου.
- Συγκέντρωση φωτογραφιών της παλιάς Κυψέλης.
- Επίσκεψη στο σπίτι που έζησε ο ποιητής, Σπετσών 101, και φωτογράφιση της σημερινής Κυψέλης. Συγκριτική μελέτη του τότε και του τώρα.
- Παρακολούθηση της ορχήστρας INTRARTI (Τρίο) σε έργα του ποιητή.
- Εκμάθηση τραγουδιών του ποιητή σε όλα τα παιδιά του σχολείου και ηχογράφησή τους σε cd.
- Ευαισθητοποίηση σε θέματα περιβάλλοντος (δάσος-σκουπίδια) και πολιτισμικής κληρονομιάς.
- Μελέτη φυτών.
- Διαμόρφωση τάξεων, σχολείου, αυλής. Δενδροφύτευση του κήπου, του παρτεριού, των γλαστρών για τους διαδρόμους.
- Φροντίδα των φυτών και των λουλουδιών του κήπου.

- Υιοθέτηση του δάσους της γειτονιάς.
- Επίσκεψη στο δασάκι
- Συμμετοχή στη Στοά Βιβλίου με τρία έργα των μαθητών (διαστάσεων 0,60.1,35) σχετικά με το δάσος και με ένα τρισδιάστατο δένδρο με οικολογικό- πολιτισμικό μήνυμα.
- Δημιουργία δεσμών σχολείου- γειτονιάς.
- Τοποθέτηση κάδων ανακύκλωσης και ευαισθητοποίηση της γειτονιάς.
- Εμπύκωση σε δράσεις άμεσες, καθημερινές και πραγματοποιησίδες.
- Ενημέρωση γονέων και γειτόνων με αποστολή ανοιχτής επιστολής-πρόσκλησης για συμμετοχή σε όλες τις προγραμματισμένες δράσεις.
- Οικολογικά παραμύθια.(Μελέτη, παρακολούθηση παραστάσεων με παραμύθια). Δημιουργία οικολογικών παραμυθιών.
- Θεατρική παράσταση από την ομάδα «Πράσσειν άλογα». Δημιουργία από τα παιδιά κούκλας με οικολογικό ανακυκλωμένο χαρτί.
- Επίσκεψη εργατών της καθαριότητας του Δήμου.
- Πρόγραμμα για τη ζωφόρο του Παρθενώνα. Προστασία του γλυπτού και όλου του μνημείου.
- Μελέτη cd Rom για τον Παρθενώνα.
- Συνεργασία με την Εταιρία προστασίας της Φύσης, την Εταιρία Ανακύκλωσης, την WWF, το Κέντρο Μελετών Ακροπόλεως, φυτώρια και το ανθοπωλείο «Φούλη ».
- Κατασκευή αφίσας
- Παρουσίαση του προγράμματος.

Βιβλιογραφία

Πακέτα προγράμματος ΜΕΛΙΝΑ.

Μουσειοσκευές από το Κέντρο Μελετών Ακροπόλεως.

Περιοδικό Η ΦΥΣΗ.

Περιοδικό ΟΙ ΓΕΦΥΡΕΣ

Βιβλία του Ν. ΓΚΑΤΣΟΥ:

Όλα το τραγούδια, Αμοργός, Ματωμένος γάμος (Μετάφραση)

Εφημερίδες

Συλλεκτικοί δίσκοι βινυλίου.

ΘΕΜΑ: «Τα Απορρίμματα»
7^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΔΑΦΝΗΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Παπακόστα Ελισάβετ
Τάξη Δ΄

(Το πρόγραμμα εφαρμόστηκε στην Ευέλικτη Ζώνη και εντάχθηκε στο γενικότερο πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης με θέμα «ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ », το οποίο υλοποιείται στο Σχολείο μας.)

Συνεργασία με φορείς

- Γραφείο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Α΄ Αθήνας
- Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της Φύσης
- Δήμος Δάφνης
- Εταιρεία Ανακύκλωσης
- Μονάδα Ανάκτησης Υλικών

Σκοπός

- Να ευαισθητοποιηθούν οι μαθητές και να αποκτήσουν περιβαλλοντική συνείδηση.

Στόχοι

- Να κατανοήσουν οι μαθητές τις έννοιες απορρίμματα, ανακύκλωση, επαναχρησιμοποίηση κλπ. (γνωστικός τομέας).
- Να υιοθετήσουν θετικές στάσεις και συμπεριφορές απέναντι στην σωστή διαχείριση των απορριμμάτων και να είναι πρόθυμοι να εμπλέκονται ενεργά και οι ίδιοι σε δράσεις (συναισθηματικός τομέας).
- Να ασκηθούν στην ομαδική εργασία, στην έρευνα και να καλλιεργήσουν διάφορες δεξιότητες (ψυχοκινητικός τομέας).

Μαθήματα – Επιστημονικές περιοχές

- Γλώσσα: Μελέτη της λέξης απορρίμματα, παράγωγα, συγγενικές λέξεις, παραγωγή γραπτού λόγου.
- Μαθηματικά: Μετρήσεις ποσότητας βάρους, όγκου ...
- Εμείς & ο κόσμος: Ο ρόλος της πολιτείας, της τοπικής αυτοδιοίκησης, του πολίτη. Διαχείριση απορριμμάτων – Οικονομία.
- Γεωγραφία: Τα απορρίμματα στις αναπτυγμένες και λιγότερο αναπτυγμένες χώρες. Εισαγωγές αγαθών και προϊόντων.
- Λογοτεχνία: Ανάγνωση και μελέτη λογοτεχνικών κειμένων με θέμα το περιβάλλον.

- Μουσική: Διασκευή τραγουδιού
- Τεχνικά: Χειροτεχνίες

Εξέλιξη του προγράμματος

Οι μαθητές κατά ομάδες μελέτησαν τα θέματα:

- Τα σκουπίδια στο σχολείο
- Τα σκουπίδια στο σπίτι
- Τα σκουπίδια στη γειτονιά
- Τα σκουπίδια στην πόλη
- Τα σκουπίδια στον πλανήτη
- Είδη σκουπιδιών
- Συσκευασίες
- Ανακύκλωση
- Επαναχρησιμοποίηση
- Το ταξίδι των σκουπιδιών στην πόλη
- Χωματερές (ανοιχτές, κλειστές, Χ.Υ.Τ.Α.)

Εργασίες πεδίου

A. Επισκέψεις

Οι μαθητές επισκέφθηκαν:

- Τη γειτονιά μας
- Το Δημαρχείο Δάφνης
- Το Κέντρο Καθαριότητας του Δήμου Δάφνης
- Το Κέντρο ΔΡΩ (Σώστε τον πλανήτη ΓΗ)
- Το Μουσείο Γουλανδρή – Κέντρο ΓΑΙΑ
- Την Εταιρεία Ανακύκλωσης
- Το Οικολογικό Πάρκο Ψυχικού

B. Έρευνα στο σχολείο

- Στο χώρο του Σχολείου οι μαθητές κατέγραψαν τα καλαθάκια και του κάδους και τα είδη σκουπιδιών που παράγουν οι μαθητές.
- Στο χώρο του σπιτιού τα είδη σκουπιδιών που παράγει η οικογένεια.
- Στη γειτονιά τα είδη σκουπιδιών που παράγουν οι κάτοικοι, οι επαγγελματίες κλπ.

Γ. Συνεντεύξεις

- Οι μαθητές πήραν συνεντεύξεις από το Δήμαρχο και τον υπεύθυνο Καθαριότητας του Δήμου Δάφνης, από κατοίκους των Δήμων Δάφνης και Ύμηττού, από επαγγελματίες της περιοχής μας, από το Διευθυντή του Σχολείου και την καθαρίστρια.

Εργασίες στην τάξη

- Οι μαθητές οργάνωσαν και μελέτησαν το υλικό που συγκέντρωσαν.
- Συνέταξαν και αποδελτίωσαν ερωτηματολόγια.
- Ζωγράρισαν, έφτιαξαν αφίσες, κολλάζ, μακέτες κλπ...
- Ασχολήθηκαν με γλωσσικές ασκήσεις.
- Συμπλήρωσαν ημερολόγιο λεύκωμα.

Σύνθεση

- Οι μαθητές συζήτησαν, αντάλλαξαν απόψεις και προβληματισμούς.
- Έφτιαξαν ταμπέλες με συνθήματα.
- Έγραψαν οικοκώδικα με τις προτάσεις τους.
- Διασκεύασαν θεατρικό κείμενο.

Παρουσίαση

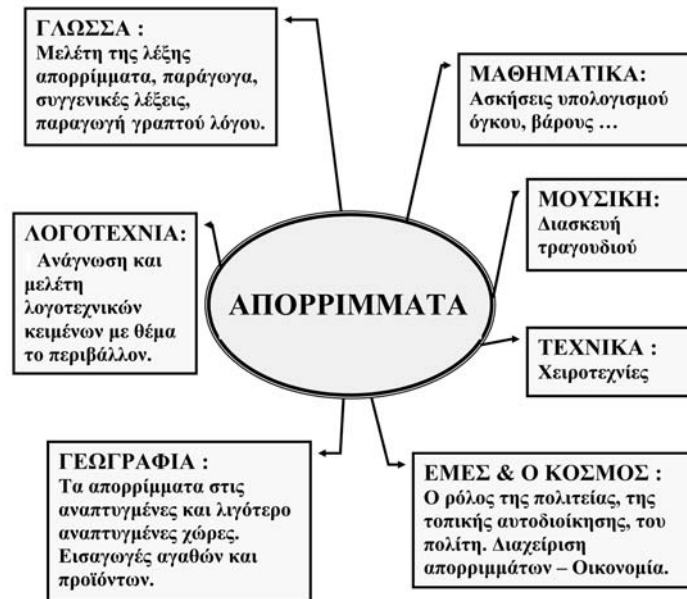
- Οι μαθητές παρουσίασαν τη δουλειά τους με θεατρικό δρώμενο, αφηγήσεις και έκθεση των έργων τους.

Αξιολόγηση

- Η αξιολόγηση έγινε με συμπλήρωση ερωτηματολογίων και παρατηρώντας την αλλαγή της στάσης και συμπεριφοράς τους στη διαχείριση των απορριμμάτων που παρήγαγαν.

Βιβλιογραφία

- Η κυρία Ανακύκλωση και οι Φίλοι της, Εκδόσεις Μύθος – Λιβάνη
- Σειρά Ανακύκλωση (Μέταλλο – Γυαλί – Χαρτί – Πλαστικό) Εκδόσεις Ερευνητές
- Ανοιχτό Σχολείο Τεύχος 46 Φεβρουάριος 1994 Εκδόσεις Γρηγόρης
- Οι Περιπέτειες του Σότου Μαβέζου – Μια ιστορία για την ανακύκλωση Εκδόσεις Ελληνικής Εταιρείας Ανακύκλωσης
- Εμένα με νοιάζει, Γαλάτεια Γρηγοριάδου Σουρέλη Εκδόσεις Πατάκη
- Οικολογικά Σχολεία Εκδόσεις Ελληνικής Εταιρείας Προστασίας της Φύσης

ΘΕΜΑ: «Το Ηλιακό μας σύστημα»
1^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΑΝΔΡΑΣ
 Εκπαιδευτικός υλοποίησης: *Δόβα Ευφροσύνη*
 Τάξη Ε΄

Από την πρώτη κιόλας στιγμή που ο άνθρωπος στάθηκε στα πόδια του, κοίταζε με θαυμασμό και περιέργεια τον ουρανό. Έχοντας ως μοναδικό αστρονομικό όργανο τα μάτια του αναρωτιόταν και στοχάζονταν για την ύπαρξη όλων όσων φαίνονταν στον ουράνιο θόλο. Προσπάθησε λοιπόν δια μέσου των αιώνων να ανακαλύψει πολλά από αυτά τα μυστικά του σύμπαντος! Πώς όμως φαντάζουν αυτά τα μυστικά στο παιδικό μυαλό και πως αγγίζει την παιδική ψυχή η προσπάθεια του ανθρώπου να ελέγξει το πεπρωμένο του;

A) Επιλογή του θέματος

Η επιλογή τόσο του συγκεκριμένου σχεδίου εργασίας, αλλά και όλων των σχεδίων εργασίας, είναι μια δραστική διαδικασία, στην οποία είναι σημαντικό εμείς οι δάσκαλοι να είμαστε εμπυχωτές, αφήνοντας τους μαθητές ενεργητικά να καταθέτουν τις δικές τους απόψεις και προτάσεις.

Η αφορμή της επιλογής του θέματος δόθηκε από τους ίδιους τους μαθητές μας, καθώς κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού είχαν τη βιωματική εμπειρία της ηλιοκαμένης επιδερμίδας με τις συνακόλουθες βλαβερές συνέπειες της. Δομήθηκε, λοιπόν μια πολύπλευρη συζήτηση γύρω από τον Ήλιο, κατά την οποία οι μαθητές εξέφρασαν γνήσια επιστημονικά ερωτήματα. Τα ερωτήματα αυτά ήταν πραγματικά μια πρόκληση για έρευνα, ιδιαίτερα όταν σ' αυτήν την προκαταρκτική φάση διαπιστώθηκαν γνωστικές ελλείψεις ή ακόμη και λανθασμένες αντιλήψεις γύρω από γνωστά επιστημονικά δεδομένα(π.χ. αν ο Ήλιος μας είναι ο μοναδικός στο Σύμπαν ή αν θα «σβήσει» και τότε προβλέπεται να συμβεί αυτό).

Η επιλογή του θέματος έγινε επίσης με βάση το ζωηρό ενδιαφέρον που εκδήλωναν οι μαθητές μέσα από επιθυμίες για επίσκεψη σε χώρους ανάλογους, όπως το Νέο Ψηφιακό Πλανητάριο.

Τέλος, τη διάθεση των μαθητών για ερευνητική εξόρμηση κέντριζε συνεχώς μια πραγματική βροχή πληροφοριών στα Μ.Μ.Ε για τις διαστημικές αποστολές με στόχο την αναζήτηση νέων κόσμων και την επισταμένη εξερεύνηση των παλιών. Εκεί που καθόμασταν λοιπόν με τους μαθητές μας στη Γη, στις ακρογιαλιές του διαστημικού ωκεανού αποφασίσαμε να μην απορούμε μόνο για τα φωτεινά νησιά που φωτίζουν το νυχτερινό ουρανό, αλλά να φτάσουμε σ' αυτά, διαμορφώνοντας το δικό μας ταξίδι!

B) Σκοπός της εργασίας

Οι μαθητές μας είναι από τη φύση τους περίεργα όντα. Είναι αυτό που τους ωθεί να θέτουν ερωτήσεις, που τους κάνει κυνηγούς της γνώσης, πειραματιστές και εξερευνητές. Διερωτώνται συνεχώς για τον κόσμο γύρω τους και πέρα από αυτόν. Ήταν βέβαιο, λοιπόν, να στρέψουν την προσοχή τους στον ουράνιο «ωκεανό», σε ένα ταξίδι γεμάτο γνώσεις, όπου η επιστημονική φαντασία μετατρέπεται σε επιστημονική πραγματικότητα. Αυτός άλλωστε είναι και ο σκοπός του σχεδίου αυτού εργασίας. Όταν ο μαθητής κοιτάζει τα άστρα από τη Γη, να μην αντικρίζει έναν άγνωστο και μυστηριώδη κόσμο. Να βλέπει αντίθετα την υπόσχεση ενός πιο ελκυστικού ταξιδιού γνώσεων. Ενός ταξιδιού χωρίς τέλος!

Γ) Στόχοι του προγράμματος

Μερικοί από τους στόχους του προγράμματος είναι, οι μαθητές:

- να προβληματιστούν γύρω από γνήσια επιστημονικά ερωτήματα, να διερευνήσουν την απάντησή τους και να γίνουν οι ίδιοι παραγωγοί της γνώσης
- να ασκηθούν στη συλλογή, στην καταγραφή, στην ταξινόμηση, και στην περιγραφή στοιχείων μελέτης των Πλανητών
- να αναδειχθούν οι προϋδέες των μαθητών, να ελεγχθούν και να ανασκευαστούν πιθανές εσφαλμένες αντιλήψεις για τη γένεση του Ηλιακού μας Συστήματος
- να μάθουν να συνεργάζονται ομαδικά, να διατυπώνουν τις απόψεις τους και να καταγράφουν τα αποτελέσματα της έρευνάς τους γύρω από τις ποικίλες μορφές των αστεριών και την προέλευση της ονοματολογίας τους
- να γνωρίσουν τα στάδια ζωής ενός άστρου και να μεταβιβάσουν τη γνώση αυτή και για το δικό μας Ήλιο
- να αντιληφθούν το ρόλο της εξέλιξης της αστρονομίας στη μελέτη του Διαστήματος και να αποκτήσουν γνώσεις γύρω από τα μέσα έρευνας των αστρονόμων
- να καλλιεργήσουν τη δημιουργικότητα και τη φαντασία μέσα από ποικίλους τρόπους έκφρασης
- να αναπτύξουν την κριτική σκέψη μέσα από βιομαθητικές προσεγγίσεις και να ενισχύσουν τη συναισθηματική τους νοημοσύνη
- να υιοθετήσουν θετική στάση απέναντι στα διαστημικά επιτεύγματα και να καταστήσουν τους εαυτούς τους κινήτρους της γνώσης, πειραματιστές και εξερευνητές.
- να προβληματιστούν για τη σημασία της εξερεύνησης του Διαστήματος από τον άνθρωπο και για τα μέσα με τα οποία γίνονται αυτά τα κοσμικά ταξίδια.

Δ) Δομή και περιεχόμενα

Τα περιεχόμενα του προγράμματος δομήθηκαν με βάση τους τρεις παρακάτω άξονες:

1) Το Ηλιακό μας Σύστημα

Οι Εσωτερικοί Πλανήτες - Οι Νάνοι του Ηλιακού Συστήματος(Ερμής, Αφροδίτη, Γη, Άρης).

Οι Εξωτερικοί Πλανήτες - Οι Αέριοι Γίγαντες(Δίας, Κρόνος, Ουρανός, Ποσειδώνας).

Ο Κόκκινος Πλανήτης - Ο Άρης με την πελώρια κοιλάδα και το ψηλότερο βουνό του Ηλιακού Συστήματος, τον Όλυμπο.

Η γένεση του Ηλιακού μας Συστήματος.

2) Ο Γαλαξίας μας

Τα άστρα του Γαλαξία-Αστρικές Ομάδες.

Άστρα και Αστερισμοί-Η Εξέλιξη της Αστρονομίας.

Η γέννηση και ο θάνατος των Άστρων.

Ταξιδιώτες του Διαστήματος- Κομήτες- Μετεωρίτες.

Τα συστατικά του Σύμπαντος-Τα συστατικά της Γης(Κάθε άτομο στη Γη δημιουργήθηκε σε κάποιο άλλο ήλιο κάποιας αρχέγονης εποχής).

3) Διαστημικός Εξοπλισμός

Τα όπλα των αστρονόμων-Τηλεσκόπια (οπτικά, ραδιοτηλεσκόπια)-Αστεροσκοπεία.

Δορυφόροι-Διαστημικοί Σταθμοί-Διαστημικά Λεωφορεία.

Οι Ήρωες του Διαστήματος, οι Αστροναύτες-Ζώντας μαζί τους στο Διάστημα.

Ψάχνοντας για ζωή στο Διάστημα.

Ε) Δραστηριότητες

Για την επίτευξη των στόχων οι μαθητές ολοκλήρωσαν φύλλα εργασίας με δραστηριότητες. Ενδεικτικά αναφέρεται:

1η Φάση:

Στη φάση αυτή ζητήσαμε από τους μαθητές να πουν ελεύθερα τις σκέψεις τους γύρω από τον Ήλιο και το Ηλιακό Σύστημα και στη συνέχεια καταγράψαμε τις ιδέες των μαθητών σε χαρτί μέτρου, χωρίζοντας το σε τρία μέρη (Το Ηλιακό Σύστημα, Ο Γαλαξίας μας, Διαστημικός Εξοπλισμός).Στη συνέχεια κυκλώσαμε μαζί με τους μαθητές τα αντικείμενα μελέτης, δημιουργώντας με αυτό τον τρόπο κι ένα χάρτη της εργασίας μας.

2η Φάση:

Στη φάση αυτή ζητήσαμε από τους μαθητές να συλλέξουν πληροφορίες από βιβλία, περιοδικά, εφημερίδες, το διαδικτυο, CD ROM κ.ά.

- Δημιουργήσαμε πίνακες με συγκριτικά στοιχεία των Πλανητών(π.χ Η θέση της Αφροδίτης σε σχέση με τον Ήλιο, το μέγεθος της, ο αριθμός δορυφόρων της, η απόστασή της από τον Ήλιο κ.ά).
- Συγκρίναμε το μέγεθος των Πλανητών παραστατικά με φρούτα(π.χ. Παρομοιάσαμε τη Γη με ρόγα σταφυλιού, τον Άρη με μπιζέλι, ενώ τον Πλούτωνα με σπυρί από ρύζι) ή με μπαλόνια(φουσκώσαμε πολύχρωμα μπαλόνια ανάλογα με το μέγεθος του Πλανήτη που περιγράψαμε).
- Πειραματικά αποδείξαμε την ύπαρξη των βιοτικών στοιχείων της Μητέρας Γης και κατά συνέπεια την ύπαρξη ζωής μόνο στον δικό μας πλανήτη, καθώς οι υπόλοιποι Πλανήτες μας φάνηκαν «αφιλόξενοι». (Για παράδειγμα αποδείξαμε με τους μαθητές μας την ύπαρξη οξυγόνου στην ατμόσφαιρα, σκεπάζοντας τη φλόγα ενός κεριού μ' ένα γυάλινο δοχείο και παρατηρώντας το σβήσιμο της μετά την καύση όλου του οξυγόνου, ενώ με ένα αυτοσχέδιο θερμοκήπιο

με μια γλάστρα και λίγους σπόρους αποδείξαμε γιατί η Γη διατηρείται θερμή, παγιδεύοντας τη θερμότητα του Ηλιου).

- Οι μαθητές μας αντιλήφθηκαν την έλλειψη αέρα στη Σελήνη, συγκρίνοντας τα δικά τους αποτυπώματα με εκείνο του πρώτου ανθρώπου που πάτησε στη Σελήνη, του Νηλ Άρμστρονγκ. Οι δικές τους πατημασιές ,μετά το φύσημα του ανέμου σβήστηκαν, ενώ του Κοσμοναύτη από το 1969 υπάρχει μέχρι και σήμερα.
- Θέλοντας οι μαθητές μας να εξηγήσουν την ύπαρξη σκιών στη Σελήνη, πειραματίστηκαν δημιουργώντας τους δικούς τους κρατήρες αφήνοντας να πέσουν διάφορα σφαιρίδια σε δοχείο με αλεύρι, ενώ για να κατανοήσουν παραστατικά τις ηλιακές κηλίδες από τις βίαιες καταιγίδες, κόλλησαν σε κίτρινο φουσκωμένο μπαλόνι μπαλώματα με σκούρο χρώμα.
- Οι μαθητές αναζήτησαν έντυπο υλικό σε διάφορες πηγές (εικόνες, κείμενα σχετικά με το θέμα) ή δημιούργησαν το δικό τους υλικό(ζωγραφιές) και στην συνέχεια το τοποθετούσαν στη «διαστημική γωνιά»,που έφτιαξαν στην τάξη.
- Η δημιουργία ερωτηματολογίου από τους μαθητές με τη μορφή επιτραπέζιου παιχνιδιού ήταν μία από τις αγαπημένες του ενασχολήσεις. Καλούσαν τους μαθητές αντίπαλης ομάδας να μαντέψουν για παράδειγμα ποιος είναι αυτός ο Πλανήτης με τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά.
- Δημιούργησαν «διαστημικό λεξικό» και ερμήνευσαν ετυμολογικά πολλές λέξεις (π. χ. Κομήτες-Οι Αρχαίοι τους αποκαλούσαν Άστρα με Μακριά Μαλλιά)
- Συνέλεξαν πληροφορίες σχετικές με τη δημιουργία του Ηλιακού Συστήματος από το χώρο της θρησκείας, της φιλοσοφίας, της μυθολογίας, προσεγγίζοντας την έρευνα τους διαθεματικά μέσα από το μάθημα τόσο των θρησκευτικών όσο και της ιστορίας (π.χ. αναφέρθηκαν στον ινδικό μύθο της τεράστιας χελώνας που κολυπά στα απύθμενα νερά του διαστημικού ωκεανού, έχοντας στην πλάτη της τεράστιους ελέφαντες-μεταφορείς του κόσμου).
- Ο διαγωνισμός ποίησης με ανάλογο θέμα είχε ανταπόκριση από τους μαθητές και αφού συχαρήκαμε όλους τους συμμετέχοντες, βραβεύτηκε το καλύτερο ποίημα με έπαθλο ένα τηλεσκόπιο.
- Οι μαθητές δημιούργησαν Έκθεση Ζωγραφικής και παρουσίασαν έργα με θέμα-το δικό μου πλανητικό συστημα-ή-οι εξωγήινοι φίλοι μου. Επίσης στη διαθεματική προσέγγιση με την Αισθητική Αγωγή οι μαθητές πέρα από τις ζωγραφιές και τις κατασκευές που έκαναν, παρατήρησαν πως οι σύγχρονοι καλλιτέχνες αφηρημένης τέχνης χρησιμοποιούν τους ίδιους χρωματισμούς με την πανδαισία χρωμάτων που υπάρχει κατά την έκρηξη ενός άστρου και συζητήσαν για τις πηγές έμπνευσης της ανθρώπινης φύσης.
- Κατά την γνωριμία των μαθητών με τους επισκέπτες του Διαστήματος, τους Κομήτες διαπίστωσαν πειραματικά πως η ουρά τους αποτελείται από αέρια και σκόνη και σχηματίζεται καθώς πλησιάζουν στον Ήλιο. Στερέωσαν λοιπόν κορδέλες σε ένα μπαλάκι και φέρνοντας το κοντά στο θερμό αέρα ενός στεγνωτή μαλλιών φαντάστηκαν το σχηματισμό της ουράς του Κομήτη.
- Μελέτησαν σε ομάδες διάφορους σχηματισμούς αστεριών(π.χ. τον αστερισμό του Ωρίωνα) και δείχνοντας στον αστρικό χάρτη τους Βόρειους και τους Νότιους Αστερισμούς, έδιναν τις εξηγήσεις τους για το όνομα που είχαν.
- Προσέγγισαν μέσα από τα Μαθηματικά την έννοια του έτους φωτός και συνειδητοποίησαν ότι το έτος φωτός είναι μονάδα μήκους κι όχι χρόνου.
- Μέσα από ένα μουσικοχορευτικό δρώμενο οι μαθητές έκαναν αναπαράσταση με παντομίμα τις κινήσεις της Γης(γύρω από τον εαυτό της, γύρω από τον Ήλιο και με σπειροειδή διάταξη μέσα στο Σύμπαν).
- Πραγματοποίησαν επίσκεψη στο «Ευγενίδειο Πλανητάριο», όπου παρακολούθησαν την «Κοσμική Οδύσσεια».
- Δημιούργησαν ομαδικά διαστημικό ημερολόγιο με ημερομηνίες –σταθμούς στην εξερεύνηση του Διαστήματος.
- Κατασκεύασαν δορυφόρους από χαρτόνι, αφού βρήκαν το σχετικό χάρτινο μοντέλο.
- Μελέτησαν τη ζωή των αστροναυτών μέσα στο διαστημόπλοιο κι έξω από αυτό, αφού πρώτα είχαν διατυπώσει δεκάδες ερωτήματα σχετικά με την έλλειψη βαρύτητας, με το ρουχισμό των αστροναυτών ,με τον ελεύθερο χρόνο τους, με τη διατροφή τους, με το λουτρό τους κ.τ.λ. Μετά την έρευνα τους γύρω από τις δύσκολες συνθήκες τους Διαστήματος έγραψαν με ενθουσιασμό ένα γράμμα με παραλήπτη κάποιον αστροναύτη.
- Δημιούργησαν ακόμη σενάρια ταινίας επιστημονικής φαντασίας, ενώ αξιολογήθηκε και η πρωτοτυπία στην κατασκευή εξωγήινης μάσκας.
- Στην τελική αυτή φάση οι μαθητές, αφού έχουν υλοποιήσει ένα μεγάλο μέρος των δραστηριοτήτων τους, συγκέντρωσαν το υλικό τους και ετοίμασαν κάποιο έντυπο σχετικό, μοιράζοντας το στο υπόλοιπο σχολείο.

ΣΤ) Διδακτικό υλικό

Βιβλία, περιοδικά, εφημερίδες, πληροφορίες από το διαδίκτυο(βλ. προτεινόμενες ιστοσελίδες), συνεντεύξεις, προβολή CDROM με σχετικό περιεχόμενο (α)Τα θαύματα του Σύμπαντος-Ερμής, β) Νέοι Ορίζοντες-Πλανήτες και Δορυφόροι- ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ, γ)Αστρονομία- MULTIMEDIA), εικόνες, φωτογραφίες, τέμπρες, μαρκαδόροι, χαρτόνια, κόλλες, υλικά για τα πειράματα(γυάλινα δοχεία), λεκτικά και κιναισθητικά παιχνίδια, θεατρικοί αυτοσχεδιασμοί, λογοτεχνικά κείμενα, τραγούδια, ποιήματα κ.ά.

Ζ) Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση της εργασίας έγινε σε όλες τις φάσεις υλοποίησης των δραστηριοτήτων ,αλλά και στα διαλείμματα ενημέρωσης και ανατροφοδότησης.

Μετά την ολοκλήρωση κάθε δραστηριότητας καλούμασταν να αξιολογήσουμε την επιτυχία της έρευνας των μαθητών και την κατάκτηση της γνώσης που αποκόμισαν ή παρήγαγαν οι ίδιοι, με φύλλα αξιολόγησης που περιελάμβαναν ασκήσεις επιλογής λάθους, ασκήσεις με αντιστοίχιση σύζευξης, ασκήσεις πολλαπλών επιλογών, καθώς και ασκήσεις με συμπλήρωση κειμένου. Επίσης αξιολογήσαμε τις διάφορες δημιουργίες των παιδιών, είτε αυτές ήταν κάποιο δοκίμιο με τις απόψεις τους, είτε κάποια κατασκευή, για παράδειγμα μιας εξωγήινης μάσκας.

Στο τέλος μαζί με τους μαθητές συζητήσαμε τι τους άρεσε περισσότερο, τι άλλο θα ήθελαν να κάνουν, τι δυσκολίες συνάντησαν και πως αισθάνονται τώρα μετά τη λήξη της εργασίας αυτής. Με τον τρόπο αυτό αξιολογήσαμε τον τρόπο

δράσης των μαθητών, την ομαδοσυνεργατική προσφορά τους, τη χρήση των νέων τεχνολογιών και τα μέσα έκφρασης συναισθημάτων και ιδεών.

H) Μέθοδοι –Μορφές διδασκαλίας

Η μέθοδος που εφαρμόστηκε κατά την διεξαγωγή αυτού του προγράμματος ήταν η μέθοδος των σχεδίων εργασίας (project), κατά την οποία οι μαθητές ανέλαβαν ρόλο ερευνητή, η δασκάλα της τάξης ανέλαβε ρόλο συνερευνητριάς και το σχολείο γενικότερα ανέλαβε το ρόλο του οργανισμού που μαθαίνει. Περιελάμβανε δραστηριότητες διεπιστημονικές που διενεργήθηκαν με συνεργατικό- βιωματικό τρόπο, στο χώρο και στο χρόνο που είχαν σχεδιαστεί. Μέσα από την ανακαλυπτική μάθηση οι μαθητές συνεργάστηκαν, ερεύνησαν, έμαθαν και στο τέλος παρήγαγαν οι ίδιοι γνώση.

Η διδασκαλία έγινε με τη μορφή άλλοτε του διαλόγου και της κατευθυνόμενης συζήτησης και άλλοτε με τη μορφή της διερευνητικής και ομαδοσυνεργατικής διδασκαλίας. Σπουδαίο ρόλο στη διδασκαλία είχε το πείραμα και η επιδεικτική διδασκαλία.

Βιβλιογραφία

- Graham, I. (1992) Εξερευνώ το Διάστημα, Γνώσεις-Ιστορία-Παιχνίδια, μτφρ. Δ. Θεοδορακάτος, Ερευνητές.
Hall, G. (x.x) Εξερευνώ το Διάστημα, Εργαστήριο, μτφρ. Απ. Φέρτης, Σαβάλλας
Σιμόπουλος Δ. (2003) Κοσμική Οδύσσεια, Ενημερωτικός Οδηγός, Ίδρυμα Ευγενίδου, Αθήνα
Χατζηγεωργίου, Ν. (επιμ.) (1992), Ουρανός και Γη, Σειρά Παιδική Βιβλιοθήκη, μτφρ. Π. Κωνσταντέας, Αλκυών
Χατζηγεωργίου, Ν. (επιμ.) (1998), Απλά Πειράματα, Σειρά Παιδική Βιβλιοθήκη, μτφρ. Π. Κωνσταντέας, Αλκυών
Δαγκλής, Ι.Α. (2003) Οι Διαστημοφύλακες, στο Γεωτρόπιο, ένθετο περιοδικό της Ελευθεροτυπίας, 182(4-10-2003)

Προτάσεις για διαδικτυακές επισκέψεις σχετικά με το θέμα:

- <http://www.anosis.gr/planets>
<http://www.physics4u.gr/planets/planets.html>
<http://www.eugenfound.edu.gr/planetarium/>
<http://www.space.idx.gr>

ΘΕΜΑ: «Οι εποχές του χρόνου και οι μήνες του»
9^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Φωτόπουλου Σταυρούλα
Τάξη Β΄

Σχεδιασμός προγράμματος

Σκοπός:

Να συνειδητοποιήσουν την έννοια του χρόνου και να συμπληρώσουν τις εμπειρίες τους γύρω από τις εποχές και τους μήνες του χρόνου

Στόχοι:

Οι μαθητές

1. Να συγκρίνουν και να συστηματοποιήσουν τις ήδη αποκτημένες γνώσεις τους, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις που απαιτείται υπέρβαση στο χρόνο και στο χώρο.
2. Να ερευνήσουν και να συλλέξουν πληροφορίες για τον καιρό, τις αλλαγές της φύσης, για τα φυτά και τις συνήθειες των ζώων και των ανθρώπων σε κάθε εποχή.
3. Να μάθουν τις σημαντικότερες γιορτές και επετείους που υπάρχουν κάθε μήνα καθώς και τα έθιμα που συνδέονται με αυτές.

Επιλογές μεθόδων:

- α. Βιωματική μάθηση,
- β. Ενεργητική συμμετοχή,
- γ. Επίλυση προβλήματος,
- δ. Έρευνα πεδίου,
- ε. Σχεδίου εργασίας

Φάσεις ανάπτυξης σχεδίου εργασίας

1η Φάση:

• Προβληματισμός

Στα πλαίσια του μαθήματος της Γλώσσας και ειδικότερα στην ενότητα με τίτλο «Παροιμίες για τους μήνες» (Β΄ τάξη, Γλώσσα τεύχος 1ο, σελ. 65 ΟΕΔΒ) ένα σημείο που μας απασχόλησε ήταν η εκμάθηση των ονομάτων και της σειράς των δώδεκα μηνών του έτους. Αυτό στάθηκε αφορμή να ασχοληθούμε πιο συστηματικά με τις εποχές του χρόνου.

• Επιλογή και ορισμός του θέματος

«Οι εποχές του χρόνου και οι μήνες του»

2η Φάση:

Συλλογικός προγραμματισμός

Επισήμανση βασικών πτυχών του θέματος:

1. Καταγραφή των ιδεών και ερωτημάτων των μαθητών γύρω από το θέμα
2. Δημιουργία αραχνογράμματος με τη βοήθεια της δασκάλας
3. Κατασκευή ενός προσχέδιου εργασίας
4. Ενημέρωση γονέων και μαθητικής κοινότητας

Επιμερισμός του θέματος σε ομάδες:

Οι 24 μαθητές δημιούργησαν 4 μεγάλες ομάδες των 6 ατόμων, όπου κάθε ομάδα πήρε και το όνομα μιας εποχής. Σε κάθε ομάδα χωρίστηκαν ανά 2 οι μαθητές κάνοντας υποομάδες, όπως ταιριάζει στην ηλικία τους.

Καθορισμός στόχων, δραστηριοτήτων και διαδικασιών:

Έγινε επιμερισμός και καταγραφή των αρχικών στόχων σε μικρότερους και απλούστερους με τη βοήθεια της δασκάλας.

Προετοιμασία μέσων και υλικών:

Καταγραφή των μέσων και των υλικών που θα χρειαστούν για την υλοποίηση του σχεδίου εργασίας.

Ενδο-ομαδικός προγραμματισμός:

Πέρα από τις κοινές δραστηριότητες για όλες τις ομάδες, κάθε ομάδα είχε να κάνει έρευνα πεδίου ανάλογα με την εποχή στην οποία ανήκε. Συγκεκριμένα κάθε υποομάδα είχε αναλάβει τη διερεύνηση, τη μελέτη και την παρουσίαση ενός συγκεκριμένου μήνα.

3η Φάση:

Διεξαγωγή του σχεδίου εργασίας

Δραστηριότητες:

1. Μελέτη χάρτη τεσσάρων εποχών
2. Ανάγνωση παραμυθιού με τίτλο «Η γιαγιά άρχισε το παραμύθι»(Ανθολόγιο, 1ο μέρος, σελ. 54, ΟΕΔΒ)
3. Ονομασία μηνών και κατηγοριοποίησή τους σε εποχές
4. Επεξεργασία ποιημάτων «Τέσσερα αδέρφια» και «Μας έφτασε ο βαρύς χειμώνας» (Ανθολόγιο, 2ο μέρος, σελ. 98 και 190, ΟΕΔΒ)
5. Κατασκευή κολλάζ με τις αλλαγές της φύσης στις τέσσερις εποχές
6. Μελέτη ενότητας «Ο καιρός από εποχή σε εποχή» (Εμείς και ο κόσμος, σελ. 62, ΟΕΔΒ)
7. Αφήγηση του μύθου της Περσεφόνης και δραματοποίησή του
8. Παρουσίαση στοιχείων για τον καιρό, το ρουχισμό και τις ασχολίες των ανθρώπων σε κάθε εποχή
9. Επεξεργασία ποιήματος «Ο Μάρτης και η μάνα του» (Ανθολόγιο, 2ο μέρος, σελ. 191, ΟΕΔΒ)
10. Παρουσίαση φυτών - καρπών, συνήθειες των ζώων σε κάθε εποχή
11. Προβολή βιντεοταινίας με θέμα: «Χειμερία ανάπαυλα - Χειμερία νάρκη»
12. Εκμάθηση τραγουδιού με τίτλο: «Ήρθε ο χειμώνας»
13. Κατασκευή ετήσιου ημερολογίου, εντοπισμός της ημέρας της ονομαστικής εορτής και των γενεθλίων κάθε μαθητή
14. Παρουσίαση σημαντικότερων εορτών και εθίμων σχετικών με αυτές
15. Παρασκευή κουραμπιέδων στην τάξη και ψήσιμο στο φούρνο της γειτονιάς
16. Δημιουργία χριστουγεννιάτικων κατασκευών
17. Δήγηση παραμυθιών με τους τίτλους «Οι δώδεκα μήνες και το βαρέλι τους» και «Ο Μάρτης και η μάνα του»
18. Κατασκευή αποκριάτικης κούκλας
19. Εκμάθηση τραγουδιού με τίτλο «Ήρθε παιδιά η άνοιξη»
20. Κατασκευή παραδοσιακής στολής σε κούκλα (αργαλειός)
21. Δημιουργία ανοιξιάτικων – πασχαλινών κατασκευών
22. Βάψιμο αυγών στην αίθουσα
23. Δοκιμή χαρακτηριστικών φρούτων – γλυκών – φαγητών κάθε εποχής
24. Παρουσίαση συνταγών χαρακτηριστικών γλυκών – φαγητών για κάθε εποχή
25. Δημιουργία ακροστιχίδων για τις εποχές
26. Συλλογή παροιμιών για του μήνες
27. Σύνθεση παζλ των δώδεκα μηνών (Δεσσύλας)
28. Δημιουργία σταυρόλεξου με τα ονόματα των μηνών
29. Εκμάθηση τραγουδιού με τίτλο «Καλοκαιράκι»
30. Κατασκευή σκηνικών για την παρουσίαση θεατρικού έργου

4η Φάση:

Παρουσίαση και αξιολόγηση

- Παρουσίαση θεατρικού έργου στους γονείς των μαθητών με τίτλο «Ο χρόνος και οι τέσσερις εποχές»
- Παρουσίαση των φακέλων με τα αντίγραφα όλων των εργασιών των ομάδων και έκθεση των χειροτεχνιών των

- μαθητών
- Γραπτή έκφραση με θέμα «Ποια εποχή μου αρέσει και γιατί»

Αναμενόμενα αποτελέσματα - Συμπεράσματα

Συμπερασματικά μπορεί να αναφερθεί ότι κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του σχεδίου εργασίας, οι μαθητές επέδειξαν υψηλό βαθμό συμμετοχής όχι μόνο στη μαθησιακή διαδικασία αλλά και στην προσκόμιση υλικών καθώς και στη συνεργασία τόσο με τα μέλη των ομάδων τους όσο και με τις υπόλοιπες ομάδες.

Παράλληλα με το όμορφο παιδαγωγικό κλίμα που αναπτύχθηκε στην τάξη πρέπει να τονιστεί ότι οι μαθητές συνειδητοποίησαν τη διαδοχή των μηνών και την αλλαγή των εποχών στο χωροχρονικό πλαίσιο και ταξινόμησαν τις εορτές, τα έθιμα και τις γενικότερες συνήθειες των ανθρώπων και των ζώων. Ταυτόχρονα, στην πλειοψηφία τους, στο γραπτό και προφορικό τους λόγο χρησιμοποιούσαν εκφράσεις και πολλά στοιχεία που είχαν συναντήσει κατά τη διαδικασία επεξεργασίας του συγκεκριμένου θέματος.

Τέλος, η πιλοτική εφαρμογή του προγράμματος της Ευέλικτης Ζώνης στο σχολείο μας, έδωσε την ευκαιρία σε μένα και τους μαθητές μου να αντικρίσουμε τη μαθησιακή διαδικασία μέσα από μια άλλη οπτική γωνία, ιδιαίτερα πρωτότυπη και ενδιαφέρουσα.

Ενδεικτική βιβλιογραφία:

- Αναστασιάδης Β. (1997) «Παιδική σκηνή» Αθήνα: Περιβολάκι
- Κυριακίδου - Νέστορος Α., (1982) «Οι δώδεκα μήνες», Τα λαογραφικά, Αθήνα: Μάλλιαρης Παιδεία
- Μέγας Γ., (2001) «Ελληνικές γιορτές και έθιμα της λαϊκής λατρείας» Αθήνα: Εστία

ΘΕΜΑ: «Τρένα φεύγουν, τρένα έρχονται»
10^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ Π. ΦΑΛΗΡΟΥ
Εκπ/κός Φ.Α.: Βιργινία Αρβαντίδου
Εκπαιδευτικοί υλοποίησης: Νίνα Χατζηδόουκα, Καλλιόπη Χριστοπούλου
Τάξη Β¹, Β²

Περίληψη

Κριτήρια επιλογής θέματος:

Η επιλογή του θέματος βασίστηκε στην αναγκαιότητα που έχουν τα παιδιά μας, ως αυριανοί πολίτες, να καταλάβουν ότι η μετακίνηση με τα σύγχρονα μέσα μαζικής μεταφοράς (μετρό, τραμ, προαστιακός) είναι στοιχείο απαραίτητο για την αναβάθμιση της ποιότητας της ζωής των ανθρώπων της πόλης (γρήγορη μετακίνηση, μείωση των μετακινήσεων με αυτοκίνητο, περιορισμό της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, εξοικονόμηση ενέργειας, αποσυμφόρηση του κέντρου της πόλης, αναβάθμιση της αισθητικής της πόλης).

Η κατασκευή του τραμ στην περιοχή μας στο Παλιό Φάληρο, αλλά και τα άλλα σύγχρονα έργα, μετρό, προαστιακός και καινούριο σιδηροδρομικό δίκτυο Ελλάδας, μας έδωσε την αφορμή να ασχοληθούμε με αυτό το θέμα.

Συγκεκριμένα τα 'τρένα' αποτελούν ένα θέμα που προσφέρεται για διαθεματική προσέγγιση, γιατί μπορεί να εμπλέξει πολλά γνωστικά αντικείμενα (Γλώσσα, Παιδική Λογοτεχνία, Εμείς και ο Κόσμος, Ιστορία, Γεωγραφία, Μαθηματικά, Εικαστικά, Φυσική Αγωγή, Μουσική, Πληροφορική) και να αναπτύξει όλες τις δεξιότητες της Πολλαπλής Νοημοσύνης (Gardner).

Γενικός σκοπός:

Τα παιδιά να γνωρίσουν τα σύγχρονα μέσα μαζικής μεταφοράς (συγκεκριμένα τα τρένα), να γίνει αναδρομή στο χώρο και στο χρόνο, να εκτιμήσουν την εξέλιξη της τεχνολογίας και να υιοθετήσουν θετική στάση και συμπεριφορά ως προς τη χρήση τους για την προστασία του περιβάλλοντος.

Μεθοδολογία:

Μετά από τον προβληματισμό/καταιγισμό ιδεών και ακολουθώντας την ομαδοσυνεργατική, συνθετική, βιωματική και επικοινωνιακή μέθοδο με απώτερο σκοπό την αυτόρρυθμιζόμενη μάθηση, την εντόπιση προβλημάτων, τη λήψη αποφάσεων για την επίλωσή τους, τον αυτοέλεγχο, την δημιουργικότητα, τη φαντασία, τη μεταφορά και τη μεταγνώση.

Στόχοι:

- Τα παιδιά να γνωρίσουν τις δυνατότητες χρήσης των τρένων.
- Να προβληματιστούν για τις συνέπειες του κυκλοφοριακού προβλήματος και τις επιπτώσεις του στο περιβάλλον, στην υγεία και στην οικονομία.
- Να κατακτήσουν βασικές έννοιες κυκλοφοριακής αγωγής.
- Να υιοθετήσουν θετική στάση ως προς τη χρήση των μέσων μαζικής μεταφοράς με επιχειρήματα, να προβληματιστούν για την κατάχρηση των Ι.Χ αυτοκινήτων και να προτείνουν λύσεις.
- Να αποκτήσουν γνώσεις που αφορούν τα τρένα και την ιστορία τους (Χθες και σήμερα).
- Να γνωρίσουν είδη τρένων και τα σύγχρονα τρένα σε άλλες χώρες.
- Να εξασκηθούν τόσο στην αναζήτηση της πληροφορίας όσο και στην αξιοποίησή της.
- Να αναπτύξουν τις δεξιότητες ανάγνωσης, γραφής (διάφορων κειμένων, όπως για π.χ χρηστικών κ.ά.) και αφήγησης.
- Να ασκηθούν στις διαδικασίες της ενεργητικής ακρόασης, της ομιλίας, της συζήτησης και της συνέντευξης.
- Να αναπτύξουν μαθηματικές και γεωμετρικές έννοιες, να δημιουργήσουν και να λύσουν προβλήματα με διάφορες

πράξεις.

- Να μάθουν να συνεργάζονται, να διατυπώνουν τη γνώμη τους, να προτείνουν λύσεις, να ενεργούν, να καταγράφουν και να ελέγχουν τη διαδικασία και τα αποτελέσματα των ενεργειών τους.
- Να δημιουργήσουν και να παρουσιάσουν δικά τους έργα (Σκέφτομαι και Γράφω-Ποιήματα-Λεξικό-Λευκώματα-Εκθέσεις-Φωτογραφίες- Τραγούδια- Θεατρικά -Εικαστικά-Μουσικοκινητικά δρώμενα) και εκδηλώσεις.

Δραστηριότητες και η τελική παρουσίαση:

- **Επίσκεψη στο Μουσείο Τρένων** όπου το ενδιαφέρον των παιδιών εστιάστηκε στις ατμομηχανές, είδη παλιών βαγονιών (βασιλικό βαγόνι, καπνιστήριο σουλτάνου, ξύλινο βαγόνι οδοντωτού) για μια αναδρομή στην ιστορία. Συμπλήρωση Φύλλων Εργασίας και συνέντευξη από τον ειδικό του Μουσείου
- Προφορικές και γραπτές εντυπώσεις των παιδιών από το μουσείο.
- Ομαδική αναζήτηση βιβλίων σχετικά με το θέμα. Ανάγνωση κατά ομάδες και συζήτηση για τα πρώτα τρένα, τα καινούργια τρένα, του σχεδιαστές τους, τις ατμομηχανές και τον τρόπο κίνησης τους κ.ά
- Συλλογή και προετοιμασία έντυπου υλικού με εικόνες ατμομηχανής, παλιού σιδηροδρομικού σταθμού με λίγες πληροφορίες.
- Συγκέντρωση παιχνιδιών με τρενάκια (παλαιά και νέα) από τα παιδιά, παρουσίαση τους στην τάξη. Συγκεκριμένα, ένα παιδί έφερε ένα ξύλινο παιχνίδι τρενάκι με μπαταρίες με την ατμομηχανή, τα βαγόνια (με ξύλα, με κάρβουνα), τις ξύλινες ράγες, όπου έγινε μια ομαδική συζήτηση για τις μεταφορές.
- Κατασκευές παιχνιδιών τρένων με διάφορα αναλώσιμα υλικά.
- Σκέφτομαι και γράφω ‘Ο παλιές λοκομοτίβες ή τρένο με ατμομηχανή’.
- Ζωγραφική (κολάζ) με θέμα: ‘Η ατμομηχανή και τα βαγόνια της’ (πώς κινείται η ατμομηχανή, τι μεταφέρουν τα βαγόνια).
- Αναζήτηση πληροφοριών για τα **Σύγχρονα Τρένα**. Ανάγνωση βιβλίων και παρουσίαση εικόνων σύγχρονων τρένων από τα παιδιά. Συμπλήρωση Φύλλων Εργασίας και παρουσίαση έντυπου υλικού.
- Με αφορμή το μάθημα της Γλώσσας τ. Β’ ‘Η πεισματάρια οικογένεια’ τα παιδιά γράφουν ένα Σκέφτομαι και Γράφω κατά ομάδες με το δικό τους τίτλο και θέμα: ‘Τα πεισματάρικα τρένα’ και το εικονογραφούν.
- Κείμενα του ‘Εμείς και ο Κόσμος’ για διάλογο, προβληματισμό και ανάπτυξη της οικολογικής συνείδησης με έμφαση στις συγκρίσεις, τις αντιθέσεις την αιτιολόγηση και τον επιχειρηματικό λόγο.
- Ζωγραφική σύγχρονων τρένων.
- Παρουσίαση του βιβλίου του Ευγένιου Τριβιζιά ‘Όταν είναι να φύγει το τρένο’. Ανάγνωση μιας σελίδας από κάθε ένα παιδί και ένα συνοπτικό διάβασμα από τη δασκάλα. Κατανόηση κειμένου. Συμπλήρωση Φυλλαδίων Εργασίας.
- Σύμφωνα με τις τεχνικές του Ροντάρι, τα παιδιά παρατηρώντας μια εικόνα του παραπάνω βιβλίου, όπου απεικονίζεται ‘ένα βαγόνι χαμένο στην παραλία με γοργόνες’ έγραψαν το Σκέφτομαι-Φαντάζομαι και Γράφω ‘Πού βρήκε το σκυλάκι το βαγόνι;’ με διάφορες εκδοχές.
- Ανάγνωση ποιημάτων και ακρόαση τραγουδιών που μιλούν για τρένα. Δημιουργία ποιημάτων και τραγουδιών από τα ίδια τα παιδιά. Συνδυασμοί με εκφράσεις και κινητικές ασκήσεις.
- **Γνωριμία με το Τραμ**. Επίσκεψη στις υπό κατασκευή γραμμές του Τραμ στο Παλαιό Φάληρο και στις γραμμές του Τραμ στη Γλυφάδα.
- Πλοήγηση στο διαδίκτυο για αναζήτηση πληροφοριών και εικόνων με παλιά – καινούργια τραμ, τραμ άλλων χωρών, εσωτερικό τραμ, τη διαδρομή, τις στάσεις, πλεονεκτήματα του σύγχρονου τραμ. Το υλικό μοιράστηκε στις ομάδες οι οποίες αφού το επιμελήθηκαν το παρουσίασαν στην τάξη.
- Ενημέρωση της τάξης για το έντυπο ‘Εμείς με το Τραμ’ του Συλλόγου φίλων του Σιδηροδρόμου. Προγραμματίστηκε επίσκεψη ειδικού στην τάξη για συνέντευξη.
- Με αφορμή το μάθημα της Γλώσσας τ. Β’ ‘Συνέντευξη μ’ ένα μήλο τον Αιμίλιο’ τα παιδιά έγραψαν (πήραν) την ομαδική τους ‘Συνέντευξη από ένα Τραμ’. Κάθε παιδί της ομάδας έκανε τη δική του ερώτηση. Το σύνολο των ερωτήσεων καταγράφηκαν και απαντήθηκαν από τα παιδιά της άλλης ομάδας που έκαναν το τραμ. Ακολούθησε η αναπαράσταση στην τάξη με χιούμορ.
- Αναζήτηση πληροφοριών για το **Αττικό Μετρό**. Προγραμματίστηκε επίσκεψη με τους γονείς στο Αττικό μετρό. Ακολούθησε συμπλήρωση Φύλλων Εργασίας και συζήτηση στην τάξη.
- Πλοήγηση στο διαδίκτυο για αναζήτηση πληροφοριών και εικόνων για τους συρμούς, μηχανήματα διάνοιξης, σήραγγες, σταθμούς, εικαστική πλαισίωση σταθμών, γραμμές, υπηρεσίες του μετρό, εισιτήρια, κάρτες, πρόστιμα, οφέλη που παρέχει το μετρό κ.ά.
- Ζωγραφική κατά ομάδες με θέμα: ‘Ένας σταθμός του Μετρό’.
- Ομαδικές γραπτές εργασίες με ζωγραφίες για το Αττικό Μετρό με τα εξής θέματα: 1) Ποιοι δούλεψαν για να γίνει το Αττικό μετρό 2) Μηχανήματα 3) Ποιοι δουλεύουν τώρα στο Αττικό Μετρό 4) Τι πρέπει να προσέχουμε κατά τη λειτουργία του 5) Σε τι θα μας χρησιμεύσουν όλα αυτά τα έργα (Ολυμπιακοί Αγώνες, Κυκλοφοριακό, κ.ά.).
- Προβολή και παρακολούθηση στον υπολογιστή του C.D ‘Τα τρένα της Ελλάδας’. Συζήτηση για το CD και για το σύγχρονο σιδηροδρομικό δίκτυο και το ηλεκτρικό σιδηρόδρομο.
- Αναζήτηση πληροφοριών και συζήτηση για άλλα μέσα, όπως τον ‘**Οδοντωτό**’ των Καλαβρύτων και το ‘**Τελεφερίκ**’ της Πάρνηθας.
- Αποκριατικές μάσκες τρένα κατασκευάστηκαν από τα παιδιά που εν συνεχεία φορώντας τες δημιούργησαν δικούς τους διαλόγους και άλλα δρώμενα με διάφορες κινήσεις του σώματός τους.
- Ομαδικά ταξίδια φαντασίας και δρώμενα με τις μάσκες τρένα (επιλογή των παιδιών): ‘Το τρένο της Δευτέρας (τάξης)’, ‘Το τρένο της Βροχής’, ‘Το τρένο στη χώρα των Μάγων’, ‘Ο άρχοντας των Τρένων’, ‘Το τρένο στις χώρες της Ευρώπης και του Κόσμου’, ‘Το τρένο της Μάθησης’. κ.ά..
- Δημιουργία και συμπλήρωση της ακροστιχίδας του σιδηροδρόμου.

- Δημιουργία ομαδικού χάρτη με τις τρεις γραμμές, τις στάσεις και τα αξιοθέατα με εικόνες κ.ά (ομαδικό κολάζ)
- Παιχνίδι με κάρτες ‘Ένας περίπατος στην Αθήνα με το Μετρό’. Χρήση του χάρτη με τις 3 γραμμές του Μετρό, τις στάσεις και τα αξιοθέατα. Χρήση των μαθηματικών (με ζάρια).
- Στους χώρους της επίσκεψης και των δραστηριοτήτων, τα παιδιά μετά από συστηματική παρατήρηση συμπλήρωσαν Φύλλα Εργασίας με μαθηματικές πράξεις, σχεδίασαν γεωμετρικά σχήματα και δημιούργησαν και έλυσαν προβλήματα.
- Στα πλαίσια των Μαθηματικών, ομαδικά δημιούργησαν ‘Το Τρένο των Δεκάδων’, ‘Το Τρένο της Προπαιδείας’ και ‘Τα τρένα όλων των άλλων Πράξεων’. Τα τρένα με τα βαγόνια φορτωμένα με αριθμούς, παρέμειναν να στολίζουν τους τοίχους της τάξης και να υπενθυμίζουν το θαυμαστό ταξίδι των μαθηματικών..
- Για το τέλος της σχολικής χρονιάς και στα πλαίσια των πολιτισμικών εκδηλώσεων του σχολείου προγραμματίστηκαν: α) ομαδική έκθεση με τα έργα των παιδιών, (όπως, αφίσες, ζωγραφιές, σταθμοί, χάρτες, παιχνίδια, χειροτεχνίες με σπιτόκοιτα και άλλα αναλώσιμα υλικά), και η παρουσίαση της στο μικρό και μεγάλο κοινό, και
B) η δραματοποίηση του βιβλίου του Ευγένιου Τριβιζιά ‘Ο Λαίμαργος Τουνελόδρακος’ που επί του παρόντος διασκευάζεται από τα ίδια τα παιδιά και επενδύεται με χορούς, διάφορες μουσικοκινητικές ασκήσεις και τραγούδια για τα τρένα σε συνεργασία με την εκπαιδευτικό της Φυσικής Αγωγής.
- Κατά την προετοιμασία της παραπάνω δραματοποίησης, που θα ολοκληρωθεί σύντομα, τα παιδιά σε ομάδες ζωγραφίζουν και κολλούν κόλλες γλασέ σε διάφορα κουτιά, τοποθετούν κουμπιά και άλλα κυκλικά αντικείμενα για ρόδες για τα σκηνικά τους και τις ενδυμασίες του έργου.
Παράλληλα, προγραμματίζουν να ετοιμάσουν το πρόγραμμα και τις προσκλήσεις της εκδήλωσής τους.

Αξιολόγηση:

- Με τους ατομικούς Φακέλους Εργασίας (Portfolio) των παιδιών
- Με την παρατήρηση καθ’ όλη τη διαδικασία της εφαρμογής του σχεδίου εργασίας (γνώσεις, δεξιότητες, συναισθήματα, στάσεις και συμπεριφορές των παιδιών)
- Με ερωτήσεις προς τα παιδιά και τους γονείς.
- Με τα Φύλλα Εργασίας, την παραγωγή του γραπτού και προφορικού λόγου και τις δημιουργικές εργασίες και δραστηριότητες των παιδιών.

Βιβλιογραφία-Οργανισμοί-Ιστοσελίδες:

Τριβιζιάς Ευγένιος, ‘Όταν είναι να φύγει το τρένο’, Εκδ. Κέδρος

Τριβιζιάς Ευγένιος, ‘Ο Λαίμαργος Τουνελόδρακος’, Εκδ. Κέδρος

‘Το Βιβλίο Προόδου’ Εκδ. Στρατική

‘Βιβλίο Ανακαλύψεων’. Εκδ. Στρατική.

‘Ιπτάμενα Τροχοφόρα και Πλεούμενα’ Εκδ. Η Κοσμογονία μας

‘Φτερά και Τροχοί’ Εκδ. Αλκυών

‘Οι μηχανές και πως λειτουργούν’. Εκδ. Αξιοτέλης

Σιδηροδρομικό Μουσείο: Σιώκου 4, 104 43 Αθήνα. Τηλ. 210-51 26 295

Σύλλογος Φίλων του Σιδηροδρόμου: Σιώκου 4, 104 43 Αθήνα.

Τηλ. 210-51 30 300 και www.sfs.gr

Αττικό Μετρό: www.ametro.gr Τράμ: www.tramsa CD- Τα τρένα στην Ελλάδα –Ι.Ε.Κ. Όμηρος

CD- Σύγχρονα τρένα και σιδηροδρομικοί σταθμοί (Discovery Channel)-

Ελευθεροτυπία-Γεωτρόπιο

ΘΕΜΑ: «Ελληνική λαϊκή τέχνη και λαϊκό παραμύθι»
21^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΒΡΙΑΝΝΗΣΙΩΝ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Χριστίνα Μουρίκη
Τάξη Δ΄

Κριτήρια επιλογής θέματος

Το θέμα επιλέχθηκε σύμφωνα με τις ψυχικές και πνευματικές δυνατότητες, τις επιδεξιότητες, τα ενδιαφέροντα, τις επιθυμίες και τις διαθέσεις των παιδιών, τα οποία ο εκπαιδευτικός γνώριζε από την προηγούμενη σχολική χρονιά. Προκειμένου να επιβεβαιωθούν τα παραπάνω, έγινε σχετική συζήτηση πάνω στο θέμα και οι μαθητές απαντώντας γραπτώς στο ερώτημα «τι είναι τέχνη;» έδωσαν ικανοποιητικές απαντήσεις, τέτοιες ώστε ο εκπαιδευτικός αβίαστα να προχωρήσει στην οργάνωση, επεξεργασία και ανάπτυξη του παραπάνω θέματος μαζί με τους μαθητές του.

Σκοπός και στόχοι

Να προσπαθήσουμε να εξυψώσουμε τις έννοιες «λαϊκή παράδοση», «λαϊκή τέχνη» ως το επίπεδο μιας όσο γίνεται φιλοσοφημένης γνώσης και αισθαντικότητας. Στόχοι μας λοιπόν είναι:

- Να ευαισθητοποιήσουμε τα παιδιά ως προς το λαϊκό μας πολιτισμό και ιδιαίτερα σε μια πολύ σημαντική και «χειροπιαστή» του έκφραση που είναι η λαϊκή μας τέχνη.
- Να εμβριθύνουμε, όσο γίνεται, στο χώρο και το χρόνο αλλά και στη διαφορετικότητα της κάθε περιοχής, η οποία εκφράζεται μεσ’ από τη λαϊκή μας τέχνη.
- Να μάθουν να βλέπουν, να αναγνωρίζουν, να ψηλαφούν, να κρίνουν, να θαυμάζουν, να αισθάνονται την ομορφιά, την αλήθεια, την απλότητα, την αρμονία που κρύβουν μέσα τους τα αντικείμενα της ελληνικής λαϊκής τέχνης. Έτσι θα μπορούν να ξεχωρίζουν και να εκτιμούν οποιοδήποτε άλλο αντικείμενο τέχνης.

- Να νιώσουν την ανάγκη της διατήρησης αυτού του πλούτου της λαϊκής μας παράδοση και να συμβάλουν ως ενήλικες αργότερα, ώστε να μη χαθεί η πολιτιστική κληρονομιά και ταυτότητα του λαού μας, γιατί η διαφορετικότητα των λαών είναι αυτή που συνθέτει έναν υγιή, πολιτισμένο και ανθρώπινο κόσμο.

Δραστηριότητες

1. Επιλογή θέματος.
2. Ευαισθητοποίηση και εισαγωγή στο θέμα με προβολή slides και παρουσίαση αντικειμένων λαϊκής τέχνης.
3. Κατασκευή κουτιών, χωρισμός ομάδων, ονόματα και καταμερισμός δραστηριοτήτων σε κάθε μια από τις πέντε ομάδες εργασίας.
4. Φύλλα εργασίας για την Όλυμπο (Κάρπαθος) και κατασκευή χειροτεχνική «σπίτι της Ολύμπου».
5. Φύλλα εργασίας από το Μουσείο Μείζονος Ελληνισμού για την ιστορία της ελληνικής φορεσιάς.
6. Κολλάζ πάνω σε χάρτινη κούκλα με ύφασμα, χάντρες, πούλιες και χαρτοκοπτική μαριονέτας με φορεσιά Μακεδονίας.
7. Επισήμανση κυριότερων σημείων ως προς την έννοια της λαϊκής τέχνης – κατασκευή πινακίδων.
8. Ζωγραφική τοπικών ενδυμασιών από διάφορες περιοχές της Ελλάδας και καρφίτσωμα στο χάρτη μας.
9. Κατασκευή αφίσας « Το λεξικό της φορεσιάς».
10. Εικονογράφηση «Η ιστορία μιας φορεσιάς» από το Εθνικό Μουσείο και δημιουργία μικρού ζωγραφικού λευκόματος.
11. Φύλλα εργασίας για την εισαγωγή στην υφαντική – παιχνίδι γνώσεων.
12. Υφαντική πάνω σε χάρτινο τελάρο.
13. Υφαντική πάνω σε ξύλινο τελάρο.
14. Φύλλα εργασίας για την τέχνη της υφαντικής και τον αργαλειό.
15. Ζωγραφική διαφορετικών μοτίβων από υφαντά περιοχών της Ελλάδας.
16. Κατασκευή αφίσας «Το γλωσσάρι της υφαντικής».
17. Προβολή slides για εισαγωγή στο θέμα της κεντητικής.
18. Φύλλα εργασίας για τα διάφορα είδη κεντημάτων, τα υλικά, τα θέματα.
19. Κέντημα πάνω σε καμβά απλών μοτίβων λαϊκής τέχνης.
20. Δημιουργία παραμυθιών από κάθε ομάδα με δικά τους κείμενα και εικονογράφηση, εμπνευσμένα από παλιά μοτίβα λαϊκών κεντημάτων.
21. Προβολή slides για το Θέατρο Σκιών και παρακολούθηση παράστασης Καραγκιόζη.
22. Φύλλα εργασίας για την ιστορία του Καραγκιόζη και του Θεάτρου Σκιών.
23. Κατασκευή φιγούρων Καραγκιόζη.
24. Πραγματοποίηση παραστάσεων Καραγκιόζη από τα παιδιά.
25. Γνωριμία με τη λαϊκή ζωγραφική και τους Έλληνες λαϊκούς ζωγράφους –Φύλλα εργασίας-
26. Puzzle ζωγραφικών πινάκων του Θεόφιλου.
27. Ζωγραφική πάνω σε λαϊκά θέματα.
28. Προβολή slides για γνωριμία με την ελληνική λαϊκή κεραμική.
29. Δημιουργία μικρών αγγείων με πηλό.
30. Σύγκριση των αρχαίων αγγείων με τα αγγεία της ελληνικής λαϊκής τέχνης.
31. Φύλλα εργασίας με τις τεχνολογίες και τα θέματα της κάθε περιοχής.
32. Ανάγνωση και ανάλυση λαϊκών παραμυθιών.
33. Σύγκριση με λαϊκά παραμύθια άλλων χωρών.
34. Φύλλα εργασίας με τους ήρωες των ελληνικών λαϊκών παραμυθιών.
35. Εικονογράφηση λαϊκών παραμυθιών.
36. Δραματοποίηση λαϊκού παραμυθιού.
37. Δημιουργία μικρού μουσείου στην τάξη με αντικείμενα λαϊκής τέχνης που φέρνουν τα παιδιά.
38. Δημιουργία λευκόματος.

Επίσης, πραγματοποιήθηκαν εκπαιδευτικές επισκέψεις και δανειστήκαμε μουσειοσκευές από το Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης.

Αποτελέσματα – συμπεράσματα

Γίνεται αξιολόγηση στο τέλος κάθε επιμέρους θέματος, αλλά και σε κάθε δραστηριότητα, με παρουσίαση και συζήτηση των αποτελεσμάτων σε επίπεδο ομάδων και έκθεση της συλλογικής εργασίας στην τάξη και στη σχολική μονάδα. Αξιολογείται η συμμετοχή, το ενδιαφέρον, η συνεργασία, η δημιουργία. Η αξιολόγηση γίνεται με καταγραφή των γνώσεων, των αποφάσεων, των πρωτοβουλιών των παιδιών και των παρατηρήσεων και σχολίων του εκπαιδευτικού.

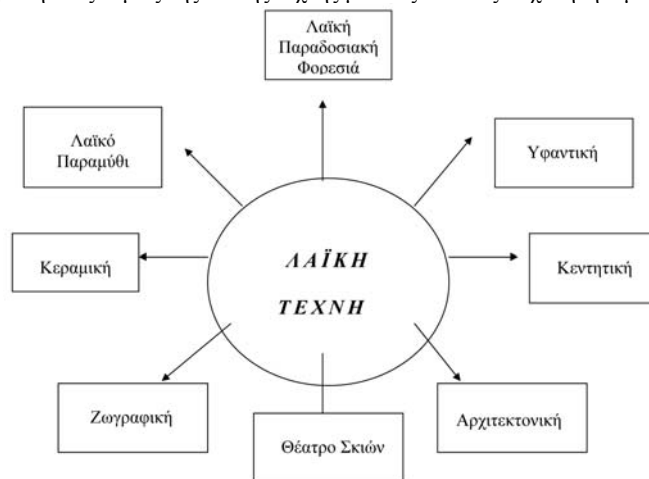
Σαν συμπέρασμα, θα μπορούσαμε να επισημάνουμε ότι στο τέλος του προγράμματος τα παιδιά:

- Έχουν ευαισθητοποιηθεί σε ό,τι αφορά τη λαϊκή μας τέχνη και το λαϊκό μας πολιτισμό γενικότερα.
- Έχουν μάθει να ψάχνουν, να ερευνούν, να ανακαλύπτουν, να ρωτούν, να μαθαίνουν πράγματα που τους κινούν το ενδιαφέρον όπως π.χ. «πόσο παλιά είναι αυτή η ζωγραφισμένη επιγραφή στο καφενείο του χωριού της γιαγιάς;», «ποιος την έφτιαξε;», «τι υλικά χρησιμοποιήσε;» κ.λ.π.
- Δεν είναι μόνο η γνώση αυτή καθ' αυτή στον τομέα της λαϊκής τέχνης που έχουν, ένα μικρό μέρος της μόνο, κατακτησει τα παιδιά, αλλά κυρίως ο τρόπος να ανακαλύπτουν τη γνώση μεσ' απ' τη συνεργασία και να μην είναι μόνο απλοί θεατές σ' ό,τι συμβαίνει γύρω τους, αλλά να συμμετέχουν ενεργά.
- Πιστεύουμε ότι έχουμε βάλει ένα πολύ μικρό λιθαράκι, ίσως στο μεγαλύτερο ποσοστό των μαθητών μας, ώστε να τους κάνουμε να βλέπουν τον κόσμο γύρω τους με άλλη ματιά, πιο διεισδυτική και ίσως πιο αισθαντική και, αργότερα, οι ίδιοι ως ενήλικες να σεβαστούν τον τόπο τους, το περιβάλλον τους και την παράδοση της χώρας τους και ...

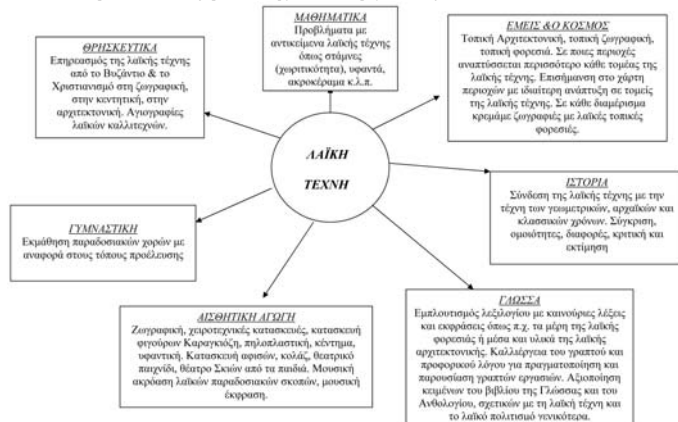
«... μ' αυτά τα εφόδια, αν έχεις ορμή μέσα σου και φύσημα, θα πλάσεις ό,τι θέλεις, παράδοση και πολιτισμό και αλήθεια και φιλοσοφία»

Εξακτίωση του θέματος

Η Εξακτίωση έγινε με βάση τους τομείς της λαϊκής τέχνης με τους οποίους ασχοληθήκαμε.

Διασύνδεση μαθημάτων από την ανάπτυξη του σχεδίου εργασίας

Βιβλιογραφία

- Ελληνικός Λαϊκός Πολιτισμός: από ομάδα εργασίας Εκδόσεις ΓΝΩΣΗ, Αθήνας 1986, τομ. Β'
- Ελληνικός Λαϊκός Πολιτισμός: Γαλιανούλου-Δρακοπούλου-Καζολέα... Εκδόσεις ΓΝΩΣΗ, τομ. Α'
- Νεοελληνική Λαϊκή Τέχνη: Δημήτρης Σταμέλος, Εκδόσεις GUTENBERG
- Η Ελληνική Παράδοση: Εκδόσεις ΕΥΘΥΝΗ
- Λαϊκή Τέχνη: Μαρίζα Ντεκάστρο, Εκδόσεις ΚΕΔΡΟΣ
- Ελληνικά κεντήματα: Ιστορική και Εθνολογική Εταιρεία της Ελλάδος
- Ελληνικές φορεσιές: Ιστορική και Εθνολογική Εταιρεία της Ελλάδος
- Συλλογή ελληνικών ενδυμασιών του 19ου αι. Αθήνα 1989
- Λαϊκά Παραμύθια: Κώστας Σμύρνης Εκδόσεις ΝΕΑ ΣΥΝΟΡΑ-ΛΙΒΑΝΗΣ
- Ελληνικά Λαϊκά Παραμύθια: Το φιλόδεντρο, Κ. Καφαντάρης Εκδ. ΟΔΥΣΣΕΑΣ
- Ελληνικά Λαϊκά Παραμύθια: Ο φεγγάρας, Κ. Καφαντάρης Εκδ. ΟΔΥΣΣΕΑΣ
- Κεντήματα Γλεντήματα - Οι μικροί λαογράφοι, Εκδ. Μ.Ε.Λ.Τ.
- Σκαλίζοντας έναν τηνιακό φεγγίτη - Οι μικροί λαογράφοι, Εκδ. Μ.Ε.Λ.Τ.
- Ο πηδαικούλης, η γαλίτσα, το πηθάκι και η παρέα τους, Εκδ. Μ.Ε.Λ.Τ.
- Μαϊστορες των χρωμάτων - Οι μικροί λαογράφοι, Εκδ. Μ.Ε.Λ.Τ.
- Ένα εργαλείο που το 'λέγαν ... αργαλειό, Εκδ. Μ.Ε.Λ.Τ.
- Νεοελληνική λαϊκή Ζωγραφική - Άννα-Ιωάννα Γουήλ Μπαδιερτάκη- ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΛΙΝΑ, ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ

ΘΕΜΑ: «Το σχολείο συναντά την κοινωνία»
2^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ
Εκπαιδευτικοί υλοποίησης: Χατζηγεωσταθίου Ευθύμη, Ποδημάτα Κωνσταντίνου, Τζίμα Κωνσταντίνου
Τάξη Γ΄

Κριτήρια επιλογής θέματος

- Συνάφεια επιλογής του θέματος με αντίστοιχα θέματα των σχολικών εγχειριδίων.
- Ευρύτητα των επιμέρους θεμάτων που αναπτύχθηκαν σε κάθε επίσκεψη.

Σκοπός του Σχεδίου Εργασίας

Η βιωματική και ενεργητική προσέγγιση γνώσεων, στάσεων, δεξιοτήτων απ' τα σχολικά εγχειρίδια.

Στόχοι του Σχεδίου Εργασίας

- α) Ανάδειξη εναλλακτικών επικοινωνιακών καταστάσεων τόσο μεταξύ των μαθητών, όσο και της σχολικής με την ευρύτερη κοινότητα.
- β) Παρέμβαση στη μαθησιακή ετοιμότητα των μαθητών.
- γ) Επαφή των μαθητών με τις κοινωνικές δραστηριότητες των ενηλίκων, δουλεύοντας στους παρακάτω τομείς ανά-πτυξης:

•Κοινωνικός – Συναισθηματικός:

- Συνεργασία και επικοινωνία μεταξύ των μαθητών, αλλά κυρίως με τον «έξω κόσμο» των μεγάλων σε ομαδικές δραστηριότητες.
- Επινόηση λύσεων σε καταστάσεις προβληματισμού, που συνδέονται με την κοινωνική, την οικονομική ζωή και την παράδοση της περιοχής.

•Νοητικός:

- Γνωριμία των μαθητών με την κοινωνία και τις υπηρεσίες της πόλης μας.
- Επαφή με τον τυπικό και άτυπο δημόσιο λόγο, όπως αυτός εκφέρεται έξω από τα όρια του σχολικού περιβάλλοντος.

•Αισθητικός:

- Εικαστικές δραστηριότητες και θεατρική έκφραση.

Αρχικός χωρισμός των μαθητών σε ομάδες εργασίας και επίσκεψη σε διαφορετικά μέρη – κλειδιά της γειτονιάς τους:

• Εκκλησία της Ενορίας

- Δημαρχείο
- Πάρκο Κυκλοφοριακής Αγωγής
- Ταχυδρομείο – Αγροτική Τράπεζα Ελλάδος
- Λαϊκή αγορά – Εμπορικά καταστήματα της περιοχής
- Οικίες και εργασίες γονέων κάποιων μαθητών της τάξης

Πριν από κάθε έξοδο οι ομάδες, με την καθοδήγηση των εκπαιδευτικών, σχεδίαζαν και οργάνωναν τις δραστηριότητες κάθε επίσκεψης. (Καταγραφή προσδοκιών, προετοιμασία ερωτήσεων – συνεντεύξεων, κατασκευή «δώρων» γι' αυτούς που θα μας φιλοξενούσαν.) Δημιούργησαν και τον «Ύμνο των Ομάδων», να τραγουδι που βοήθησε στη «συσπείρωση» για τον κοινό στόχο.

Κατά την επίσκεψη της κάθε ομάδας, οι μαθητές των άλλων ομάδων που έμεναν στο σχολείο, με την καθοδήγηση του ενός από τους τρεις δασκάλους, κωδικοποιούσαν σταδιακά τις εμπειρίες (γραπτές, ηχητικές και φωτογραφικές) που έφερναν από τον «έξω κόσμο», ή προετοίμαζαν μελλοντικές επισκέψεις.

Μετά από κάθε επίσκεψη, οι ομάδες επεξεργάζονταν ό,τι είχαν συλλέξει, εκμεταλλευόμενες τα νωπά ερεθίσματα. Κατέγραφαν τις εντυπώσεις τους, ζωγράφιζαν ή κατασκεύαζαν θέματα σχετικά, και με τον τρόπο αυτό προετοίμαζαν την παρουσίαση – ανακοίνωση της επίσκεψής τους στα υπόλοιπα παιδιά. Η παρουσίαση γινόταν την επόμενη ημέρα και στους υπόλοιπους συμμαθητές τους. Στο τέλος του Προγράμματος προβλήθηκε βιντεοκασέτα με χαρακτηριστικές στιγμές από το Πρόγραμμα, ακούστηκαν ηχογραφημένα αποσπάσματα και δόθηκε αναμνηστικός έπαινος συμμετοχής σε όλους τους μαθητές.

Τα Χριστούγεννα φτιάχτηκε ημερολόγιο τοίχου 2004 με χαρακτηριστικές φωτογραφίες από τις δραστηριότητες.

Πρόγραμμα δραστηριοτήτων

26/05/2003 Χωρισμός ομάδων, ονομασία ομάδων.

27/05/2003 Γνωριμία ομάδων, προετοιμασία επισκέψεων.

28/05/2003 Επίσκεψη στην Ενορία. Αγιογραφία στην τάξη.

29/05/2003 Παρουσίαση χθεσινής επίσκεψης. Προετοιμασία επόμενων επισκέψεων.

30/05/2003 Επίσκεψη σε σπίτια και μαγαζιά συμμαθητών, συζήτηση για την οικογένεια.

02/06/2003 Επίσκεψη στη λαϊκή αγορά της γειτονιάς και σε μαγαζιά.

02/06/2003 Επίσκεψη στο Πάρκο Κυκλοφοριακής Αγωγής.
03/06/2003 Θεατρικό Παιχνίδι με την ομάδα της λαϊκής αγοράς, οργάνωση υλικού ομάδων.
04/06/2003 Παρουσίαση των επισκέψεων στο Πάρκο Κυκλοφ. Αγωγής και στη λαϊκή αγορά.
06/06/2003 Επίσκεψη στην Τράπεζα, στο Ταχυδρομείο και το Δημαρχείο.
09/06/2003 Παρουσίαση της προηγούμενης επίσκεψης, οργάνωση υλικού.
12/06/2003 Προβολή βιντεοταινίας με τις δραστηριότητες του Προγράμματος.

Συμπεράσματα - Αξιολόγηση του Σχεδίου-Εργασίας

Σε γενικές γραμμές μπορούμε να πούμε πως κατά τη διάρκεια αυτών των 15 ημερών:

Σχετικά με τους Παιδαγωγικούς στόχους που είχαμε ορίσει:

- Δημιουργήθηκε ικανοποίηση και ευχαρίστηση στα παιδιά και κρατήθηκε αμείωτο το ενδιαφέρον τους μέχρι το τέλος.
- Έγινε, κατά το δυνατό, κατανοητός ο κοινωνικός ρόλος των διαφόρων Υπηρεσιών και Φορέων που επισκεφτήκαμε.
- Εξοικειώθηκαν, πάλι κατά το δυνατό, οι μαθητές με την προετοιμασία πριν μια επίσκεψη, με την καταγραφή και τη συστηματική παρατήρηση.
Έτσι, κατά τη διάρκεια των επισκέψεων, ενισχύθηκε η περιέργεια, η δημιουργικότητά τους, αλλά και η διάθεσή τους για επικοινωνία με τον κόσμο που τα περιβάλλει.
- Δοκιμάστηκε η πειθαρχία και μέσα στο σχολείο, αλλά και σε δύσκολες στιγμές, έξω από αυτό, κατά τη διάρκεια των επισκέψεων. Σημαντικό ρόλο προς αυτήν την κατεύθυνση έπαιξε και η σύναψη, στην αρχή, συμβολαίου σωστής συμπεριφοράς κατά τη διάρκεια του προγράμματος και η υπογραφή του από τα παιδιά.

Από γνωστικής πλευράς:

- Τα παιδιά έμαθαν τι είναι Συνοικία, Ενορία, προσέγγισαν τον σημαντικό ρόλο της Τράπεζας, του Ταχυδρομείου, του Δημαρχείου. Κατανόησαν τη σπουδαιότητα της Οικογένειας. Πήγαν στη Λαϊκή Αγορά και προβληματίστηκαν με τη σημασία της υγιεινής διατροφής. Στο Πάρκο Κυκλοφοριακής Αγωγής κατασκεύασαν και εφάρμοσαν σήματα κυκλοφορίας κατανοώντας έτσι καλύτερα το ρόλο της κυκλοφοριακής αγωγής.
- Ασκήθηκαν στη ζωγραφική, αγιογραφίες και τις κατασκευές, μερικές φορές από ειδικούς.
- Φτιάχνοντας τα δικά τους σπίτια και τους δικούς τους δρόμους, παρατηρούσαν τα σπίτια της γειτονιάς τους, προσπαθώντας να φτιάξουν παρόμοια, αλλά, κυρίως να αλλάζουν ό,τι δεν τους άρεσε, μεταφέροντας τα παράπονά τους στο Δήμαρχο.
Εν τέλει, σ' αυτή την όμορφη εξόρμηση μας στην πόλη, όχι μόνο μας έμαθαν όλοι όπως ήταν ο τίτλος της πειραματικής εφαρμογής, αλλά πιστεύουμε πως έγιναν κατανοητά περισσότερα πράγματα στα παιδιά από αυτά που θα γίνονταν σε αντίστοιχες επισκέψεις με τους γονείς τους.

Ενδεικτική βιβλιογραφία:

«Οδηγός για την εφαρμογή της Ευέλικτης Ζώνης»,(βιβλίο για το δάσκαλο),
ΥΠ.Ε.Π.Θ. – Π.Ι., 2001
«Εκτός τάξης το διαφορετικό...» Χρ.Κάτσικα – Εύας Πολίτου,Gutenberg,2000
«Γλώσσα και Ιδεολογία», Άννας Φραγκουδάκη,Οδυσσεύς,1987
«Ομαδοσυνεργατική Διδασκαλία», Η. Ματσαγούρα,1995
«Η οργάνωση της διδασκαλίας με ομάδες εργασίας», Ι. Κανάκη, 1987

ΘΕΜΑ: «Η οικογένεια άλλοτε και τώρα»
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΦΙΛΟΘΕΗΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Φωνιά Μαρία
Τάξη Α΄

Εισαγωγή

Το συγκεκριμένο σχέδιο εργασίας εκπονήθηκε στο Δημοτικό Σχολείο Φιλοθέης από μαθητές της Α΄ τάξης στα πλαίσια του προγράμματος της Ευέλικτης Ζώνης.

Αφορμή

Η επιλογή του θέματος προέκυψε αβίαστα, όταν κατά τη διάρκεια της γνωριμίας των παιδιών με τη δασκάλα τους έγινε αναφορά και στην οικογένειά τους.

Έτσι άρχισε σιγά-σιγά να ξετυλίγεται το κουβάρι του Α΄ σχεδίου εργασίας.

Προβληματισμός

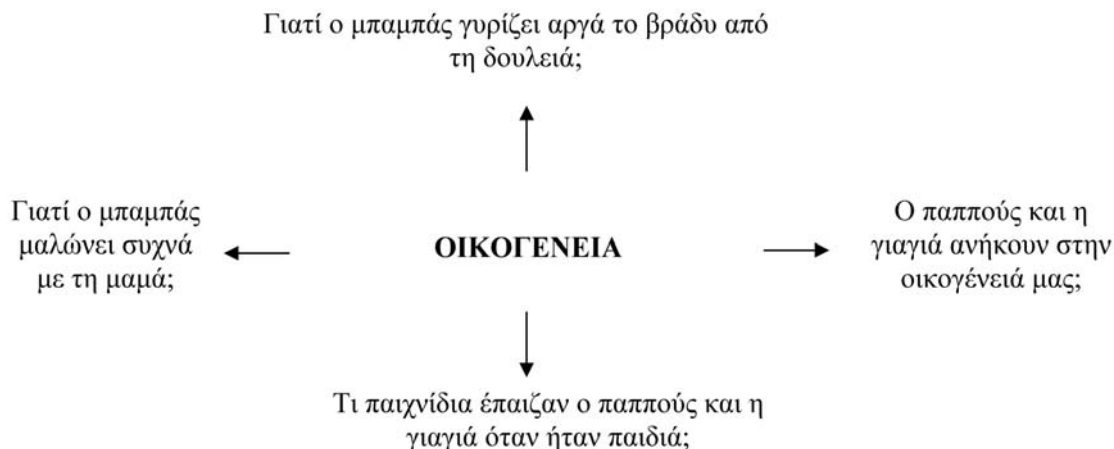
Μέσα από ποιήματα αυτοβιογραφικά και ιστορίες που δημιούργησε το κάθε παιδί για την οικογένειά του προέκυψαν διάφορες ερωτήσεις.

Το σχέδιο εργασίας

Καταγράφηκαν όλες οι ερωτήσεις που προέκυψαν κατά τη διάρκεια του προβληματισμού και δημιουργήθηκε η

Διαθεματική ανάλυση

Τι θα ήθελες να μάθεις για την οικογένεια;

Και έτσι δημιουργήθηκαν τρεις θεματικές ενότητες:

Α' ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Τι είναι η οικογένεια;

Β' ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Η οικογένεια άλλοτε και τώρα

Γ' ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Ο ρόλος των μελών μέσα στην οικογένεια

Κριτήρια επιλογής:

Το θέμα «Οικογένεια» είναι εύκολο για τα παιδιά της Α' τάξης και ανάλογο με τη ωριμότητα και τις ικανότητές τους, τον κύκλο των εμπειριών και των ενδιαφερόντων τους. Επιπλέον, συγκαταλέγεται σε αρκετά κεφάλαια του Εμείς και ο Κόσμος (Η οικογένειά μας – Γιατί έχουμε οικογένεια – Η μέρα μιας οικογένειας – Τι χρειάζεται μια οικογένεια – Πως αλλάζουν οι άνθρωποι με τα χρόνια).

Σκοποί – Στόχοι

Ο κυριότερος σκοπός είναι η δημιουργία στο σχολείο κλίματος ομαδικής ζωής και δράσης, η ορθή ψυχαγωγή και η σκόπιμη διοχέτευση της ορμής του παιδιού για αναζήτηση, ανακάλυψη και ελεύθερη δημιουργία.

Επιπλέον μέσα απ' αυτή τη θεματική προσέγγιση, επιδιώκεται να κατανοήσουν τα παιδιά:

- Την έννοια της οικογένειας και των συγγενικών σχέσεων
- Την έννοια του χρόνου (τώρα – πριν – μετά – το βράδυ – πριν λίγα χρόνια...)
- Ότι πολλά πράγματα αλλάζουν με το πέρασμα του χρόνου
- Ότι και οι άνθρωποι αλλάζουν με τα χρόνια
- Να γνωρίσουν τα παιδιά το ρόλο των μελών της οικογένειας
- Να εξοικειωθούν με το μηχανισμό της δημοσκόπησης
- Να καταλήξουν σε συμπεράσματα

Μεθοδολογία:

- Τα παιδιά στην αρχή του σχεδίου εργασίας δούλεψαν ατομικά μέσα στην τάξη (στην Α' θεματική ενότητα)
- Αργότερα δούλεψαν ομαδικά μέσα στην τάξη και ατομικά στο σπίτι (θεματικές ενότητες Β', Γ')

Διάρκεια σχεδίου εργασίας:

ΟΛΟ ΤΟ ΕΤΟΣ – με μικρές ανάπαυλες για αξιολόγηση και ενημέρωση των υπολοίπων ομάδων εργασίας.

Α' Θεματική Ενότητα: Τι είναι οικογένεια;

Η Α' Θεματική Ενότητα «ΔΟΥΛΕΥΤΗΚΕ» από το Σεπτέμβρη – το τέλος Νοέμβρη, τις ώρες της Ευέλικτης Ζώνης.

Προκειμένου τα παιδιά να κατανοήσουν της έννοια της οικογένειας, έγιναν οι εξής δραστηριότητες:

- Ζωγράφισαν την οικογένειά τους σε λευκό χαρτί Α4 και την «παρουσίασαν» στους συμμαθητές τους.
- Μίλησαν για την οικογένειά τους και είπαν πως αισθάνονται μέσα σ' αυτή.
- Μέσα από θεατρικά παιχνίδια και δραματοποίηση έδειξαν πως περνά τη μέρα της η οικογένειά τους (πρωί – μεσημέρι – απόγευμα – βράδυ).
- Δημιουργήθηκαν, με φωτογραφίες που έφεραν τα παιδιά, γενεαλογικά δένδρα.
- Τοποθέτησαν σε σειρά φωτογραφικό υλικό από οικογενειακές φωτογραφίες.

Β' Θεματική Ενότητα: Η οικογένεια άλλοτε και τώρα

Η Θεματική αυτή ενότητα «δουλεύτηκε» μετά το Γενάρη τότε που τα παιδιά μπορούν και διαβάζουν με σχετική άνεση γράφουν τα πρώτα «Σκέφτομαι και γράφω». (Ο εαυτός μου, η μαμά μου, ο μπαμπάς μου)

Δραστηριότητες

- Τα παιδιά γίνονται δημοσιογράφοι και παίρνουν συνέντευξη από τη γιαγιά ή τον παππού και μαθαίνουν πως ήταν οι οικογένειές τους (πόσα αδέρφια είχαν, τι δουλειές έκαναν οι γονείς τους, τι παιχνίδια έπαιζαν).
- Γονείς ή παππούδες και γιαγιάδες των παιδιών έρχονται στο σχολείο και διηγούνται σημαντικά γεγονότα που συνέβησαν στη ζωή τους.
- Δημιουργείται «το μουσείο της τάξης» με παλιές οικογενειακές φωτογραφίες, αντικείμενα χρηστικά ή μη συνδεδεμένα με την ιστορία και τη γενεαλογία κάθε οικογένειας.
- Μέσα από πίνακες ζωγραφικής προσεγγίζουν τους τύπους της οικογένειας (Πατριαρχική, Πυρηνική, Μονογονεϊκή, Ανάμεικτη, Μεταγονεϊκή)

Γ' Θεματική Ενότητα: Ο ρόλος των μελών της οικογένειας άλλοτε και τώρα

Δραστηριότητες:

- Σύνταξη και συμπλήρωση ερωτηματολογίου.
- Συλλογή και επεξεργασία στοιχείων.
- Θεατρικό παιχνίδι και παιχνίδι ρόλων.

Θέματα:

Το στρώσιμο του τραπεζιού
Η ώρα του ύπνου
Ετοιμάζοντας τις διακοπές
Τα βαφτίσια του μικρού παιδιού
Ο γάμος του θείου
Η κηδεία του παππού

Σύνταξη ερωτηματολογίου για τους Γονείς και τους Παππούδες

- Που γεννήθηκες; Πόσα αδέρφια έχεις / είχες;
- Τι παιχνίδια έπαιζες ως παιδί;
- Που έπαιζες συνήθως;
- Έπαιζες μόνος σου ή με τους φίλους σου;
- Δούλευε η μητέρα σου; Αν ναι, πόσες ώρες;
- Δούλευε ο πατέρας σου; Πόσες ώρες;
- Τρώγατε όλη η οικογένεια μαζί το μεσημέρι;
- Τρώγατε όλη η οικογένεια μαζί το βράδυ;
- Τι φαγητά τρώγατε συνήθως;
- Ποια ωραία συνήθεια είχε / έχει η οικογένειά σου;
- Ποια έθιμα ήταν / είναι σημαντικά για την οικογένειά σου;
- Ποιες αξίες ήταν / είναι σημαντικές για την οικογένειά σου;
- Ποιο τραγούδι σ' αρέσει; Ποιος χορός σ' αρέσει;
- Πως διασκεδάζει η οικογένειά σου;

Στόχος: η εξαγωγή συμπερασμάτων

Διεπιστημονική προσέγγιση:

Στο μάθημα της Γλώσσας

- Διαβάσαμε παραμύθια σχετικά με το θέμα μας και κείμενα από το παλιό αλφαβητάριο.
- Γράψαμε ποιήματα, προσκλήσεις για βάφτιση και γάμο, σκέφτομαι και γράφω.
- Αναπτύξαμε αρκετά θέματα γραπτώς και προφορικά όπως (ο μπαμπάς μου, η μαμά μου, εγώ, τι μ' αρέσει με την οικογένειά μου).

Στο μάθημα της Αισθητικής Αγωγής

- Τα παιδιά ζωγράρισαν και έφτιαξαν αφίσες.
- Άκουσαν τραγούδια που σχετίζονταν με τι θέμα μας, (τραγούδια του γάμου, νανουρίσματα).

Στο μάθημα του Εμείς και ο Κόσμος

- Εξετάσαμε όλα τα κεφάλαια που αναφέρονταν στην οικογένεια.

Στο μάθημα των Μαθηματικών

- Δημιουργήσαμε και λύσαμε απλά προβλήματα μέσα από την καθημερινή ζωή της οικογένειας.

Παρουσίαση:

- Με την ολοκλήρωση κάθε θεματικής ενότητας, κάθε ομάδα παρουσίαζε τις εργασίες της στις υπόλοιπες ομάδες καθώς και στους μαθητές του παράλληλου τμήματος.
- Στο τέλος της χρονιάς τα παιδιά παρουσίασαν, στην αυλή του σχολείου, ορισμένα θεατρικά δρώμενα από την Γ' θεματική ενότητα και μύησαν στο μαγικό κόσμο των ομαδικών παιχνιδιών που είχαν μάθει από τους Παππούδες – Γιαγιάδες κατά τη διάρκεια της Β' θεματικής ενότητας τα παιδιά των υπόλοιπων τάξεων του σχολείου.

Αξιολόγηση:

- Τόσο κατά την διάρκεια του σχεδίου εργασίας, όσο και μετά την ολοκλήρωσή του τα παιδιά δήλωσαν ευχαριστημένα από τον τρόπο που συνεργάστηκαν μέσα στην ομάδα και από τις δραστηριότητες που προέκυπταν μέσα από αυτές.
- Οι στόχοι που είχαν θεθεί επιτεύχθηκαν και αυτό φάνηκε μέσα από τις εργασίες των μαθητών (σύνταξη ερωτηματολογίου, δραματοποίηση, θεατρικά δρώμενα, φύλλα εργασιών).
- Μέσα από τις παρουσιάσεις έγινε αποδεκτό το έργο των παιδιών τόσο από τους συμμαθητές τους όσο και από το οικογενειακό τους περιβάλλον. Οι γονείς χάρηκαν την γνωστική, την ψυχοκινητική και την συναισθηματική ωριμότητα των παιδιών τους.
- Τα παιδιά γνώρισαν γιαγιάδες άλλων παιδιών που ήρθαν στην τάξη για να μας μάθουν παιχνίδια που έπαιζαν εκείνες όταν ήταν παιδιά και τελειώνοντας τον Μάιο αυτό το θέμα νιώσαμε πως όλοι, γονείς – παιδιά – δάσκαλοι είχαμε κερδίσει.

ΘΕΜΑ: «Η συνοικία μας, το Χατζηκυριάκειο»
23^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΕΙΡΑΙΑ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Ζαράνη Μαρία
Τάξη Δ΄

Χώροι εκτέλεσης:

- α) Η αίθουσα διδασκαλίας της Δ΄ Τάξης
- β) Οι γειτονιές της συνοικίας μας (πλατείες, παιδική χαρά, δρόμοι, καταστήματα, κτίρια, λιμάνι)
- γ) Το Χατζηκυριάκειο Ίδρυμα Παιδικής Προστασίας
- δ) Η Σχολή Ναυτικών Δοκίμων, η Σχολή Λιμενοφυλάκων
- ε) Ο ιερός ναός της Ζωοδόχου Πηγής
- στ) Η Δημοτική Βιβλιοθήκη Χατζηκυριακείου
- ζ) Η ακτή Ξαβερίου στο λιμάνι του Πειραιά

Υλικά:

Εγκυκλοπαίδειες σχολείου, βιβλία, σχολικοί χάρτες, σχεδιαγράμματα περιοχής, φωτογραφική μηχανή, μαγνητόφωνο, διαδίκτυο, καρτ-ποστάλ, έντυπο υλικό Λιμενικού σώματος, μαθητολόγιο και Γενικός Έλεγχος του Σχολείου.

Σκοπός και στόχοι:**Σκοπός:**

- α) Γνωσιακός: Η γνωριμία και η βαθύτερη μελέτη της συνοικίας των μαθητών.
- β) Διαδικαστικός: Οι μαθητές να αναπτύξουν δεξιότητες στη συλλογή και επεξεργασία δεδομένων. Να αναπτύξουν δεξιότητες επικοινωνίας και συνεργασίας.
- γ) Αξιακός: Να καλλιεργήσουν συναισθηματικούς δεσμούς με τη συνοικία τους. Οι μαθητές να αναπτύξουν στάσεις σεβασμού προς το περιβάλλον.

Στόχοι:

- α) Οι μαθητές να γνωρίσουν τη γεωγραφική θέση, την ιστορική εξέλιξη και τη σημερινή διαμόρφωση της συνοικίας τους (τον περιβάλλοντα χώρο).
- β) Να γνωρίσουν την κοινωνική ζωή, τα κοινωνικά καθώς και τα περιβαλλοντικά προβλήματα των κατοίκων.
- γ) Να διευρύνουν τους γνωστικούς τους ορίζοντες αντλώντας γνώσεις μέσα από την έρευνα.
- δ) Να εξασκηθούν στις διαδικασίες ενεργητικής ακρόασης, ομιλίας, συζήτησης και μετάδοσης των γνώσεων που αποκτήθηκαν.

Ενδεικτικές ερωτήσεις εκκίνησης:

Με ποιο θέμα θέλετε ν' ασχοληθούμε στην Ευέλικτη Ζώνη; (Αναγραφή σε πίνακα, ομαδοποίηση θεμάτων, κεντρικό θέμα).

Αναμενόμενα αποτελέσματα - συμπεράσματα:

Θετικά όσον αφορά την επίτευξη σκοπών και στόχων. Έντονο ενδιαφέρον μαθητών. Απαιτείται αυτενέργεια εκ μέρους μερικών μαθητών. Κάποιες δυσκολίες στη συγκέντρωση και σύνθεση των πληροφοριών.

Ενδεικτική βιβλιογραφία:

- 1) «Το λιμάνι του Πειραιά στη διαδρομή των αιώνων», Γ.Χατζημανωλάκη, Πειραιάς 1993
- 2) «1835-1985 Πειραιάς-Δήμος 150 χρόνια», Ζήνων-Φυσιολατρικός Σύνδεσμος Πειραιά
- 3) Πειραιάς-Τουριστικός Οδηγός Πειραιά, Δημοτική Επιχείρηση Προβολής και Επικοινωνίας Πειραιά
- 4) Πειραιάς-Πατριδογνωσία Γ! Δημοτικού, Εκδόσεις Νικόδημος
- 5) Το «Χαντζηκυριάκειο»-Το χρονικό ενός Ιδρύματος, Γ.Χατζημανωλάκη, Πειραιάς 1998
- 6) Πειραιάς-Η θαλασσινή πύλη της Ελλάδας, Έκδοση Δ.Ε.Π.Ε.Π.

- 7) Πολεμικό Ναυτικό-Σχολή Ναυτικών Δοκίμων-Μουσείο Ιστορίας της Σχολής Ναυτικών Δοκίμων
- 8) Σχολή Ναυτικών Δοκίμων-Έκδοση: Γραφείο Δημοσίων Σχέσεων
- 9) Έντυπο «Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας» - Διεύθυνση Προγραμματισμού Οργάνωσης και Εκπαίδευσης
- 10) «Οι δρόμοι του Πειραιά», ενημερωτικά φυλλάδια του Δήμου Πειραιά
- 11) «Τα οδονμικά του Χατζηκυριακείου»-Σχολική εργασία του 12ου Γυμνασίου Πειραιά στα πλαίσια της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης
- 12) Διαδίκτυο: Πληροφορίες για το «Χατζηκυριακείο Ίδρυμα», τη «Σχολή Ναυτικών Δοκίμων» (www.snd.edu.gr), χάρτης του συγκοινωνιακού δικτύου της περιοχής (www.oasa.gr)

1η Φάση: Συλλογικός Προγραμματισμός

1. Καθορισμός θέματος με τη συνεργασία των μαθητών.
2. Ανάλυση θέματος σε επιμέρους ενότητες με πλαίσιο τα μαθητικά ενδιαφέροντα, όπως φαίνεται στην εξακτίωση και σύνδεση με αντίστοιχα μαθήματα του αναλυτικού προγράμματος.
3. Καθορισμός δραστηριοτήτων και χωρισμός σε ομάδες. Συντονισμός ομάδων για την επεξεργασία κάθε ενότητας, για τη συλλογή και επεξεργασία των δεδομένων με βάση την άμεση εποπτεία, την ερευνητική μορφή και ανακαλυπτική μέθοδο.
4. Στόχοι και δραστηριότητες.

1^η ενότητα: Γεωγραφία

Στόχοι:

Να γνωρίσουν οι μαθητές τη θέση της συνοικίας στο στενότερο και ευρύτερο περιβάλλον και την προέλευση των κατοίκων αυτής.

Δραστηριότητες:

- α) Παρατήρηση της συνοικίας από γεωγραφική θέση (από ύψωμα).
- β) Εντοπισμός της στο χάρτη της Αττικής και της Ελλάδας.

2^η ενότητα: Ιστορία

Στόχοι: Η ιστορική εξέλιξη της περιοχής από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα. Η διαμόρφωση της συνοικίας στα νεότερα χρόνια.

Δραστηριότητες:

- α) Συλλογή πληροφοριών από ιστορικά βιβλία.
- β) Συλλογή πληροφοριών (μαρτυρίες) από ηλικιωμένους κατοίκους της περιοχής.

3^η ενότητα: Μελέτη Περιβάλλοντος

Στόχοι:

Να γνωρίσουν οι μαθητές τη ρυμοτομία της συνοικίας, τους δρόμους, τις πλατείες, τα κτίρια, τα καταστήματα, την παιδική χαρά, τις συγκοινωνίες, το Τελωνείο.

Δραστηριότητες:

- α) Περιήγηση των μαθητών στη συνοικία, άμεση παρατήρηση και φωτογράφιση αυτής.
- β) Επίσκεψη στην ακτή Ξαβερίου και στην αφετηρία των λεωφορείων του συγκοινωνιακού δικτύου.
- γ) Επίσκεψη στην πλατεία «Το Λιοντάρι του Πειραιά».

4^η ενότητα: Γλώσσα

Στόχοι:

Εμπλουτισμός λεξιλογίου των μαθητών. Ετυμολογική προέλευση λέξεων. Άσκηση των μαθητών στην ανάγνωση βιβλίων, ακρόαση ομιλητών, μετάδοση γνώσεων προφορικά και γραπτά.

Δραστηριότητες:

- α) Ετυμολογία λέξεων με ανάλυση.
- β) Ονοματολογία των δρόμων της συνοικίας.
- γ) Ανάγνωση βιβλίων.
- δ) Συγγραφή ποιημάτων.

5^η ενότητα: Μαθηματικά

Στόχοι:

Καλλιέργεια μαθηματικής σκέψης, εξοικείωση των μαθητών στις μαθηματικές πράξεις με πολυψήφιους αριθμούς και εκμάθηση σύνταξης στατιστικών πινάκων.

Δραστηριότητες:

- α) Σύνταξη στατιστικών πινάκων.
- β) Χρονολόγηση ιστορικών περιόδων της περιοχής και των κτισμάτων της.
- γ) Προβλήματα με την αύξηση του πληθυσμού.

6η ενότητα: Φυσικές Επιστήμες

Στόχοι:

Εφαρμογές φυσικών φαινομένων.

Δραστηριότητες: α) Επίσκεψη στη Σχολή Λιμενοφυλάκων: παρατήρηση Ηλεκτρονικού Συνεργείου και ελέγχου θαλάσσιας κυκλοφορίας (V.T.I.M.S.) του λιμένος Πειραιά. β) Επίσκεψη στην αίθουσα «Τροπαίων» της Σχολής Ναυτικών Δοκίμων και στο Μουσείο Ναυτικής Ιστορίας της Σχολής (εξέλιξη πλοίων).

7^η ενότητα: Κοινωνικές Επιστήμες

Στόχοι:

Η κοινωνική και πνευματική προσφορά των Ιδρυμάτων της περιοχής.

Δραστηριότητες:

- α) Επίσκεψη στο Χατζηκυριάκειο Ίδρυμα Παιδικής Προστασίας.
- β) Επίσκεψη στον ενοριακό ναό της Ζωοδόχου πηγής.
- γ) Επίσκεψη στη Δημοτική Βιβλιοθήκη.

8^η ενότητα: Εκπαίδευση

Στόχοι:

Η γνωριμία των μαθητών με τα σχολεία και τις σχολές της περιοχής και η πνευματική τους προσφορά.

Δραστηριότητες:

- α) Έρευνα για την ίδρυση και πνευματική προσφορά του 23^{ου} Δημοτικού Σχολείου Πειραιά.
- β) Επίσκεψη στο 56^ο Δ.Σ..
- γ) Επίσκεψη στη Σχολή Ναυτικών Δοκίμων (η στρατιωτική εκπαίδευση των Αξιωματικών του πολεμικού ναυτικού, η ιστορία, το έργο της Σχολής και η συμβολή του Πολεμικού Ναυτικού στους εθνικούς αγώνες).
- δ) Επίσκεψη στη Σχολή Λιμενοφυλάκων και ενημέρωση για την προσφορά του Λιμενικού Σώματος και την εκπαίδευση των Λιμενοφυλάκων.

9^η ενότητα: Κοινωνική Αγωγή

Στόχοι:

Σύνθεση πληθυσμού, ασχολίες κατοίκων, κοινωνικά προβλήματα.

Δραστηριότητες:

- α) Έρευνα για τις κοινωνικές τάξεις του πληθυσμού.
- β) Καταγραφή επαγγελμάτων.
- γ) Αναγνώριση κοινωνικών προβλημάτων.
- δ) Η σημερινή σύνθεση του πληθυσμού μετά την εγκατάσταση οικονομικών μεταναστών.

10^η ενότητα: Τέχνη και Πολιτισμός

Στόχοι:

Η γνωριμία των μαθητών με τις μορφές τέχνης που παρατηρούμε στη συνοικία μας. Η γνωριμία αυτών με πολιτιστικούς καθώς και αθλητικούς συλλόγους της περιοχής.

Δραστηριότητες:

- α) Συλλογή τραγουδιών.
- β) Παρατήρηση αρχιτεκτονικής κτιρίων (Σχολή Ναυτικών Δοκίμων, Χατζηκυριάκειο Ίδρυμα).
- γ) Τοπικοί αθλητικοί σύλλογοι.
- δ) Επίσκεψη στο κλειστό γυμναστήριο «Παναγιώτης Σαλλέας».
- ε) Επίσκεψη στα γραφεία αθλητικών σωματείων της συνοικίας (Ολυμπιακού, Εθνικού).
- στ) Επίσκεψη στην πλατεία «Το Λιοντάρι του Πειραιά».
- ζ) Συμμετοχή μαθητών σε αθλητικές καθώς και πολιτιστικές δραστηριότητες.

11^η ενότητα: Περιβαλλοντική εκπαίδευση

Στόχοι:

Η ευαισθητοποίηση των μαθητών σε θέματα περιβάλλοντος.

Δραστηριότητες:

Περιήγηση στην περιοχή και εντοπισμός προβλημάτων καθαριότητας, έλλειψης χώρων πρασίνου και αναψυχής, ηχορύπανσης.

12^η ενότητα: Θρησκευτικά

Στόχοι:

Η ανάπτυξη και καλλιέργεια του θρησκευτικού συναισθήματος των μαθητών.\

Δραστηριότητες:

- α) Επίσκεψη στον ενοριακό ναό.

- β) Σύνταξη ιστορικής μελέτης του ναού.
- γ) Συλλογή και ανάγνωση θρησκευτικών παραδόσεων και εθίμων.
- δ) Συμμετοχή σε θρησκευτικές γιορτές.

13^η ενότητα: Τεχνικά

Στόχοι:

Η ανάπτυξη και καλλιέργεια καλλιτεχνικών δεξιοτήτων.

Δραστηριότητες:

Ζωγραφική 23ου Δ.Σ., Χατζηκυριάκειου Ιδρύματος, Σχολής Ναυτικών Δοκίμων, Ιερού Ναού και φωτογράφιση. Καθορισμός κριτηρίων αξιολόγησης (έργου, διαδικασιών συνεργασίας).

2η Φάση: Ενδο-ομαδικός Προγραμματισμός

Καθορισμός ενοτήτων του κεντρικού θέματος. Ενδοομαδικός επιμερισμός ενοτήτων.

3η Φάση: Συλλογική διεξαγωγή του έργου

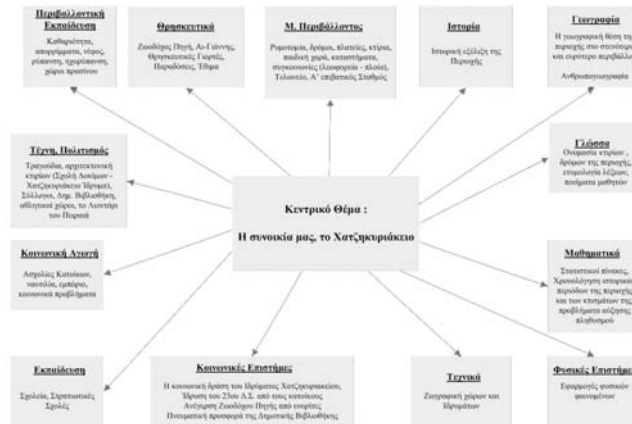
Εργασία υποομάδων. Συνοπτική συνεδρία ομάδας. Παρουσίαση έργου υποομάδων. Σύνθεση έργου υποομάδων. Επιμέλεια συλλογικού έργου ομάδας.

4η Φάση: Παρουσίαση του έργου των υποομάδων

Παρουσίαση συλλογικού έργου ομάδων στην τάξη. Συγγραφή βιβλίου με θέμα: «Η συνοικία μας, το Χατζηκυριάκειο». Παρουσίαση του βιβλίου στους γονείς και σχετική συζήτηση.

5η Φάση: Αξιολόγηση έργου και λειτουργικότητας των ομάδων

Ενδοομαδική αυτο-αξιολόγηση έργου και διαδικασίας. Διομαδική αξιολόγηση έργου ομάδων έργου και διαδικασίας.

ΘΕΜΑ: «Κουκλοθέατρο»
10^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Βινιάκης Μανόλης
Τάξη Ε²

«Από την κατασκευή της κούκλας στη σχολική παράσταση»
 ‘Μες στις αυγής το μισόφωτο
 σβήνω μίλια γραμμένης ύλης
 να βρεις τη σελίδα κατάλευκη
 να μπεις και ν’ανατείλεις’

Δ. Σαββόπουλος

1. Κριτήρια Επιλογής Θέματος

Έχοντας υπόψη ότι το θέμα ήταν πρόταση των μαθητών, ως αντίλογος σε ένα δικό μου προτεινόμενο θέμα, και εκτιμώντας την προηγούμενη εμπειρία της Δ τάξης στην ευέλικτη ζώνη, προχωρήσαμε στην εμπλοκή στο συγκεκριμένο σχέδιο εργασίας με θέμα το κουκλοθέατρο. Υπήρχαν αρκετά θετικά στοιχεία σε αυτή την επιλογή όπως η ελκυστικότητα

τα του θέματος, το μικρό θεωρητικό μέρος και οι πλούσιες χειροπρακτικές δυνατότητές του και τέλος, το γεγονός ότι προσφερόταν για το συγκεκριμένο μαθητικό δυναμικό της τάξης, που σε σύνολο 19 μαθητών, οι 10 προέρχονταν από διαζευγμένες οικογένειες με έντονα κοινωνικο-συναισθηματικά προβλήματα και δυσκολίες στην διαδραστική σχέση με την οικογένεια.

Έτσι οργανώθηκε σε δύο φάσεις η εκπόνηση του σχεδίου εργασίας:

- Κατασκευή κούκλας από ανακυκλωμένο χαρτί
 - Οργάνωση σχολικής παράστασης πάνω σε κείμενα των μαθητών
- Ο χρόνος που διατέθηκε για το πρόγραμμα ήταν για την πρώτη φάση 16 δίωρα και για τη δεύτερη το τελευταίο δίμηνο του σχολικού έτους.

2. Σκοπός

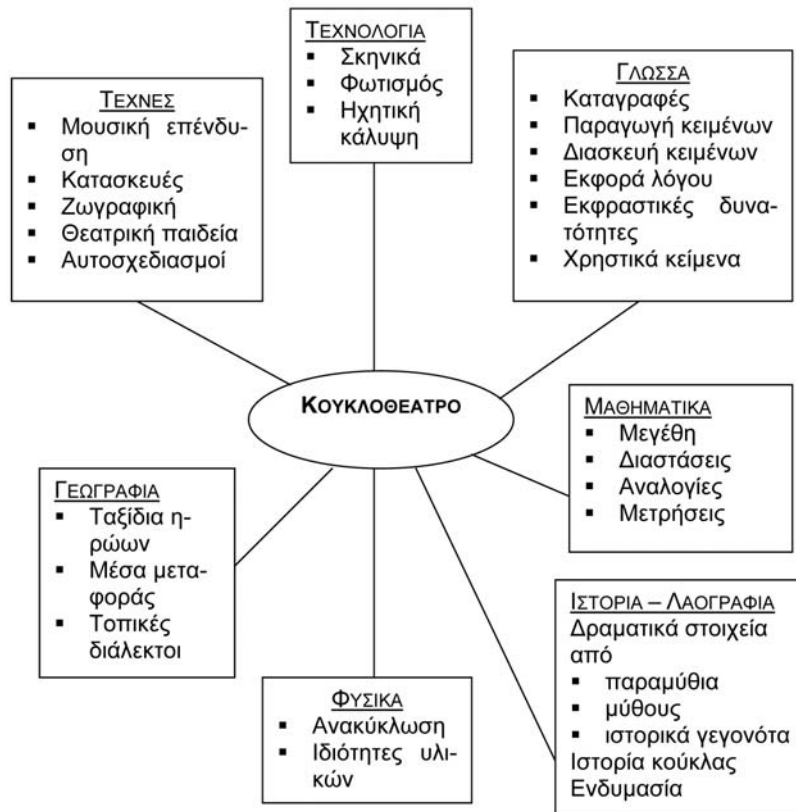
Να ανακαλύψουν οι μαθητές τη χαρά της καλλιτεχνικής δημιουργίας μέσα από τη διαδικασία κατασκευής της κούκλας και την οργάνωση μιας δικής τους παράστασης κουκλοθεάτρου.

3. Στόχοι

- Να αναπτύξουν την χειροκατασκευαστική τους ικανότητα
- Να γνωρίσουν τις ιδιότητες και δυνατότητες άχρηστων υλικών
- Να αξιοποιήσουν έντεχνα την ορθή εκφορά του λόγου
- Να αναπτύξουν τις εκφραστικές δυνατότητες της φωνής σύμφωνα με τις αρχές της υποκριτικής τέχνης
- Να γνωρίσουν τη διαδικασία και τις ιδιαιτερότητες παραγωγής – διασκευής κειμένων με στόχο τη θεατρική τους χρήση
- Να γνωρίσουν τη διαδικασία ανακύκλωσης του χαρτιού
- Να γνωρίσουν μια σειρά από ενέργειες για την κατασκευή κούκλας με χαρτοπολτό
- Να αναγνωρίζουν τα είδη της κούκλας και τις ιδιαιτερότητές τους
- Να καλλιεργήσουν την αισθητική τους αντίληψη γενικότερα
- Να εμπλουτιστεί η σχολική ζωή με συναίσθημα
- Να έρθουν σε επαφή με καταξιωμένους κουκλοπαίχτες και να αντλήσουν χρήσιμες πληροφορίες
- Να μάθουν να καταγράφουν συστηματικά τις ενέργειές τους
- Να εργάζονται ομαδικά
- Να συνειδητοποιήσουν τη σημαντικότητα του ρόλου του θεατή
- Να μάθουν να σχεδιάζουν και να κατασκευάζουν κουστόμια για κούκλες
- Η διευκόλυνση της καθημερινής διδακτικής πράξης με τη βοήθεια της κούκλας
- Να γνωρίσουν τις τεχνικές παιξίματος της κούκλας
- Να επιλέγουν τη κατάλληλη μουσική επένδυση για κάθε σκηνή του έργου
- Να συνειδητοποιήσουν την αναγκαιότητα της διανομής ρόλων, της συνεργασίας και του συντονισμού για την επίτευξη ενός στόχου.

4. Δραστηριότητες

- Εξακτίνωση του θέματος σε επιμέρους διαστάσεις
- Θεματική και συστημική ανάλυση με βάση τα μαθήματα του αναλυτικού προγράμματος.

1η Φάση: Η κατασκευή της κούκλας

- Συλλογική διεξαγωγή έργου – Ομάδες εργασίας

<p>Ομάδα χαρτοπολτού</p> <ul style="list-style-type: none"> Σχίσσιμο εφημερίδων Πολτοποίηση χαρτιού Ανάμειξη με κόλλα – χαρτοπολτός Διατήρηση χαρτοπολτού 	<p>Υλικά</p> <ul style="list-style-type: none"> Εφημερίδες Ατλακόλ Γουδοχέρια
<p>Ομάδα κατασκευής κεφαλιού κούκλας</p> <ul style="list-style-type: none"> Κόψιμο σκουπόξυλου σε μικρά κομμάτια Γεμίζουμε σακούλες με πριονίδι Τυλίγουμε με σπάγκο τις σακούλες ή μπουκάλια Απλώνουμε το χαρτοπολτό Διαμορφώνουμε τα χαρακτηριστικά της κούκλας Τρίψιμο με γυαλόχαρτο Βάψιμο 	<p>Υλικά</p> <ul style="list-style-type: none"> Πριονίδι Σακούλες νάυλον Σπάγκος Χαρτοπολτός Μπουκάλια πλαστικά Γυαλόχαρτο Μαλλί
<p>Ομάδα κατασκευής κουστουμιών</p> <ul style="list-style-type: none"> Σχεδιασμός πατρών Κόψιμο κουστουμιών Ράψιμο ή κόλλημα κουστουμιών Προσαρμογή στις κούκλες 	<p>Υλικά</p> <ul style="list-style-type: none"> Παλιά υφάσματα Κλωστές Μαλλί Κόλα Ψαλίδια
<p>Ομάδα κατασκευής σκηνικών κουκλοθέατρου</p> <ul style="list-style-type: none"> Σκηνικό κουκλοθέατρου από χαρτόκουτα Σκηνικό κουκλοθέατρου από ξύλινο πλαίσιο Ζωγραφική αφίσας Κατασκευή σκηνικών αντικειμένων (αυτοκίνητο, αεροπλάνο, ντουντούκα, περίπτερο κ.α) 	<p>Υλικά</p> <ul style="list-style-type: none"> Χαρτόκουτες Λινάτσα Υφάσματα Φελιζόλ Χαρτί κανσόν Μεντεσέδες Βίδες Σπάγκος

<p>Ομάδα παραγωγής δραματικών κειμένων</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μεταγραφές κειμένων • Διασκευή κειμένων • Παραγωγή νέων κειμένων 	<p>Βιβλιογραφία – Πηγές</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ανθολόγιο Ε' και ΣΤ' (νέο) • Ανθολόγιο Ε' και ΣΤ' (παλιό) • Πέπης Δαράκη Κουκλοθέατρο • Ε.Τριβιζιά «Η Δόνα Τερηδόνα»
---	---

Αφού ολοκληρώθηκαν οι ομαδικές εργασίες της Α' φάσης για την κατασκευή της κούκλας, προχωρήσαμε στην προετοιμασία με στόχο την παράσταση κουκλοθεάτρου στο τέλος του σχολικού έτους.

2η Φάση: Η παράσταση κουκλοθεάτρου

«Ο Σάκης Κουβάς»

I. Αυτοσχεδιασμοί

Κατά ομάδες οι μαθητές αυτοσχεδιάζουν παρουσιάζοντας διάφορους χαρακτήρες ανάλογα με την όψη της κούκλας. Η ομάδα καταγραφής μαγνητοφωνεί τους αυτοσχεδιασμούς και αφού τους απομαγνητοφωνήσει ακολουθεί συζήτηση και επιλογή των χαρακτήρων που έχουν θεατρικό ενδιαφέρον.

II. Παρακολούθηση παράστασης κουκλοθεάτρου: τα μαγισσομαγευόμενα

Μια ομάδα αναζήτησε σε περιοδικά (Αθηνόγραμμα – EXODOS) θιάσους κούκλας που μπορούσαν να δώσουν παράσταση στο σχολείο μας. Αφού έγιναν οι κατάλληλες συνεννοήσεις οργανώθηκε παράσταση στην αίθουσα εκδηλώσεων του σχολείου για όλες τις τάξεις. Στη συνέχεια οι μαθητές είχαν συνάντηση και ανταλλαγή απόψεων με τους κουκλοπαίχτες πάνω σε τεχνικές παιξίματος, εκφοράς του λόγου και προετοιμασίας αυτοσχέδιας παράστασης.

III. Διορθωτικές πρόβες στην τεχνική παιξίματος της κούκλας

- Το χέρι μας πρέπει να κρατάει όρθια την κούκλα χωρίς να κρύβεται πίσω από το σκηνικό.
- Το περπάτημα παριστάνεται με μικρές αναπηδήσεις της κούκλας.
- Όταν παίζουμε πρέπει να κοιτάζουμε το πρόσωπο της δικής μας κούκλας.
- Δεν πρέπει να συμπίπτουν τα λόγια του ενός με του άλλου γιατί δημιουργείται σύγχυση.

IV. Σύνθεση επιμέρους αυτοσχεδιασμών – χαρακτήρων

Με συνεδρία όλης της τάξης επιλέγονται οι πιο δομημένοι χαρακτήρες και από την συγγραφική ομάδα επιλέγονται οι αυτοσχεδιασμοί και τα επεισόδια που μπορούν να οργανωθούν σε παράσταση.

V. Η υπόθεση του έργου

Από τη σύνθεση των αυτοσχεδιασμών και των χαρακτήρων, δομήθηκε μία παράσταση διάρκειας 30' με τίτλο «Ο Σάκης Κουβάς».

Ο Σάκης Κουβάς δίνει συναυλία με τον κιθαρίστα Μπάμπη το Ροκά. Ο μανάβης με τον φίλο του τον κυρ Μανόλη πηγαίνουν να την παρακολουθήσουν, όμως κατά τη διάρκειά της ο Σάκης Κουβάς έχει προβλήματα με τη φωνή του και αποδοκιμάζεται. Οι φίλοι του μετά την αποτυχία τον εγκαταλείπουν και τότε παρουσιάζεται ως βοηθός ο Μιτερών – Μιτεράν. Μετά από μια περίεργη συνταγή αποφασίζουν να ταξιδέψουν ως την Κίνα στον περίφημο ωριλά Τσιν Τσου Τσιν που τελικά τα διορθώνει όλα. Επιστρέφουν στην Ελλάδα και δίνουν μια συναυλία όπου ο Σάκης Κουβάς αποθεώνεται, τραγουδώντας μαζί με το κοινό του.

Πρόσωπα:

Μανάβης
Κυρ-Μανόλης
Σάκης Κουβάς
Μπάμπης ο Ροκάς
Μιτερών – Μιτεράν
Τσι-Τσου-Τσιν
Το αεροπλάνο
Το αυτοκίνητο

VI. Η οργάνωση της παράστασης

Για την οργάνωση και προετοιμασία της παράστασης οι μαθητές χωρίστηκαν σε ομάδες:

- Κουκλοπαίχτες
- Ομάδα τεχνικής υποστήριξης (σκηνικά, κουστούμια, αντικείμενα)
- Ομάδα μουσικής κάλυψης (επιλογή μουσικών θεμάτων, ήχοι από οργανάκια, τραγούδι)
- Ομάδα ενημέρωσης (αφίσες) – υποδοχής θεατών
- Ομάδα βιντεοσκόπησης – φωτογράφισης

VII. Η παράσταση

Αποφασίστηκε να δοθούν έξι παραστάσεις – μία για κάθε τάξη του σχολείου για την αποφυγή συνωστισμού και φασαρίας – και μία για τους γονείς των μαθητών.

VIII. και η συνέχεια...

Τις κούκλες τις εκμεταλεύτηκαν και στην καθημερινή διδακτική πράξη εμπλουτίζοντας τη σχολική ζωή με συναίσθημα. Την επόμενη χρονιά με πρωτοβουλία των μαθητών οι κούκλες χρησιμοποιήθηκαν σε γιορτές, εκδηλώσεις δίνοντας

μια άλλη διάσταση στην καθημερινότητα της τάξης.

Συμπεράσματα

Η επιλογή ενός θέματος που παρουσίαζε πολλές ευκαιρίες πρακτικής δράσης, και όντας ελκυστικό από τη φύση του, οδήγησε τους μαθητές στην άμεση εμπλοκή τους με ενθουσιασμό και απροσδόκητη υπευθυνότητα. Οι στόχοι του αρχικού σχεδιασμού, παρά το χρονοβόρο χαρακτήρα του σχεδίου, επιτεύχθηκαν με σημαντικότερο ίσως την επαναφορά μαθητών, που συνηθίζουν να απουσιάζουν, σε μία συνεχή τακτική παρουσία τους στην τάξη.

Βιβλιογραφία

- Άλκηστις, Κουκλοθέατρο Σκιών, Άλκηστις 1992
- Γραμματάς Θ. Διδακτική Θεάτρου, 1999
- Δαράκη Π., Κουκλοθέατρο, Gutenberg 1992
- Θεοχάρη-Περάκη Ε., Κουκλοθέατρο: Τέχνη και Τεχνική, Εστία 1988
- Ιωάννου Γ. επιμέλεια, Παραμύθια του λαού μας, Ερμής 1990
- Προπ Β. Μορφολογία του παραμυθιού, Καρδαμίτσα 1991
- Ρώτας Β., Θέατρο για παιδιά, Χ.Μπούρα
- Θεατρική αγωγή, Βιβλίο για το δάσκαλο, Ο.Ε.Δ.Β.

ΘΕΜΑ: «Χαλάνδρι, Πολύδροσο. Μια παλιά γειτονιά»
11^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΧΑΛΑΝΔΡΙΟΥ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Ζαχαράτου Αικατερίνη
Τάξη Ε¹

Το σχέδιο εργασίας «Χαλάνδρι-Πολύδροσο» δημιουργήθηκε για να καλύψει τις ανάγκες των μαθητών της Ε1 τάξης του 11ου Δημοτικού Σχολείου Χαλανδρίου για γνωριμία με τον τόπο τους και ευαισθητοποίησή τους πάνω στα προβλήματα του. Με την εφαρμογή του στην τάξη κάναμε μια δυναμική εισαγωγή στο χώρο της γνώσης, της τοπικής ιστορίας, της πολιτιστικής παραγωγής και της κοινωνικής δραστηριοποίησης της γειτονιάς μας, του Χαλανδρίου.

Σκοπός του σχεδίου εργασίας είναι να δώσει στα παιδιά την ευκαιρία να έρθουν σε άμεση επαφή με το Χαλάνδρι στο οποίο ζούμε, εδώ όπου γεννήθηκαν οι γονείς μας ή οι παππούδες μας ή εδώ που επιλέξαμε να ζήσουμε γιατί μας άρεσε. Το σχέδιο στοχεύει επίσης στο να κάνει τα παιδιά να αγαπήσουν περισσότερο τον τόπο τους, να γνωρίσουν τα προβλήματά του και να γίνουν ενεργοί πολίτες που θα ενδιαφερθούν για τις λύσεις αυτών των προβλημάτων.

Επιλογή του θέματος

Επιλέξαμε το θέμα αυτό ύστερα από την εκδήλωση του ενδιαφέροντος των παιδιών μετά από διδακτική επίσκεψη στη Ρεματιά και το θέατρο που υπάρχει εκεί. Το επιλέξαμε γιατί:

- το Χαλάνδρι είναι ο χώρος στον οποίο ζούμε και κινούμαστε
- είναι το άμεσο περιβάλλον απ' όπου αντλούμε τα γνωστικά μας αντικείμενα
- προσφέρεται για βιοματική μελέτη
- είναι χώρος που μας προσφέρει αυθεντικές εμπειρίες
- μελετώντας κάτι γνωστό και οικείο η μάθηση γίνεται πιο αποτελεσματική

Στόχοι

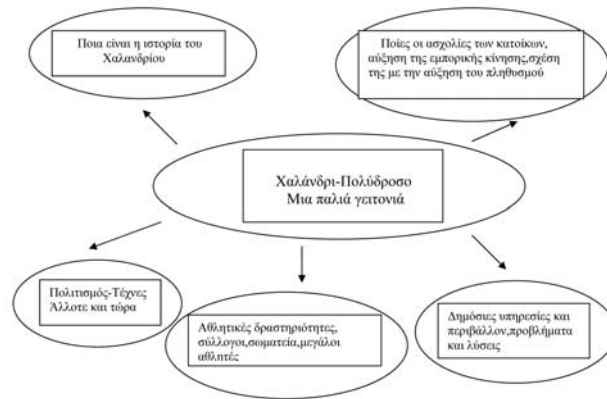
- να γνωρίσουν οι μαθητές καλύτερα την τοπική ιστορία
- να μάθουν τον πολιτισμό που παρήγαγε και παράγει η περιοχή που κατοικούν
- να συνειδητοποιήσουν τις αλλαγές που έγιναν στον τόπο, τα προβλήματα του περιβάλλοντος που εμφανίστηκαν και πόσο υπεύθυνοι είμαστε για την μη εξεύρεση λύσεων
- να ανακαλύψουν χώρους τέχνης, νεοκλασικά κτίρια αλλά και δημόσιες υπηρεσίες και οργανισμούς που βρίσκονται στην περιοχή μας
- να έρθουν σε επαφή με τις κοινωνικές ομάδες που κατοικούν εδώ, με τις ασχολίες τους και να δουν κατά πόσο αυτές επηρεάζουν την περιοχή.

Διάρκεια

Η διάρκεια του σχεδίου εργασίας θα είναι 12 δίωρα.

Εξακτίνωση θέματος σε επιμέρους διαστάσεις

Με πλαίσιο τα μαθητικά ενδιαφέροντα:

- Με πλαίσιο το αναλυτικό πρόγραμμα:

Το σχέδιο συνδέεται με όλα τα γνωστικά πεδία:

• Γλώσσα

εκθέσεις, ερωτηματολόγια, σταυρόλεξα, ποιήματα, ακροστιχίδες, ανάγνωση εφημερίδων, παλιές ονομασίες, ετυμολογίες, φωτογραφικές λεζάντες.

Τα παιδιά θα έρθουν σε επαφή με ντόπιους λογοτέχνες και καλλιτέχνες.

• Μαθηματικά

γραμμή του χρόνου, πληθυσμός, αύξηση, στατιστικοί πίνακες, μετρήσεις, πυκνότητα ανά τετραγωνικό χλμ, αναπαραστάσεις υπό κλίμακα, οδικόί χάρτες

• Ιστορία

ιστορικοί χώροι, σύνδεση του τόπου με σπουδαίες ιστορικές περιόδους, αρχαία ιστορία

• Γεωγραφία

χάρτης της περιοχής, οδικόί χάρτες, ιδιαιτερότητα εδαφικών ή κλιματολογικών συνθηκών

• Ερευνώ το φυσικό κόσμο

νερό, ρεματιά, περιβαλλοντική ρύπανση, είδη πουλιών που μπορεί να ενδημούν

• Κοινωνική και πολιτική αγωγή

εκλογές, δήμος, διοίκηση, προβλήματα εκλογών, εκλογοδικείο

• Θρησκευτικά

Ριζάρειος Εκκλησιαστική Σχολή, Άγιος Νεκτάριος

• Αισθητική Αγωγή

ζωγραφιές, κατασκευές με διάφορα υλικά, ταμπλώ, κολλάζ, φωτογραφίες, χοροί και τραγούδια, αργαλειός, θεατρικά δράματα

• Με πλαίσιο τη θεωρία της πολλαπλής νοημοσύνης

Είδη νοημοσύνης	Δραστηριότητες
Γλωσσική, λογικομαθηματική, ενδοπροσωπική, διαπροσωπική	<ul style="list-style-type: none"> τα παιδιά κάνουν μια βόλτα στην περιοχή και καταγράφουν στοιχεία που τα ενδιέφερε να μελετήσουν εντοπίζουν πλατείες, κεντρικούς δρόμους, νεοκλασικά, τη Ρεματιά, το υπαίθριο θέατρο, εκκλησίες. περιγράφουν όσα τους εντυπωσίασαν γραπτά ,προφορικά ή με ζωγραφική
Λογικομαθηματική, ενδοπροσωπική, διαπροσωπική ,χωροταξική	<ul style="list-style-type: none"> ανακαλύπτουν την αρχαία ονομασία της περιοχής και βρίσκουν την εννοιολογική της σημασία γράφουν όσα μέχρι σήμερα γνώριζαν για την περιοχή τους
Γλωσσική, ενδοπροσωπική, διαπροσωπική, χωρική	<ul style="list-style-type: none"> χωρίζονται σε ομάδες και μοιράζουν ρόλους μέσα στην ομάδα
Γλωσσική, διαπροσωπική, ενδοπροσωπική	<ul style="list-style-type: none"> επισκέπτονται τη βιβλιοθήκη της περιοχής και μαθαίνουν να ερευνούν
Γλωσσική, ενδοπροσωπική	<ul style="list-style-type: none"> ανακαλύπτουν ιστορικά στοιχεία
Διαπροσωπική, γλωσσική, ενδοπροσωπική	<ul style="list-style-type: none"> γνωρίζουν το περιβάλλον και εντοπίζουν τα προβλήματα που έχουν δημιουργηθεί προτείνουν λύσεις
Χωροταξική, λογικομαθηματική, διαπροσωπική	<ul style="list-style-type: none"> επισκέπτονται χώρους, τραβάνε φωτογραφίες, επιλέγουν μουσική για να ντύσουν τα θέματα τους συνδέουν τα στοιχεία που συγκεντρώνουν με μαθήματα της τάξης
Λογικομαθηματική, ενδοπροσωπική, διαπροσωπική	<ul style="list-style-type: none"> βάζουν στη χρονική γραμμή τα διάφορα γεγονότα
Λογικομαθηματική, ενδοπροσωπική, διαπροσωπική, χωροταξική	<ul style="list-style-type: none"> ανακαλύπτουν συμπεριφορές που πρέπει να έχουν στον κάθε χώρο
Χωροταξική, ενδοπροσωπική, διαπροσωπική	<ul style="list-style-type: none"> μαθαίνουν πώς πρέπει να κινούνται σε κεντρικούς δρόμους
Λογικομαθηματική, γλωσσική	<ul style="list-style-type: none"> μαθαίνουν να διαβάζουν τους οδικούς χάρτες
Κινησθητική, χωρική, χωροταξική, διαπροσωπική, ενδοπροσωπική	<ul style="list-style-type: none"> Κάνουν κατασκευές, πίνακες, κολλάζ και παιχνίδια γνώσης
Λογικομαθηματική, χωροταξική	<ul style="list-style-type: none"> σχεδιάζουν υπό κλίμακα
Γλωσσική, λογικομαθηματική, ενδοπροσωπική, διαπροσωπική	<ul style="list-style-type: none"> παίρνουν αποφάσεις
Γλωσσική, λογικομαθηματική, διαπροσωπική	<ul style="list-style-type: none"> παίρνουν συνεντεύξεις
Γλωσσική, διαπροσωπική	<ul style="list-style-type: none"> γνωρίζουν σημαντικά πρόσωπα
Γλωσσική, λογικομαθηματική, μουσική, χωροταξική, χωρική	<ul style="list-style-type: none"> ακούνε τραγούδια και βλέπουν χορούς
Γλωσσική, διαπροσωπική, ενδοπροσωπική, κιναισθητική, χωρική	<ul style="list-style-type: none"> επιλέγουν θεατρικό έργο και μοιράζουν ρόλους
Γλωσσική, κιναισθητική, χωρική, μουσική	<ul style="list-style-type: none"> παρουσιάζουν θεατρική παράσταση
Ενδοπροσωπική, διαπροσωπική, χωρική	<ul style="list-style-type: none"> παρουσιάζουν όλη την εργασία τους σε ατομικό και ομαδικό επίπεδο στους συμμαθητές τους, στους γονείς και σε τοπικούς φορείς
Διαπροσωπική, ενδοπροσωπική, λογικομαθηματική	<ul style="list-style-type: none"> αξιολογούν τις έρευνές τους, τον τρόπο εργασίας και τη δυνατότητα συνεργασίας

• **Ενδο-ομαδικός προγραμματισμός**

Καθορισμός διαδικαστικών θεμάτων

Επιμερισμός υποθεμάτων μέσα στην ομάδα

• **Συλλογική διεξαγωγή του έργου**

Εργασία των υποομάδων για να συλλέξουν και να επεξεργαστούν τα δεδομένα

Συντονιστικές συνεδρίες των ομάδων

Οι υποομάδες παρουσιάζουν το έργο τους

Οι υποομάδες συνθέτουν το έργο τους που γίνεται έργο της ομάδας

• **Παρουσίαση του έργου των ομάδων**

Εκθέσεις ζωγραφικής, κολλάζ, κατασκευών και φωτογραφίας

Κυκλοφορία λευκόματος με όλη την εργασία των παιδιών

Θεατρική παράσταση-Χοροί

• Αξιολόγηση του έργου

Το έργο και η διαδικασία θα αξιολογηθούν σε ενδο-ομαδική αυτοαξιολόγηση αλλά και σε αξιολόγηση από τη σχολική κοινότητα, τους γονείς και τους τοπικούς φορείς. Τα αναμενόμενα αποτελέσματα είναι: η πληροφόρηση, η ενημέρωση, ο γόνιμος διάλογος, η καλλιέργεια της κρίσης και γενικά η υπεύθυνη στάση των μαθητών απέναντι σε θέματα ατομικά, συλλογικά και κοινωνικά. Επίσης ζητούμενο είναι να αναβαθμιστεί η αντίληψη των μαθητών για την τυπική διδασκαλία. Αυτό όμως που περισσότερο περιμένουμε είναι καθολική συμμετοχή των μαθητών (καλών και μη), τόνωση του αυτοσυναίσθηματος, καλλιέργεια του πνεύματος ομαδικότητας και συνεργασίας.

• Συμπεράσματα

Τα μέχρι τώρα συμπεράσματα της εφαρμογής της διαθεματικής προσέγγισης είναι πολύ θετικά και ιδιαίτερος ενθαρρυντικός για την παραπέρα εφαρμογή του προγράμματος της Ευέλικτης Ζώνης. Οι μαθητές έχουν αποκομίσει γνώσεις, εμπειρίες και δεξιότητες που αποδεικνύονται μέσα από τα φυλλάδια εργασίας. Έχει ενισχυθεί η αυτοπεποίθησή τους, η δυνατότητα συνεργασίας, η συμμετοχική προσπάθεια, η ευελιξία, η αποδοχή του άλλου και η ψυχολογική του στήριξη. Από τις μέχρι τώρα παρατηρήσεις φαίνεται το μοντέλο της Ευέλικτης Ζώνης να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες εκπαιδευτικές ανάγκες

• Ενδεικτική βιβλιογραφία

Αλαχιώτης, Σ. Η Ευέλικτη Ζώνη του σχολείου-Οδηγός σχεδίων εργασίας Π.Ι. (2002)

Ματσαγουράς, Η. Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και μάθηση. Αθήνα, Γρηγόρης (2000)

Δάλκος, Γ. Η μέθοδος των σχεδίων εργασίας-Οδηγός σχεδίων εργασίας Π.Ι. (2002)

Εγκυκλοπαίδεια Μπριτάνικα

Εγκυκλοπαίδεια Δομή

Ιστοσελίδα Δήμου Χαλανδρίου: www.halandri.gr

Χρυσοφίδης, Κ. Βιοματική - επικοινωνιακή διδασκαλία: η εισαγωγή της μεθόδου project στο σχολείο. Αθήνα, Gutenberg, 2000.

ΘΕΜΑ: «Αρχαίοι ναοί – Η Ακρόπολη»
36^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Βεργέτης Γιάννης
Τάξη Δ1

Σκοποί - Στόχοι:

- Να γνωρίσουν οι μαθητές τη μεγαλύτερη ακμή του Ελληνισμού σ' όλους τους τομείς του πολιτισμού και ειδικότερα του πολιτισμού της Αρχαίας Αθήνας.
- Να γνωρίσουν τους παράγοντες που οδήγησαν την Αθήνα στην μεγάλη της ακμή.
- Να γνωρίσουν αντιπροσωπευτικά δείγματα των τεχνών και ειδικότερα της αρχιτεκτονικής και γλυπτικής της κλασικής εποχής.
- Να γνωρίσουν τα σημαντικότερα μνημεία και αρχιτεκτονικά σύνολα της Ακρόπολης.
- Να μάθουν να ξεχωρίζουν τους τρεις (3) βασικούς ρυθμούς αρχιτεκτονικής των αρχαίων ναών.
- Να κατανοήσουν τους λόγους για τους οποίους τα έργα αυτής της περιόδου συγκεντρώνουν την παγκόσμια εκτίμηση και να νιώσουν θαυμασμό για τα μεγάλα αυτά έργα.

Περιγραφή των επιμέρους ενοτήτων

- Οι 12 θεοί του Ολύμπου
- Η θεά Αθηνά και η λατρεία της
- Ο βράχος της Ακρόπολης και τα μνημεία του
- Οι ρυθμοί αρχιτεκτονικής στην αρχαία Ελλάδα

Πηγές-Υλικά:

Σημαντική βοήθεια και στήριξη πρόσφερε το Κέντρο Μελετών Ακρόπολης (Κ.Μ.Α) με το εκπαιδευτικό υλικό που παρέχει στα σχολεία (μουσειοσκευές, πληροφοριακό υλικό, έντυπα)

Επίσης επισκεφθήκαμε το Κ.Μ.Α και παρακολουθήσαμε εκπαιδευτικά προγράμματα.

Τα παιδιά χωρίστηκαν σε ομάδες των 4 ατόμων, ανέλαβαν να φέρουν πληροφορίες και άλλα υλικά για τα θέματα και παρουσίασαν σταδιακά τις πληροφορίες αυτές στην τάξη.

Διασύνδεση μαθημάτων-Δραστηριότητες

Α' Ενότητα: Οι 12 θεοί του Ολύμπου

Γλώσσα:

Έγινε παρουσίαση των 12 θεών και δόθηκε περισσότερη έμφαση στα σύμβολά τους καθώς και σε στοιχεία αναγνώρισής τους από την εικονογραφία τους

Παίξαμε με τα παιδιά παιχνίδια με σκοπό ν' ασκηθούν στο να αναγνωρίζουν τους Θεούς.

Επίσης έμαθαν αρκετά από την επίσκεψή μας στο Κ.Μ.Α

Ζωγραφική:

Τέλος τα παιδιά ζωγράφισαν το σχετικό έντυπο που δόθηκε από το ΚΜΑ με θέμα: «Η παράδοση του πέπλου στη θεά

Αθηνά και οι θεοί του Ολύμπου»

Β' Ενότητα: Η θεά Αθηνά και η λατρεία της

Ιστορία:

Δώσαμε ιδιαίτερη σημασία στην παρουσίαση των μύθων που συνδέονται με τη θεά Αθηνά και παρουσιάσαμε τα στοιχεία που συνδέονται με τη γέννηση της Αθηνάς και τη φιλονικία της με τον Ποσειδώνα.

Γλώσσα:

Επίσης μιλήσαμε για τα Παναθήναια, τη μεγάλη αυτή γιορτή και διαβάσαμε από το Ανθολόγιο το σχετικό κείμενο. Τα παιδιά παρακολούθησαν σχετικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα στο Κ.Μ.Α

Θεατρικό παιχνίδι:

Τα παιδιά έκαναν αναπαράσταση της πομπής των Παναθηναίων που υπάρχει στη Ζωφόρο του Παρθενώνα κρατώντας κα φορώντας τα χαρακτηριστικά των θεών.

Ζωγραφική:

Τέλος ζωγράρισαν το σχετικό έντυπο του ΚΜΑ με θέμα: «Η παράδοση του πέπλου στη θεά Αθηνά»

Γ' Ενότητα: Ο Βράχος της Ακρόπολης και τα μνημεία του

Μαθήματα: Γλώσσα – Ιστορία - Αισθητική Αγωγή

Δανειστήκαμε από το Κ.Μ.Α τη μουσειοσκευή με το αντίστοιχο θέμα. Επίσης από την επίσκεψή μας στο Κέντρο Μελετών Ακρόπολης τα παιδιά γνώρισαν καλύτερα την ιστορία του βράχου, τους ναούς και τα μνημεία του βράχου της Ακρόπολης. (Παρθενώνας, Ερέχθειον, Ωδείο Ηρώδου του Αττικού, Θέατρο του Διονύσου κ.α).

Είδαν από κοντά πολλά από τη Ζωφόρο και τα αετώματα του Παρθενώνα και πολλά άλλα από διαφάνειες.

Μιλήσαμε για τη μεγάλη καλλιτεχνική αξία των έργων, έτσι ώστε οι μαθητές να κατανοήσουν γιατί τα έργα αυτά αποτελούν μνημεία του παγκόσμιου πολιτισμού και αντικείμενο θαυμασμού εκατομμυρίων ανθρώπων σ' όλο τον κόσμο.

Τα παιδιά έμαθαν να αναγνωρίζουν τα μνημεία και να τα τοποθετούν στη σωστή τους θέση πάνω σ' αυτόν, από τη μακέτα του βράχου που υπήρχε μέσα στη μουσειοσκευή που δανειστήκαμε από το Κ.Μ.Α.

Δ' Ενότητα: Ρυθμοί αρχιτεκτονικής

Δανειστήκαμε από το Κ.Μ.Α τις αντίστοιχες μουσειοσκευές και παρουσιάσαμε το υλικό της στην τάξη. Τα παιδιά έμαθαν να ξεχωρίζουν τους τρεις βασικούς ρυθμούς αρχιτεκτονικής των αρχαίων ναών (δωρικός, ιωνικός, κορινθιακός), όπως επίσης έμαθαν να ξεχωρίζουν τα μέρη των κιόνων. Γνώρισαν δείγματα ρυθμών των σημαντικότερων μνημείων της Ακρόπολης.

Τα παιδιά έπαιξαν ένα παιχνίδι με σφραγίδες όπου είχαν την ευκαιρία να φτιάξουν αυτούς τους τρεις (3) ρυθμούς. Τέλος, με τις πληροφορίες και τις εικόνες βγάλαμε φωτοτυπίες και πήραν όλοι οι μαθητές.

Μουσειοσκευές από το Κ.Μ.Α

• Ένας αρχαίος ναός

Περιεχόμενα

1. Πρόπλασμα του Παρθενώνα (1:800) και κιόνων των τριών ρυθμών
2. Βιβλίο «Ένας Αρχαίος Ναός» και 16 καρτέλες από μνημεία
3. 16 σφραγίδες

• Πάμε στην Ακρόπολη

Περιεχόμενα

- Προπύλαια
- Ναός της Αθηνάς Νίκης
- Ιερό της Αρτέμιδας Βραυρωνίας
- Παρθενώνας
- Ερέχθειο
- Άγαλμα Αθηνάς Προμάχου
- Δύο εκπαιδευτικά έντυπα με τον τίτλο «Πάμε στην Ακρόπολη»
- Δύο εκπαιδευτικά έντυπα με τον τίτλο «Ο περίπατος της Ακροπόλεως»
- Σειρά 20 διαφανειών
- Τέσσερις αφίσες

Αξιολόγηση:

- Η αξιολόγηση ήταν συνεχής κατά τη διάρκεια όλων των φάσεων του σχεδίου εργασίας.
- Κατά τις παρουσιάσεις των εργασιών των ομάδων –σύμφωνα με τους στόχους που είχαν τεθεί- οι μαθητές έμαθαν, γνώρισαν και κατανόησαν βασικά σημεία του πολιτισμού της Αρχαίας Αθήνας, δείγματα της αρχιτεκτονικής και γλυπτικής, της κλασικής εποχής.
- Για το σκοπό αυτό δημιουργήθηκαν ερωτηματολόγια –φύλλα παρατήρησης-πίνακες.
- Οι μαθητές ανακάλυψαν δυνατότητες και εργάστηκαν ομαδικά.

ΘΕΜΑ: «Ο άρτος ημών ο επιούσιος»
1^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΡΤΕΜΙΔΑΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Μωραΐτης Αντώνης
Τάξη Ε¹

1. Εισαγωγή

Το θέμα «ο άρτος ημών ο επιούσιος» αποτελείται από το τρίπτυχο σιτηρά - αλεύρι - ψωμί.

Η καλλιέργεια των σιτηρών, η αλευροποίηση και η διαδικασία παρασκευής ψωμιού είναι γνωστές από τα αρχαιότερα χρόνια και αποτέλεσαν σταθμό στην ανθρώπινη ιστορία. Η καλλιέργεια των σιτηρών και η κατανάλωσή τους από τους ανθρώπους σηματοδότησε μια νέα εποχή για το ανθρώπινο γένος. Ο άνθρωπος από κυνηγός – συλλέκτης, μετατράπηκε σε παραγωγό τροφής.

Έχοντας λοιπόν ο άνθρωπος εξασφαλίσει επάρκεια τροφής δεν χρειαζόταν να μετακινείται από τόπο σε τόπο για την εύρεσή της, μπορούσε να μένει μόνιμα σε κάποιες εύφορες περιοχές, δημιουργώντας έτσι τις πρώτες κοινωνίες.

2. Καθορισμός θέματος –Διάρκεια–Ομαδοποίηση

Η αφορμή για τον καθορισμό του θέματος ήταν το μάθημα του βιβλίου της Γλώσσας Ε' «Τον άρτον ημών τον επιούσιον». Τα παιδιά αποφάσισαν να ασχοληθούν με το θέμα μετά από ψηφοφορία, διότι υπήρχαν προτάσεις και για άλλα θέματα.

Η ευρύτητα του θέματος μας υποχρέωσε να καθορίσουμε την διάρκεια της εργασίας σε 17 δίωρα. Το θέμα επιλέχθηκε γιατί έδινε την δυνατότητα στα παιδιά να συλλέξουν πλήθος πληροφοριών από πάρα πολλές πηγές πληροφόρησης και γιατί ικανοποιούσε βασικούς στόχους της ευέλικτης ζώνης. Έγινε χωρισμός της τάξης σε 3 ομάδες εργασίας και ορίστηκαν συντονιστές κάθε ομάδας καθώς επίσης και αναπληρωτές συντονιστές.

3. Στόχοι

- Οι μαθητές να γνωρίσουν το αναγκαίο και καθημερινά απαραίτητο είδος διατροφής, το ψωμί.
- Να κατανοήσουν ότι για να φτάσει στο τραπέζι μας χρειάστηκαν να δουλέψουν πάρα πολλοί άνθρωποι σε διαφορετικό τόπο και χρόνο.
- Να συνειδητοποιήσουν ότι ενώ σήμερα η προμήθειά του είναι πανεύκολη από τον φούρνο της γειτονιάς μας, λίγο πιο παλιά χρειαζόταν πολύ κόπο και χρόνο για να φτάσει στο τραπέζι της οικογένειας.
- Να γνωρίσουν τον τρόπο καλλιέργειας και τις μεθόδους αλευροποίησης των σιτηρών, του ζυμώματος και ψησίματος του ψωμιού στην προβιομηχανική περίοδο.
- Να ενημερωθούν για τα είδη ψωμιού που κυκλοφορούν στο εμπόριο και την θρεπτική αξία του καθενός από αυτά, να γνωρίσουν τον τρόπο και τον τόπο παρασκευής τους, τους ανθρώπους που απασχολούνται στα διάφορα στάδια παραγωγής- από το κτήμα έως το αρτοποιείο- καθώς και τις δυσκολίες που συναντούν στο έργο τους.
- Να επισημάνουν την ξεχωριστή θέση που έχει το σιτάρι και το ψωμί στην θρησκεία μας, αφού συμβολίζει το σώμα του Χριστού.
- Να εξακριβώσουν ότι η διαδικασία παραγωγής του δεν είναι πρόσφατη και να ανακαλύψουν ότι στον ελλαδικό χώρο έχει ιστορία 8.000 χρόνων προ Χριστού.
- Να συνειδητοποιήσουν ότι η καλλιέργεια των σιτηρών έφερε τεράστια αλλαγή στους ανθρώπους, αφού τους μετέτρεψε από κυνηγούς – συλλέκτες, σε παραγωγούς τροφής και τους έδωσε την ικανότητα να κατοικήσουν μόνιμα σε κάποιες περιοχές, δημιουργώντας έτσι τις πρώτες πολιτισμένες κοινωνίες.

4. Επιμέρους στόχοι

- Να αναπτύξουν δεξιότητες για τη συλλογή, την καταγραφή πληροφοριών καθώς και την επιλογή των κατάλληλων στοιχείων που θα στηρίξουν την έρευνά τους.
- Να ανατρέξουν σε πηγές.
- Να σχεδιάσουν και να συντάξουν ερωτηματολόγια για τις συνεντεύξεις που θέλουν να πάρουν.
- Να κάνουν απομαγνητοφώνηση των συνεντεύξεων και να ετοιμάσουν ένα κείμενο με τη μορφή άρθρου, εμπλουτισμένου με φωτογραφίες που έχουν τραβήξει μόνοι τους ή έχουν συλλέξει από διάφορα άλλα έντυπα.
- Να δημοσιεύσουν και να παρουσιάσουν την εργασία τους ή μέρος αυτής στην τάξη ή σε άλλες τάξεις ή να την προβάλουν μέσω μαθητικής εφημερίδας ή στην ιστοσελίδα του σχολείου τους.
- Να οργανώνουν, να ταξινομούν το υλικό τους, να αναπαριστούν δεδομένα και πληροφορίες με μαθηματικό τρόπο, όπου αυτό είναι δυνατόν.
- Να χειρίζονται συσκευές όπως δημοσιογραφικό μαγνητόφωνο, φωτογραφικές μηχανές, βιντεοκάμερα, ηλεκτρονικούς υπολογιστές, εκτυπωτές, σαρωτές, φωτοτυπικό μηχάνημα, προβολέα διαφανειών και προβολέα slides.

5. Δραστηριότητες

5.1. Επισκέψεις

- Σε αρτοποιεία της περιοχής
- Στην βιομηχανία «Ελίτ»
- Στην εκκλησία Αγία Μαρίνα
- Σε υπεραγορά
- Σε σπίτια παιδιών που έχουν φούρνους υπαίθριους
- Σε βιβλιοπωλείο για εύρεση βιβλιογραφίας σχετικά με το θέμα
- Σε αλευρόμυλο στα Σπάτα

- Σε παιδίατρο για ενημέρωση σχετικά με την αναγκαιότητα του ψωμιού στη διατροφή

5.2. Φωτογραφίες

- Αρτοποιειών και εργαζομένων σ' αυτά
- Εργαλείων παρασκευής ψωμιού
- Ειδών ψωμιού - φούρνων
- Εργοστασίων παραγωγής φρυγανιών
- Σκευών της εκκλησίας

5.3. Αναζήτηση πληροφοριών στο Διαδίκτυο

- Αναζήτηση σε οτιδήποτε έχει σχέση με τις λέξεις ψωμί – άρτος (ιστοσελίδα Αγροτουρισμός)

5.4. Συνεντεύξεις

- Καταστηματάρχες αρτοποιοί
- Υπάλληλοι αρτοποιειών
- Εργάτες και προσωπικό βιομηχανίας Ελίτ
- Γιαγιάδες και μητέρες παιδιών
- Ιερέας της ενορίας του σχολείου
- Γιατρός της περιοχής

5.5. Έρευνα

- Εύρεση του αριθμού των αρτοποιειών της Αρτέμιδας
- Εύρεση του αριθμού των κατοίκων που αναλογούν ανά φούρνο
- Έρευνα σε τιμές στα είδη των αρτοποιειών και σε αρτοπαρασκευάσματα
- Εύρεση περιοχών της Ελλάδας που παράγουν σιτηρά
- Η σημασία του ψωμιού στην θρησκεία μας
- Αναλογίες συστατικών και περιεκτικότητά τους στο ψωμί ανά κιλό
- Θερμίδες και σημασία για την διατροφή μας
- Είδη ψωμιών και ειδικού τύπου άρτων, λαγάνια, χριστόψωμα, πρόσφορα, άρτοι ...
- Έθιμα που σχετίζονται με το ψωμί, το σιτάρι, τις γεωργικές εργασίες και τους μύλους, από την ελληνική λαογραφία
- Αναζήτηση σε λογοτεχνικά κείμενα των λέξεων σιτάρι και ψωμί

6. Άλλες δραστηριότητες

- Συγγραφή του χρονικού κάθε επίσκεψης, ατομική και ομαδική
- Συλλογή και ταξινόμηση υλικού -καταγραφή πληροφοριών
- Ανταλλαγή υλικού μεταξύ των ομάδων
- Δημιουργία πινάκων με φωτογραφικό υλικό
- Ζύμωμα και ψήσιμο ψωμιού από τα παιδιά της τάξης
- Κατασκευή πήλινων ομοιωμάτων ψωμιού
- Θησαυρός λέξεων που έχουν σχέση με σιτάρι, ψωμί, αλεύρι, ζυμώνω, άρτος
- Συλλογή παροιμιών και εκφράσεων για το ψωμί
- Συγγραφή ποιημάτων από τα παιδιά για το ψωμί (προαιρετικό)

7. Φάκελος δραστηριοτήτων

Αποφασίστηκε η τήρηση φακέλου δραστηριοτήτων της κάθε ομάδας. Στο φάκελο αυτό καταγράφονται και ταξινομούνται όλες οι πληροφορίες, τα χρονικά των επισκέψεων και οι εργασίες όλων των μελών της κάθε ομάδας. Επίσης κάθε ομάδα δημιουργεί με κοινή εργασία των μελών της, ένα κείμενο που αφορά θέμα με το οποίο ασχολήθηκε η ομάδα και το οποίο καταχωρείται σε ειδικό ντοσιέ που έχει για το σκοπό αυτό.

8. Διασύνδεση μαθημάτων από την ανάπτυξη του σχεδίου εργασίας

Γλώσσα:

Εμπλουτισμός λεξιλογίου, καλλιέργεια του γραπτού και προφορικού λόγου, διατύπωση απόψεων και τεκμηρίωσή τους, παραγωγή συγκεκριμένων μορφών γραπτού λόγου όπως άρθρα, σύνταξη ερωτηματολογίων, συνεντεύξεων, περιλήψεων, χρονικών των επισκέψεων της τάξης σε τόπους σχετικούς με την εργασία μας και συγγραφή ημερολογίου των δραστηριοτήτων των ομάδων της τάξης, εύρεση παροιμιών και φράσεων που έχουν σχέση με το σιτάρι και το ψωμί.

Μαθηματικά:

Αναλογίες, ισοδύναμα κλάσματα, δεκαδικά κλάσματα, ποσοστά, στατιστικές αναπαραστάσεις (ραβδογράμματα, πίτες).

Φυσικές επιστήμες:

Γνωριμία με τα φυτά σιτηρά, τους τρόπους καλλιέργειας, την επεξεργασία με πρωτόγονα αλλά και σύγχρονα μέσα, μετατροπή της αιολικής ενέργειας και της κινητικής του νερού σε μηχανική (ανεμόμυλοι- υδρόμυλοι), γνωριμία με τις πρωτόγονες μηχανές άλεσης των σιτηρών (χειρόμυλος, παλινδρομικός τριπήρας, γουδί), λειτουργία φούρνων, πρώτες ύλες βιομηχανιών και είδη μηχανών που χρησιμοποιούν για την παραγωγή των προϊόντων τους, γνωριμία με τις ζύμες και τις ζυμώσεις.

Γεωγραφία:

Εύρεση σε χάρτη των σιτοπαραγωγικών περιοχών της γης και της Ελλάδας, σύνδεση των κλιματικών και εδαφικών παραγόντων που είναι αναγκαίοι στην καλλιέργεια των σιτηρών, γνωριμία με περιοχές της Ελλάδας όπου καλλιεργούνται τα σιτηρά από το 8.000 π.Χ. (Θεσσαλία) και με περιοχές που υπάρχουν παραδοσιακοί μύλοι (υδρόμυλοι Δημητσάνας).

Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή:

Κατανόηση του τρόπου και των αιτιών δημιουργίας των πρώτων οικισμών στα προϊστορικά χρόνια, αφού η καλλιέργεια των σιτηρών ήταν η αιτία της μόνιμης εγκατάστασης του ανθρώπου σε πεδινές περιοχές, η συνεργασία που αναπτύχθηκε ανάμεσά τους (κοινές αποθήκες σιτηρών - κοινοί φούρνοι) οδήγησε τελικά στην πρόοδο των ανθρωπίνων κοινωνιών.

Ιστορία:

Γνωριμία με τους προϊστορικούς οικισμούς της Θεσσαλίας, αξιοποίηση των αρχαιολογικών δεδομένων, ιστορικές μαρτυρίες που αφορούν την καλλιέργεια και την επεξεργασία των σιτηρών και την παρασκευή του ψωμιού, κατανόηση της σχέσης που έχει η παρασκευή του ψωμιού με τον πολιτισμό που αναπτύσσει ένας λαός, αιτιολόγηση του μύθου της αρπαγής της Περσεφόνης, γνωριμία με τις θεές της γης (μητέρα γη, Δήμητρα) καθώς και του τρόπου με τον οποίο οι αρχαίοι Έλληνες δικαιολογούσαν γεγονότα όπως η εναλλαγή των εποχών και η καρποφορία της γης.

Θρησκευτικά:

Παραβολές και αποσπάσματα από την Αγία Γραφή που αφορούν το σιτάρι - το ψωμί. Η σημασία του άρτου στην θρησκεία μας, ως σώμα Κυρίου, τα πρόσφορα, η σφραγίδα με τους συμβολισμούς της, τα κόλυβα (σπερνά). Γνωριμία με τα εκκλησιαστικά σκεύη, όπως το αρτοφόριο, το κινητό σκευοφυλάκιο, την λόγχη, τα καλύμματα, το δισκοπότηρο, το άγιο δισκάριο. Αναφορά στην Θεία Κοινωνία και στον τρόπο με τον οποίο γίνεται το παραπάνω μυστήριο.

Αισθητική Αγωγή:

Πλαστική (ζύμωμα ψωμιού, κατασκευή ομοιωμάτων ψωμιού από πηλό), ζωγραφική, κατασκευή μακέτας υδρόμυλου – ανεμόμυλου - χειρόμυλου, συλλογή φωτογραφιών και δημιουργία παρουσιάσεων (πόστερς) για κάθε επιμέρους θέμα π.χ. είδη ψωμιού, μύλοι, εργαλεία για την καλλιέργεια και την επεξεργασία των σιτηρών, φωτογραφιών από τις επισκέψεις της τάξης σε εργοστάσια, φούρνους, εκκλησία.

Ξένη Γλώσσα:

Μετάφραση όλου του θησαυρού λέξεων που έχουν σχέση με το σιτάρι, το ψωμί, την άλεση, το ζύμωμα και συγγραφή μιας συνταγής παρασκευής ψωμιού στην αγγλική γλώσσα.

9. Μέσα

- Φωτογραφικές μηχανές
- Μαγνητόφωνο καταγραφής συνεντεύξεων
- Βιντεοκάμερα
- Σημειωματάρια
- Ηλεκτρονικός υπολογιστής για αναζήτηση στοιχείων μέσω διαδικτύου
- Εκτυπωτής
- Σαρωτής
- Φουρνάκι
- Αρτοποιητικό

10. Υλικά

Γραφική ύλη
Ντσοσιέ
Φίλμς
Κασέτες
Χαρτόνια για πίνακες ανακοινώσεων
Υλικά ζυμώματος (αλεύρι, αλάτι, λάδι, μαγιά, σουσάμι)
Σκάφες
Σφραγίδα πρόσφορου
Πινακωτή
Κόσκινο
Πλάστης
Πηλός για την κατασκευή πήλινων ομοιωμάτων ψωμιού

11. Αξιολόγηση

Η σκοπιμότητα του σχεδίου εργασίας συνδέεται με όλη την διαδικασία ανάπτυξης του σχεδίου, την εκπλήρωση των στόχων και την βελτίωση των αποτελεσμάτων. Η αξιολόγηση έχει μεγάλη σημασία γιατί υποβοηθά τους μαθητές να αναπτύξουν δεξιότητες και στάσεις που σχετίζονται με την υπευθυνότητα και την συνεργασία.

Το σχέδιο εργασίας αξιολογείται με διάφορους τρόπους και σε διαφορετικές φάσεις της ανάπτυξής του, λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους που αφορούν την απόκτηση γνώσεων, την ανάπτυξη δεξιοτήτων, την καλλιέργεια στάσεων και αξιών και το βαθμό συνεργατικότητας μεταξύ των μελών των ομάδων.

Η αξιολόγηση γίνεται από τον δάσκαλο και από τους ίδιους τους μαθητές, πάντοτε σ' ένα πλαίσιο ενημέρωσης, ανατροφοδότησης και βελτίωσης της όλης διαδικασίας. Μπορούν να χρησιμοποιηθούν ποικίλα εργαλεία αξιολόγησης όπως φύλλα παρατήρησης, ερωτηματολόγια, εκθέσεις των μαθητών και τεστ. Έτσι με τα αποτελέσματα της κάθε επιμέρους αξιολόγησης ενημερώνεται η συνολική αξιολογική εικόνα του σχεδίου εργασίας και τροφοδοτείται ο σχεδιασμός της διδακτικής πράξης στο μέλλον.

Βιβλιογραφία

Εγκυκλοπαίδειες

- Πάπυρος Λαρούς Μπριτάννικα
- Δομή

Ηλεκτρονικές εγκυκλοπαίδειες

- Δομή
- Τομή
- Γεννάδιος

Λεξικά

- Ελληνικό Λεξικό, εκδόσεων Τεγόπουλος-Φυτράκης
- Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, Γ. Μπαμπινιώτης

Βιβλία συνταγών μαγειρικής

- 20 καλύτερες συνταγές για γλυκά και αλμυρά ψωμιά της Βέφας Αλεξιάδου
- Ψωμί πίτες και πίτσες, εκδόσεις Τάταρη
- Το ψωμί - ποικιλίες από όλο τον κόσμο, της Ann Niko!

Βιβλία

- Θεσσαλία - σιτάρι αλεύρι ψωμί, παράδοση και εκσυγχρονισμός, της Λένας Γουργιώτη
- Η υδροκίνηση στην προβιομηχανική Ελλάδα του Στέφανου Νομικού
- Ο άρτος ημών ο επιούσιος, Γ' Συνέδριο Εργασίας, Πήλιο 10-12 Απριλίου 1992 ΕΤΒΑ
- Γλώσσα Ε' 2ο τεύχος, τον άρτον ημών τον επιούσιον
- Βιβλίο θρησκευτικών Ε' το παλιό
- Ελληνική Μυθολογία του Ιωάννη Κακριδή, εκδόσεις Εκδοτικής Αθηνών

Έντυπα

- Επτά ημέρες της Καθημερινής, διαφημιστικό φυλλάδιο των μύλων Μάρρα

ΘΕΜΑ: «Ευρώπη: Η δική μας ήπειρος»
2^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΝΕΑΣ ΧΑΛΚΗΔΟΝΑΣ, ΑΤΤΙΚΗΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Θεοδοσάκης Δημήτρης
Τάξη Ε2

Κριτήρια επιλογής θέματος

Έγινε προσπάθεια ώστε η επιλογή του θέματος να ανταποκριθεί όχι μόνο στα ενδιαφέροντα των μαθητών της συγκεκριμένης τάξης, αλλά επιπλέον να λάβει υπόψη του το περιεχόμενο σπουδών όσο και την επικαιρότητα. Μετά από ελεύθερο διάλογο ανάμεσα σε δάσκαλο και μαθητές, η σφαιρική επισκόπηση της Ευρώπης έγινε αντικείμενο προτίμησης ανάμεσα σε άλλα τέσσερα προτεινόμενα θέματα. Σημαντικό στοιχείο που βοήθησε επιπρόσθετα την τελική επιλογή ήταν η δυνατότητα πρόσβασης στο πεδίο μελέτης που θα είχε τόσο ο εκπαιδευτικός όσο και οι μαθητές ή οι γονείς τους μέσα από πολλές διαφορετικές πηγές έρευνας (διαδίκτυο, εγκυκλοπαίδειες, ψηφιακούς δίσκους (CD), ψηφιακές ταινίες (DVD) κ.ά.). Η εξέταση, εξάλλου, της συγκεκριμένης ηπείρου θα μπορούσε να διαδραματίσει συμπληρωματικό ρόλο στο πρόγραμμα σπουδών των τελευταίων τάξεων του Δημοτικού σχολείου.

Στα πλεονεκτήματα που προσφέρει το θέμα –που δεν μπορούμε να αγνοήσουμε- είναι και το κοινωνικό ενδιαφέρον που αυτό συγκεντρώνει, εφόσον οι νεαροί μαθητές είναι ταυτόχρονα πολίτες μιας ευρύτερης συλλογικής κοινότητας, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Στόχοι της Διαθεματικής Προσέγγισης

Γενικοί Στόχοι Σύγχρονης Διαθεματικής Προσέγγισης

- Ενίσχυση πρωτοβουλίας, πειραματισμού και δημιουργικότητας
- Διδακτική Ευελιξία
- Επανακαθορισμός σχέσης μαθητή-εκπαιδευτικού
- Ανάπτυξη εσωτερικών κινήτρων, δεξιοτήτων-αυτορυθμιζόμενης μάθησης
- Ενίσχυση της αυτοεκτίμησης και γενικότερα βελτίωση της ψυχοκοινωνικής ανάπτυξης του μαθητή
- Προαγωγή της συνεργασίας και της αλληλοβοήθειας
- Ενίσχυση της υπευθυνότητας και της ισονομίας

Στόχοι Σχεδίου Εργασίας: «Ευρώπη: Η δική μας ήπειρος».

Γνωστικοί Στόχοι

I. Γεωγραφική και Πολιτισμική εξέταση της Ευρώπης

Στόχοι Δεξιοτήτων

- Na αναπτύξουν την αντίληψη, την παρατήρηση και τη δημιουργικότητα και να εκφράσουν τις καλλιτεχνικές τους ανησυχίες.
- Na εξοικειωθούν στην επικοινωνία με παιδιά/ άτομα από άλλες εθνότητες.

Στόχοι Στάσεων

- I. Να αναγνωρίσουν τις ομοιότητες ανάμεσα στους λαούς, τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις κοινές ανθρώπινες ανάγκες.
- II. Να καλλιεργήσουν πνεύμα αλτρουισμού και συνεργασίας.
- III. Να αναγνωρίσουν τις ιδιαιτερότητες κάθε λαού και επομένως να αξιολογήσουν τα γνωρίσματα του ελληνικού πολιτισμού.

Δραστηριότητες

4α. Διαθεματική Εξακτίωση

Η δημιουργία διαθεματικού διαγράμματος βοήθησε στην αρτιότερη διασύνδεση του κεντρικού θεματικού άξονα με Μαθήματα του αναλυτικού προγράμματος.

Γεωγραφία:

Χώρες, σύνορα, πληθυσμός, κλίμα, πόλεις, λιμάνια, νησιά, σημαίες, θρησκείες, σχέση με άλλες ηπείρους, όρη, ποτάμια.

Κοινωνική Αγωγή:

Πολιτεύματα, νομίσματα, ευρωπαϊκή ένωση.

Γλώσσα:

Γλώσσες, λογοτεχνία, ονόματα, ετυμολογία λέξεων.

Φυσικά:

Χλωρίδα, πανίδα, τεχνολογία, εφευρέσεις.

Ιστορία:

Ιστορικά πρόσωπα, ιστορικά στοιχεία, μυθολογία, παραδόσεις, έθιμα, σχέσεις με λαούς άλλων ηπείρων.

Ξένες γλώσσες:

Αλφάβητα, ποικιλία γλωσσών, αντιστοιχία χωρών-γλωσσών.

Αισθητική Αγωγή:

Έργα τέχνης, σουβενίρ, μουσεία, μουσικά έργα κλασικής μουσικής, ζωγραφική έργων τέχνης ή θεμάτων εμπνευσμένα από την Ευρώπη.

Θρησκευτικά:

Ναοί, θρησκείες.

Μαθηματικά:

Στατιστικά στοιχεία, πίνακες, γραφικές παραστάσεις, ισοτιμία παλαιών νομισμάτων με το ευρώ.

Φυσική Αγωγή:

Ολυμπιακοί αγώνες σε ευρωπαϊκές πόλεις.

4β. Υλικά που χρησιμοποιήθηκαν

- Δημοσιογραφικό μαγνητοφώνάκι
- Αποκόμματα εφημερίδων, περιοδικών με φωτογραφίες ή κείμενα, χάρτες, λεξικά, Άτλας
- Βιντεοκάμερα και βιντεοκασέτα
- Φωτογραφική μηχανή και φιλμ
- Συνοδευτικά κείμενα-λογοτεχνικά βιβλία
- Μηχάνημα ακρόασης δίσκων (CD player)
- Αντίγραφα ζωγραφικών πινάκων
- Ενημερωτικό υλικό σε έντυπη μορφή

4γ. Επιμερισμός σε Ομάδες- Διομαδικός και Ενδοατομικός

Προγραμματισμός- Χρονοδιάγραμμα

Η κατανομή των μαθητών σε επιμέρους ομάδες έλαβε υπόψη τις αρχές της συνεργατικότητας και της ανομοιογένειας. Οι τέσσερις ομάδες στις οποίες χωρίστηκαν οι είκοσι μαθητές του τμήματος ήταν υπεύθυνες για την συλλογή, την επεξεργασία αλλά και την παρουσίαση των στοιχείων της εργασίας τους. Κάθε ομάδα διόριζε ένα εκπρόσωπο με εβδο-

μαδιαία εναλλαγή. Ωστόσο, την ευθύνη για την παρουσίαση του υλικού είχαν όλα τα μέλη της. Την κύρια ευθύνη για την εκλογή εκπροσώπων όσο και για τον ενδοατομικό προγραμματισμό τον είχε κάθε ομάδα ξεχωριστά. Παράλληλα, η σύνθεση των ομάδων, ο διομαδικός προγραμματισμός και ο γενικότερος συντονισμός του έργου ήταν μέλημα του διδάσκοντα. Όλες οι ομάδες επεξεργάζονταν τα θέματα που συνδέονταν με τα μαθήματα της διαθεματικής εξακτίωσης. Για παράδειγμα η ομάδα Α είχε αναλάβει το κλίμα ευρωπαϊκής περιοχής (Γεωγραφία), ενώ παράλληλα ερευνούσε για την πανίδα της (Φυσικά), τους δορυφόρους του Δία 1 (Φυσικά) και τη μυθολογία που συνδέεται με την Ευρώπη 2 (Ιστορία και Ελληνική Γλώσσα). Παράλληλα, είχε αναλάβει να ζωγραφίσει σημαίες χωρών (Αισθητική Αγωγή) και διενεργούσε συγκριτική θεώρηση στατιστικών στοιχείων του πληθυσμού ανάμεσα στις χώρες των Βαλκανίων (Μαθηματικά).

Η αρχική εκτίμηση της χρονικής κάλυψης του θέματος σε 10 δίωρα, μας προσανατόλισε σ' ένα μεσοπρόθεσμο προγραμματισμό που περιλάμβανε εκτός από τη συλλογή, την επεξεργασία και την παρουσίαση των δεδομένων, την αξιολόγηση του έργου και της λειτουργικότητας κάθε ομάδας.

4δ. Έρευνα Πηγών

Περιλάμβανε:

- Έντυπο υλικό (ντοσιέ, εφημερίδες, φωτογραφίες, τουριστικούς οδηγούς, αφίσες)
- Λέξεις κλειδιά: ευρωπαϊκή ένωση, Ευρωπαίος, Ελλάδα, ευρωκοινοβούλιο, ρατσισμός, μειονότητες, έθνος, ισότητα κ.ά.
- Νομίσματα, Γραμματόσημα
- Βιντεοταινίες, ντοκιμαντέρ από πόλεις της Ευρώπης
- Σουβενίρ, μινιατούρες, αντίγραφα έργων τέχνης
- Ηχητικό Υλικό (αγγλικά, γαλλικά τραγούδια, Fados, Ευρωπαϊκή κλασική μουσική)
- Αλφάβητο (λατινικό, κυριλλικό, ελληνικό)

4ε. Έρευνα Πεδίου

Περιλάμβανε συνεντεύξεις μαγνητοφωνημένες ή χειρόγραφες από άτομα που είχαν ζήσει μεγάλα χρονικά διαστήματα σε χώρες της Ευρώπης (Γερμανία, Αλβανία) ή τουριστικούς επισκέπτες. Ακόμη στις προθέσεις μας ήταν επισκέψεις σε πρεσβείες, καθηδρικούς ναούς, ταξιδιωτικά γραφεία, πολιτιστικούς συνδέσμους αλλοδαπών και η απομαγνητοφώνηση ξενόγλωσσων εκπομπών. Αξίζει να σημειωθεί ότι κατά τη χρονική διάρκεια της διαθεματικής αυτής προσέγγισης συμπρωματικά δύο μαθητές είχαν την ευκαιρία να ταξιδέψουν σε χώρες της Ευρώπης (Βέλγιο, Δανία) και μετέφεραν προφορικά και γραπτά τις τουριστικές τους εμπειρίες στους συμμαθητές τους. Οι αφηγήσεις συνοδεύτηκαν από ταινίες που τράβηξαν με τη βοήθεια των γονιών τους.

4στ. Κατασκευές

Φιλοτέχνησαν χάρτες, κατασκεύασαν σημαίες, ευρωπαϊκά μνημεία από χαρτόνι (παζλ, π.χ. Πύργος του Άιφελ), σχεδίασαν νομίσματα

4ζ. Δημιουργικές ενασχολήσεις

- Διάβασαν και παρουσίασαν αποσπάσματα από την κλασική ευρωπαϊκή λογοτεχνία («Ο γύρος του κόσμου σε 80 ημέρες» Ιούλιος Βερν, «Αναφορά στον Γκρέκο» Καζαντζάκης, «Το αηδόνι και το τριαντάφυλλο» Οσκαρ Ουάιλντ). Αναφορές σε βιογραφίες.
- Έπαιξαν «Ευρωδρομίες» και δημιούργησαν ερωτήσεις για το παιχνίδι των ερωτήσεων με τις άλλες ομάδες (κουίζ γνώσεων), με αξιοσημείωτη προθυμία και ενθουσιασμό.
- Ανταλλαγή υλικού μέσα στην ομάδα αλλά και με τις άλλες ομάδες. Αξιολόγηση και επιλογή υλικού για διομαδική χρήση με σκοπό τη δημιουργία άλμπουμ και την ενίσχυση της μόνιμης έκθεσης φωτογραφιών.

5. Αποτελέσματα -Συμπεράσματα

Οι ερωτήσεις και τα σχόλια των άλλων ομάδων που συνόδευαν κάθε παρουσίαση, όπως και η συμμετοχή κάθε ομάδας στο παιχνίδι των ερωτήσεων έδωσαν την ευκαιρία για διομαδική αξιολόγηση. Η ετεροαξιολόγηση επιτεύχθηκε με τα φύλλα εργασίας που δόθηκαν την τελευταία εβδομάδα στους μαθητές.

Με γνώμονα την ανταπόκριση και τη διάθεση συμμετοχής των μαθητών του συγκεκριμένου σχολικού τμήματος στη διαδικασία της διαθεματικής προσέγγισης, μας δίνεται η δυνατότητα να αξιολογήσουμε με θετικό τρόπο τα αποτελέσματά της. Η παραπάνω εκτίμηση συνδέεται κυρίως με την ανάπτυξη εσωτερικών κινήτρων, τη διδακτική ευελιξία και την καλλιέργεια δημιουργικής σκέψης που απουσιάζει από την παραδοσιακή μαθησιακή διαδικασία και σίγουρα συμβάλλει στη βελτίωση της ψυχοκοινωνικής ταυτότητας του Έλληνα μαθητή.

Βιβλιογραφία

- Αλαχιώτης, Ν.: «Η ευέλικτη ζώνη του σχολείου», Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων, τ.6, Σεπτέμβριος 2002
- Ματσαγγούρας, Η.: « Η ευέλικτη ζώνη Διαθεματικών Προσεγγίσεων. Μια εκπαιδευτική καινοτομία που αλλάζει το σχολείο». Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων, τ.6, Σεπτέμβριος 2002
- Φερό, Μ.& Ζαμέ, Φ.: «Ποιες γνώσεις και ποιες αξίες να μεταδώσουμε στα παιδιά μας;», Αθήνα: Μεταίχμιο 2000

1 Ευρώπη: Δορυφόρος του Δία

2 Ανθολόγιο Λογοτεχνικών Κειμένων: «Με λογισμό και μ' όνειρο»- «Η Ευρώπη και ο ταύρος», Χάρης Σακελαρίου, σελ. 246

ΘΕΜΑ: «Η γοργόνα και ο μύθος της»
6^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΡΕΝΤΗ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Μάλλιου Μαρίνα
Τάξη Γ΄

Κριτήρια επιλογής θέματος

- Το ενδιαφέρον των μαθητών για το θέμα.
- Η επαφή εξοικείωση που έχουν η μαθητές με τους μύθους στο μάθημα της ιστορίας της Γ΄ τάξης.
- Η σύνδεση του θέματος με θεματικές ενότητες του αναλυτικού προγράμματος. Το θέμα κρίνεται κατάλληλο για το γνωστικό επίπεδο των μαθητών και για την ηλικία τους.
- Η δυνατότητα μελέτης του θέματος μέσα από πολλά γνωστικά αντικείμενα (Γλώσσα, Ιστορία, Γεωγραφία, Λαογραφία, Μαθηματικά, Θεατρική/ Αισθητική Αγωγή, Μουσική κ.α.) ώστε να εξασφαλίζεται στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό η διεπιστημονικότητα του θέματος.

Σκοποί – Στόχοι

Γνωστικοί

- Να γνωρίσουν το μύθο της Γοργόνας, την προέλευσή του τα ιστορικά - πολιτισμικά γεγονότα που συνδέονται μ' αυτόν.
- Να έρθουν σε επαφή με παρόμοιους μύθους άλλων λαών, να γνωρίσουν τα κοινά σημεία των λαών μέσα από τους μύθους και τις λαϊκές παραδόσεις τους.
 Να γνωρίσουν τα στοιχεία και τις λειτουργίες της δομής των μύθων, τις ομοιότητες και τις διαφορές με τα παραμύθια και τους θρύλους.
 Αξίες – Στάσεις (Συναισθηματικοί)
- Μέσα από ποικίλες εμπειρίες και καταστάσεις να ενθαρρύνουμε τα παιδιά να οικοδομήσουν γνώσεις, άποψη και στάση ζωής θετική προς την παράδοση.
- Να αγαπήσουν και να σέβονται τα δημιουργήματα του λαϊκού μας πολιτισμού καθώς και των άλλων λαών
- Να αποκτήσουν αξίες και στάσεις αποδοχής μιας παγκόσμιας πνευματικής κληρονομιάς.
- Να αντιληφθούν ότι ποτέ δε δημιουργούμε από το μηδέν κατανοώντας την πνευματική μας συνέχεια.

Ικανότητες – δεξιότητες (ψυχοκινητικοί)

Να δώσει δυνατότητες στους μαθητές να αποκτήσουν ικανότητες και δεξιότητες για:

- Τη χρήση και το χειρισμό οργάνων, βιβλιοθήκης κ.α.
 - Ομαδική και ατομική εργασία.
 - Δημιουργική έκφραση.
 - Τη συγγραφή εκθέσεων, περιγραφών, επεξεργασία κειμένων κ.α.
 - Τη σύνδεση του θέματος με διάφορα γνωστικά αντικείμενα του αναλυτικού προγράμματος του σχολείου (Γλώσσα, Εμείς και ο Κόσμος κ.ά.)
 - Την επεξεργασία οποιουδήποτε θέματος διεπιστημονικά.
- Αισθητικοί**
- Να γευτούν την ομορφιά του μύθου μέσα από την λογοτεχνία, την ποίηση και τη μουσική και να δημιουργήσουν δικά τους έργα.
 - Να θαυμάσουν και να εκτιμήσουν έργα της νεοελληνικής χειροτεχνίας (λιθογραφίες, τοιχογραφίες, κεντήματα, υφαντά, ξυλόγλυπτα, χαρακτικά, ψηφιδωτά κ.α.).
- Επιστημονικοί**
- Χρήση επιστημονικών μεθόδων στην έρευνά τους
 - Μελέτη ενός θέματος διεπιστημονικά.
 - Κριτική προσέγγιση ενός θέματος.
 - Ικανότητα αυτοαξιολόγησης
 - Μεταγνώση.

Σχάδιο δράσης-Αναμενόμενα αποτελέσματα

ΔΡΑΣΕΙΣ	ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΧΩΡΟΣ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Οι μαθητές επιλέγουν το θέμα και με βάση τις εμπειρίες τους διατυπώνουν απορίες και σε συνεργασία με το δάσκαλο ορίζουν τα υποθέματα/ άξονες εργασίας. ▪ Χωρίζονται σε ομάδες και δίνουν όνομα στην κάθε μία. 	<p>Να μάθουν να επιλέγουν και να αποφασίζουν για το τι θέλουν. Να εκφράζονται ελεύθερα. Να οργανώνουν τη σκέψη τους και να την εκθέτουν.</p> <p>Να εργάζονται ομαδοσυνεργατικά.</p>	Σχολική Αίθουσα
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ανάγνωση του μύθου της Γοργόνας αδερφής του Μεγαλέξανδρου και δραματοποίησης του από του μαθητές. ▪ Εντοπισμός των βασικών στοιχείων της δομής των μύθων (ήρωας, τελετή μύησης με δοκιμασίες, συγκρούσεις, παγίδες,, τρομακτικά πλάσματα, αινίγματα, λύσεις, θάνατος ή αίσιο τέλος. 	<p>Να γνωρίζουν το μύθο της Γοργόνας</p> <p>Να μάθουν να αναγνωρίζουν τα στοιχεία και τις λειτουργίες της δομής των μύθων</p>	Κοντινή Ακτή

<ul style="list-style-type: none"> Συλλογή πληροφοριών κατά ομάδες (μύθοι, θρύλοι, παραδόσεις, δοξασίες, παρόμοιοι μύθοι από άλλους λαούς κ.α.) 	<p>Να χρησιμοποιούν τη βιβλιοθήκη και να οργανώνουν και να ταξινομούν το υλικό που βρίσκουν.</p>	<p>Δημοτική Βιβλιοθήκη</p>
<ul style="list-style-type: none"> Οι μαθητές κατά ομάδες παρουσιάζουν στην τάξη το υλικό που έχουν συλλέξει μέχρι τώρα από εφημερίδες, περιοδικά, παλιά βιβλία, αναγνωστικά, παραμύθια, τραγούδια, διαφημιστικές αφίσες, γελοιογραφίες κ.α., από συνεντεύξεις από παππούδες (ήθη, έθιμα, παροιμίες, καθημερινές φράσεις π.χ. Βεργόνες και Λάουρες λένε τις κακιές γυναίκες στη Σύμη). Συζήτηση για τη σημαντική επίδραση που ασκεί στην καθημερινή μας ζωή η λαϊκή μας παράδοση. 	<p>Να κατανοήσουν τη σημασία της επίδρασης της παράδοσης στην καθημερινή μας ζωή Να αποκτήσουν ενδιαφέρον για την πολιτιστική μας κληρονομιά. Να σέβονται τα ήθη και τα έθιμα των προγόνων τους. Να χαίρονται να εργάζονται ομαδικά.</p>	<p>Σχολική Αίθουσα</p>
<ul style="list-style-type: none"> Ένας μαθητής φέρνει το παραμύθι « Η μικρή Γοργόνα» του Άντερσεν και το διαβάζουμε. Τα παιδιά λένε τις εντυπώσεις τους, χαρακτηρίζουν τους ήρωες και λένε ένα δικό τους τέλος. Ακολουθεί συζήτηση για τη σχέση μύθου, θρύλου και παραμυθιού. Τα παιδιά γράφουν ένα δικό του παραμύθι. 	<p>Να ενθαρρύνονται να δίνουν περιγραφές, να αφηγούνται ιστορίες. Να μάθουν να συγκρίνουν, να συσχετίζουν και να βγάζουν συμπεράσματα Να καλλιεργούν την φαντασία τους φτιάχνοντας δικές τους ιστορίες.</p>	<p>Σχολική Αίθουσα</p>
<ul style="list-style-type: none"> Οι μαθητές απολαμβάνουν έργα άλλων παιδιών, μαθαίνουν τεχνικές ζωγραφικής, κολάζ και φτιάχνουν το δικό τους έργο με ηρωίδα την γοργόνα μας. Γνωρίζουν ένα κομμάτι της παράδοσής μας (ταμπέλες καφενείων, τοιχογραφίες σε παραδοσιακές ταβέρνες, αγαλματίδια, υφαντά, καλτσόξυλα, ακρόπρωρα, ψηφιδωτά, ξυλόγλυπτα κ.α. Συζήτηση για την νεοελληνική χειροτεχνία Στον γυρισμό επιχειρούν να φτιάξουν δικά τους έργα (χαλκογραφίες, κεντήματα, πυρογραφίες κ.α.) 	<p>Να αναπτύξουν αισθητικά κριτήρια, γνωρίζοντας διάφορες μορφές τέχνης. Να εκτιμούν έργα της νεοελληνικής χειροτεχνίας, Να έχουν τη χαρά της προσωπικής τους δημιουργίας. Να αντιληφθούν τη θέση της γοργόνας στη σημερινή καταναλωτική μας κοινωνία.</p>	<p>Μουσείο Παιδικής Τέχνης. Δρόμοι της Πλάκας Μαγαζιά Λαϊκής Τέχνης</p>
<ul style="list-style-type: none"> Οι μαθητές μαθαίνουν την τέχνη της πηλοπλαστικής και δημιουργούν δικά τους έργα 	<p>Να αποκτήσουν δεξιότητες Να καλλιεργούν τη φαντασία τους</p>	<p>Κέντρο Δράσης.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Με αφορμή ένα ξυλόγλυπτο τέμπλο με μια γοργόνα με δυο ουρές γίνεται λόγος για τα συμμετρικά σχήματα και τον άξονα συμμετρίας. Οι μαθητές ασκούνται να φτιάχνουν σχήματα και σχέδια με άξονα συμμετρίας. 	<p>Να αναπτύξουν δεξιότητες, Να βλέπουν το θέμα τους και από την πιο απίθανη οπτική γωνιά</p>	<p>Σχολική Αίθουσα</p>
<ul style="list-style-type: none"> Οι μαθητές από άλλες χώρες φέρνουν υλικό από την πατρίδα τους. Τις εντοπίζουμε στο χάρτη. Τις γνωρίζουμε μέσα από τον λαϊκό τους πολιτισμό. Αναζητούμε τις ρίζες των μύθων. Βρίσκουμε παραλλαγές του ίδιου μύθου σε διάφορες χώρες (π.χ. στην αρμενία η Γοργόνα ήταν η θυγατέρα του Μεγαλέξανδρου) Αναζητούμε τα αίτια. Τα παιδιά κατά ομάδες γράφουν τις παρατηρήσεις τους, τις εντυπώσεις τους τις παρουσιάζουν και συνδιαλέγονται πάνω σ' αυτές. 	<p>Να γνωρίσουν και να σέβονται τον λαϊκό πολιτισμό άλλων λαών βρίσκοντας κοινά σημεία με τον δικό μας. Να αναπτύξουν σχέσεις αλληλοεκτίμησης και σεβασμού. . Να αποκτήσουν δεξιότητες (χρήση χάρτη, άσκησης της παρατήρησης,, αναζήτησης αιτίων, εξαγωγή συμπερασμάτων, γενικεύσεις κ.α. Να εργάζονται ομαδικά.</p>	<p>Σχολική Αίθουσα</p>
<ul style="list-style-type: none"> Αναζήτηση πληροφοριών για την γένεση και εξέλιξη του μύθου. Δίνονται απαντήσεις στην απορία πώς και γιατί συγχωνεύτηκαν οι αρχαίοι μύθοι του Γλαύκου, των Γοργόνων, των Σειρήνων, της Σκύλλας με τις διηγήσεις του Μεγαλέξανδρου. Εύρεση πινάκων Ελλήνων και ξένων ζωγράφων. Εύρεση λογοτεχνικών βιβλίων. Πώς ερμηνεύουν οι καλλιτέχνες το μύθο. 	<p>Να χρησιμοποιούν Η/Υ, διαδίκτυο Να δώσουν την ιστορικοκοινωνική διάσταση του θέματος. Να εξετάζουν τα θέματα διεπιστημονικά. Να αξιολογούν</p>	<p>Αίθουσα Η/Υ</p>
<ul style="list-style-type: none"> Τα παιδιά έρχονται σε επαφή με νέες τεχνικές μαζικής κατασκευής έργων και κάνουν σύγκριση με παραδοσιακούς τρόπους κατασκευής έργων. 	<p>Να μελετούν την οικονομική διάσταση του θέματος,</p>	<p>Εργαστήρι γύψινων έργων</p>

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ένας μαθητής φέρνει το βιβλίο «Παναγία η Γοργόνα» του Σρατή Μυριβήλη. ▪ Διαβάζουμε αποσπάσματα ▪ Συζητούμε το συνταίριασμα του θρύλου και της χριστιανικής πίστης. ▪ Βρίσκουμε κι άλλα παραδείγματα και τα παρουσιάζουμε (π.χ. τη Λευκή Γοργόνα στο τέμπλο του Αγίου Γεωργίου στη Ζάκυνθο) 	<p>Να κατανοήσουν τη σημασία της πνευματικής μας συνέχειας.</p> <p>Να παίρνουν πρωτοβουλίες και να αυτενεργούν αποκτώντας αυτοπεποίθηση.</p> <p>Να λένε ελεύθερα τη γνώμη τους και να τη στηρίζουν με επιχειρήματα.</p> <p>Να κάνουν διάλογο.</p> <p>Να ψάχνουν σε πηγές.</p>	Σχολική Αίθουσα
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Τα παιδιά φέρνουν τραγούδια σχετικά με τη Γοργόνα, τα ακούμε και τα χορεύουμε. ▪ Μετά γράφουν δικά τους και τα μελοποιούν. 	<p>Να γευτούν την ομορφιά και τους συμβολισμούς της γοργόνας με όλες τους τις αισθήσεις.</p>	Σχολική Αίθουσα
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ένας μαθητής φέρνει και διαβάζει ένα άρθρο μιας εφημερίδας για το συμβολισμό του δισυπόστατου του προσώπου της γοργόνας, του ναυτικού και της ερώτησης του καθώς και τις αντιδράσεις της γοργόνας 	<p>Να καλλιεργούν την αποκλίνουσα σκέψη τους.</p> <p>Να παίρνουν πρωτοβουλίες ενεργώντας και συμμετέχοντας δυναμικά.</p> <p>Να ψάχνουν πίσω από τα γεγονότα.</p>	Σχολική Αίθουσα
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Βρίσκουμε ένα θεατρικό έργο, το διασκευάζουμε, φτιάχνουμε τα σκηνικά, τα κουστούμια και σε συνεργασία με το μουσικό και τη γυμνάστρια το πλαισιώνουμε με μουσική, τραγούδια και χορό. 	<p>Να έχουν θεατρική αγωγή.</p> <p>Να αισθάνονται ικανοποιημένα και ευτυχισμένα.</p> <p>Να αποκτήσουν δεξιότητες.</p>	Αίθουσα Μουσικής. Θεατράκι του Σχολείου
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Τα παιδιά με τη βοήθεια λεξικών και άλλων βιβλίων φτιάχνουν το δικό τους λεξικό. ▪ Φτιάχνουν εκπαιδευτικά παιχνίδια (σταυρόλεξα, ακροστιχίδες κ.α.) ▪ Το υλικό τους το οργανώνουν σε βιβλίο. 	<p>Να κάνουν χρήση του λεξικού.</p> <p>Να κατακτήσουν νέες έννοιες.</p> <p>Να νιώσουν ότι η μάθηση δεν είναι καταπόνηση είναι ευχαρίστηση.</p> <p>Να αναπτύξουν της ευρηματικότητά τους.</p>	Σχολική Αίθουσα
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Τα παιδιά παρουσιάζουν την εργασία του στην σχολική κοινότητα , ▪ Κάνουν εκθέσεις έργων, ▪ Ανεβάζουν τη δική τους θεατρική παράσταση. 	<p>Αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες</p> <p>Εκφράζονται ελεύθερα και δημιουργικά.</p> <p>Συνεργάζονται για την επίτευξη στόχων.</p>	Αίθουσα Εκδηλώσεων Προαύλιο

Διαπιστώσεις

Κατά τη διάρκεια της εργασίας μας συμμετείχαν θερμά όλοι οι μαθητές, ενώ ανέπτυξαν μια πρωτοφανή κοινωνικότητα παιδιά που παρουσίαζαν πρόβλημα συμπεριφοράς.

Τρόποι αξιολόγησης

- Αρχική αξιολόγηση: Οι στόχοι και οι μεθοδολογίες της εργασίας ανταποκρίνονται σ' αυτούς του αναλυτικού προγράμματος.
- Διαμορφωτική αξιολόγηση: Θα πραγματοποιηθεί κατά τη διάρκεια της εργασίας για ανατροφοδότηση, τυχόν προσθήκες και αλλαγές με διάλογο στην τάξη και με πιθανή συμμετοχή του Σχολικού Συμβούλου.
- Τελική αξιολόγηση: Στην ομάδα με τη συμμετοχή των μαθητών.
Τις εργασίες τους. Τη συμπλήρωση ερωτηματολογίων. Με διάλογο με τους μαθητές . και τους γονείς.

Βιβλιογραφία

Λαικοί θρύλοι και παραδόσεις. Β.Δ. Αναγνωστόπουλος, εκδ. Καστανιώτη

Λόγια της Πλώρης. Α. Καρκαβίτσας, εκδ. Εστίας.

Η Παναγία η Γοργόνα. Σ. Μυριβήλης, εκδ. Εστίας.

Ελληνική Τέχνη, εκδ. Εκδοτική Αθηνών

Ελληνική Εμπορική Ναυτιλία. Εκδ. Εθνική Τράπεζα της Ελλάδας.

Νεοελληνική Χειροτεχνία. Εκδ. Εθνική Τράπεζα της Ελλάδας.

Ελληνική Μυθολογία. Εκδ. Εκδοτική Αθηνών.

Εγκυκλοπαίδεια Κουστός, εκδ. Αλκυών

Η μικρή γοργόνα, Χ. Κ. Άντερσεν.

Η Καθημερινή. Εφημερίδα, 13/7/01

Παραμυθάκι του καλοκαιριού. Πηνελόπη Μαξίμου, εκδ. Πατάκη

ΘΕΜΑ: «Ειρήνη - Δώρο για όλους»
12^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΪΛΙΟΥ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Τριάντων Σωτηρία
Τάξη Ε¹

Κριτήρια επιλογής θέματος

Τα χρόνια περνούν, ο άνθρωπος προοδεύει, ο τρόπος ζωής έχει αλλάξει, αλλά οι πόλεμοι συνεχίζουν να ταλαιπωρούν την ανθρωπότητα, αφήνοντας πίσω τους χιλιάδες νεκρούς, τραυματίες και δυστυχισμένα παιδιά.

Επιλέξαμε να ασχοληθούμε με το θέμα της «Ειρήνης» γιατί είναι ένα θέμα ιδιαίτερα «ευαίσθητο», και πάντα επίκαιρο. Μπορούμε να προκαλέσουμε το ενδιαφέρον των παιδιών με αναφορές σε πολεμικές συγκρούσεις σε διάφορα σημεία του πλανήτη. Επίσης μπορούμε να προβληματίσουμε τους μαθητές διαβάζοντάς τους κείμενα π.χ. «Τα παιδιά της Χιροσίμα», ή αποσπάσματα από το διάλογο Αθηναίων και Μηλίων πριν την καταστροφή της Μήλου από τους Αθηναίους «Θουκυδίδου Ιστορία».

Πολύ καλή αφορμή δίνεται επίσης από την «Ειρήνη» του Αριστοφάνη που υπάρχει στο βιβλίο της Γλώσσας, α' τεύχος της Ε' τάξης. Έτσι είναι ευκολότερο να ξεκινήσει ο σχεδιασμός της έρευνας, της επεξεργασίας και της δράσης.

Σκοποί και στόχοι του σχεδίου εργασίας

- Να κατανοήσουν οι μαθητές την έννοια της λέξης ειρήνη.
- Να γνωρίσουν τα προβλήματα που δημιουργούνται σε περίοδο πολέμων.
- Να συνειδητοποιήσουν πόσο επιτακτική είναι η ανάγκη εδραίωσης της παγκόσμιας ειρήνης.
- Να αναλύσουν, αξιολογήσουν και αξιοποιήσουν ιστορικές πηγές που αναφέρονται στην ειρήνη μέσω της επαφής τους με αυτές.
- Να αναπτύξουν δεξιότητες συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων.
- Να αναπτύξουν δεξιότητες επικοινωνίας και συνεργασίας.
- Να εκτιμήσουν τη σημασία της ειρήνης.
- Να αποκτήσουν κίνητρα ώστε να αγωνιστούν με τον τρόπο τους για την εδραίωση της ειρήνης.
- Να βοηθήσουν ομάδες ανθρώπων με προβλήματα εξαιτίας της έλλειψης ειρήνης (πρόσφυγες, μετανάστες, παιδιά χωρών που έχουν εμπλακεί σε πόλεμο.)
- Να συνειδητοποιήσουν ότι τα ιδεώδη δεν είναι πάντα τα ίδια στο πέρασμα του χρόνου και ότι οι ισχυροί της γης ενεργούν κατά βούληση.
- Να ευαισθητοποιηθούν στα πολιτικά και κοινωνικά προβλήματα που δημιουργεί ο πόλεμος και να πετύχουν αλλαγή στάσεων και συμπεριφορών απέναντι σε κάποιες ομάδες.
- Να αναπτύξουν δράση κι αγάπη για το συνάνθρωπο.

Στόχοι ανά μάθημα

Γλώσσα:

Να εξασκηθούν οι μαθητές στη χρήση του προφορικού και γραπτού λόγου, εκθέτοντας τις απόψεις τους με σειρά και σαφήνεια ώστε να γίνουν καλοί ομιλητές, ακροατές και αναγνώστες.

Να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους με νέες λέξεις και εκφράσεις μέσα από τη μελέτη λογοτεχνικών κειμένων, πεζών και ποιημάτων.

Θρησκευτικά:

Να μελετήσουν οι μαθητές θρησκευτικά κείμενα που αναφέρονται στην Ειρήνη.

Να μάθουν τις απόψεις του Χριστού, των Αγίων και Αποστόλων της Εκκλησίας.

Να ενημερωθούν για τη σημερινή άποψη της Εκκλησίας και το ρόλο της στην εδραίωση της Ειρήνης.

Ιστορία:

Να μελετήσουν τα γεγονότα που διαδραματίστηκαν κατά τη διάρκεια των πολέμων στην Αρχαία Ελλάδα και να καταγράψουν τις περιόδους Ειρήνης, επισημαίνοντας τα αρνητικά και θετικά σημεία αυτών.

Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή:

Να γνωρίσουν την κοινωνία, τις αρχές και τον τρόπο λειτουργίας της, σε περίοδο πολέμου και ειρήνης.

Να καταλάβουν τη σπουδαιότητα της ειρηνικής επίλυσης των διαφορών.

Να αποκτήσουν κριτική σκέψη στα κοινωνικά προβλήματα.

Μουσική:

Να έρθουν σε επαφή με μουσικές δημιουργίες.

Να διαπιστώσουν οι μαθητές, ότι η μουσική εκφράζει διαφορετικά συναισθήματα σε περιόδους ειρήνης και διαφορετικά σε περιόδους πολέμου.

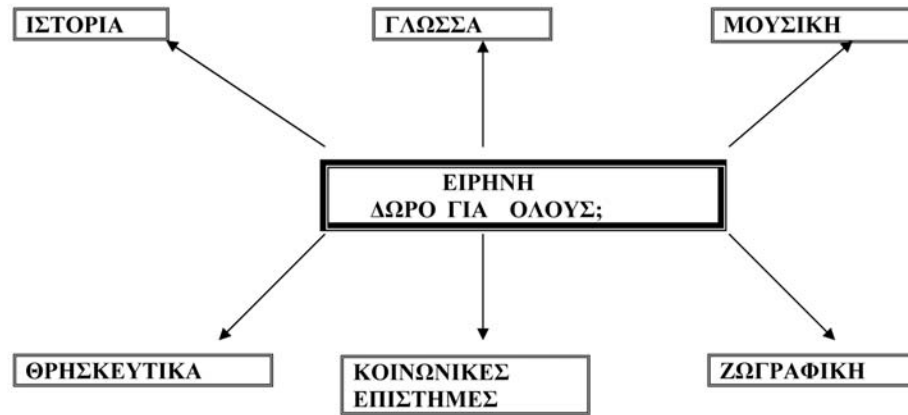
Να χρησιμοποιήσουν τη μουσική ως μέσο χαράς και ενθουσιασμού, ανάπαυσης και ψυχαγωγίας.

Τεχνικά:

Να προαχθεί η αισθητική αντίληψη, η πρωτοτυπία, η ευαισθησία και η δημιουργική φαντασία.

Να δώσουν μορφή στις πνευματικές και συναισθηματικές συλλήψεις τους.

Να γνωρίσουν διάφορες τεχνότητες.

Δραστηριότητες

Γλώσσα:

- Λεξιλόγιο σχετικό με την Ειρήνη.
- Συλλογή ποιημάτων και πεζών με θέμα την Ειρήνη.
- Ηχογραφημένες αφηγήσεις γιαγιάδων και παππούδων.
- Απόψεις σοφών ανθρώπων για την Ειρήνη και τον Πόλεμο.
- Γράμμα στους ισχυρούς της Γης.
- Αποκόμματα εφημερίδων και περιοδικών με θέμα την Ειρήνη.
- « Σκέφτομαι και γράφω » για την Ειρήνη.
- Πληροφορίες για την έννοια της λέξης « Ειρήνη» από εγκυκλοπαίδειες, διαδίκτυο, βιβλία κ.τ.λ.

Τέχνες:

Μουσική:

- Ακρόαση μουσικών κομματιών

Ζωγραφική:

- Σχεδιασμός αφίσας με θέμα την Ειρήνη.
- Σκίτσα με αντιπολεμικό χαρακτήρα.
- Πίνακες ζωγραφικής γνωστών ζωγράφων με ανάλογο θέμα (Γκουέρνικα του Πικάσο)

Θέατρο:

- Παράσταση του έργου « Ειρήνη » του Αριστοφάνη ή έργου γραμμένου από τους μαθητές.

Κοινωνικές Επιστήμες:

- Καταστατικός χάρτης του Ο.Η.Ε. Σκοποί και αρχές.
- Εκπαίδευση για την Ειρήνη: Ουνέσκο 18η Γενική Σύνοδος 1974
- Δικαιώματα των παιδιών: UNICEF.

Θρησκευτικά:

- Απόψεις Χριστού, Αγίων, Αποστόλων για την Ειρήνη.
- Συνέντευξη ιερέα για την άποψη της εκκλησίας για το θέμα.

Ιστορία:

- Πόλεμοι στην Αρχαία Ελλάδα. Καταγραφή.

Αναμενόμενα αποτελέσματα

Επειδή τα αναλυτικά προγράμματα σε συνδυασμό με τα υπάρχοντα βιβλία δεν αφήνουν μεγάλα περιθώρια δράσης σε δασκάλους και μαθητές, αναμένεται με τη μέθοδο σχεδίων εργασίας (project) να ανατραπεί η δασκαλοκεντρική μορφή διδασκαλίας στην οποία παρασύρεται ο δάσκαλος. Το ζητούμενο είναι η ενεργός συμμετοχή και δραστηριοποίηση των μαθητών. Η εργασία σε ομάδες αναμένεται να καλλιεργήσει το ομαδικό πνεύμα, τη συνεργασία, την αλληλοβοήθεια, την εκτίμηση των μελών. Αναμένεται επίσης η συμμετοχή και δραστηριοποίηση των γονιών των μαθητών.

Συμπεράσματα

Το συγκεκριμένο σχέδιο εργασίας πραγματοποιήθηκε μέσα σε δέκα (10) ώρες, στο πρόγραμμα της Ευέλικτης Ζώνης. Αφού έγινε η συλλογή των δεδομένων και η επεξεργασία τους, έγινε η παρουσίαση του έργου των ομάδων μέσα στην τάξη. Το πρόγραμμα παρουσιάστηκε και στα πλαίσια εκδήλωσης του σχολείου, αφιερωμένης στην Ειρήνη. Στο

τέλος έγινε αξιολόγηση του έργου με κριτήρια τους στόχους και αξιολόγηση της συνεργατικότητας (αυτοαξιολόγηση μελών – ομάδων, αξιολόγηση από τη δασκάλα).

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- 1) Διαθεματικά Σχέδια Εργασίας – Παιδαγωγικό Ινστιτούτο
- 2) Ματσαγγούρας Η. (2002) Η Διαθεματικότητα στη Σχολική Γνώση: Εννοιοκεντρική Αναπλαισίωση και Σχέδια Εργασίας. Αθήνα. Μ.Π. Γρηγόρης

ΘΕΜΑ: «Αφύπνιση γλωσσών μέσα από Ρώσικα και Αγγλικά - Κέλτικα παραμύθια»
21^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΧΑΡΝΩΝ
Εκπαιδευτικοί υλοποίησης: Μαυράκη Μελπομένη, Σουλτάτη Αρετή
Τάξη Στ΄

A. Κριτήρια επιλογής του θέματος

Αφορμή για την επιλογή του συγκεκριμένου θέματος στάθηκε η διγλωσσία του μεγαλύτερου αριθμού του μαθητών μας οι οποίοι είναι Παλιννοστούντες Ρωσοπόντιοι. Οι μαθητές μας τις περισσότερες ώρες που βρίσκονται στο σπίτι τους μιλούν ρωσικά. Έτσι έγινε προσπάθεια για μια διαπολιτισμική προσέγγιση μέσα από ρώσικα και κέλτικα παραμύθια. Στο συγκεκριμένο θέμα εργάστηκε και η καθηγήτρια των αγγλικών αναλαμβάνοντας τα αντίστοιχα κείμενα.

B. Στόχοι – Σκοπός

Ως στόχοι θα μπορούσαν ν' αναφερθούν:

1. Η ικανότητα να ζει κανείς αρμονικά σε μια πολυγλωσσική και πολυπολιτισμική κοινωνία.
2. Η ικανότητα να μαθαίνει γλώσσες
3. Να κατανοούν οι μαθητές μας ξένα πολιτισμικά στοιχεία
4. Να αναγνωρίζουν ακουστικά τις ομοιότητες ανάμεσα σε λέξεις διαφορετικών γλωσσών
5. Να συγκρίνουν στοιχεία μιας μη οικείας γλώσσας με τα στοιχεία της μητρικής τους γλώσσας
6. Να δοθούν κίνητρα έτσι ώστε οι συγκεκριμένοι μαθητές να ενδιαφερθούν περισσότερο για τη γλώσσα που μιλούν στο σπίτι τους.

Γ. Σκοπός

Γνωρίζοντας πως σήμερα ζούμε σε μια υπερ-αστικοποιημένη εποχή, όπου τα παιδιά μόνο σε μια περιορισμένη ηλικία ή γεωγραφική έκταση ακούνε παραμύθια-όσο υπάρχουν γιαγιάδες-θελήσαμε να τους δείξουμε έναν άλλο δρόμο ψυχαγωγίας αλλά και καλλιέργειας του φανταστικού τους κόσμου. Αυτό το προσπαθήσαμε μέσα από τον κόσμο των παραμυθιών ο οποίος δεν έχει καμιά σχέση με την πεζότητα της καθημερινής ζωής και τον κόσμο της τηλεόρασης. Τα μαζικά μέσα έχουν γίνει δύναμη εκπαίδευσης αλλά και εξουσίας. Κυρίως η τηλεόραση είναι μοντέλο συμπεριφοράς, επιθυμιών και διάθεσης για κατανάλωση. Διαμορφώνουν νέους τύπους παραστατικών μέσων, νέους κώδικες. Ανατρέπουν τα προηγούμενα συστήματα επικοινωνίας αλλά και τους μηχανισμούς αυτορρύθμισης των συνειδήσεων (βιβλίο, τέχνη, γειτονιά κλπ.). Τα μαζικά μέσα επεμβαίνουν στην αγωγή του παιδιού, το «αφαιρούν» από την οικογένεια. Έτσι μέσα από το μαγικό κόσμο των παραμυθιών δίνουμε τη δυνατότητα στα παιδιά μας να καλλιεργήσουν όλους τους τύπους νοημοσύνης.

Δ. Δραστηριότητες

- Χωρισμός σε ομάδες και κατανομή ρόλων
- Μοιράστηκε ερωτηματολόγιο σχετικό με το άκουσμα παραμυθιών
- Δημιουργία αρχικής (π.χ. ήρωες-χαρακτήρες μέσα από το παραμύθι)
- Δημιουργία παιχνιδιού με κάρτες
- Δημιουργία παιχνιδιού με ηχητικά ακούσματα από τα παραμύθια και αναγνώρισή τους
- Παιχνίδι –αίνιγμα με παζλ από λέξεις:περιγραφή μιας φιγούρας παραμυθιού
- Παιχνίδι: επινοούμε ιστορίες
- Διήγηση στα ρωσικά του παραμυθιού από μητέρα μαθητή μας και στη συνέχεια γλωσσική επεξεργασία
- Διήγηση και διδασκαλία του κέλτικου παραμυθιού από τη δασκάλα των αγγλικών
- Δημιουργία μουσείου ηρώων των παραμυθιών (πήλινες κατασκευές των μαθητών και έκθεσή τους στην τάξη)
- Ακούστηκε μαγνητοφωνημένη κασέτα με αφηγητή –παραμυθά παππού μαθητή μας
- Παρασκευάσαμε στην τάξη μας ρωσικά γλυκίσματα
- Δημιουργία πινάκων με φωτογραφικό υλικό από τα σχολικά χρόνια των γονιών στη Ρωσία
- Στο κέλτικο παραμύθι οι μαθητές μας προσπάθησαν ν' αποδώσουν τα συναισθήματά τους με ήχους μέσω διάφορων αντικειμένων (κονσερβοκούτια ,γλάστρες, καπάκια, κουτάλια)
- Φύλλα εργασίας:δόθηκαν συνολικά 10 φύλλα εργασίας στα οποία έγινε διαθεματική προσέγγιση σε όλα τα μαθήματα

Δ. Αναμενόμενα αποτελέσματα – Συμπεράσματα

1. Καλλιεργήθηκε το ομαδοσυνεργατικό πνεύμα και ο αλληλοσεβασμός
2. Βίωσαν μέσα από τις δραστηριότητες τον πολιτισμό άλλων χωρών (διαπολιτισμική προσέγγιση)
3. Σύγκριναν λέξεις ίδιας σημασίας σε διάφορες γλώσσες
4. Μέσα από την αφήγηση του κέλτικου παραμυθιού το ενδιαφέρον τους αυξήθηκε με αποτέλεσμα να μαθαίνουν πολύ γρήγορα το λεξιλόγιό τους.

ΘΕΜΑ: «Εμείς όλοι κι ένας – ένας χωριστά...»
1^ο & 2^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΛΥΒΙΩΝ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Χρυσούλα Μπονιούκου
Τάξη Γ΄

Α) Κριτήρια επιλογής θέματος

1. Η έξαρση της επιθετικότητας (σωματική και λεκτική) στα σχολεία είναι γνωστή και καθημερινά βιωμένη από εκπαιδευτικούς και γονείς. Οι συνθήκες της ζωής-με τους υπεραπασχολημένους γονείς-και τα πρότυπα βίας που προβάλλονται από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης καθιστούν αναγκαία τη διδασκαλία των δεξιοτήτων που συνιστούν τη συναισθηματική νοημοσύνη στα σχολεία.
2. Αντί να ξοδεύουμε χρόνο, ενέργεια και προσπάθεια για πειθαρχία και καταστολή συμπεριφοράς είναι προτιμότερο να ασχοληθούμε με την πρόληψη και ιδιαίτερα με την πρόληψη στην πράξη. Μαθαίνοντας στα παιδιά τις δεξιότητες της συναισθηματικής νοημοσύνης μπορούμε να μειώσουμε κοινωνικά προβλήματα όπως η βία, η παραβατικότητα, η χρήση ναρκωτικών και άλλων ουσιών, και ψυχικά νοσήματα.
3. Τα παιδιά συμμετέχουν απόλυτα καθ' όλη τη διάρκεια του προγράμματος και βιωματικά μαθαίνουν πολλά για τον εαυτό τους και τους άλλους, καθώς και για τις σχέσεις τους μ' αυτούς.

Β) Σκοποί

Στο σύγχρονο κόσμο που ζούμε, οι οικονομικές, κοινωνικές, δημογραφικές και τεχνολογικές αλλαγές και οι ρυθμοί εξέλιξης της επιστημονικής γνώσης δημιουργούν την αναγκαιότητα μετατροπής του σχολείου από χώρο μετάδοσης και απλής μεταφοράς της γνώσης σε κοινωνία μάθησης.

Σ' ένα τέτοιο πλαίσιο γενικός σκοπός δεν είναι πλέον η κατάκτηση μιας κατακερματισμένης γνώσης αλλά η κατάκτηση στάσεων ζωής και συμπεριφορών σε μια μεταβαλλόμενη και εξελισσόμενη κοινωνία. Κατά τη διαδικασία μάθησης οι μαθητές καλλιεργούν κυρίως τη δεξιότητα του «μαθαίνω πώς να μαθαίνω μέσα από την πράξη».

Στόχοι

Οι επιμέρους στόχοι που επιλέχθηκαν για το θέμα της συναισθηματικής νοημοσύνης είναι οι ακόλουθοι:

1. Να εξηγηθεί στα παιδιά ο όρος συναισθημα και ν' αναφερθούν ομάδες συναισθημάτων από τα παιδιά και το δάσκαλο.
2. Να μάθουν, με παιγνιώδη τρόπο, να μην παγώνονται σ' ένα ρόλο.
3. Να επιτύχουν να εμπιστεύονται τους άλλους μέσα από το παιχνίδι.
4. Να γνωρίσουν καλύτερα τους συμμαθητές τους παίρνοντάς τους συνέντευξη. Έρχονται έτσι σε επαφή για πρώτη φορά και με τη διαδικασία της συνέντευξης.
5. Να αντιμετωπίζουν θετικά όλους τους συμμαθητές τους, εντοπίζοντας κάτι καλό και μόνο στο χαρακτήρα τους και ανακοινώνοντάς το.
6. Να αποκτήσουν ως ένα βαθμό, αυτογνωσία μέσα από το παιχνίδι (παντομίμα)
7. Να καταφέρουν να χειρίζονται τις παρορμήσεις τους
8. Να αισθανθούν αυτοπεποίθηση μέσα από τη συμμετοχή στην ομάδα και την αποδοχή των άλλων.
9. Να αποκτήσουν ενσυναίσθηση μέσα από παιχνίδια ρόλων.
10. Ν' αποδεχθούν το διαφορετικό και το μη οικείο (αντιρατσισμός), πάλι μέσα από παιχνίδια ρόλων.
11. Να διδαχθούν τη διαδικασία της χαλάρωσης και να τη χρησιμοποιούν ακόμα και μόνοι τους σε στιγμές που το έχουν ανάγκη.
12. Να ασκηθούν στη διαδικασία της χαλάρωσης με σκοπό την εκτόνωση και έκφραση κάποιων συναισθημάτων ή ακόμα και την επίλυση προβλημάτων που τα απασχολούν.
13. Ν' ασκηθεί η φαντασία τους μέσα από τη διαδικασία της χαλάρωσης και άλλες δραστηριότητες.
14. Να πουν ιδέες για το πώς μπορούν να κάνουν φίλους και να τους κρατήσουν.
15. Ν' απεικονίζουν ζωγραφικά τα συναισθήματά τους.
16. Να μάθουν να επικοινωνούν προφορικά και γραπτά.
17. Να ενεργούν με τρόπους που προάγουν το συμφέρον της ομάδας και έπειτα το κοινωνικό συμφέρον.

Γ) Μεθοδολογία.

Συμμετοχική και συνεργατική μάθηση.

Δ) Χωρισμός σε ομάδες.

Σε ορισμένες δραστηριότητες εργάζεται όλη η τάξη μαζί. Σε άλλες εργάζονται ομαδικά και σε κάποιες ατομικά.

Ε) Χρονική διάρκεια:

15 δίωρα

ΣΤ) Διαθεματικό πλαίσιο.

Γλώσσα:

Προφορικός & γραπτός λόγος, άσκηση φαντασίας.

Αγωγή Υγείας:

Ψυχική υγεία.

Αισθητική Αγωγή:

Ζωγραφική, δραματοποίηση – παντομίμα.

Ζ) Δραστηριότητες.

Τα συναισθήματά μας (συζήτηση με τα παιδιά). Παιχνίδι για να μην παγώνεται το παιδί σ' ένα ρόλο. Παιχνίδι εμπιστοσύνης. Συνέντευξη που παίρνει το κάθε παιδί από το διπλανό του. Ανακοινώνει αυτά που άκουσε στην τάξη. Κάθε παιδί ανακοινώνει κάτι καλό και μόνο που έχουν τα υπόλοιπα παιδιά. Το παιχνίδι της παλάμης. Άσκηση χαλάρωσης. Οι πολλαπλοί εαυτοί. Πώς μπορώ να κάνω φίλους. Το δώρο στον εαυτό μας. Παιχνίδι με κάποιο συναισθήμα. Παιχνίδι ρόλων για ενσυναίσθηση. Παιχνίδι ρόλων για το ρατσισμό. Το βασικό ταξίδι. Το καλάθι των προβλημάτων. Συνάντηση με την κουκουβάγια.

Η) Αξιολόγηση.

Θα γίνει με παρατήρηση της συμπεριφοράς των παιδιών, σε ατομικό και ομαδικό επίπεδο, από το δάσκαλο αλλά και αξιολόγηση από τα ίδια τα παιδιά καθ' όλη τη διάρκεια του προγράμματος και περισσότερο στο τέλος.

Βιβλιογραφία - Πηγές

Daniel Goleman, Η συναισθηματική νοημοσύνη, Εκδόσεις Ελληνικά γράμματα

John Gottman, Η συναισθηματική νοημοσύνη των παιδιών, Ελληνικά γράμματα

Σεμινάρια στο Εργαστήρι Συναισθηματικής Νοημοσύνης (ΕΡΓΑ.ΣΥΝ.Ν) της κ. Μαγδαληνής Αγραφιώτη, Ψυχολόγου,

Ψυχοθεραπεύτριας, Οικογενειακής Συμβούλου

ΘΕΜΑ: «Τα δικαιώματα του παιδιού»
16^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ
Εκπαιδευτικοί υλοποίησης: Γιάνναρης Χρήστος, Νανόπουλος Ιωάννης
Τάξη ΣΤ¹ & ΣΤ²

Επιλογή θέματος:

Το συγκεκριμένο θέμα «Δικαιώματα του παιδιού», σχετίζεται άμεσα με το μάθημα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής, περιλαμβάνεται στο αναλυτικό πρόγραμμα της Ε' Τάξης και έχει μια συναφή σχέση με μαθήματα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής της Στ' Τάξης. Κατά τη διάρκεια της προηγούμενης σχολικής χρονιάς δεν είχε εξεταστεί αναλυτικά λόγω πληθώρας ύλης. Γι αυτό το λόγο και το θέμα αυτό βρισκόταν στις προτιμήσεις των μαθητών στη συζήτηση που προηγήθηκε της επιλογής του.

Βασικό ρόλο στην επιλογή του θέματος έπαιξε επίσης η ημερομηνία που είναι αφιερωμένη στα παιδιά, καθώς και το γεγονός ότι τα παιδιά μας γίνονται καθημερινά μάρτυρες καταπάτησης των δικαιωμάτων τους στα φανάρια, στη γειτονιά, στο σχολείο, στην τηλεόραση και αλλού.

Σκοπός.

Σκοπός του θέματος είναι:

- να γνωρίσουν τα παιδιά τα δικαιώματά τους και να μην υποχρεώνονται πάντα να κάνουν πράγματα που τους επιβάλλουν οι μεγάλοι,
- να γνωρίσουν περιπτώσεις παραβίασης δικαιωμάτων στην Ελλάδα αλλά και σ' όλο τον κόσμο και να προβληματιστούν,
- να προσεγγίσουν και να διερευνήσουν το θέμα μέσα από πολλά μαθήματα.

Γενικοί Στόχοι:

1. Γνωστικοί: να γνωρίσουν οι μαθητές τα δικαιώματά τους, ούτως ώστε να τα περιφρουρούν και να αναλαμβάνουν τις υποχρεώσεις τους.
2. Δεξιότητων: να αναπτύξουν δεξιότητες για τη συλλογή, την καταγραφή πληροφοριών καθώς και την επιλογή των κατάλληλων στοιχείων που στηρίζουν την ερευνά τους. Να ασκηθούν στην ομαδική συνεργασία και να εκφραστούν εικαστικά.
3. Στάσεων: να αποκτήσουν θετική στάση απέναντι στο διαφορετικό χρώμα, τρόπο ζωής, θρησκεία των ανθρώπων και κυρίως απέναντι στις διάφορες πληθυσμιακές ομάδες που ζουν στη χώρα μας. Να υιοθετήσουν κριτική στάση για τις ρατσιστικές αντιλήψεις, τα στερεότυπα κ.ά.

1η θεματική ενότητα:

Τι είναι τα ανθρώπινα δικαιώματα; Ποια είναι τα δικαιώματα των παιδιών;

Στόχοι:

Να γνωρίσουν οι μαθητές τα δικαιώματά τους, ώστε να τα περιφρουρούν.

Να ενημερωθούν για έννοιες κλειδιά που σχετίζονται άμεσα με το θέμα.

Να ασκηθούν στη συλλογή έντυπου υλικού και να εκφραστούν εικαστικά.

Δραστηριότητες:

- Μελέτη των δικαιωμάτων των παιδιών στην διάρκεια των ιστορικών χρόνων.
- Πληροφορίες και ενημέρωση για λέξεις που έχουν άμεση σχέση με τα δικαιώματα των παιδιών.
- Οι μαθητές διαβάζουν από το βιβλίο της Αγωγής τη «Διακήρυξη των δικαιωμάτων του παιδιού, συζητούν και εκφράζουν απόψεις. Στη συνέχεια αναλαμβάνουν να εκφράσουν εικαστικά, με εργασία σε υπολογιστή τα δικαιώματά τους.

2η θεματική ενότητα:

«**Ιστορίες και εμπειρίες που αφορούν θέματα παραβίασης δικαιωμάτων του παιδιού**».

Στόχοι:

Οι μαθητές να ανατρέξουν σε πηγές και να ετοιμάσουν ένα κείμενο με τη μορφή συνέντευξης ή διηγήματος και να παρουσιάσουν στην τάξη.

Να ασκηθούν στην ομαδική συνεργασία και στην ενεργητική ακρόαση.

Δραστηριότητες:

- Οι μαθητές παίρνουν συνεντεύξεις από αλλοδαπούς συμμαθητές τους.
- Γράφουν τη δική τους ιστορία για κάποια παιδιά που ζουν στη χώρα μας.
- Καταγράφουν τους οργανισμούς, φορείς που ασχολούνται με θέματα σχετικά με την προστασία και την προαγωγή των δικαιωμάτων του παιδιού.
- Συλλέγουν φωτογραφίες με παιδιά που πεινούν, φοβούνται, υποφέρουν αλλά και παιδιά που παίζουν, γελούν, χαίρονται.

3η θεματική ενότητα:

«**Παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων στον κόσμο**».

Στόχοι:

Να εντοπίσουν οι μαθητές τις εθνότητες που ζουν και εργάζονται στη χώρα μας και να μελετήσουν τις συνθήκες διαβίωσής τους.

Να γνωρίσουν ηπείρους και χώρες στις οποίες παρατηρούνται παραβιάσεις δικαιωμάτων του παιδιού.

Να αποκτήσουν θετική στάση απέναντι στα παιδιά διαφόρων εθνότητων που συναντούν στο σχολείο και στη γειτονιά τους.

Δραστηριότητες:

- Καταγραφή των εθνότητων που ζουν και εργάζονται στην Ελλάδα. Μελέτη των συνθηκών κάτω από τις οποίες διαβιώνουν.
- Κατασκευή παγκόσμιου χάρτη και αποτύπωση σ' αυτόν των ηπείρων και των χωρών που παρατηρούνται παραβιάσεις δικαιωμάτων.
- Μελέτη σύγχρονων λογοτεχνικών έργων (Τομ Σώγερ, Ένα παιδί μετράει τ' άστρα, Ο μικρός Νικόλας) και καταγραφή των σκέψεων και των συναισθημάτων για τους μικρούς ήρωες.

4η θεματική ενότητα:

«**Ιεράρχηση αναγκών**».

Στόχοι:

Να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές και να ιεραρχήσουν τις ανάγκες, που θεωρούν σημαντικές για τα παιδιά και να τις αντιπαραβάλουν με αυτές που αναγνωρίζονται επίσημα με τη «Διακήρυξη για τα Δικαιώματα του Παιδιού».

Δραστηριότητες:

Οι μαθητές χωρισμένοι σε ομάδες τοποθετούν προτάσεις-ανάγκες (είτε δίνονται από το δάσκαλο είτε προτείνονται από τα παιδιά) σε μια από τις τρεις κατηγορίες: Α. είναι σημαντικό να έχουν δικαίωμα τα παιδιά Β. δεν είναι τόσο σημαντικό να έχουν δικαίωμα τα παιδιά Γ. τα παιδιά δεν πρέπει να έχουν δικαίωμα. Δικαιολογούν τις επιλογές τους και τις συγκρίνουν με αυτές που αναγνωρίζονται επίσημα με τη «Διακήρυξη για τα Δικαιώματα του Παιδιού».

Μετά το τέλος των δραστηριοτήτων οι μαθητές παρακολουθούν κασέτα που υπάρχει στο εκπαιδευτικό βιβλίσκι για τα δημοτικά σχολεία της UNICEF. Ακολουθεί συζήτηση και σχολιασμός καταστάσεων και ηρώων που γνώρισαν στην κασέτα.

Παρουσίαση – Ολοκλήρωση της εργασίας.

- Οι μαθητές (άλλος κάθε φορά) παρουσίασαν στην τάξη τις εργασίες της ομάδας τους.
- Συγκέντρωσαν το φωτογραφικό υλικό και επέλεξαν κάποιες φωτογραφίες τις οποίες και καρφίτσωσαν στην τάξη.
- Κάθε ομάδα συγκέντρωσε όλες τις εργασίες της σ' ένα φάκελο.
- Επέλεξαν κάποιες εργασίες (συμπεριλήφθησαν σ' αυτές αντιπροσωπευτικές εργασίες όλων των μαθητών) και δημιουργήθηκε ένα βιβλιαράκι.

Αξιολόγηση.

Η εργασία των μαθητών τελείωσε με την αξιολόγηση του σχεδίου εργασίας. Η αξιολόγηση έγινε με αποκόμματα εφημερίδων ή περιοδικών, που είτε βρέθηκαν από τους μαθητές είτε δόθηκαν από το δάσκαλο. Διαβάστηκαν επίσης αποσπάσματα λογοτεχνικών έργων με περιπτώσεις παραβίασης δικαιωμάτων του παιδιού και κλήθηκαν οι μαθητές να τις εντοπίσουν και να εκφράσουν τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους. Αξιολόγηση επετεύχθη και μέσα από τις επιμέρους δραστηριότητες, όπως για παράδειγμα την ιεράρχηση των αναγκών και τη σύγκρισή τους με την επίσημη

«Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Παιδιού».

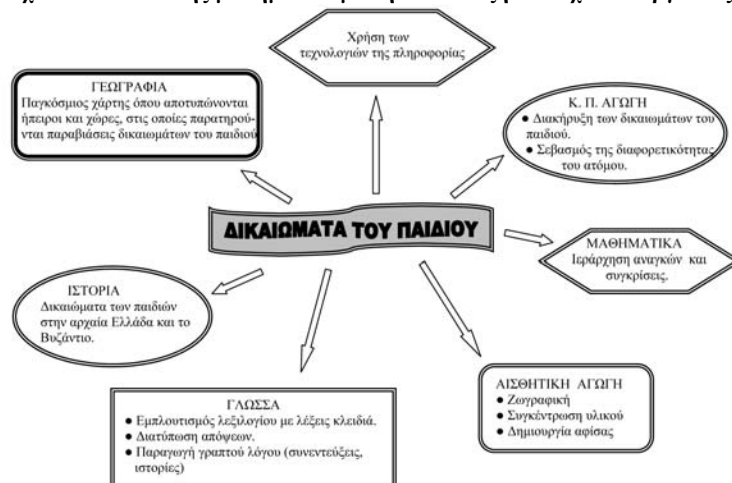
Αποτελέσματα – Συμπεράσματα.

Με την αξιολόγηση διαπιστώθηκε ότι το σχέδιο εργασίας αναπτύχθηκε ικανοποιητικά, εκπληρώθηκαν οι σκοποί και οι στόχοι που ετέθησαν και οι μαθητές απέκτησαν κριτική θετική στάση απέναντι στη διαφορετικότητα των ανθρώπων. Η συνεργατικότητα των μελών της ομάδας έφθασε σε υψηλό βαθμό.

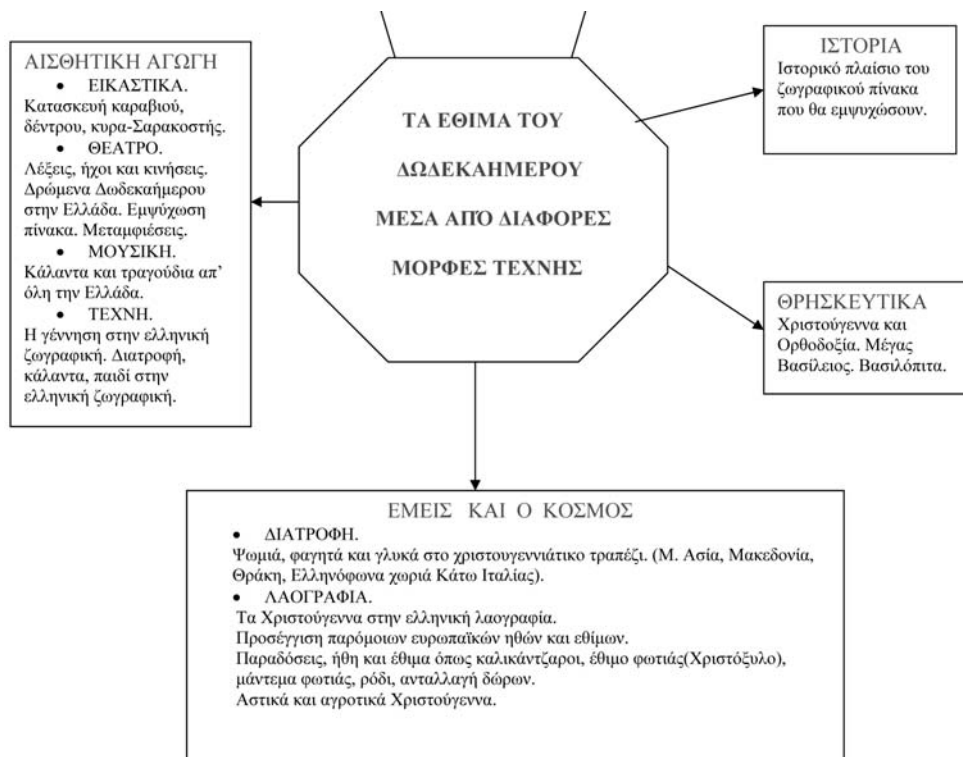
Βιβλιογραφία.

- «Βλέπω το σημερινό κόσμο», Πολυθεματικό Βιβλίο Δημοτικού Σχολείου για την Ευέλικτη Ζώνη.
- «Βλέπω το σημερινό κόσμο», Δημιουργικές – Διαθεματικές δραστηριότητες για την Ευέλικτη Ζώνη του Δημοτικού Σχολείου.
- «Οδηγός σχεδίων εργασίας για τη Διεύρυνση της Ευέλικτης Ζώνης στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση», του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.
- Βιβλία Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής Ε΄ & Στ΄ Τάξης του Ο.Ε.Δ.Β.
- Έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα πληροφόρησης.

Σχέδιο διασύνδεσης μαθημάτων με την ανάπτυξη του σχεδίου εργασίας.

ΘΕΜΑ: «Τα έθιμα του Δωδεκαήμερου μέσα από διάφορες μορφές Τέχνης»
3^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Μακρή Σωτηρία
Τάξη Β¹

Δραστηριότητες:

- Δημιουργία τριών ομάδων.
- Συγκέντρωση υλικού για το Ελληνικό Δωδεκαήμερο – Χριστούγεννα – Πρωτοχρονιά – εορτή των Φώτων

Υλικό.

1η Ομάδα:

Έθιμα Χριστουγέννων.

- Έθιμα.
- Κάλαντα.
- Χριστουγεννιάτικα παιχνίδια.
- Σαρανταποδαρούσα (έθιμο κυρα-Σαρακοστής με τα επτά πόδια).
- Το χριστουγεννιάτικο δέντρο, καράβι.
- Το Χριστόψωμο, άλλα γλυκά, φαγητά στο χριστουγεννιάτικο τραπέζι.
- Πίνακες ζωγραφικής με χριστουγεννιάτικα θέματα.
- Τα Χριστούγεννα στην ελληνική πεζογραφία (Παπαδιαμάντης, Παλαμάς).
- Έθιμο φωτιάς (Φλώρινα, Κοζάνη).
- Χριστούγεννα στην Ευρώπη.

2η Ομάδα:

Έθιμα Πρωτοχρονιάς.

- Έθιμο δέντρου (κλαδί πεύκου, έλατου ή κυπαρισσιού) – Ήπειρος.
- Το ρόδι.
- Η κρεμμύδα.
- Κάλαντα (Πρωτοχρονιάς) / Χίος (περιφορά ομοιωμάτων καραβιών)
- Ο Άγιος Βασίλης.
- Βασιλόπιτα., άλλα γλυκά και φαγητά.
- Ελληνική Λογοτεχνία.
- Πίνακες ζωγραφικής.

3η Ομάδα:

Έθιμα Θεοφανίων (Φώτων).

- Δρώμενα Θεοφανίων (Αγιασμός των υδάτων με το Σταυρό).

- Μεταμφιέσεις (Καστοριά, Κοζάνη, Κιλκίς).
- Τοπικοί χοροί, παρελάσεις αρμάτων, φαγοπότι.
- Καλικάντζαροι.

Κριτήριο επιλογής του θέματος:

Με αφορμή την επίσκεψη στην Εθνική Πινακοθήκη, ήθελα να συνδυάσω το Δωδεκαήμερο των Χριστουγέννων με διάφορες μορφές τέχνης.

Βιβλιογραφία:

1. «2000 Ελληνικά Χριστούγεννα», εκδόσεις Καστανιώτη.
2. «Το Ελληνικό Δωδεκαήμερο», Μουσείο Μπενάκη.
3. «Χριστουγεννιάτικα παιχνίδια», εκδόσεις Καστανιώτη.
4. «Το Τεσσεροφύλλο», Ζωή Βαλάση, εκδόσεις Κέδρος.
5. «Καλά Χριστούγεννα», Μύθος.

ΘΕΜΑ: «Ταξιδεύοντας στο χρόνο με ένα παιχνίδι»
2^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗΣ
Εκπαιδευτικοί υλοποίησης: Αλμπάνη Ευσταθία, Μαρνέρα Παγόνα
Τάξη Γ¹ & Γ²

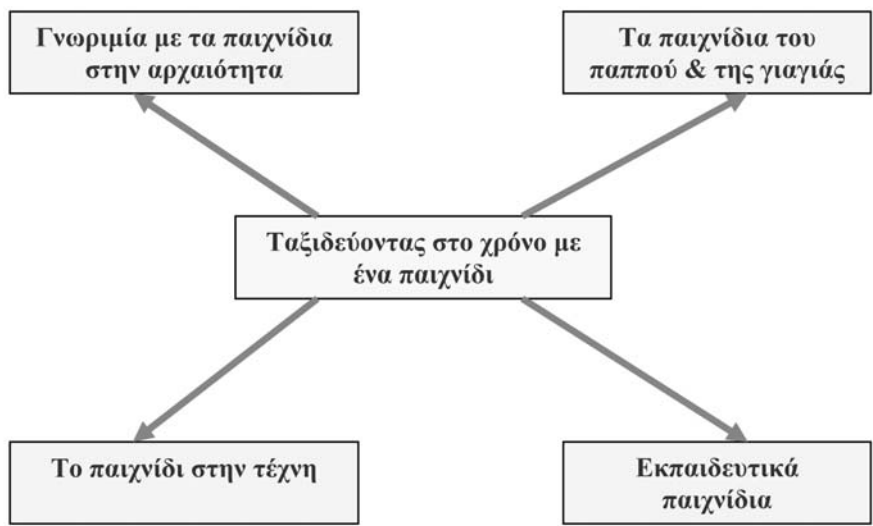
Κριτήρια επιλογής θέματος:

- Το παιχνίδι είναι στα άμεσα ενδιαφέροντα των παιδιών
- Αποτελεί μέσο ισορροπημένης ανάπτυξης της προσωπικότητας του παιδιού
- Προσφέρει δυνατότητες διαθεματικής προσέγγισης του αναλυτικού προγράμματος πολλών μαθημάτων

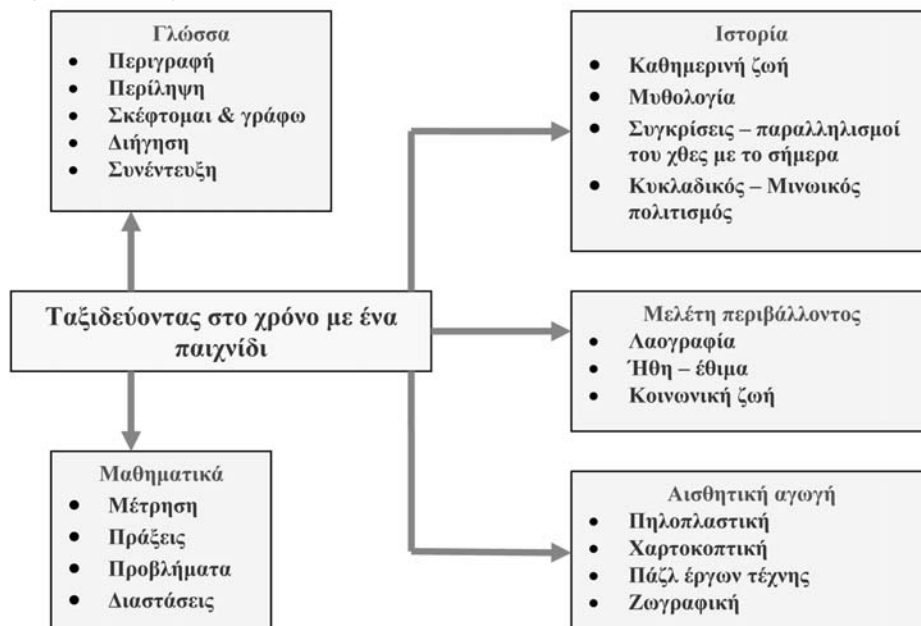
Στόχοι (γνωστικοί-ψυχοκινητικοί-συναισθηματικοί):

- Να αναπτύξουν ομαδοσυνεργατικό πνεύμα και κριτική σκέψη βιώνοντας τις αξίες της συνεργασίας και της αλληλεγγύης
- Να αποκτήσουν εμπειρία στην αναζήτηση και καταγραφή στοιχείων και πληροφοριών από διάφορες πηγές
- Να εξασκηθούν στην παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου συντάσσοντας κείμενα (διηγήσεις, περιγραφές, περιλήψεις, κλπ) και παρουσιάζοντας τις δραστηριότητές τους
- Να γνωρίσουν τα παιχνίδια στην διαχρονική τους πορεία και να μάθουν πώς παίζονται
- Να έρθουν σε επαφή με την πολιτισμική τους κληρονομιά μέσω μυθολογικών και λαογραφικών στοιχείων
- Να αναπτύξουν πρωτοβουλίες και να εκφραστούν μέσα από εικαστικές δραστηριότητες και κατασκευές με διάφορα υλικά

Υποενότητες

Διαθεματικές διασυνδέσεις

Μέθοδος σχεδίων εργασίας (project) – Βιωματική μάθηση
Χρονική διάρκεια: Οκτώβριος 2003 – Φεβρουάριος 2004

Δραστηριότητες:

Ενυπνοποίηση

- Παιχνίδια γνωριμίας – απελευθέρωσης
- Γίνομαι παιχνίδι στα χέρια του άλλου
- Γίνομαι αγγειοπλάστης και πλάθω
- Γίνομαι πηλός και πλάθομαι
- Φέρνω το αγαπημένο μου παιχνίδι και το παρουσιάζω στην τάξη (show and tell)
- Χωρισμός των παιδιών σε ομάδες εργασίας

1η Φάση:

- Επισκεφθήκαμε το μουσείο κυκλαδικής τέχνης όπου τα παιδιά συμμετείχαν στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Οι φίλοι μου τα ειδώλια». Τα παιδιά παρατήρησαν, κατέγραψαν και ζωγράφισαν τα παιχνίδια του μουσείου (πλαταγή, πήλινα ομοιώματα οικιακών σκευών – ζώων, πλαγγώνα, κλπ).
- Δανειστήκαμε την μουσειοσυσκευή «Παίζοντας στην Αρχαία Ελλάδα». για μια εβδομάδα. Τα παιδιά διάβασαν την αφήγηση του Λύσι και της Τιμαρέτης. Είδαν διαφάνειες, έπαιζαν με τα παιχνίδια (ινγξ, αστραγάλους, βόμβυκες, γιο – γιο, κλπ). Κατασκεύασαν με χαρτί την πλαγγώνα.
- Καλέσαμε στο σχολείο μια αγγειοπλάστρια όπου με τα παιδιά μίλησαν για τον πηλό και έφτιαξαν τα δικά τους πήλινα παιχνίδια (σκευή, σβούρες, κλπ).
- Έγραψαν τις εντυπώσεις τους σε αντίστοιχο «σκέφτομαι και γράφω». Συμπλήρωσαν φύλλα εργασίας (περιγραφική παιχνιδιών, ζωγραφική) και δημιούργησαν ένα εικονογραφημένο λεξικό με τα αρχαία παιχνίδια.
- Παίξαμε στην αυλή πολλά από τα παιχνίδια όπως την ακινητίνδα, την κρικηλασία, κολλαβίζειν, χαλκή μύια, κλπ.

2η Φάση:

- Μας επισκέφθηκαν στο σχολείο ο παππούς και η γιαγιά δύο μαθητών. Συζήτησαν με τα παιδιά για τα παιχνίδια (ομαδικά και ατομικά) που έπαιζαν στην εποχή τους στη γειτονιά και στην αλάνα. Έπαιζαν μαζί τους λαϊκά παραδοσιακά παιχνίδια όπως:
πού είναι το δαχτυλίδι, η μέλισσα, πεντόβολα, μήλα, χάσκα, ο παπάς, δεν περνάς κυρά Μαρία, τρύλιζα, κλπ.
- Κατασκεύασαν με διάφορα υλικά πάνινες μπάλες, κούκλες (Φοίβος, Αθηνά), αργαλειούς, γιο – γιο, κλπ.
- Βρήκαν βιβλία με λαϊκά παιχνίδια, διάβασαν τους κανόνες και τα ενέταξαν στο καθημερινό τους παιχνίδι στα διαλείμματα.
- Διασκέδασαν, ενθουσιάστηκαν και κατανόησαν ότι μπορούν να φτιάχνουν δικά τους παιχνίδια με απλά, φθηνά και οικολογικά υλικά.

3η Φάση:

Από το βιβλίο της Peggy Kaye «Τα παιχνίδια του έξυπνου μαθητή». τα παιδιά επέλεξαν εκπαιδευτικά γλωσσικά και μαθηματικά παιχνίδια. Έτσι με ευχάριστο και διασκεδαστικό τρόπο εξασκήθηκαν στις μετρήσεις, στις πράξεις, στην

ορθογραφία, στην ανάγνωση, στη διήγηση, κλπ.

Αναφέρο ενδεικτικά κάποια από τα παιχνίδια:

- **Ο αόρατος (κρεμάλα με τις λέξεις της καρτέλας)**
- Πες το με αίσθημα (ανάγνωση)
- Φτιάξε μια ιστορία (διήγηση)
- Στόχος (αξία του ψηφίου από τη θέση του)
- Τα νούμερα της τράπουλας (πρόσθεση-αφαίρεση-πολλαπλασιασμός)
- Αριθμοί του κουτιού (πρόσθεση – αφαίρεση)
- Τρίλιζα (συν – πλην – επί – δια)

4η Φάση:

- Επισκεφθήκαμε το μουσείο του ζωγράφου Γ. Γουναρόπουλου. Οι μαθητές ήρθαν σε επαφή για πρώτη φορά με την τέχνη της ζωγραφικής. Έλαβαν μέρος στο πρόγραμμα του μουσείου. Παρατήρησαν τα έργα, πληροφορήθηκαν στοιχεία για τη ζωή και το έργο του. Χωρίστηκαν σε ομάδες και άφησαν τη φαντασία τους να πετάξει δημιουργώντας ιστορίες μέσα από τους πίνακες.
- Στο σχολείο βρήκαν πίνακες ελληνικών ζωγράφων (Σ. Βασιλείου, Ν. Καραγάτση, κλπ) με θέμα το παιχνίδι. Έφτιαξαν πάζλ με τα έργα τους και αναζήτησαν πληροφορίες για την ζωή και το έργο τους.
- Έγραψαν τη δική τους ιστορία με αφορμή το έργο της Ν. Καραγάτση «τα παλιά παιχνίδια»..

Παρουσίαση – Αξιολόγηση:

Κατά την διάρκεια του προγράμματος τα παιδιά αξιολογούνταν μέσω των φύλλων εργασίας. Στο τέλος του προγράμματος παρουσίασαν στις άλλες τάξεις τα παιχνίδια (αρχαία και λαϊκά). Έκαναν έκθεση με τις δημιουργίες τους και το φωτογραφικό υλικό των δραστηριοτήτων τους. Ανέλαβαν την ξενάγηση των συμμαθητών τους στην έκθεσή τους.

Συμπεράσματα:

- Με το πέρας του προγράμματος θεωρούμε ότι οι μαθητές ανέπτυξαν ομαδοσυνεργατικό πνεύμα παρά τις αρχικές δυσκολίες (ήταν η πρώτη φορά που καλούνταν να εργαστούν ομαδικά).
- Απέκτησαν εμπειρίες στην έρευνα και την καταγραφή πληροφοριών.
- Τονώθηκε η αυτοεκτίμησή τους μέσα από την ανάπτυξη δεξιοτήτων και ικανοτήτων.
- Βίωσαν τη χαρά της μάθησης μέσα από την ενεργό συμμετοχή τους τόσο στο σχεδιασμό όσο και στην υλοποίηση του προγράμματος.

Βιβλιογραφία:

- Ματσαγγούρας Η. « Η διαθεματικότητα στη σχολική γνώση»..
- Χρυσοφίδης Κ. «Βιωματική – επικοινωνιακή διδασκαλία. Η εισαγωγή της μεθόδου Project στο σχολείο»..
- Πλατή Μ. – Ίδρυμα Ν.Π. Γουλανδρή, μουσείο κυκλαδικής τέχνης, «Παίζοντας στην αρχαία Ελλάδα»..
- Κροντηρά Λ. «Ελάτε να παίξουμε μέσα στο χρόνο»..
- Ταρσούλη Γ. «Τα παιχνίδια μας»..
- Δαράκη Π. «Ομαδικά παιχνίδια των παιδιών μας»..
- Peggy Kaye «Τα παιχνίδια του έξυπνου μαθητή»..
- Γρίβα Α. «Ελάτε να παίξουμε»..
- Κλιάφα Μ. «Ας παίξουμε πάλι»..
- Εφημερίδα του μουσείου λαϊκής τέχνης «Λαλουσάκι»..

ΘΕΜΑ: «Τα ζώα της Ελλάδας και οι συνθήκες ζωής τους»
16° ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΓΑΛΑΤΣΙΟΥ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Τζαμουράνη Παρασκευή
Τάξη Α΄

Σκοποί

Να αποδέχονται και να κατανοούν τη συνύπαρξη. Να μάθουν να εργάζονται ομαδικά, συλλογικά, συνεργατικά και δημιουργικά. Να μάθουν να σέβονται και να προστατεύουν τα ζώα. Ανάπτυξη της συναισθηματικής νοημοσύνης των μαθητών.

Στόχοι

Να έρθουν οι μαθητές σε μια πρώτη επαφή με το ζωικό κόσμο του ελλαδικού χώρου. Να αγαπήσουν τα ζώα και τη ζωή γενικότερα. Να γνωρίσουν μέσα από τα ζώα, διάφορες περιοχές της Ελλάδας. Να έρθουν σε επαφή με τον κοινωνικό τους περίγυρο και να συλλέξουν πληροφορίες από διάφορες πηγές, προφορικές και γραπτές. Να διασταυρώσουν τις πηγές. Να αποκτήσουν αυτοεκτίμηση, αυτοσεβασμό, εκτίμηση και σεβασμό προς τους άλλους. Να αναπτύξουν θετικές στάσεις απέναντι στα ζώα. Να μάθουν πώς περιποιούμαστε και πώς φροντίζουμε τα ζώα. Να γνωρίσουν ζώα που απειλούνται με εξαφάνιση και τι μπορούν να κάνουν γι' αυτά. Να μάθουν οι μαθητές ότι τα ζώα μας προσφέρουν πολλά προϊόντα απαραίτητα για τη διατροφή μας. Να καταλάβουν γιατί ο άνθρωπος εξημέρωσε ορισμένα ζώα και τα έχει κοντά του. Να ευαισθητοποιήσουν τις οικογένειές τους και να ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των γονέων στις δράσεις του σχολείου.

Παιδαγωγικές θεωρίες

Μέθοδος σχεδίων εργασίας (project), Διαθεματικότητα, Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία, Έρευνα πεδίου (βιωματική προσέγγιση), Έρευνα δράσης (συλλογή και ανάλυση πληροφοριών)

Οργάνωση της τάξης

Ο κάθε μαθητής επιλέγει ένα ζώο. Οι μαθητές είναι 24. Στη συνέχεια χωρίζονται σε ομάδες (ερπετά, θαλάσσια ζώα, πτηνά, έντομα, μεγάλα θηλαστικά).

Διαθεματική προσέγγιση

Γλώσσα, Εμείς και ο κόσμος, Μουσική, Καλλιτεχνικά, Φυσική Αγωγή, Μαθηματικά

Υλικά και μέσα

Βιβλία, Εγκυκλοπαίδειες, Περιοδικά, Εφημερίδες, Φωτογραφίες, Ζωγραφική – κολλάζ – κατασκευή μασκών, Η/Υ – διαδικτυο, Υλικό από διάφορες οργανώσεις προστασίας ζώων.

Ανάλυση περιεχομένου

Στάδια υλοποίησης

A. Επιλογή θέματος:

Οι μαθητές ενημερώνονται για το πρόγραμμα της ευέλικτης ζώνης.

Στη συνέχεια και μετά από ψηφοφορία ανάμεσα σε διάφορα θέματα (θέατρο, φύση, χορός, ζωγραφική), τα παιδιά επιλέγουν τη φύση.

Ανάμεσα στα φυτά, ποτάμια, ζώα, βουνά που πραγματεύεται η φύση, επικράτησαν τα ζώα.

B. Ορισμός τίτλου:

Με τη μέθοδο του καταγισμού των ιδεών οι μικροί μαθητές επιλέγουν να ονομάσουν το πρόγραμμά τους: «Τα ζώα της Ελλάδας και οι συνθήκες ζωής τους».

Γ. Συλλογή υλικού:

Ο κάθε μαθητής συλλέγει φωτογραφικό υλικό από το ζώο που έχει επιλέξει. Στη συνέχεια φέρνει στην τάξη πληροφορίες τις οποίες ανακοινώνει. Οι πληροφορίες έχουν να κάνουν με την εξωτερική περιγραφή του ζώου, τις διατροφικές του συνήθειες και τον τόπο στον οποίο το συναντάμε. Οι φωτογραφίες μοιράζονται σε όλη την τάξη και οι μαθητές τις παρατηρούν. Γίνονται σχόλια και παρατηρήσεις και ο κάθε μαθητής μπορεί να προσθέσει οτιδήποτε άλλο γνωρίζει για το ζώο που μελετάμε.

Επίσης ο μαθητής καλείται να βρει μουσικό υλικό για το ζώο του καθώς και μύθους, ποιήματα και παραμύθια.

Όλο το υλικό που συλλέγει τοποθετείται σε ένα ατομικό φάκελο.

Για τα περισσότερα ζώα είναι δυνατή και η παρουσίαση βιντεοκασέτας.

Δ. Διαθεματικότητα:

Ταυτόχρονα με το θέμα της ευέλικτης ζώνης, διδάσκεται στους μαθητές από το βιβλίο «εμείς και ο κόσμος», η ενότητα «ο άνθρωπος και τα ζώα».

Έτσι οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα, μέσα από εμπειρωτικές ασκήσεις, να ασχοληθούν ακόμη περισσότερο με κάποια από τα ζώα και τη χρησιμότητά τους στον άνθρωπο και την αλυσίδα της ζωής.

Στο μάθημα των καλλιτεχνικών ασχολούνται με κολλάζ από φωτογραφίες των ζώων τους, τη ζωγραφική και την κατασκευή μασκών - καπέλων, οι οποίες θα μας χρησιμεύσουν στο τέλος της σχολικής χρονιάς για το ανέβασμα μιας πρωτότυπης θεατρικής παράστασης. Η θεατρική παράσταση με τίτλο «το τσίρκο των ζώων», θα δημιουργηθεί από τα παιδιά βασισμένη στις πληροφορίες που θα έχουν συλλέξει.

Τους ρόλους θα γράψουν οι ίδιοι οι μαθητές κάνοντας μια μικρή περίληψη και κρατώντας τις σημαντικότερες από τις πληροφορίες τους.

Επίσης στο μάθημα της μουσικής αγωγής ακούμε και μαθαίνουμε τραγούδια με ζώα και μιμούμαστε τους ήχους και τις φωνές των ζώων.

Διαβάζουμε ανάλογα αποσπάσματα από το ανθολόγιο, το βιβλίο της γλώσσας και διάφορα λογοτεχνικά κείμενα και παραμύθια που τα παιδιά έχουν βρει.

Στα μαθηματικά τα παιδιά κάνουν σύνολα ζώων, αρίθμηση και πράξεις με ζώα (προσθέσεις, αφαιρέσεις, πολλαπλασιασμούς). Χωρίζουμε τα ζώα σε ομάδες πτηνών, εντόμων, ερπετών, ζώα του νερού και του αέρα, κατοικίδια και άγρια ζώα κ.λ.π.

Κατασκευάζουμε πανό με τα σύνολά μας εκμεταλλευόμενοι και το μάθημα της αισθητικής αγωγής.

Τέλος στο μάθημα της φυσικής αγωγής παίζουμε παιχνίδια με ζώα, κάνουμε δραματοποίηση και μιμούμαστε το περπάτημά τους.

Ε. Συνεργασία με φορείς:

Στα πλαίσια της καλύτερης οργάνωσης του προγράμματος οι μαθητές έρχονται σε επαφή με διάφορες οργανώσεις, όπως ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, WWF, GREENPEACE, MOM κλπ. Προγραμματίζονται επισκέψεις στο Ζωολογικό Μουσείο, Αττικό Ζωολογικό πάρκο και στο Μουσείο Γουλανδρή. Τους δίνεται μ' αυτόν τον τρόπο η ευκαιρία να προσεγγίσουν βιωματικά το θέμα.

Αξιολόγηση του προγράμματος

Το πρόγραμμα θα αξιολογηθεί ώστε να φανεί αν επιτεύχθηκαν οι σκοποί και οι στόχοι που τέθηκαν. Θα ερευνηθεί:

- Αν οι μαθητές κατάφεραν να προσεγγίσουν το θέμα βιωματικά.
- Αν απέκτησαν κριτική σκέψη και αν ασκήθηκε ο δημοκρατικός διάλογος.
- Αν εργάστηκαν ομαδικά και συλλογικά.
- Αν κατάφερε το σχολείο να ανοιχτεί στην κοινωνία και να εμπλέξει και άλλα άτομα (γονείς και άλλους φορείς).

ΘΕΜΑ: «Η Δ΄ τάξη ταξιδεύει στην Ελλάδα»
74° ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: *Έλλη Γρατσιά*
Τάξη Δ΄

Τρόπος επιλογής του θέματος

Το θέμα το επέλεξαν οι μαθητές αφού ψήφισαν μια σειρά θεμάτων που είχαν προτείνει οι ίδιοι. Η αλήθεια είναι ότι είχαν επηρεασθεί υπέρ του συγκεκριμένου θέματος από το μάθημα της μελέτης του περιβάλλοντος που είχε ξεκινήσει αρκετό καιρό πριν την ευέλικτη ζώνη.

Μαθήματα που συνδέονται

Γλώσσα, Μελέτη Περιβάλλοντος (Γεωγραφία, Λαογραφία, Βιολογία- Φυτολογία, Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή), Ιστορία, Μαθηματικά, Τεχνικά (Ζωγραφική, Μουσική, Θεατρική Αγωγή), Φυσική Αγωγή.

Γενικός Σκοπός

Να γνωρίσουν την Ελλάδα και τον πολιτισμό της.

Στόχοι

Το σχέδιο εργασίας έχει ως στόχους οι μαθητές:

1. Να γνωρίσουν την Ελλάδα χρησιμοποιώντας διάφορα είδη χαρτών.

- Να εντάξουν την Ελλάδα στον παγκόσμιο και στον ευρωπαϊκό χάρτη.
- Να γνωρίσουν τη μορφολογία και τη διοικητική της διαίρεση.
- Να γνωρίσουν την παραγωγή της και να τη συνδέσουν με την μορφολογία, το κλίμα και την οικονομία της.
- Να μάθουν να διαβάζουν και να σχεδιάζουν διάφορα είδη χαρτών.

2. Να γνωρίσουν τον λαϊκό πολιτισμό και παράδοση της Ελλάδος

- ήθη, έθιμα, παροιμίες, γλωσσοδέτες, ανίγματα, μύθοι, θρύλοι και παραδοσιακά παραμύθια, σημαντικές προσωπικότητες, παραδοσιακές συνταγές και παραδοσιακές φορεσιές.

3. Να γνωρίσουν το περιβάλλον και την επίδρασή του στον άνθρωπο

- Χλωρίδα και Πανίδα. Οικοσυστήματα και η σπουδαιότητά τους. Κλίμα. Προϊόντα και σύνδεσή τους με την οικονομία -Ασχολίες και συνήθειες Αλλαγές στον τόπο τους- Αρχιτεκτονική.

4. Να γνωρίσουν τα σημαντικότερα στοιχεία του αρχαιοελληνικού πολιτισμού

- ήθη, έθιμα και γιορτές, διατροφή, τέχνη, αρχιτεκτονική, δομή της κοινωνίας, δημοκρατία.

Εννοιολογική ανάλυση θέματος

Τρόπος εργασίας

Οι μαθητές δούλεψαν ομαδοσυνεργατικά. Χωρίστηκαν σε τέσσερις ομάδες των 6-7 ατόμων η κάθε μία και πήραν ονόματα θεών του Ολύμπου που συμβολίζουν τέσσερις σημαντικές πλευρές της Ελλάδος. Ερμής – Αθηνά – Απόλλων – Ποσειδώνας (λόγος, πολιτισμός, φως, θάλασσα)

Υλικά – Εργαλεία:

- Κειμενογράφος, Περιοδικά, τουριστικοί οδηγοί, Διαδίκτυο, Φύλλα εργασίας, φυλλάδια, Εικόνες από περιοδικά, ψαλίδια, κόλλες ,Εγκυκλοπαίδειες / λογοτεχνικά βιβλία, Ξυλομπογιές, μαρκαδόροι, λαδοπαστέλ, ακουαρέλλες κλπ Υφάσματα, χάντρες, σύρματα, κλωστές, ασημόχαρτο, κλωστές ,Χαρτιά βελουτε, κανσόν, Φύλλα Α4,διάφανα φύλλα, καρμπόν, Χρωματιστό χαρτί του μέτρου για τη δημιουργία των διαφόρων γωνιών της τάξης, Χάρτες ,άτλαντες, χάρακες,

Δραστηριότητες

Σχέδιο Εργασίας: ταξιδεύοντας στην Ελλάδα με την Δ΄ τάξη

Θεματική ενότητα 1: Η Ελλάδα στους χάρτες

Δραστηριότητες

1. Σχεδιάζουν γεωμορφολογικούς, πολιτικούς και παραγωγικούς χάρτες και τους κολλούν στο τετράδιό τους.
2. Γράφουν περιηγητικά κείμενα, ή ποιήματα για διάφορα μέρη της Ελλάδας.
3. Συγκεντρώνουν φωτογραφίες και αφίσες από διάφορα μέρη της χώρας πολλές από αυτές χρησιμοποιήθηκαν για την εικονογράφηση του φυλλαδίου της Ελλάδας.
4. Κολλούν τις αφίσες και τις φωτογραφίες στους τοίχους της τάξης συνθέτοντας ένα κολλάζ που κάλυπτε σχεδόν όλη την τάξη. (έτσι γεννήθηκε και ο τίτλος του θέματος)
5. Ζωγραφίζουν χαρακτηριστικά μνημεία από κάθε διαμέρισμα. τα κολλούν στο τετράδιό τους.
6. Διαβάζουν στην τάξη το « έξι εναντίον ενός» της Αγγελικής Βαρελλά, που πραγματεύεται την ιστορία των νομισμάτων. Κάνουν βιβλιοπαρουσίαση και ζωγραφίζουν αφίσες και το πορτρέτο της συγγραφέως με την τεχνική που αρτ. Εκθέτουν τα έργα τους στην γωνιά του βιβλίου.
7. Επίσκεψη στο Νομισματικό Μουσείο (ζωγραφίζουν και φτιάχνουν τα δικά τους νομίσματα από χαρτόνι)

Θεματική ενότητα 2: Λαϊκός πολιτισμός και παράδοση

Δραστηριότητες

1. Οι μαθητές συγκεντρώνουν και καταγράφουν ήθη, έθιμα, παροιμίες, γλωσσοδέτες, λαχνίσματα, αινίγματα από όλη την Ελλάδα.
2. Κατηγοριοποιούν τα ήθη και τα έθιμα σε τρεις ομάδες Χριστούγεννα(δωδεκαήμερο)- Απόκριες- Πάσχα και δημιουργούμε φυλλάδιο για κάθε γιορτή.
3. Φτιάχνουν χριστουγεννιάτικα στολίδια με παραδοσιακά σχέδια, δημιουργούν αρωματικές μπάλες με πορτοκάλια και γαρύφαλλα, σακουλάκια με λεβάντα.
4. Φτιάχνουν με άχυρο τη σκούπα των καλικάτζάρων για να την κρεμάσουν στην πόρτα τους στις γιορτές.
5. Συγκεντρώνουν παραδοσιακά παιχνίδια και εμπλουτίζουν το φυλλάδιο της αποκριάς.
6. Φτιάχνουν αποκριάτικες μάσκες και παίζουν τα παραδοσιακά παιχνίδια που συγκεντρώσαν.
7. Το Πάσχα ζυμώσανε λαζαράκια, έφτιαξαν Λάζαρους από πολλά μέρη της χώρας, έβαψαν αυγά με διάφορους παραδοσιακούς τρόπους ,στόλισαν τις πασχαλινές τους λαμπάδες με παραδοσιακά κεντίδια ή λουλουδία που έφτιαξαν οι ίδιοι, τραγούδησαν τον Λάζαρο με καλαθάκι που στόλισαν με λουλουδία.
8. Διαβάζουμε μέσα στην τάξη το βιβλίο ανθολογία για παιδιά του Β.Δ. Αναγνωστόπουλου « λαϊκοί θρύλοι και παραδόσεις»
9. Οι μαθητές συγκεντρώνουν παραδοσιακά παραμύθια τα καταγράφουν (ηλεκτρονικά ή χειρόγραφα) τα παρουσιάζουν και τα εκθέτουν σε μια γωνιά της τάξης.
10. Δημιουργούν και γράφουν τα δικά τους παραμύθια (ομαδικά και ατομικά) ακολουθώντας τα βήματα του Propp
11. Εικονογραφούν τα παραμύθια τους.
12. Όλη η τάξη μαζί δημιουργεί ένα παραμύθι και το εικονογραφεί, με σκοπό να το δραματοποιήσει και να το παρουσιάσει στο τέλος της χρονιάς. Με τη βοήθεια του γυμναστή επιλέγεται ένας δημοτικός χορός για να τον χορέψουν οι μαθητές στη σκηνή του γάμου.
13. Βρίσκουν πληροφορίες για σημαντικές προσωπικότητες, τις καταγράφουν, τις παρουσιάζουν, τις ζωγραφίζουν και τις εκθέτουν στην τάξη.
14. Συγκεντρώνουν μαγειρικές συνταγές, τις καταγράφουν και τις ζωγραφίζουν όπως θέλουν για να δημιουργήσουν τον «τσελεμεντέ» της τάξης.
15. Γράφουν και λύνουν προβλήματα μαθηματικών με μαγειρικές συνταγές και κατασκευή ενδυμασιών.
16. Συγκεντρώνουν πληροφορίες και φωτογραφίες για τις παραδοσιακές φορεσιές
17. Ζωγραφίζουν μία παραδοσιακή φορεσιά από κάθε διαμέρισμα της χώρας
18. Κατασκευάζουν με κολλάζ υφασμάτων φορεσιές από όλη την Ελλάδα
19. Φορούν και παρατηρούν παραδοσιακές ενδυμασίες από όλη την Ελλάδα, που μας προμήθευσε μια μητέρα εργαζόμενη σε λαογραφικό κέντρο.
20. Συγκρίνουν και παρατηρούν τα υφάσματα, τα χρώματα και το ύφος κάθε φορεσιάς. Συζητούν και καταλήγουν σε συμπεράσματα σχετικά με την επιρροή των καιρικών, περιβαλλοντικών και των οικονομικών συνθηκών στην ενδυμασία των ανθρώπων.
21. Η ομάδα της Αθηνάς σχεδιάζει παραδοσιακές φορεσιές από όλο τον κόσμο, τις παρουσιάζει στην τάξη και τις εκθέτει γύρω από τον παγκόσμιο χάρτη με καρτελάκια που συνδέονται με κλωστές πάνω σε αυτόν.
22. Συζητούν για τα χρώματα και τα υλικά των ενδυμασιών και τα συσχετίζουν με το κλίμα και την οικονομία των λαών.
23. Συγκεντρώνουν δημοτικά τραγούδια για κάθε διαμέρισμα και μαθαίνουν να χορεύουν τους αντίστοιχους

- δημοτικούς χορούς με τη βοήθεια του γυμναστή. (αυτό έγινε μόνον για τα 11 παιδιά του ολοήμερου, τα υπόλοιπα έμαθαν συγκεκριμένους χορούς που δίδασκε η γυμνάστρια της πρωινής ζώνης)
24. Κατηγοριοποιούν τα τραγούδια που συγκέντρωσαν και συζητάμε για τα διάφορα είδη των δημοτικών τραγουδιών.
 25. Οι μαθητές εν όψει Χριστουγέννων φέρνουν cd με κάλαντα από όλη την Ελλάδα τα ακούμε και ακολουθεί συζήτηση για τα γλωσσικά ιδιώματα.
 26. Επίσκεψη στην Παλιά Βουλή και παρακολούθηση του προγράμματος «Μια φορεσιά διηγείται την ιστορία της». Οι μαθητές ζωγράφισαν παραδοσιακές φορεσιές και τις εξέθεσαν σε μια γωνιά της τάξης.
 27. Διαβάζουν στην τάξη το παιδικό μυθιστόρημα της Τατιάνας Γκρίτση-Μίλλιεξ «Φεγγάρι στην Ακρόπολη», ανιχνεύουν μέσα σε αυτό ήθη-έθιμα και παραδόσεις των αρχών του προηγούμενου αιώνα που συνδέονται με την αρχαία εποχή.
 28. Κάθε ομάδα αναλαμβάνει με την ολοκλήρωση της ανάγνωσης του βιβλίου να κάνει βιβλιοπαρουσίαση ακολουθώντας σχεδιάγραμμα που δημιουργήσαμε στην τάξη. Ζωγραφίζει αφίσα με το εξώφυλλο του βιβλίου με την τεχνική της pop art. Κάνουν διαγωνισμό αφίσας και βραβεύεται η καλύτερη ομάδα.
 29. Ζωγραφίζουν σκηνές που τους εντυπωσίασαν από το βιβλίο και τις εκθέτουν μαζί με τις αφίσες τους στη γωνιά του βιβλίου.

Θεματική ενότητα 3: Περιβάλλον

Δραστηριότητες

1. Αναζητούν τα κυριότερα προϊόντα κάθε διαμερίσματος, τα ζωγραφίζουν στον αντίστοιχο χάρτη και τα συσχετίζουν με την οικονομία και το ανάγλυφο της περιοχής.
2. Φαντάζονται ότι είναι γεωργοί ή κτηνοτρόφοι και γράφουν ατομικά ή ομαδικά κείμενα που περιγράφουν τις ασχολίες τους.
3. Συγκρίνουν τον τόπο τους σήμερα και χθες, γράφουν περιηγητικά κείμενα και ζωγραφίζουν το χθες.
4. Γράφουν λίγα λόγια για τον τόπο τους, την ιδιαίτερη πατρίδα τους, τον ζωγραφίζουν.
5. Γίνονται διαφημιστές και γράφουν διαφημίσεις για μια περιοχή της Ελλάδος, με αφορμή συζήτηση για τον τουρισμό.

Θεματική ενότητα 4: Αρχαιοελληνικός πολιτισμός

Δραστηριότητες

1. Συγκεντρώνουν ήθη και έθιμα της αρχαίας Ελλάδας τα συνδέουν με τις διάφορες γιορτές και βρίσκουν ομοιότητες και διαφορές με τα σημερινά.
2. Βρίσκουν συνταγές και τις συγκρίνουν με τις σημερινές.
3. Ζωγραφίζουν αγγεία διαφορετικών περιόδων (γεωμετρικά, ερυθρόμορφα, μελανόμορφα)
4. Ζωγραφίζουν διάφορα είδη αρχιτεκτονικών ρυθμών συζητούν την ιστορία της δημιουργίας τους και ψάχνουν να τα βρουν σε κτίσματα της ακροπόλεως.
5. Συγκεντρώνουν φωτογραφίες με τις κόρες της ακρόπολης, παρατηρούν την ενδυμασία τους, τη συγκρίνουν με τις παραδοσιακές ελληνικές φορεσιές και τις ζωγραφίζουν.
6. Επίσκεψη στην ακρόπολη και το μουσείο της
7. Μουσειοσκευή από το κέντρο μελετών ακροπόλεως με τη βοήθεια της οποίας κατασκευάζουν από γύψο την πομπή των παναθηναίων.
8. Επίσκεψη στο μουσείο Κανελοπούλου και συμμετοχή στο πρόγραμμα η εξέλιξη ενός ειδωλίου.
9. Με τη βοήθεια της μουσειοσκευής από το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης «τα παιχνίδια στην αρχαία Ελλάδα» τα παιδιά διασκεδάζουν παίζοντας τα αρχαία παιχνίδια και τα συγκρίνουν με τα σημερινά και τα παραδοσιακά.
10. Διαβάζουν στην τάξη το ιστορικό μυθιστόρημα του Τάκη Χατζηαναγνώστου «Η φλόγα της Νιότης» που πραγματεύεται τους περσικούς πολέμους μέσα από τα μάτια ενός Ίωνα δούλου στην περσική αυλή.
11. Κάνουν βιβλιοκριτική και βιβλιοπαρουσίαση, ζωγραφίζουν σκηνές που τους εντυπωσίασαν, και αφίσες με το εξώφυλλο του βιβλίου με την τεχνική pop art. Κάνουν διαγωνισμό αφίσας και κειμένου βιβλιοπαρουσίασης και εκθέτουν τα έργα τους στη γωνιά του βιβλίου.

Αποτελέσματα:

Οι μαθητές κατά τη διάρκεια της χρονιάς:

1. Σχεδίασαν και ζωγράφισαν 10 χάρτες διαμερισμάτων
2. Ζωγράφισαν και κατασκεύασαν 10 παραδοσιακές φορεσιές
3. Δημιούργησαν ένα φυλλάδιο με τα ήθη και τα έθιμα των Χριστουγέννων
4. Έγραψαν κείμενα περιηγητικά, περιγραφικά, αφηγηματικά, διαφημιστικά, βιβλιοπαρουσιάσεις, ποιήματα, παραμύθια, περιλήψεις, ημερολόγια, μαθηματικά προβλήματα
5. Κατασκεύες (χριστουγεννιάτικες, πασχαλινές, αποκριάτικες)
6. Διάβασαν 4 λογοτεχνικά βιβλία
7. Ζωγράφισαν ...ζωγράφισαν!!! Ζωγράφισαν
8. Χόρεψαν, τραγούδησαν και Έπαιξαν
9. Ερευνήσαν και συγκέντρωσαν πληροφορίες και φωτογραφίες
10. Επισκέφθηκαν και ξεναγήθηκαν σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους
11. Συζήτησαν και προβληματίστηκαν, σύγκριναν, κατηγοριοποίησαν και συμπέραναν
12. Συνεργάστηκαν, ανταγωνίστηκαν και συναγωνίστηκαν

Αξιολόγηση:

Οι μαθητές με ενθουσιασμό συμμετείχαν στο πρόγραμμα.

Ανέπτυξαν πνεύμα ομαδικότητας Ανέπτυξαν πρωτοβουλίες ακόμη και οι πιο συνεσταλμένοι, ένοιωθαν υπερήφανοι για τη δουλειά τους Αναπτύχθηκε η καλαισθησία τους. Οι γονείς αντιμετώπισαν θετικά την εφαρμογή του προγράμματος και βοήθησαν με πληροφορίες και υλικό που συγκέντρωσαν. Στο τέλος της χρονιάς οι μαθητές πήραν μέρος με τα έργα τους στην έκθεση ζωγραφικής του σχολείου και συγκέντρωσαν μέρος τους υλικού τους στο τετράδιο της μελέτης περιβάλλοντος.

Βιβλιογραφία:

1. Εγκυκλοπαίδεια του Ήλιου
2. Ελλάς, Κ. Ρωμαίος
3. Έθιμα και γιορτές Γ. Σιέττου
4. Το δημοτικό μας τραγούδι, εκδόσεις Παπαδήμα
5. Το δημοτικό τραγούδι, Β. Κυριακίδη
6. Λαογραφικό ημερολόγιο Α. Καρβέλη
7. Τα Ελληνάκια, Ε.Φακίνου
8. Τα ελληνικά παραμύθια, Γ. Μέγα
9. Παραμύθια της Θεσσαλίας, Μ. Κλιάφα
10. Ελληνικές γιορτές και έθιμα της λαϊκής λατρείας, Γ. Μέγα
11. Εμείς οι Έλληνες, Κ.Ρωμαίος
12. Βιβλίο Γεωγραφίας της Α΄ Γυμνασίου, ΟΕΔΒ
13. Βιβλίο Γεωγραφίας της Ε΄ Δημοτικού, ΟΕΔΒ
14. Ελλάδα, εκδόσεις ΕΟΤ, 1983,85,91

Περιεχόμενα

Παραδοσιακά παραμύθια

1. Ήλιος και φεγγάρι. θρακιώτικο παραμύθι
2. Μυρσίνη. Μακεδονικό παραμύθι
3. Ο Χρυσομάλλης. Θεσσαλικό παραμύθι
4. Ο βασιλιάς με τα γαϊδουρινά αυτιά

Δημοτικά τραγούδια

1. Της Αγιά Σοφιάς, ιστορικό τραγούδι
2. Του Όλυμπου και του Κίτσαβου, φυσιολατρικά τραγούδια
3. Το γεφύρι της Άρτας, παραλογές
4. Τώρα είναι Μάης και άνοιξη ,της ξενιτιάς
5. Της νύχτας οι αρματωλοί, κλέφτικο
6. Ο κοντός και η λυγερή, της αγάπης

Προσωπικότητες (κείμενα-ζωγραφίες)

1. Θουκυδίδης
2. Αίσωπος
3. Παύλος Μελάς
4. Μέγας Αλέξανδρος
5. Λυκούργος
6. Εθνικοί ευεργέτες
7. Κοσμάς ο αιτωλός
8. Απόλλωνας
9. Πραξιτέλης
10. Ησίοδος
11. Οι επτά σοφοί
12. Σαπφώ η Λεσβία
13. Οδυσσέας Ελύτης

Κείμενα των μαθητών

1. Η πολύτιμη κλωστή του μεταξιού
2. Η Ζαχάρω
3. Το Γαλάτι
4. Το ψαροχώρι
5. Το Αστάκι
6. Οι ελιές
7. Το μαστιχοχώρι
8. Ο δάσκαλός μου ο Χείρων
9. Το μαντείο της Δωδώνης
10. Καλοκαιρινές αναμνήσεις από το Άγιον Όρος
11. Καραγκούνηδες
12. Λάρισα

13. Μετέωρα
14. Το βουνό Όλυμπος
15. Αμπελάκια
16. Οι Κένταυροι
17. Θεσσαλία
18. Μακεδονία
19. Ο μακεδονικός αγώνας
20. Χείρων ο Κένταυρος
21. Ο θεός Διόνυσος
22. Το χωριό μου (Μαγούλα Καρδίτσας)
23. Τα Αμπελάκια
24. Ηλιοβασίλεμα στη Μύκονο
25. Ξημερώνει στο νησί μου (Κάλυμνος)
26. Το χωριό μου (Δαφνί Σπάρτης)
27. Ο τόπος μου (Μυτιλήνη)
28. Καλοκαίρι σε ένα νησί του Αιγαίου πελάγους
29. Εκδρομή στην ακρόπολη
30. Ξημερώνει...
31. Εκδρομή στην Ακρόπολη
32. Η ακρόπολη την ανατολή
33. Κρήτη
34. Μινωική Κρήτη

Μαγειρικές συνταγές

1. Πατατοσαλάτα
2. Η μαγειρική της Θράκης
3. Χοιρινό με κάστανα
4. Πρασόπιτα
5. Χαβίτσι
6. Μανιτάρια με κρεμμύδια
7. Σαλιγκάρια τηγανητά
8. Κεσκέκ
9. Βαρένικα (παραδοσιακά ζυμαρικά)
10. Φασόλια με μαυρολάχανα
11. Τα πολλά πρόσωπα του χαλβά
12. Κολοκυθόπιτα
13. Μπακλαβάς
14. Αρνάκι ανοιξιάτικο ή λεμονάτο
15. Κρεατόπιτα
16. Ραγού με μακαρονάδα

Παραμύθια που έγραψαν μόνο τους τα παιδιά

1. Αντίγονος και Βερενίκη
2. Το μαγικό τριαντάφυλλο
3. Τα μήλα των ελαφιών
4. Ο γενναίος πρίγκιπας
5. Η ιστορία ενός τερζή
6. Η μαγική βελανιδιά
7. Οι δυο ευχές
8. Γιώργος και Μελίνα
9. Μια αληθινή και όμορφη ιστορία
10. Η μικρή Πηνελόπη
11. Αυγουστίνα
12. Θεοδώρα – Θεού δώρο

Ζώα (κείμενα και ζωγραφιές)

1. Άλογο
2. Αετός
3. Ασπροκέφαλος αετός
4. Γεράκι
5. Ο Κορδαλλός
6. Το ζαρκάδι
7. Ο σκίουρος
8. Ο λύκος
9. Ο τυφλοπόντικας
10. Ο κάβουρας
11. Το Δελφίνι
12. Μεσογειακή φώκια

Ζωγραφιές τοπίων- τόπων

1. Άγιον Όρος
2. Μετέωρα
3. Πάργα
4. Ναύπλιο
5. Δελφοί
6. Ποντικονήσι
7. Πορτάρα
8. Κνωσσός
9. Σχεδιάγραμμα ανακτόρου της Κνωσσού

Παραδοσιακές ενδυμασίες - Χάρτες διαμερισμάτων

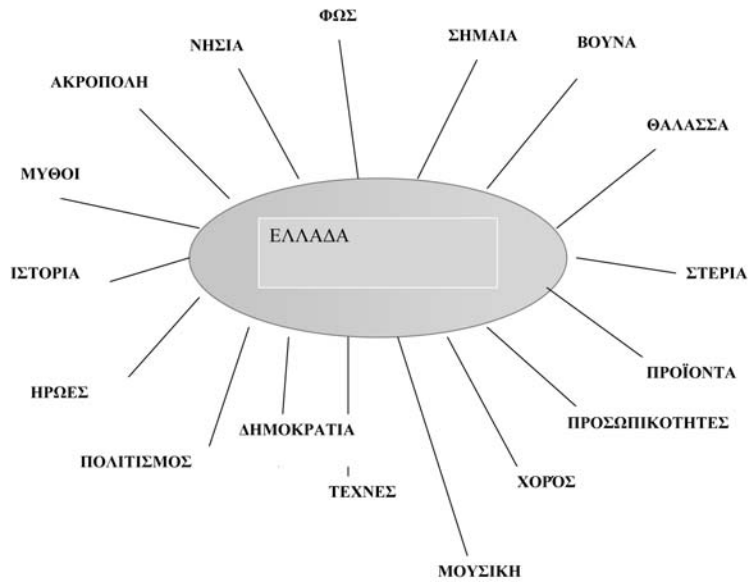
1. Θράκης
2. Μακεδονίας
3. Θεσσαλίας
4. Ηπείρου
5. Επτανήσων
6. Στερεάς Ελλάδας
7. Πελοποννήσου
8. Κρήτης
9. Κυκλάδων
10. Ανατολικού Αιγαίου

Ενδυμασίες του κόσμου (ζωγραφιές)

1. Φιλιππινέζα
2. Ινδιάνα
3. Ρωσίδα
4. Αιγύπτια
5. Αφρικάνα
6. Ινδή
7. Αμερικανίδα
8. Εσκιμμόα
9. Περσίδα
10. Αυστραλή
11. Μεξικάνα
12. Ταϊλανδέζα
13. Γιαπωνέζα
14. Χαβανέζα
15. Ισπανίδα

1η Φάση:

Προβληματισμός καταγραφή στοιχείων του θέματος

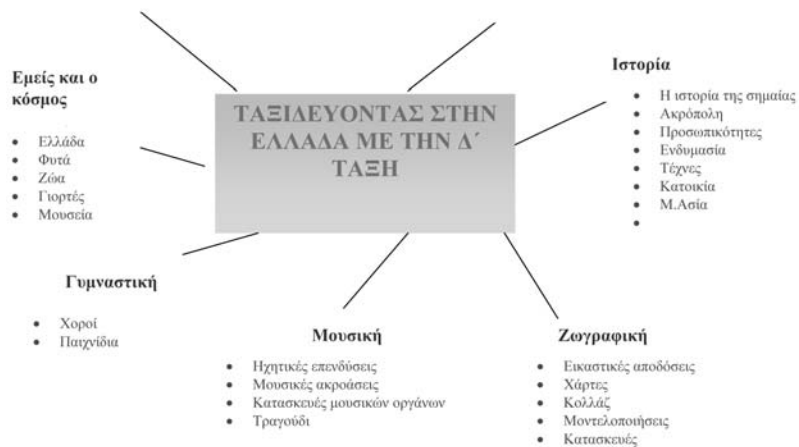
Ανάπτυξη του θέματος στα υπόλοιπα μαθήματα

Γλώσσα

- Αφηγήσεις
- Μονολογικές παρουσιάσεις
- Συζήτηση
- Γραπτές εργασίες
- Ημερολογιακές καταγραφές
- Περίληψεις
- Απαγγελίες
- Γλωσσοδέκτες
- Ανάγνωση

Μαθηματικά

- Μαθηματικοί υπολογισμοί αξίας, μεγέθους, απόστασης, βάρους, χρόνου
- Τεραρχήσεις
- Κατηγοριοποιήσεις
- Διερευνήσεις
- Συλλογισμοί
- Γενικεύσεις
- Αιτιολογήσεις
- Υποθέσεις
- Αναλύσεις

ΘΕΜΑ: «Το μουσείο της τάξης»
74° ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΦΙΛΟΘΕΗΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: *Αγγελάκου Χριστίνα*
Τάξη ΣΤ΄

1 Επιλογή του θέματος

Το θέμα: «Το Μουσείο της Τάξης» προέκυψε από αίτημα των παιδιών στις συζητήσεις μας, για μια στροφή στο παρελθόν, γενεών που πέρασαν ή περνούν, σαν ένα ταξίδι επιστροφής στις ρίζες.

Στις συζητήσεις με τους μαθητές από επισκέψεις τους σε μουσεία, είχαμε την ευκαιρία να επισημάνουμε ενδιαφέροντα μουσειακά εκθέματα. Ρωτήθηκαν οι μαθητές αν στα σπίτια τους έχουν αντικείμενα από την οικογενειακή τους παράδοση προκειμένου να κάνουμε μια δική μας μουσειακή έκθεση. Η απάντηση ήταν ένα ενθουσιώδες «ναι».

2 Σκοπός

- Η θέαση αντικειμένων παλαιότερων χρόνων και η συσχέτισή τους:
- με μνήμες
- με ιστορία
- με τη σχέση χρηστικού αντικειμένου και τέχνης, τη σχέση του ανθρώπου με το χρόνο και τη δημιουργία
- με την ανάγκη επιβίωσης και εξέλιξης.

3 Βασικοί στόχοι

Οι μαθητές:

- Να μπορούν να ξεχωρίζουν τι αποτελεί μουσειακό έκθεμα και τι όχι.
- Να μάθουν να αναζητούν το παρελθόν τους.
- Να σχηματίζουν γενεαλογικό δέντρο.
- Να καταλάβουν τους όρους προσφυγιά και πρόσφυγας.
- Να καταλάβουν τους όρους μετανάστευση και μετανάστης.
- Να γνωρίσουν την προσφυγική και μεταναστευτική ιστορία κάποιων οικογενειών.
- Να συνειδητοποιήσουν την κοινή προέλευση.
- Να γνωρίσουν μέσα από τα εκθέματα, ο ένας τον άλλον καλύτερα.
- Να καταλάβουν ότι μερικές φορές η διαφορετικότητα οφείλεται σε κλιματολογικές, οικονομικές, θρησκευτικές ή πολιτιστικές συνθήκες, που επιβάλλουν κι έναν διαφορετικό τρόπο ζωής.
- Να μάθουν κι άλλα χρηστικά αντικείμενα.
- Να τα ταξινομήσουν και να τα κατηγοριοποιούν.
- Να μάθουν να τα περιγράφουν.
- Να γνωρίζουν τη χρήση τους.
- Να αναπτύξουν την αισθητική τους και τις γλωσσικές τους δεξιότητες μέσα από την παρουσίαση των αντικειμένων και την περιγραφή της χρήσης τους, κατασκευάζοντας τα ταμπελάκια και τον οδηγό του Μουσείου.

4 Δραστηριότητες

- Συλλογή Υλικού.
- Έρευνα των παιδιών στο οικογενειακό περιβάλλον.
- Εύρεση και αξιολόγηση των αντικειμένων.
- Συνεντεύξεις.
- Χωρισμός των μαθητών σε ομάδες.
- Ταξινόμηση και κατηγοριοποίηση των εκθεμάτων.
- Μετατροπή της σχολικής αίθουσας σε εκθεσιακό χώρο.
- Παρουσίαση των εκθεμάτων από τα ίδια τα παιδιά σε όλο το σχολείο και τους γονείς τους.

5 Σχεδιασμός και οργάνωση

Οι μαθητές συνέλεξαν ό,τι παλιό κειμήλιο είχε η οικογένεια, το έφεραν στο σχολείο, το αξιολογήσαμε όλοι μαζί και έπαιρνε τη θέση του στον κατάλογο εκθεμάτων. Ήταν μια περίοδος καταπληκτικής ενεργητικότητας των μαθητών και χαράς των γονέων. Το κάθε αντικείμενο συνόδευε η μικρή του ιστορία.

Οργανώσαμε την κατανομή των εκθεμάτων σε συγγενείς ενότητες. Λάβαμε υπ' όψη μας το χρόνο και τον τόπο των εκθεμάτων για να συνδυάσουμε το χρόνο κατασκευής τους, την ανάλογη ιστορικότητα, τη γεωγραφική τους προέλευση, τη λαογραφική τους αξία, τον ψυχισμό που τα δημιούργησε, το θρησκευτικό συναίσθημα, τις δυνατότητες της εποχής τους, τις ειδικές και γενικές συνθήκες ζωής του λαού αυτών των περιόδων, την καλλιτεχνική τους αξία και τη χρηστικότητα στο βαθμό που αυτά αποτελούσαν μέσα εξυπηρέτησης της καθημερινότητας.

Από τις συνεντεύξεις προέκυψε το συμπέρασμα ότι οι άνθρωποι που διέσωσαν οικογενειακά και εθνικά κειμήλια ήταν κυρίως Μικρασιάτες που επέζησαν της Μικρασιατικής καταστροφής. Μετέφεραν στα παιδιά μνήμες γλυκές και πικρές, βαθιές συγκινήσεις προσωπικές και εθνικές μοναδικής συναισθηματικής έντασης.

Όταν οι μαθητές κατάλαβαν πως θα είναι οι ίδιοι ξεναγοί των εκθεμάτων τους, πέρασαν στην ευθύνη της παρουσίασης με πολλή χαρά. Φρόντισαν να αξιοποιήσουν τις εκφραστικές τους δυνατότητες, ώστε να μεταφέρουν τους επισκέπτες στο κλίμα των εποχών που αυτά δημιουργήθηκαν.

Επιλέξαμε ως χώρο διεξαγωγής του προγράμματος, την αίθουσα της τάξης μας. Καθορίσαμε τις ημέρες και τις ώρες λειτουργίας της έκθεσης.

«Το Μουσείο Της Τάξης» ήταν ήδη έτοιμο.

5. Διαθεματική εξακτίνοση του θέματος

Οι μαθητές έγιναν κοινωνοί της δραστηριότητας, του σκοπού και των στόχων που από κοινού θέσαμε. Επιδόθηκαν όλοι μαζί στην υλοποίησή τους μέσα από μια διαθεματική – διεπιστημονική προσέγγιση.

6. Συλλογή υλικού και επεξεργασία πληροφοριών

- Πηγές μάθησης έξω από το σχολείο
- Πηγές μάθησης μέσα στην οικογένεια.
- Πηγές μάθησης μέσα στο σχολείο.

7. Μέθοδος που ακολουθήθηκε

- Διερευνητική
Ο κάθε μαθητής αναζήτησε στο οικογενειακό και συγγενικό περιβάλλον ό,τι αξιόλογο διέθετε από τις προηγούμενες γενιές.
- Μαθητοκεντρική
Ο κάθε μαθητής παρουσίασε στην τάξη ό,τι βρήκε απ' την οικογενειακή του παράδοση.
- Ομαδοσυνεργατική
Όλοι μαζί οι μαθητές συζήτησαν και σχολίασαν την παλαιότητα, τη σημασία και την αξία, καλλιτεχνική ή χρηστική, των εκθεμάτων. Στη συνέχεια χωρίστηκαν σε ομάδες ανάλογα με τις ενότητες των εκθεμάτων που ο καθένας έφερε. Μετά από επεξεργασία όλων των πληροφοριών, οι ομάδες παρουσίασαν την εργασία τους. Αναφέρθηκαν στον τρόπο με τον οποίο διασώθηκαν τα εκθέματα, σε ιστορικούς σταθμούς και τόνισαν ιδιαίτερα την αγωνία της προσφυγιάς να τα διασώσουν, όταν αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τις πατρίδες τους.
- Βιωματική
Πέραν της αντικειμενικής αξίας, επειδή αποτελούν οικογενειακά κειμήλια, έχουν μια βιωματική σχέση με τις οικογένειες. Εκτός των γενικών συνθηκών, έχουν την ιδιαίτερη σημασία του ψυχικού βιώματος, γιατί εκπροσωπούν και εκφράζουν για τον καθένα, το προσωπικό του παρελθόν, την οικογενειακή του ιστορία, τη ρίζα του. Γι' αυτό, για τον κάθε μαθητή, η σχέση με τα αντικείμενα είναι βιωματική.

8. Η έκθεση

«Το Μουσείο Της Τάξης» επισκέφθηκαν οι μαθητές όλου του σχολείου με τους δασκάλους τους, οι γονείς των παιδιών, συγγενείς και φίλοι τους. Τα παιδιά, χαρούμενα, μοιράστηκαν με τους επισκέπτες τις εμπειρίες τους. Οι επισκέπτες, ενθουσιασμένοι, συγχαίρηκαν τα παιδιά για την τόσο πρωτότυπη ιδέα τους και στο τέλος, συναπόλαυσαν μια μικρή δεξίωση που τα ίδια τα παιδιά προετοίμασαν.

9. Υλικά:

Κανσόν, μαρκαδόροι, ψαλίδια, χαρτί Α₄, VIDEO, φωτογραφική μηχανή.

10. Ενδο – ομαδική αξιολόγηση του έργου και των διαδικασιών

Οι μαθητές έμειναν ευχαριστημένοι από το εγχείρημα και από το αποτέλεσμα. Ως προς το πρώτο, είπαν ότι εξάντλησαν κάθε δυνατότητα εύρεσης εκθεμάτων που να δείχνουν εποχές, καταστάσεις και τρόπους ζωής μέσα από την οικογενειακή τους παράδοση. Ως αποτέλεσμα, όμως, ένιωσαν την ικανοποίηση που τους χάρισε το κοινό, που αποδέχτηκε και επιβράβευσε την προσπάθειά τους. Ιδιαίτερα δε, τους ικανοποίησε το γεγονός ότι οι επισκέπτες ζητούσαν λεπτομέρειες για τ' αντικείμενα. Άλλος λόγος που τον θεώρησαν ως επιβεβαίωση των ενεργειών τους, ήταν των γονέων η επικρότηση, που χαιρόνταν όχι μόνο τα δικά τους εκθέματα, αλλά και των άλλων παιδιών.

Όταν παρακολούθησαν στο video την όλη λειτουργία της έκθεσης, έγιναν πολύ αυστηροί με τους εαυτούς τους. Διαπίστωσαν ότι θα μπορούσαν να κάνουν πολύ περισσότερα, δεδομένης της ευνοϊκής αποδοχής της έκθεσης από το

κοινό. Εκ των υστέρων, συνειδητοποιήσαν, ότι ήταν το αξιολογότερο που μπορούσαν να κάνουν.

11. Αξιολόγηση

«Το Μουσείο της Τάξης» έκανε τα παιδιά αναζητητές της ιστορίας τους. Τους δημιούργησε την έφεση να μάθουν πώς ζούσαν και πού οι άμεσοι πρόγονοί τους. Έμαθαν, διδάχθηκαν, συγκινήθηκαν. Συνδέθηκαν και αγάπησαν ένα κόσμο που άφησε τα ίχνη του φεύγοντας, σαν μαρτυρία ζωής. Έτσι, μπόρεσαν απ' αυτόν τον δρόμο, να βιώσουν μέσα από τις οικογενειακές καταβολές ότι κι αυτά πλέον θα είναι δημιουργοί της συνέχειας και το σημαντικότερο, ότι ο πολιτισμός μας περιλαμβάνει μικρές και μεγάλες ιστορίες, μικρές και μεγάλες δημιουργίες και μια συμπίεση χρηστικών καθημερινών αντικειμένων και εφευρέσεων.

Όλ' αυτά ανοίγουν στα παιδιά τις πύλες του χρόνου και αντιλαμβάνονται ότι δεν είναι μονοδιάστατη η ύπαρξή τους. Μια τέτοια μουσειακή έρευνα στο οικογενειακό περιβάλλον, που μας φτάνει ως « Το Μουσείο της Τάξης », δίνει χειροπιαστά, ζωντανά τη σχέση παρελθόντος – παρόντος και μέλλοντος.

ΘΕΜΑ: «Τα Μέταλλα»
2^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΚΕΡΑΤΕΑΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Τσίρου Κατερίνα

Κριτήρια επιλογής του θέματος

Αφετηρία για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση του προγράμματος στάθηκε η αναζήτηση ενός χαμένου ασημένιου δαχτυλιδιού. Μια μαθήτρια έχασε στο χώρο του σχολείου το ασημένιο δαχτυλίδι που της είχε χαρίσει η νονά της. Η απογοήτευση, και το παράπονο του παιδιού μας έκανε όλους να ευαισθητοποιηθούμε, να χωριστούμε σε ομάδες και να ψάξουμε συστηματικά για το δαχτυλίδι. Η προσπάθειά μας απέτυχε και με λύπη θεωρήσαμε το αντικείμενο χαμένο.

Το γεγονός αυτό και οι παρατηρήσεις της μαθήτριας ότι το κόσμημα δεν ήταν «ψεύτικο» αλλά ασημένιο, «ακριβό» και «πολύτιμο» ήταν η αρχή μιας μεγάλης συζήτησης που μας απασχόλησε τις επόμενες μέρες.

Οι παππούδες των περισσότερων παιδιών δούλευαν στα μεταλλεία του Λαυρίου και οι μαθητές είχαν ακούσματα και οπτικές εικόνες για τα μέταλλα αφού σε βιτρίνες των σπιτιών τους είχαν εκθέματα ορυκτών.

Με δεδομένο το γεγονός ότι η ανακάλυψη των μετάλλων υπήρξε σταθμός στην ιστορία του ανθρώπου και η εκμετάλλευσή τους αφετηρία για να οικοδομήσει τον πολιτισμό του αποφασίσαμε να ασχοληθούμε με τα μέταλλα και τα μεταλλικά αντικείμενα και να μάθουμε περισσότερα πράγματα γι αυτά.

Σκοπός – Στόχοι του προγράμματος

Σκοπός της υλοποίησης του θέματος ήταν:

Να κατανοήσουν τα παιδιά στο μέτρο του δυνατού το μέγεθος της σημασίας των μετάλλων για τη ζωή του ανθρώπου.

Να συνειδητοποιήσουν την κοινωνική και πολιτιστική προσφορά τους, να ταξιδέψουν στην ιστορία και εξελικτικά να αντιληφθούν πως ο άνθρωπος έκανε τη ζωή του πιο εύκολη με την ανακάλυψή τους.

Να διακρίνουν τη χρήση των μεταλλικών αντικειμένων στις διάφορες εκφάνσεις της ανθρώπινης ζωής.

Να μάθουν ότι ο τόπος τους, η Λαυρεωτική υπήρξε κέντρο διακίνησης του πολιτισμού στο παρελθόν εξαιτίας της ύπαρξης των μετάλλων στο έδαφός της.

Να συνειδητοποιήσουν ότι ο κακός χειρισμός της γης από τον άνθρωπο έχει άσχημες συνέπειες στη ζωή του.

Να καταλάβουν πως η απροσεξία και η απληστία των ανθρώπων προκαλεί καταστροφές.

Να ευαισθητοποιηθούν και να προτείνουν τρόπους προστασίας και θεραπείας του περιβάλλοντος.

Να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους.

Να αναπτύξουν ερευνητική ικανότητα συνεργατικό πνεύμα, να εκφραστούν δημιουργικά και να χαρούν.

Η προσέγγιση της γνώσης έγινε διαθεματικά, με τη μέθοδο σχεδίων εργασίας (project) και οι στόχοι αποσκοπούσαν στη συγκέντρωση πληροφοριών, στην καλλιέργεια δεξιοτήτων και στη διαμόρφωση στάσεων βιωματικά. Το σχέδιο εργασίας σχεδιάστηκε με την ενεργό συμμετοχή των παιδιών. Για τη διερεύνηση του θέματος καταγράφηκαν οι ήδη υπάρχουσες γνώσεις των μαθητών. Διερευνήθηκε το τι ήθελαν να μάθουν σχετικά με τα μέταλλα και διαμορφώθηκε πίνακας με τις ερωτήσεις τους. Έγινε προσχέδιο εργασίας (ιστόγραμμα) με τις προτάσεις των νηπίων οι οποίες οδήγησαν σε δραστηριότητες. Μέρος του σχεδίου εργασίας αποτέλεσε και ένα ιστόγραμμα που συμπληρώθηκε εξελικτικά από τα παιδιά με ζωγραφική και γραφή μετά το πέρας κάθε δραστηριότητας. Έτσι ήταν ικανά τα ίδια να αναγνωρίσουν την πορεία του θέματος, να κάνουν σχόλια και στο τέλος «διαβάζοντάς» το να ανακοινώσουν και στους άλλους τι έκαναν.

Γνωστοποιήθηκε το θέμα στους γονείς και ζητήθηκε η βοήθειά τους.

Το σχέδιο εργασίας παρέμεινε ανοιχτό για να ανατροφοδοτείται συνεχώς αφού η υλοποίηση κάποιας πρότασης δραστηριότητας ήταν ενδεχόμενα η αφετηρία για την έναρξη μιας άλλης.

Ενδεικτικές δραστηριότητες κατά γνωστικά αντικείμενα

Γλώσσα

Διαβάζοντας βιβλία γνώσης, παραμύθια (Ο ξυλοκόπος και το τσεκούρι, Η κότα με το χρυσό αυγό, Το χρυσό κηροπήγιο) μυθολογία (Το χρυσόμαλλο δέρας, Τα μήλα των Εσπεριδών, Ο γίγαντας Τάλως τα νήπια εμπλούτισαν το λεξιλόγιό τους με έννοιες όπως χαλκός, μπρούντζος, στοά, μετάλλευμα.

Κατανόησαν απλές μορφές της μεταφορικής χρήσης των λέξεων (χρυσή καρδιά, χρυσά μαλλιά, ασημένιο φεγγάρι, σιδερένια χέρια). Πάντρεψαν λέξεις και έφτιαξαν σύνθετες (χρυσόφαρο, ασημόσκονη, σιδερογοροθιά). Έπαιξαν με τα παράγωγα (φτιαγμένος από μέταλλο-μεταλλικός, από ασήμι ασημένιος, από χαλκό –χαλκικός) Άγγιξαν τα παρώνυμα

(μέταλλο-μέταλλο-μεταλλείο). Απομνημόνευσαν παροιμίες όπως: Ότι λάμπει δεν είναι χρυσός-Πέτρα να πιάνει χρυσάφι να γίνεται-Να τρώει η μύγα σίδηρο και το κουνούπι ατσάλι.

Ήρθαμε σε επαφή με διαφορετικές εκδοχές του γραπτού λόγου ξεφυλλίζοντας περιοδικά, αφίσες, βιβλία. Φτιάξαμε παραμύθι με τίτλο «Το ασημένιο δαχτυλίδι», το εικονογραφήσαμε και το διαβάσαμε στους γονείς. Βάλουμε ταμπέλες στα ορυκτά και τα ονόματά μας στα μεταλλικά αντικείμενα που φέραμε από το σπίτι. Γράψαμε ανακοίνωση αναζητώντας τον κάτοχο του σταυρού που βρήκαμε και ταμπέλα σύστασης προς τους εξωσχολικούς που ρυπαίνουν την αυλή μας. Δρομολογήσαμε να ζητήσουμε από το Δήμο Κερατέας ταμπέλα που να αναγράφει τα διακριτικά του σχολείου μας για να τοποθετηθεί έξω από το κτίριο.

Μαθηματικά

Πειραματιστήκαμε και συμπεράναμε ότι τα μεταλλικά αντικείμενα είναι βαρύτερα, σκληρότερα και ανθεκτικότερα από άλλα. Ζυγίζοντάς τα επεξεργαστήκαμε τις έννοιες βαρύτες-ελαφρύτες. Μετρήσαμε το βάρος συγκρίναμε και προχωρήσαμε σε διαπιστώσεις του είδους-το βαμβάκι είναι ελαφρύτερο από το σίδηρο. Κάναμε συμβολικές υποθέσεις-το χρυσάφι δεν το βρίσκουμε εύκολα άρα είναι ακριβότερο και σπανιότερο από το ασημί και το σίδηρο. Ομαδοποιήσαμε και ταξινομήσαμε τα μεταλλικά αντικείμενα που έφεραν οι μαθητές από το σπίτι (σιδερένια, ασημένια, χάλκινα, αλουμινένια-είδη οικιακής χρήσης,κοσμήματα,διακοσμητικά.). Κατανοήσαμε χωροχρονικές έννοιες όπως μέσα στη γη-πάνω-κάτω από -στην επιφάνεια. Καταγράψαμε τα στάδια εξόρυξης του ασημιού όπως βιώθηκαν από τα νήπια στο μουσείο Λαυρεωτικής. Αριθμήσαμε τις κάρτες καταγραφής μέχρι το πέντε και τις σελίδες του παραμυθιού μας μέχρι το επτά.

Μελέτη περιβάλλοντος

Φυσικό περιβάλλον

Καθώς παρατηρήσαμε και χειριστήκαμε τα αντικείμενα με τις αισθήσεις και με τη ζύγιση καταλήξαμε σε συμπεράσματα ότι τα μεταλλικά αντικείμενα είναι βαριά, σκληρά και ανθεκτικά. Είναι στερεά και όχι υγρά εκτός από τον υδράργυρο-σπάσαμε θερμομέτρο και τον είδαμε. Είναι αδιαφανή γιατί μέσα από μεταλλικά αντικείμενα δε βλέπουμε, μέσα από το τζάμι και τη ζελατίνα συμβαίνει το αντίθετο.

Είναι καλοί αγωγοί της θερμότητας αφού θερμάναμε στο γκαζάκι ένα σύρμα που το κρατήσαμε από την άλλη άκρη και ζεσταθήκαμε. Συμπεράναμε ότι μερικά σκουριάζουν γιατί βρήκαμε σκουριασμένα αντικείμενα στο χωράφι δίπλα από το σχολείο. Πειραματιστήκαμε με τους μαγνήτες και είδαμε ότι έλκουν τα μεταλλικά αντικείμενα αφού ξεχωρίσαμε τις καρφίτσες από το χαρτί και τις πέτρες.

Ανθρωπογενές περιβάλλον

Πριν πάμε στο μουσείο Λαυρεωτικής κάναμε περιήγηση στις παραλίες του Λαυρίου. Με επιτόπια παρατήρηση και μετά μέσα από εικόνες τα παιδιά εντόπισαν προβλήματα στις ακτές που σχετίζονται με την κακή διαχείριση της εξόρυξης και της επεξεργασίας των μετάλλων από τον άνθρωπο. Είδαν το άρρωστο χρώμα της άμμου και το απέδωσαν στη μόλυνση. Έμαθαν για τα προβλήματα υγείας που αντιμετωπίζουν οι εργάτες των μεταλλείων, για τη ρύπανση της θάλασσας και των ακτών από το μόλυβδο και για τον κίνδυνο που αντιμετωπίζουν και τα ίδια αν κάνουν μπάνιο σε μολυσμένες θάλασσες. Προβληματίστηκαν και αναζήτησαν τρόπους προστασίας του περιβάλλοντος. Οι προτάσεις τους στην πορεία του σχεδίου εργασίας έγιναν δραστηριότητες.

Μαζέψαμε τα σκουπίδια από την αυλή του σχολείου μας.

Φτιάξαμε μεταλλική ταμπέλα (γιατί η χάρτινη καταστράφηκε από τη βροχή) και παρακαλέσαμε τους εξωσχολικούς που παίζουν το απόγευμα στην αυλή του σχολείου μας να μην την ρυπαίνουν.

Φυτέψαμε στο προαύλιο του σχολείου μια δάφνη που μας τη δώρισε η μαμά νηπίου που έχει φυτώριο. Επειδή το χώμα ήταν σκληρό και βραχώδες ζητήσαμε για το σκάψιμο τη βοήθεια υπαλλήλου του Δήμου. Αυτός μας έδωσε συμβουλές για την καλή ανάπτυξη του δέντρου.

Μιλήσαμε για την ανακύκλωση και αποφασίσαμε να συγκεντρώνουμε στο σχολείο τα αλουμινένια καπάκια και ντενεκεδάκια για να κάνουμε κατασκευές σαν αυτά που είδαμε στο μουσείο Βορρέ.

Προγραμματίσαμε την άνοιξη να πάμε στην Κακή Θάλασσα μαζί με τους γονείς και να καθαρίσουμε όσο μπορούμε την παραλία που κάνουμε μπάνιο.

Ιστορία

Με αναδρομή στο παρελθόν μέσα από ιστορικά βιβλία, μυθολογία, εικόνες, αφηγήσεις μάθαμε πως ζούσε ο προϊστορικός άνθρωπος, ταξιδέψαμε στην εποχή του χαλκού και εξελικτικά κατανοήσαμε πόσο καθοριστική ήταν η ανακάλυψη των μετάλλων για τη ζωή του ανθρώπου. Εργαλεία, όπλα, κοσμήματα, νομίσματα, αγάλματα, φτιάχτηκαν για να κάνουν τη ζωή του ανθρώπου ευκολότερη και ομορφότερη.

Γεωγραφία-Διαπολιτισμική εκπαίδευση

Μέσα από το υλικό που οι ίδιοι οι μαθητές συγκέντρωσαν (εικόνες, περιοδικά, βιβλία) είδαμε ότι πολλοί λαοί επιδίδονται στην εξόρυξη μετάλλων. Εντοπίσαμε την τελετουργική σημασία που έχει το κόσμημα (χρυσό, ασημί)για ορισμένους λαούς. Τη συγκρίναμε με τη θέση που έχει στην ελληνική παράδοση (γάμος-βέρα, βαπτίσιμα-σταυρός, κολυμπήθρα). Αναζητήσαμε στην υδρόγειο σφαίρα τις χώρες που έρχονται πρώτες σε μεταλλεύματα

Θρησκευτικά

Επισκεφτήκαμε την εκκλησία του Αγίου Γεωργίου στην ενορία μας και ο παπα- Σταμάτης μας έδειξε τα μεταλλικά σκεύη της εκκλησίας (Ευαγγέλιο, δισκοπότηρο, εξαπτέρυγα, εικόνες) και μας μίλησε για το ρόλο τους στην θρησκεία μας. Πήραμε φωτογραφίες και στο σχολείο ζωγραφίσαμε τα σκεύη που είδαμε στο ναό.

Κοινωνική Αγωγή

Επισκεφτήκαμε το μουσείο Λαυρεωτικής και τα μεταλλεία Λαυρίου. Συμμετείχαμε στο βιωματικό πρόγραμμα εξόρυξης μετάλλων χωρισμένοι σε ομάδες. Κάναμε περιήγηση στις παραλίες του Λαυρίου και τις φωτογραφίσαμε. Προσκαλέσαμε στο σχολείο τη μαμά του Σπύρου να μας αφηγηθεί ιστορίες για τον πατέρα της που ήταν εργάτης στα μεταλλεία του Λαυρίου. Επισκεφτήκαμε την εκκλησία του Αγίου Γεωργίου και είδαμε τα μεταλλικά εκκλησιαστικά σκεύη. Κάναμε περίπατο στη γειτονιά, εντοπίσαμε και καταγράψαμε μεταλλικά αντικείμενα (κάγκελα, πινακίδες, αυτοκίνητα). Επισκεφτήκαμε το μουσείο Βορρέ και θαυμάσαμε τα μεταλλικά έργα τέχνης. Με τη βοήθεια των γονιών διαμορφώσαμε στο σχολείο μαθησιακό κέντρο ορυκτών. Τομέα με μεταλλικά αντικείμενα σχετικά με τη λαϊκή μας παράδοση (σίδερα, ζυγαριά, πέταλα, κλειδιά) και κέντρο ενδεικτικό για το ρόλο των μετάλλων στην τέχνη και στην ομορφιά (κοσμήματα, κατασκευές). Το κουκλόσπιτο εξοπλίστηκε με χάλκινα, ασημένια και επάργυρα είδη οικιακής χρήσης και το μπακάλικο μετατράπηκε σε κοσμηματοπωλείο.

Δημιουργία και Έκφραση

- Εικαστικά

Τα παιδιά εκφράστηκαν δημιουργικά με τη ζωγραφική. Έκαναν φωτοκολάζ με εικόνες μεταλλικών αντικειμένων. Ζωγράρισαν χρησιμοποιώντας τυπώματα από αλουμινόχαρτο. Έκαναν κατασκευές με αλουμινόχαρτο, βίδες, συνδετήρες, πρόκες και άλλα μικρά μεταλλικά αντικείμενα. Κατασκεύασαν κοσμήματα και μουσικά όργανα. Ήρθαν σε επαφή με έργα τέχνης φτιαγμένα από χαλκό, μπρούντζο, σίδηρο.

- Μουσική

Ξεχωρίσαμε τα μεταλλικά όργανα του σχολείου.

Φτιάξαμε δικά μας από αλουμινόκουτα και μεταλλικές ράβδους (τσαρμ).

Ακούσαμε μεταλλική μουσική (Mike Oldfield, tubular bells)

Αναμενόμενα αποτελέσματα - Συμπεράσματα

Χαρακτηριστικό του κλίματος που δημιουργήθηκε μέσα στην τάξη κατά την εφαρμογή του συγκεκριμένου προγράμματος ήταν το αμείωτο ενδιαφέρον και ο ενθουσιασμός των νηπίων. Η υλοποίησή του στηρίχτηκε στις ήδη υπάρχουσες εμπειρίες των παιδιών, στη συζήτηση, στην αναζήτηση και ταξινόμηση των πληροφοριών και του υλικού. Τα παιδιά ανέλαβαν πρωτοβουλίες, καλλιέργησαν δεξιότητες και ανέπτυξαν την ερευνητική τους ικανότητα. Οικοδόμησαν τη γνώση βιωματικά και αβίαστα με τη συνεργασία, την αλληλοβοήθεια και την αναζήτηση.

Γνώρισαν καλύτερα τον τόπο τους και απέκτησαν εμπειρίες από τον κόσμο των ενηλίκων. Η δουλειά τους παρουσιάστηκε στους γονείς σε έκθεση με θέμα «Τα μεταλλικά αντικείμενα στην καθημερινή ζωή, στη λαϊκή παράδοση και στην τέχνη».

Οι γονείς στήριζαν το πρόγραμμα με πραγματικό ενθουσιασμό και συνεργάστηκαν με τα παιδιά τους. Βοήθησαν σημαντικά στην συγκέντρωση υλικού, κατέθεταν διακριτικά τις ιδέες τους για την πορεία του προγράμματος και μοιράστηκαν τη χαρά της δημιουργίας με τα παιδιά τους. Χαρακτηριστικό το παράδειγμα μιας μαθήτριας που ενώ κατέγραφε με τη μητέρα της τα μεταλλικά αντικείμενα του σπιτιού της είπε γελώντας «Μαμά αν πετάξεις τα μεταλλικά αντικείμενα από την κουζίνα μας θα μείνουν μόνο οι τοίχου».

Ενδεικτική βιβλιογραφία

Εγκυκλοπαίδεια Πάπυρος-Λαρούς Μπριτάνικα

Εγκυκλοπαίδεια «Εικονογνώση» εκδόσεις Δομική.

Εγκυκλοπαίδεια Οι φυσικοί πόροι της γης, εκδόσεις Μοντέρνοι καιροί.

Εγκυκλοπαίδεια Τα χρυσά μου βιβλία, « Το βιβλίο της γης» εκδόσεις Στρατική.

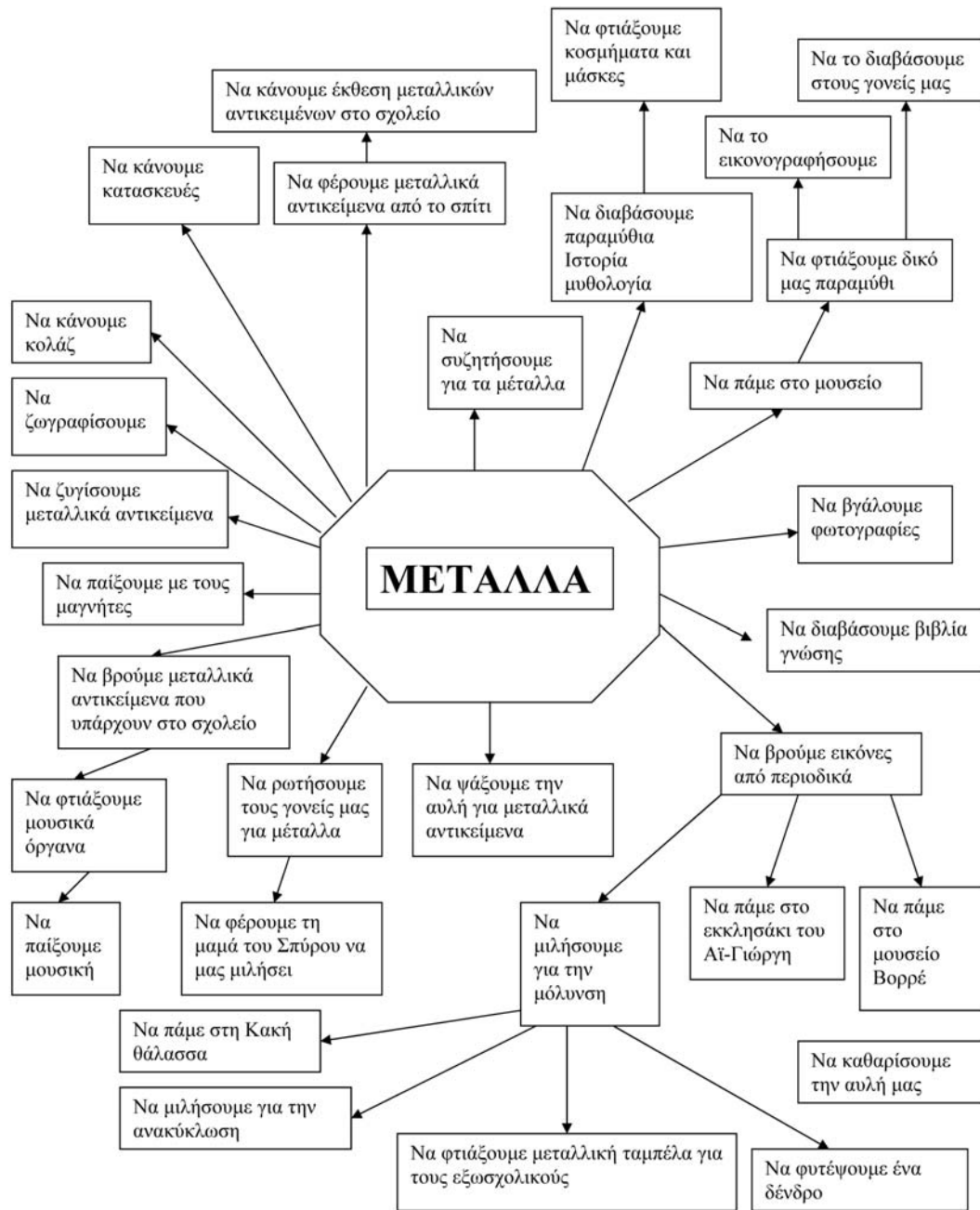
Δ.Ε.Π.Π.Σ για το Νηπιαγωγείο, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Βιωματική-Επικοινωνιακή Διδασκαλία Κ. Χρυσοφίδης, Gutenberg

Μυθολογία Σοφία Ζαραμπούκα εκδόσεις Κέδρος.

Περιοδικά Γεώραμα, National Geographic, Experiment

Μουσική Mike Oldfield, elements one, tubular bells

ΘΕΜΑ: «Το θέατρο»
12^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΓΑΛΑΤΣΙΟΥ
Εκπαιδευτικοί υλοποίησης: Κατσούδα Δήμητρα, Μαντά Ελένη, Τούλη Σοφία

Σκοπός

Σκοπός μας είναι μέσα από τη δραματική τέχνη στο Νηπιαγωγείο να αναδειχθούν οι ικανότητες και οι κλίσεις των παιδιών, να κατανοήσουν τον κόσμο, να σχηματίσουν τη δική τους αντίληψη για όσα συμβαίνουν γύρω τους, να συνεργαστούν και να ψυχαγωγηθούν, χρησιμοποιώντας σαν πλαίσιο το Δ.Ε.Π.Σ. για το νηπιαγωγείο.

Χρονική διάρκεια του προγράμματος

Το πρόγραμμα ξεκίνησε την εφαρμογή του το Δεκέμβριο και τελείωσε τέλος Μαρτίου.

Διδακτικό πλαίσιο

Φροντίδα μας είναι η μάθηση να βασίζεται σε προϋπάρχουσες γνώσεις και εμπειρίες των παιδιών και να εξασφαλίζεται η ενεργητική συμμετοχή τους. Να ενισχύεται η συνεργασία και η αλληλεπίδραση μεταξύ των παιδιών μέσα από την εργασία σε ομάδες. Να ενθαρρύνεται η πρόσβαση σε ποικίλες πηγές γνώσης, επίσης δώσαμε μεγάλη σημασία στη συνεργασία με τους γονείς. Να ενισχύεται η αυτοαντίληψη και η αυτονομία και μέσα από το παιχνίδι και να δίνεται η ευκαιρία να εκφράζουν τις απόψεις και τα συναισθήματά τους.

Προβληματισμός

Μετά από την επίσκεψή μας στο Δημοτικό Θέατρο Καλλιθέας όπου παρακολουθήσαμε την παράσταση «Ματίλντα» τα παιδιά έδειξαν ιδιαίτερο ενθουσιασμό. Αυτό εκφράστηκε μέσα από τις ζωγραφιές τους, που απεικόνιζαν τις εντυπώσεις τους, ένα ποίημα και ένα γράμμα προς την ηρωίδα του έργου, με τα οποία εκφράζανε τα συναισθήματά τους. Σε καθημερινή βάση το ενδιαφέρον και η περιέργειά τους για το πώς λειτουργεί το θέατρο φαινόταν έντονα την ώρα των ελεύθερων ανακοινώσεων. Αντιλαμβανόμενες το ενδιαφέρον τους και θέλοντας να σιγουρευτούμε για τη γνησιότητά του αποφασίσαμε να ερευνήσουμε το θέμα. Ζητήσαμε από τα παιδιά να μας προτείνουν θέματα με τα οποία θα επιθυμούσαν να ασχοληθούμε περισσότερο στο νηπιαγωγείο μας. Αφού δόθηκαν οι απαραίτητες διευκρινήσεις τα παιδιά πρότειναν τα παρακάτω θέματα: Νερό, Θέατρο, Ζώα, Δάσος, Αγωνίσματα – Ολυμπιακοί αγώνες, Παιχνίδια, προσπαθώντας να αιτιολογήσουν κάθε φορά την επιλογή τους. Κατόπιν τα θέματα τέθηκαν στην προτίμηση και των άλλων παιδιών με τη δημοκρατική μέθοδο της μυστικής ψηφοφορίας. Νικητής και με μεγάλη διαφορά βγήκε το Θέατρο.

Α΄ Φάση:

Σχεδιασμός του σχεδίου εργασίας

Κάναμε συζήτηση με τα παιδιά για να δούμε τι θα θέλανε ακριβώς να μάθουνε για το θέατρο, ομαδοποιήσαμε τις απορίες καθώς και τις απόψεις τους και προέκυψε το παρακάτω ιστόγραμμα το οποίο αναρτήσαμε σε εμφανές σημείο και αποτέλεσε τη βάση πάνω στην οποία δουλέψαμε το θέμα μας.

Συμφωνήσαμε με τα παιδιά να χωριστούμε σε 5 ομάδες οι οποίες ανέλαβαν να συγκεντρώσουν υλικό για να ασχοληθούμε με το θέμα μας. Στην ερώτησή μας πώς θα βρούμε τις πληροφορίες που θέλαμε, τα παιδιά πρότειναν:

1. Να βρούμε εικόνες από περιοδικά
2. Να βρούμε βιβλία
3. Να ρωτήσουμε τους γονείς μας
4. Να ξαναπάμε θέατρο

Καταγράψαμε τις απόψεις τους και τις αναρτήσαμε δίπλα στο ιστόγραμμα. Κατόπιν καλέσαμε τους γονείς τους ενημερώσαμε για την εφαρμογή του προγράμματος με διαθεματικό πλαίσιο μάθησης, για το θέμα που θέλουν να ασχοληθούν τα παιδιά και ζητήσαμε την βοήθειά τους. Οι γονείς δέχθηκαν πρόθυμα να μας βοηθήσουν.

2η Φάση:

Διεξαγωγή δραστηριοτήτων

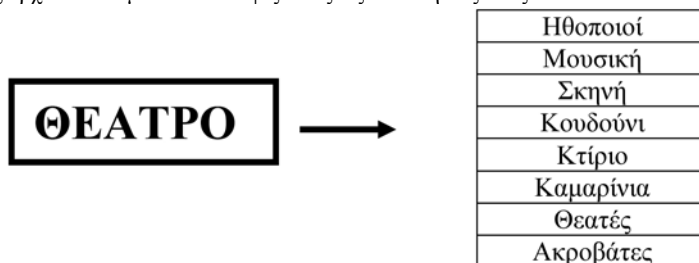
Τα παιδιά σε συνεργασία με τους γονείς μας έφεραν τις επόμενες μέρες υλικά όπως: καρτ ποστάλ, εφημερίδες, βιβλία, φωτογραφίες, τα οποία χωρίσαμε σε πέντε φακέλους ανάλογα με το θέμα και την αρίθμηση που υπάρχει στο ιστόγραμμα.

1) Να μάθουμε για το θέατρο

Οι ερωτήσεις που έγιναν από τα παιδιά και χρήζανε αναζήτησης ήταν:

- Τι είναι θέατρο
- Γιατί παίζουν θέατρο
- Παλιά οι άνθρωποι είχαν θέατρα και πως ήταν

Αρχικά θέλοντας να δούμε τις δικές τους γνώσεις για το τι είναι θέατρο τα ρωτήσαμε να μας πουν όταν ακούν τη λέξη ΘΕΑΤΡΟ τι τους έρχεται στο μυαλό. Συνοψίζοντας τις απαντήσεις τους είπαν:

Βγάλαμε το υλικό από το φάκελο Ν° 1 που περιείχε έντυπα, κάρτες, φωτογραφίες, βιβλία που έδειχναν θέατρα σύγχρονα και αρχαία και μιλούσαν γι αυτά. Πήραμε τις πληροφορίες που θέλαμε παρατηρώντας και διαβάζοντας το υλικό που είχαμε. Εντοπίσαμε και καταγράψαμε τις διαφορές του αρχαίου και του σύγχρονου θεάτρου

Αρχαίο θέατρο	Σύγχρονο θέατρο
1. Είναι έξω στη φύση	1. Είναι μέσα σε κτίριο
2. Οι φτωχοί δεν πληρώνανε εισιτήριο	2. Όλοι πληρώνουν εισιτήριο
3. Τα καθίσματα ήταν σκαλοπάτια	3. Τα καθίσματα είναι καρέκλες
4. Δεν παίζουν γυναίκες ηθοποιοί	4. Παίζουν και άντρες και γυναίκες ηθοποιοί
5. Φορούσαν χιτώνες	5. Φορούν μοντέρνα ρούχα
6. Φορούσαν μάσκες	6. Σήμερα βάζονται
7. Το σχήμα του θεάτρου ήταν κύκλος	7. Σήμερα είναι ορθογώνιο
8. Η σκηνή ήταν χαμηλά και οι θεατές ψηλά	8. Η σκηνή είναι ψηλά και οι θεατές χαμηλά
9. Βλέπανε με δάδες	9. Βλέπουμε με φώτα

Οι τομείς του αναλυτικού προγράμματος και οι στόχοι που εξυπηρετήθηκαν είναι οι παρακάτω:

Κοινωνικός: Ιστορική αναδρομή και εξέλιξη του θεάτρου.

Γεωγραφία:

Καταγράψαμε και επισημάναμε στο χάρτη της Ελλάδας που έχουν αρχαία θέατρα. **Μαθηματικά:**

α) Παρατηρήσαμε και εντοπίσαμε τα σχήματα και τις γραμμές που χαρακτηρίζουν το αρχαίο και το σύγχρονο θέατρο και έτσι γνωρίσαμε τον κύκλο και το ορθογώνιο παραλληλόγραμμο. Παίξαμε μαζί τους πειραματιστήκαμε και ανακαλύψαμε τα χαρακτηριστικά τους. β) Κατανοήσαμε απλές σχέσεις στο χώρο όπως ψηλά- χαμηλά, πάνω-κάτω, μέσα-έξω.

Γλώσσα: Γράψαμε τη λέξη ΘΕΑΤΡΟ χρησιμοποιώντας για βοήθεια τα ονόματά μας και την εντοπίσαμε ανάμεσα από άλλες λέξεις που αρχίζουν από Θ.

Αισθητικός: Ακούσαμε μουσικές γραμμένες για το αρχαίο και το σύγχρονο θέατρο και κινηθήκαμε αυτοσχεδιάζοντας κινητικά

2) Να μάθουμε για τα επαγγέλματα που έχουν σχέση με το θέατρο

Ανοίγουμε το φάκελο Ν° 2, βρίσκουμε εικόνες από εφημερίδες και βιβλία που αφορούσαν την ενδυμασία στο θέατρο, το μακιγιάζ, τις μάσκες και τα σκηνικά. Υπήρχαν όμως ερωτήματα των παιδιών που δεν μπορούσαν να καλυφθούν από το υλικό που είχαμε. Ο καλύτερος τρόπος για να μάθουμε ήταν το ίδιο το θέατρο. Έτσι προγραμματίσαμε επίσκεψη στο Εθνικό Θέατρο να δούμε την παράσταση « Στη χώρα των πουλιών » και να λύσουμε με τη βοήθεια των ηθοποιών πολλές απορίες μας.

• Προετοιμασία

1) Ανάγνωση του βιβλίου «Ορνιθες» της Σ. Ζαραμπούκα βασισμένο στην κωμωδία του Αριστοφάνη, για να μπουν τα παιδιά στο κλίμα του έργου. 2) Συζητήσαμε τι θα θέλανε να μάθουν από τους ηθοποιούς και γράψαμε τις ερωτήσεις μας σε ένα κασετόφωνο. 3) Παίξαμε με το συναίσθημα της χαράς και της λύπης αυτοσχεδιάζοντας, παίρνοντας σαν αφορμή τις μάσκες του Δράματος και της Κωμωδίας.

• Παρακολούθηση παράστασης

Τα παιδιά παρακολούθησαν με μεγάλο ενδιαφέρον την παράσταση και πήραμε ότι φωτογραφίες μας επέτρεψαν.

Μετά το τέλος της παράστασης και κατόπιν συνεννοήσεως συζητήσανε με τους ηθοποιούς οι οποίοι άκουσαν τις απορίες τους και απάντησαν με μεγάλη προθυμία.

• Επεξεργασία

Ακούσαμε τις απαντήσεις του ηθοποιού τις συζητήσαμε και ζωγραφίσαμε τι μας έκανε εντύπωση. Καταγράψαμε τα επαγγέλματα που είναι απαραίτητα για το στήσιμο μιας παράστασης και φτιάξαμε πίνακα αναφοράς.

Χρησιμοποιώντας τις λέξεις: Θέατρο, Ηθοποιός, Φώτα, Μάσκα, Μουσική, φτιάξαμε ένα επιτραπέζιο παιχνίδι με θέμα:

Μια βόλτα στο θέατρο

Κανόνες παιχνιδιού

- Το παιχνίδι παίζεται με 2 έως 4 παίκτες. Στο ζάρι αναγράφονται στις 5 πλευρές του οι λέξεις χωρίς την εικόνα και μια κενή πλευρά.
- Ο παίκτης ρίχνει το ζάρι, πρέπει να διαβάσει τη λέξη και να μετακινήσει το πiónι του στην αντίστοιχη εικόνα-λέξη ξεκινώντας από την αρχή-αφετηρία
- Αν πετύχει την κενή πλευρά χάνει τη σειρά του
- Κερδίζει όποιος φτάσει στο τέλος-τέρμα με την προϋπόθεση όμως ότι θα φέρει τη λέξη ΘΕΑΤΡΟ που βρίσκεται ακριβώς πριν το τέλος.

Κόψαμε ζωγραφίσαμε και διακοσμήσαμε τα δικά μας πουλιά και δραματοποιήσαμε μια μέρα στη χώρα των πουλιών. Οι τομείς του αναλυτικού προγράμματος και οι στόχοι που εξυπηρετήθηκαν είναι οι παρακάτω:

Γλώσσα Προφορικός λόγος: Ενθαρρύνονται να εκφράσουν τις απορίες τους, τις απόψεις τους, και τα συναισθήματά τους.

Ανάγνωση: Να αναγνωρίζουν λέξεις στον περιβάλλοντα έντυπο λόγο

Κοινωνικός: Να αναπτύξουν ικανότητες συνεργασίας και να γνωρίσουν το εγγύς ανθρωπογενές περιβάλλον.

Αισθητικός: Πειραματίζονται με διάφορα υλικά και τεχνικές, εκφράζονται και δημιουργούν.

3) Να παίζουμε θέατρο

Τα παιδιά ενθουσιασμένα από τις μέχρι τώρα ενασχολήσεις τους ζήτησαν να φτιάξουμε τη θεατρική γωνιά. Σε συνεργασία με τους γονείς φέρνουν από το σπίτι τους ρούχα, καπέλα, τσάντες, υφάσματα, τούλια κλπ. Τα τοποθετούμε σε κρεμάστρες και σε μια ντουλάπα που μας βοηθάει να οριοθετήσουμε το χώρο της θεατρικής γωνιάς. Τοποθετούμε στον τοίχο έναν καθρέφτη και ένα τραπεζάκι για τα αξεσουάρ.

Είμαστε έτοιμοι να αυτοσχεδιάσουμε.

Προετοιμασία

Συζητήσαμε για το θέμα που θα παίζουμε, δημιουργία σεναρίου, μοίρασμα ρόλων και καθηκόντων. Τα παιδιά χωρίζονται σε 3 ομάδες:

Η ομάδα των ενδυματολόγων, που ανέλαβε να φτιάξει τις στολές.

Η ομάδα των σκηνογράφων, που ορίζει το χώρο (σπίτι- εκκλησία- κέντρο) και φτιάχνει τα αξεσουάρ (μπομπονιέρες- ανθοδέσμη)

Η ομάδα των ηθοποιών- πρωταγωνιστών που κάνουν πρόβες με τη βοήθεια του σκηνοθέτη- νηπιαγωγού.

Ημέρα παράστασης

Ντυνόμαστε - παίζουμε - διασκεδάζουμε

Αξιολόγηση

Συζήτηση με τα παιδιά. Μετά από την έκφραση των συναισθημάτων τους αξιολογήθηκε η πορεία και η επιτυχία της συγκεκριμένης δραστηριότητας και οι παραλήψεις.

Οι τομείς του αναλυτικού προγράμματος και οι στόχοι που εξυπηρετήθηκαν είναι οι παρακάτω:

Κοινωνικός: Να αναπτύξουν την αυτοεκτίμησή τους, να αναπτύξουν ικανότητες συνεργασίας, να κατανοούν την αξία της ομαδικής εργασίας. Να γνωρίσουν τις θρησκευτικές παραδόσεις.

Μαθηματικά: Να κατανοούν απλές χωροχρονικές σχέσεις (κοντά -μακριά, δίπλα, δεξιά-αριστερά, ανάμεσα) τοποθετώντας και μετακινώντας αντικείμενα σε σχέση με σταθερά σημεία αναφοράς. Ενθαρρύνονται με βιωματικό τρόπο να κατανοήσουν απλές χρονικές σχέσεις όπως η χρονική ακολουθία καθώς και το ταυτόχρονο.

Αισθητικός: Να πειραματίζονται με διάφορα υλικά και χρώματα, να σχεδιάζουν διάφορα είδη γραμμών, να κόβουν υλικά και να συνθέτουν διάφορα σχήματα και μορφές. Να εκφράζονται με το δημιουργικό δράμα και να αναπτύσσουν τη γλώσσα και να καλλιεργούν την επικοινωνία.

4) Να μάθουμε για το κουκλοθέατρο και να παίζουμε

Γνωριμία με τις κούκλες του εμπορίου που υπάρχουν στο νηπιαγωγείο αλλά και αυτές που έφεραν τα παιδιά και βρίσκονται στο φάκελο Νο 4. Ανακαλύψαμε τα υλικά με τα οποία είναι φτιαγμένες και πειραματιστήκαμε με τον τρόπο χρήσης τους.

Ηρθε στο σχολείο μας παράσταση κουκλοθέατρου με το έργο: Αχ τερηδόνα.

Χαρήκαμε την παράσταση είδαμε μια τεχνική παιζίματος που συνδυάζει τον ηθοποιό-άνθρωπο με τον ηθοποιό- κούκλα, γνωρίσαμε τη μαριονέτα και μας δόθηκε η ευκαιρία να μιλήσουμε για κανόνες στοματικής υγιεινής. Επίσκεψη των παππούδων από τα ΚΑΠΗ που μας μίλησαν για τον τρόπο που έφτιαχναν κούκλες όταν ήταν παιδιά, πως παίζανε και φτιάζανε μία για μας χρησιμοποιώντας ύφασμα, χαρτί, ξύλο. Τα παιδιά έφτιαξαν τη δικιά του κούκλα το καθένα χρησιμοποιώντας υλικά από τη γωνία της χειροτεχνίας και ξυλάκια. Κατόπιν χωρίστηκαν σε ομάδες ανάλογα με τα χαρακτη-

ριστικά της κούκλας τους, φτιάξανε μικρές ιστορίες και μας τις παρουσιάσανε στο κουκλοθέατρο του σχολείου.

Οι τομείς του αναλυτικού και οι στόχοι που εξυπηρετήθηκαν είναι οι παρακάτω:

Κοινωνικός: Ιστορία: τα παιδιά μαθαίνουν να συγκρίνουν το παρελθόν με το παρόν και να διακρίνουν αλλαγές στα πολιτισμικά στοιχεία

Αισθητικός: Χρησιμοποιούν με διάφορους τρόπους υλικά και κάνουν μικροκατασκευές.

Να αναπτύξουν την αισθητική τους αντίληψη και έκφραση και να εξοικειώνονται με τις τεχνικές του κουκλοθέατρου.

Γλώσσα: Ενθαρρύνονται να δημιουργούν ιστορίες και να εκφράζονται τηρώντας τη διαδοχική σειρά των γεγονότων.

5) Να μάθουμε για τον Καραγκιόζη και να παίζουμε

Ανοίγουμε το τελευταίο κουτί Νο 5 και βρίσκουμε φιγούρες του Καραγκιόζη και της παρέας του. Διαβάσαμε έντυπα για τον Καραγκιόζη και γενικά για το θέατρο σκιών, είδαμε ότι και οι Κινέζοι είχαν μεγάλη παράδοση σε αυτό. Μιλήσαμε για τη Λαϊκή Παράδοση και ακούσαμε τραγούδια με λαϊκά παραδοσιακά όργανα, χορέψαμε. Μιλήσαμε για την εποχή που εκπροσωπεί ο Καραγκιόζης. Ακούσαμε σε κασέτα την παράσταση του Καραγκιόζη: Ο Καραγκιόζης γαπρός, παρατηρήσαμε τους ήχους που ακούγονταν (χτυπήματα στην πόρτα, το ποδοβολητό, η σφαλιάρα κλπ.) προσπαθήσαμε να αναπαράγουμε ήχους με διάφορα μέσα (χαρτί, ξύλο, χέρια, στόμα, μουσικά όργανα) και διασκεδάσαμε πολύ.

Μας επισκέφθηκε στο σχολείο μας ο θίασος του Καραγκιοζοπαίχτη Σπυρόπουλου και έπαιξαν για μας το έργο: Ο Καραγκιόζης γραμματικός.

Τα παιδιά διασκεδάσαν πολύ, γέλασαν με την καρδιά τους. Μετά το τέλος της παράστασης τρελάνανε τους Καραγκιοζοπαίχτες με τις ερωτήσεις τους:

Ο ενθουσιασμός μετά την παράσταση του Καραγκιόζη ήταν πολύ μεγάλος ζητήσανε να φτιάξουν φιγούρες και να παίζουν με αυτές. Έτσι ζωγράφισαν έτοιμες φιγούρες τις έκοψαν τις πλαστικοποίησαν τις ξαναέκοψαν και είδαν ότι ήταν δύσκολο το κόψιμο στο πλαστικό, κάναμε τρύπες και περάσανε διπλόκαρφα. Ήρθε η ώρα για να παίζουμε. Πήγαμε πίσω από το κουκλοθέατρο σηκώσαμε το μπερντέ του Καραγκιόζη και προσπαθήσαμε να παίζουμε. Τι ατυχία δεν φαινότανε όπως στον κύριο Σπυρόπουλο. Τι φταίει όμως; Να μια πολύ καλή ευκαιρία να μιλήσουμε για το φως και τη σκιά. Πως γίνεται η σκιά; Χρειαζόμαστε έντονο φως. Βγάλαμε τη μηχανή προβολής σλάιτς και τη χρησιμοποιήσαμε σαν προβολέα πειραματιστήκαμε και ανακαλύψαμε ότι όταν περνάγαμε μπροστά από τον προβολέα η σκιά μας φαινότανε στον τοίχο. Βάλαμε πολλά διαφορετικά υλικά (διαφανή, ημιδιαφανή, αδιαφανή) μπροστά από τον προβολέα και παρατηρήσαμε τις σκιές τους και ανακαλύψαμε ότι τις καλύτερες σκιές τις έκαναν τα αδιαφανή υλικά. Μετά παίζαμε με τα σώματά μας. Γίνανε τα παιδιά οι φιγούρες πίσω από ένα άσπρο πανί και μπροστά από έναν προβολέα, κάνανε αυτοσχεδιασμούς και οι άλλοι μάντευαν τι έκαναν. Παίζαμε και παρατηρήσαμε τις σκιές μας μια ηλιόλουστη μέρα στην αυλή του σχολείου μας. Κατόπιν ήμασταν έτοιμοι για να παίζουμε Καραγκιόζη. Χρησιμοποιήσαμε τις φιγούρες μας, φτιάξαμε τους διάλογους μας, χρησιμοποιήσαμε τα όργανα για να βγάλουμε ήχους. Μάθαμε το τραγούδι του Δ. Σαββόπουλου “Σαν τον Καραγκιόζη”.

Οι τομείς του αναλυτικού προγράμματος και οι στόχοι που εξυπηρετήθηκαν είναι οι παρακάτω:

Αισθητικός: Να εξοικειωθούν με τις τεχνικές του θεάτρου σκιών. Να αναπτύξουν τις δεξιότητες και ικανότητες που απαιτούνται για να τραγουδούν και να αναπαράγουν ήχους με διάφορα μέσα.

Φυσική: Να κατανοήσουν την ύπαρξη φωτεινής πηγής φυσική ή τεχνικής για τη δημιουργία σκιάς. Να κατανοήσουν το μηχανισμό σχηματισμού σκιάς.

Κοινωνικός: Ιστορική ταυτότητα: να έρθουν σε επαφή με στοιχεία της Λαϊκής μας παράδοσης.

3η Φάση:

Αξιολόγηση

Καθ' όλη τη διάρκεια του προγράμματος η συμμετοχή των παιδιών ήταν ενεργητική και με ενθουσιασμό. Αισθάνθηκαν όλα τα παιδιά ότι μπορούσαν να προσφέρουν στη διεξαγωγή των δραστηριοτήτων. Έμαθαν να εκτιμούν τις δυνατότητες τους, να συνεργάζονται, να σέβονται τις απόψεις των άλλων καθώς και τους κανόνες του παιχνιδιού, να χειρίζονται αντικείμενα και να τους δίνουν νέες σημασίες μέσα σε ένα ασφαλές παιδαγωγικό περιβάλλον. Ανέπτυξαν σε μεγάλο βαθμό την αυτοεκτίμησή τους και κατάφεραν πολλές φορές να εκτονωθούν και να απελευθερωθούν.

Οι γονείς ήταν αρωγοί στην προσπάθειά μας και τους δόθηκε η ευκαιρία να αξιοποιήσουν δημιουργικά τον ελεύθερο χρόνο τους με τα παιδιά τους.

Πιστεύουμε ότι η εργασία σε μικρές ομάδες βοήθησε να γνωρίσουμε τις ικανότητες και τις δεξιότητες του κάθε παιδιού. Να εντοπίσουμε τις αδυναμίες και να δουλέψουμε πάνω σε αυτές.

Στην ερώτησή μας τι είναι για σας το θέατρο μετά το τέλος του προγράμματος με χαρά διαπιστώσαμε ότι οι απαντήσεις των παιδιών αποτελούσανε την πιο γνήσια αξιολόγηση του προγράμματος.

Θέατρο

Ηθοποιός	Φώτα	Μουσική
Μάσκες	Χαρά	Χορός
Σκηνή	Τραγούδι	Καραγκιόζης
Κούκλες	Θεατές	Γέλιο
Κλάμα	Κουστούμια	Καμαρίνια
Παιχνίδι	Σκιές	Μουσικά όργανα
Διασκέδαση	Φωνές	Σκηνικά

Μακιγιάζ	Μεταμόρφωση	Σκηνοθέτης
Κανόνες	Μιμούμαι	Αυτοσχεδιάζω
Φτιάχνω σενάρια	Χειροκρότημα	Αστεία

Χαρήκαμε πολύ την εκφραστική απελευθέρωση των παιδιών που φάνηκε σε όλη τη διαδικασία αλλά ιδιαίτερα στον επιτυχή τρόπο με τον οποίο ανταποκρίθηκαν στις απαιτήσεις και στους κανόνες του επιτραπέζιου παιχνιδιού “Σχολή Θεάτρου” που φτιάχτηκε στο τέλος σαν επιστέγασμα όλης της εργασίας μας.

Κανόνες παιχνιδιού

- Το παιχνίδι παίζεται με 2-4 παίκτες
- Όταν ο παίκτης πέσει πάνω σε μια μάσκα με κόκκινο πλαίσιο πρέπει να σηκώσει μια κάρτα από το κέντρο του παιχνιδιού με κόκκινο χρώμα να διαβάσει και να αυτοσχεδιάσει ότι του λείει η κάρτα. Οι άλλοι παίκτες πρέπει να μαντέψουν τι κάνει. Αν αυτό συμβεί με επιτυχία τότε έχει το δικαίωμα να ρίξει ξανά το ζάρι. Η ίδια διαδικασία ισχύει και για τις μάσκες με το πράσινο πλαίσιο μόνο που εκεί πρέπει ο παίκτης να μιμηθεί ότι λείει η κάρτα και να χρησιμοποιήσει μόνο κινήσεις ή εκφράσεις χωρίς όμως ήχους.
- Νικητής είναι όποιος φτάσει πρώτος στο τέρμα.

Στόχοι που εξυπηρετούνται

Κοινωνικός: Αποδοχή κανόνων

Αισθητικός: Δημιουργική έκφραση

Μαθηματικά: Αρίθμηση

Γλώσσα: Αναγνώριση μικρών εκφράσεων και αποκωδικοποίηση γραπτών εντολών

Βιβλιογραφία

- Άλκηστις Το αυτοσχέδιο θέατρο στο νηπιαγωγείο Εκδ. Άλκηστις
- Άλκηστις Η δραματοποίηση για παιδιά Εκδ. Άλκηστις
- Μαρία Φραγκή Ο ηθοποιός δημιουργός
- Κατερίνα Βουτσινά Το θεατρικό παιχνίδι Εκδ. Δίπτυχο
- Γνωριμία με το θέατρο Εκδ. Ντουντούμης
- Ολυμπία Μπασκλαβάνη, Αννέτα Παπαθανασίου, Αργυρώ Λιτσαρδάκη

Φάτα παρακαλώ Εκδ. κέδρος

- Καθημερινή: Επτά ημέρες- Τρωάδες-Οιδίπους-Μήδεια- Εθνικό Θέατρο / Ενδύματα και ενδυματολόγοι
- Καθημερινή: Οι Ερευνητές

ΘΕΜΑ: «Παραμύθι»
1^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΔΙΟΝΥΣΟΥ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Μαρία – Ελένη Κουβέλη
Τάξη Α΄

1. Επιλογή θέματος:

- Ερχόμενα τα παιδιά από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό σχολείο και μπαίνοντας στις τάξεις των θρανίων και του πίνακα, ένας ίσως τρόπος υπάρχει να γεφυρώσεις τη διαφορά που βλέπουν από το μικρό στο μεγάλο σχολείο: Να στρώσεις ένα χαλί, να καθήσεις μαζί τους και να διαβάσεις ένα παραμύθι. Είναι ένας τρόπος άμεσης προσέγγισης, μια και το παραμύθι είναι πια, σε αυτή την ηλικία, μέρος των βιωμάτων τους.
- Ένα κοινό ενδιαφέρον μαθητών και δασκάλων που θα διευκόλυνε την ανάπτυξη και επεξεργασία του θέματος σε αυτή την ηλικία και από την αρχή της χρονιάς.
- Το «παραμύθι» είναι ένα θέμα που πλουτίζει τις εμπειρίες, οξύνει την αντίληψη και την κρίση των παιδιών και καλλιεργεί τις ευαισθησίες τους.
- Μέσα από το παραμύθι μπορούν τα παιδιά να εκφράσουν συναισθήματα και σκέψεις εντονότερα, με την ταύτιση τους με τους ήρωες και επίσης να γνωριστούν ευκολότερα μεταξύ τους και με τη δασκάλα.
- Το παραμύθι δίνει την ευκαιρία διαμόρφωσης ηθικών αρχών και αξιών από τη στάση κάθε παιδιού απέναντι στους ήρωες και τις ενέργειές τους (θεμιτές – αθέμιτες, καλό –κακό, κλπ).
- Το θεώρησα έναν καλό τρόπο ελεύθερης έκφρασης λόγου και εικαστικής, μια και το παιδί απελευθερωμένο από τη δική του ταυτότητα, παίζοντας τον ήρωα ή ζωγραφίζοντας τον, θα μπορούσε να εκφραστεί πιο ειλικρινά και ελεύθερα, αφού και ο «ήρωας» μιλά ή αντιδρά στο παραμύθι και όχι το ίδιο το παιδί.
- Η δυνατότητα που δίνει το παραμύθι, να δίνεται ένα καλό τέλος *αναπάντεχα*, από το τίποτα, εκεί που η ιστορία έχει μπλεχτεί πολύ, βοηθά τα παιδιά να πλέξουν χωρίς άγχος καταστάσεις και πρόσωπα, σε απίστευτα φανταστικές καταστάσεις, χωρίς το άγχος ότι το κουβάρι μπερδεύτηκε και ότι κάτι το παιδί είπε λάθος.
- Ακόμα και οι πιο επιφυλακτικοί μαθητές έχουν τη δυνατότητα να πάρουν μέρος στο παιχνίδι του παραμυθιού, λέγοντας έστω και μια μόνο πρόταση, βάζοντας το λιθαράκι τους στην κοινή δημιουργία.

2. Φάσεις σχεδιασμού και υλοποίησης του προγράμματος:

1η Φάση: Διερεύνηση - Προβληματισμός- Κοινός Προγραμματισμός

- Προκειμένου να δημιουργηθεί θετικό κλίμα, στις αρχές του σχολικού έτους ερχόμενα τα παιδιά στο σχολείο, διαβάζαμε και λέγαμε παραμύθια. Συζητώντας δημιουργήσαμε την εξακτίρωση γύρω από το παραμύθι. Δεν ολοκληρώθηκε σε μια ημέρα, γιατί ανάλογα με τα παραμύθια που λέγαμε και ακούγαμε, καθημερινά προέκυπταν περισσότερα ενδιαφέροντα των παιδιών όσο αφορά το θέμα.
- Στην πρώτη συγκέντρωση γνωριμίας με τους γονείς, συζητήθηκε τι σημαίνει «Ευέλικτη Ζώνη», στόχοι και δραστηριότητες και συμφωνήθηκε να στέλνουν σε εβδομαδιαία βάση παραμύθια, για να διαβάζουμε και για να φτιάζουμε μια μικρή βιβλιοθήκη στην τάξη.

• Προκαταρκτικός προγραμματισμός δασκάλου:

- A. ΤΙΤΛΟΣ ΘΕΜΑΤΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: «ΠΑΡΑΜΥΘΙ»
- B. ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ: α) ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ: 30 β) ΩΡΕΣ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ: 4
- Γ. ΤΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ: 1^ο Δημοτικό Σχολείο Διονύσου
- Δ. ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕΣΑ:
 - 1) Κλασικά παραμύθια
 - 2) «Το κουτί με τα παραμύθια» Μ. Ασημακοπούλου – Τ. Βολανάκη, εκδόσεις Πατάκη
 - 3) «Τετράδιο προετοιμασίας στην έκφραση» Μ. Ασημακοπούλου – Τ.Βολανάκη, εκδόσεις Ελληνικά γράμματα
- E. ΑΝΑΛΥΣΗ ΘΕΜΑΤΟΣ ΣΕ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ-ΕΞΑΚΤΙΝΩΣΗ ΘΕΜΑΤΟΣ:

Αράχνη 1

Αράχνη 2

Με βάση τη θεωρία πολλαπλής νοημοσύνης του Gardner

ΣΤ. Στόχοι (γνώσεις – ικανότητες – στάσεις, συνεργατικοί στόχοι):

- Ανάπτυξη του προφορικού και βελτίωση του γραπτού λόγου.
- Ανάπτυξη κριτικής σκέψης και νοηματικής επεξεργασίας κειμένου.
- Χαρακτηρισμός και κριτική προσώπων και καταστάσεων.
- Εφαρμογή γραμματικών φαινομένων με βάση το αναλυτικό πρόγραμμα.
- Δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης, συνεργασίας, σεβασμός στην άποψη του άλλου και στις αρχές του διαλόγου.
- Ελεύθερη έκφραση και αυτενέργεια των μαθητών.
- Εικαστική ευαισθητοποίηση.
- Καλλιέργεια φαντασίας.

Ζ. Δραστηριότητες:

- Συζήτηση και καταγραφή ενδιαφερόντων για το θέμα.
- Ανάγνωση παραμυθιών από βιβλίο (εκπαιδευτικός).
- Στάδια εκμάθησης εικονογράφησης παραμυθιών.
- Εξώφυλλο και τίτλος (δημιουργία από τα παιδιά).
- Χριστουγεννιάτικη γιορτή, βασισμένη στη θεματική.
- Επισκέψεις σε εικαστικά μουσεία.

Η. Κριτήρια αξιολόγησης:

- Ομαδική και ατομική αξιολόγηση σε όλη τη διάρκεια της διαδικασίας. Παρατήρηση και καταγραφή: συμμετοχή, ενδιαφέρον, θετικό κλίμα.
- Στην τελική φάση θα ληφθούν υπόψη και οι εντυπώσεις των αποδεκτών των εργασιών των παιδιών. (πχ γονέων)

2η Φάση:

Προγραμματισμός δραστηριοτήτων (Ενδο-ομαδικός προγραμματισμός)

- Επιλογή δραστηριοτήτων για την επίτευξη των στόχων.
- Συλλογή υλικού.
- Χρονικός προγραμματισμός των ενεργειών. - Ένταξη θέματος σε εποχιακές γιορτές και εκδηλώσεις (Χριστούγεννα-Απόκριες – Εποχές)
- Επισκέψεις.

3η Φάση:

Συλλογική διεξαγωγή του έργου (Υλοποίηση)

Α΄ Τρίμηνο

Με παραμύθια

- Ανάγνωση παραμυθιών και συζήτηση.
- Ανάγνωση παραμυθιών και μετά επίδειξη εικόνας και αφήγηση από τα παιδιά.
- Ανάγνωση παραμυθιού και διεξαγωγή τίτλου.
- Αλλαγή τίτλων σε γνωστά κλασικά παραμύθια.
- Συζήτηση της δομής του παραμυθιού: Αρχή – πρόβλημα – τρόποι λύσης – εμπόδια – λύση
- Ήρωες και βοηθοί παραμυθιών: Καλοί – κακοί – νεράιδες – ξωτικά – μάγισσες κλπ.

Με εικονογραφημένες καρτέλες

- Αναγνώριση μέσα από εικονογραφημένες καρτέλες απλών, καθημερινών πραγμάτων και το ρόλο τους μέσα στο παραμύθι π.χ. Τι θα μπορούσε να είναι μια σκάλα σ' ένα παραμύθι ή πού θα σε πήγαινε;
- Χωρισμός των παιδιών σε ομάδες των δυο ατόμων. Δίνοντας δυο εικονογραφημένες καρτέλες φτιάχνουν ένα παραμύθι.
- Με τέσσερις καρτέλες να φτιάξουν το παραμύθι.
- Καταγραφή από το δάσκαλο και φύλαξη, για να εικονογραφηθεί αργότερα, που τα παιδιά θα είναι σε θέση να διαβάσουν.

Εικαστικές δραστηριότητες

- Ζωγραφική κάποιας σκηνής ενός τυχαίου παραμυθιού που διαβάσαμε και αναδιήγηση βασισμένη στη ζωγραφική.
- Ζωγραφική παραμυθιού σε δυο σκηνές, σε χαρτί χωρισμένο στα 2.
- Ζωγραφική παραμυθιού σε τέσσερα μέρη, σε χαρτί χωρισμένο στα 4.
- Ζωγραφική παραμυθιού σε έξι μέρη. Οι εικόνες στη σειρά, αρχή – μέση – τέλος, με βάση την πορεία του παραμυθιού, χωρίς να είναι το χαρτί χωρισμένο και αναδιήγηση από τα παιδιά. Γράφουμε τον τίτλο.
- Εικονογράφηση εξώφυλλου και γράψιμο τίτλου με κεφαλαία γράμματα (επιλογή των παιδιών).

Επισκέψεις σε μουσεία

Σκοπός η εικαστική ευαισθητοποίηση των παιδιών και η καλλιέργεια της φαντασίας τους.

- Μουσείο Τσαρούχη (Ζωγραφική)
- Σκιρτώνειο Μουσείο (Γλυπτική)

Β΄ Τρίμηνο

Χριστουγεννιάτικη γιορτή

- Επιλογή παραμυθιού σαν θέμα παρουσίασης για τη χριστουγεννιάτικη γιορτή.
- Αυθόρμητη παντομimική έκφραση παιδιών, του συγκεκριμένου παραμυθιού.
- Επεξεργασία και αλλαγές παραμυθιού.
- Επιλογή κουστουμιών, ρόλων, ιδεών για σκηνικά.
- Υλοποίηση θεατρικού.

Με εικονογραφημένες καρτέλες

- Μέσα από εικονογραφημένες καρτέλες δημιουργία παραμυθιού (καταγραφή σε κασετόφωνο)
- Επεξεργασία και βελτίωση του παραμυθιού.
- Συνεργατική ζωγραφική σε χαρτί του μέτρου και εικονογράφηση του παραμυθιού.

Παίζουμε το παραμύθι κουκλοθέατρο.

- Διανομή ρόλων – κούκλες – διάλογοι
- Αλλαγή του αφηγηματικού μέρους σε διάλογο.

Παραμύθια με ζώα

- Αφήγηση παιδιών, καταγραφή.
- Διαλέγουμε ζώα, ξεχωρίζουμε τις ιδιότητες και ιδιαιτερότητές τους και φτιάχνουμε παραμύθια.
- Κατασκευάζουμε μάσκες για τις απόκριες.

Γ΄ Τρίμηνο

- Γράφουμε μικρά παραμύθια και μέσα από παιχνίδια βελτιώνουμε το γραπτό λόγο (διαλόγους, σημεία στίξης, επίθετα κλπ).
- Φύλλα Εργασίας ατομικά και ομαδικά με εργασίες για εμπέδωση γραμματικών φαινομένων μέσα από τα παραμύθια.
- Μαθαίνουμε στοιχεία για συγγραφείς, εικονογράφους παραμυθιών.
- Επίσκεψη της κας Τατιάνας Βολανάκη (συγγραφέας-εικονογράφος παιδικών παραμυθιών). Συζήτηση με τα παιδιά και εικονογράφηση παραμυθιού.
- Απομυθοποίηση παραμυθιού. Τι μένει από το παραμύθι, αν βγάλω τα φανταστικά στοιχεία.
- Πώς μια πραγματική ιστορία γίνεται παραμύθι.
- Παραποίηση γνωστών παραμυθιών σε ιστορίες και το αντίστροφο.
- Επίσκεψη σε βιβλιοπωλείο ή στην παιδική βιβλιοθήκη.
- Τα παιδιά φτιάχνουν τα δικά τους παραμύθια, τα εικονογραφούν και τα δένουν σε βιβλίο. (Πρώτη γνωριμία με τη δομή του αφηγηματικού κειμένου).

4η Φάση:

Περάτωση έργου – Παρουσίαση

Α΄ Τρίμηνο

- Συγκέντρωση και φύλαξη του υλικού από το δάσκαλο.

Β΄ Τρίμηνο

- Υλοποίηση θεατρικού δρώμενα χριστουγεννιάτικης γιορτής (Παρουσίαση σε ευρύ κοινό).
- Παίζουμε το παραμύθι κουκλοθέατρο.
- Κατασκευάζουμε μάσκες για τις απόκριες.

Γ΄ Τρίμηνο

- Τα παιδιά φτιάχνουν τα δικά τους παραμύθια, τα εικονογραφούν και τα δένουν σε βιβλίο.
- Παρουσίαση – έκθεση των εργασιών των μαθητών.

5η Φάση:

Αξιολόγηση

Α΄ Τρίμηνο και μέρος του Β΄ Τριμήνου

- Τα παιδιά κατάφεραν να γνωριστούν, να συνεργαστούν σε ομάδες αρχικά των δύο ατόμων, έπειτα των τεσσάρων και σε επίπεδο τάξης.
- Ανάπτυξη-βελτίωση προφορικού λόγου.
- Εκμάθηση διαδικασίας διαλόγου και σεβασμός στην άποψη του καθενός.
- Εξοικείωση με την επιφάνεια του χαρτιού ολικά και όχι μόνο στα άκρα.
- Νοηματική επεξεργασία θέματος παραμυθιού και σύνδεση με την εικόνα.
- Εφαρμογή γραμματικών φαινομένων και σημείων στίξης (προφορικά), χρώμα φωνής, διάλογος, εισαγωγικά.
- Ψυχαγωγία, εμπιστοσύνη στην ομάδα, θετικό κλίμα τάξης.

3. Αποτίμηση της εφαρμογής του προγράμματος μέχρι σήμερα:

- Μέσα από το παραμύθι είχαμε τη δυνατότητα να βελτιώσουμε τις αρχές του διαλόγου, των ερωταποκρίσεων, της συνεργασίας, του προσωπικού και αφηγηματικού λόγου.
- Δόθηκε η δυνατότητα στα παιδιά να καταλάβουν την αξία της ομαδικής δουλειάς, αλλά και της ατομικής παρέμβασης.
- Εκφράστηκαν προφορικά, εικαστικά και θεατρικά μέσα από την αφήγηση παραμυθιών, τη δημιουργία μικρών δικών τους παραμυθιών και την εικονογράφησή τους, αλλά και ενός παντομimικού θεατρικού που το παρουσίασαν στη χριστουγεννιάτικη γιορτή του σχολείου.
- Η ώρα της Ευέλικτης Ζώνης είναι για τα παιδιά ώρα δημιουργίας, έκφρασης, μάθησης και διασκέδασης.
- Έμαθαν να δουλεύουν με κανόνες, τάξη και ηρεμία.
- Ελπίζω πως με την ολοκλήρωση του προγράμματος θα έχουν επιτευχθεί όλοι οι διδακτικοί και παιδαγωγικοί στόχοι και τα παιδιά θα έχουν εξελιχθεί σε έξοχους... ΠΑΡΑΜΥΘΑΔΕΣ. Άλλωστε για δοκίμια έχουν μια ολόκληρη ζωή.

ΘΕΜΑ: «Κυκλοφορώ με ασφάλεια στο δρόμο»
11^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ, ΤΜΗΜΑ ΚΛΑΣΙΚΟ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Κολίτσα Στέλλα

Κριτήρια επιλογής θέματος:

- Το ευαίσθητο και πάντα επίκαιρο θέμα της κυκλοφοριακής αγωγής
- Η θνησιμότητα, οι τραυματισμοί και οι αναπηρίες από τροχαία ατυχήματα
- Ο ενισχυτικός και προληπτικός ρόλος της εκπαιδευτικής παρέμβασης στην πρώιμη παιδική ηλικία.

Σκοπός:

Η διαμόρφωση συνειδητοποιημένων πεζών, επιβατών και οδηγών ποδηλάτων, για προφύλαξη της σωματικής τους ακεραιότητας.

Στόχοι:

- Να συνειδητοποιήσουν τις ικανότητές τους που σχετίζονται με το σωματότυπό τους και τη συμπεριφορά τους στο δρόμο.
- Να μάθουν τους βασικούς κανόνες του Κ.Ο.Κ.
- Να μάθουν τα διάφορα μέσα μεταφοράς και τη χρησιμότητά τους.
- Να ευαισθητοποιηθούν στους απρόβλεπτους κινδύνους και στις πιθανότητες ατυχήματος.
- Να διαμορφώσουν σωστή συμπεριφορά, ως πεζοί και επιβάτες.

A. Προβληματισμός

Αφορμή για την επιλογή θέματος ήταν οι εμπειρίες παιδιών, που μεταφέρθηκαν στην τάξη, από ένα θανατηφόρο τροχαίο ατύχημα, στη γειτονιά του σχολείου μας με θύμα μια μαθήτριά του συστεγαζόμενου Δημοτικού σχολείου, που παρασύρθηκε από φορτηγό στην προσπάθειά της να διασχίσει το δρόμο, όπως επίσης ένα ατύχημα έξω από το σχολείο με ένα μαθητή του Δημοτικού, ο οποίος μεταφερόταν από τον πατέρα του με μοτοποδήλατο και έμπλεξε το πόδι του στην αλυσίδα με αποτέλεσμα να τραυματιστεί στο πόδι.

Και τα δύο περιστατικά συνέβησαν σε πολύ κοντινό χρονικό διάστημα και έγιναν αντιληπτά από τα περισσότερα παιδιά.

Εμπειρίες παιδιών – συζήτηση

Το έντονο ενδιαφέρον των παιδιών προκάλεσε συζήτηση για ατυχήματα μέσα από εμπειρίες που είχαν τα ίδια για συγγενικά τους πρόσωπα, φιλικά, ή και πιθανά ατυχήματα που παρ'όλογο να συμβούν στα ίδια. Όπως:

- Η Νικολέτα μίλησε για τη θεία της που την σκότωσε αυτοκίνητο.
- Ο Σπύρος μίλησε για τον εαυτό του που βγήκε στη Λεωφόρο και παραλίγο να τον σκότωνε ένα αυτοκίνητο, αν δεν φρέναρε ο οδηγός.
- Η Βιργινία μίλησε για τον οδηγό που δεν πρόσεξε αυτή και τη γιαγιά της και φρέναρε ξαφνικά

Μέσα από τη συζήτηση και την ανταλλαγή απόψεων από τα παιδιά ανακύπτουν προβληματισμοί: «αν ξέρουμε να κυκλοφορούμε σωστά (πεζοί και οδηγοί), ποιοι φταίνε για τα ατυχήματα και άλλα...»

Αναγνωρίζεται από τα παιδιά η ανάγκη να μάθουν πράγματα που δε γνωρίζουν.

Έτσι οδηγούμαστε στην επιλογή θέματος:

«Κυκλοφορώ με ασφάλεια στο δρόμο»

B. Σχεδιασμός

Μέσα από το ερώτημα « τι θέλετε να μάθετε; » καταγράφονται οι ιδέες των παιδιών:

- Πώς γίνονται τα ατυχήματα;
- Γιατί φτιάχτηκαν τα αμάξια;
- Πώς οι άνθρωποι γνωρίζουν τις ταμπέλες;
- Πώς οι άνθρωποι αναγνωρίζουν το πράσινο, για να περπατούν στο δρόμο;
- Γιατί φορούν ζώνες οι οδηγοί, οι συνοδηγοί και τα παιδιά;
- Γιατί τα παιδιά κάθονται πίσω;
- Πώς οι άνθρωποι μαθαίνουν να οδηγούν σωστά;
- Γιατί οι οδηγοί είναι απρόσεχτοι;

Κωδικοποιούνται οι επιθυμίες τους και σχεδιάζεται το ιστόγραμμα:

Σχεδιασμός δραστηριοτήτων

Θέτουμε το ερώτημα: «τι θα θέλατε να κάνουμε για να μάθετε να κυκλοφορείτε με ασφάλεια στο δρόμο;»

Τα παιδιά δίνουν απαντήσεις και καταγράφονται:

- Να μας μάθει η Κυρία
- Να ρωτήσουμε τους γονείς μας να μας πουν.
- Να διαβάσουμε βιβλία που να λένε για αυτοκίνητα και ανθρώπους.
- Να διαβάσουμε περιοδικά και εφημερίδες.
- Να δούμε βιντεοκασέτες.
- Να καλέσουμε στο σχολείο Τροχονόμο, που τα ξέρει όλα γιατί έχει πάει σε σχολή.

Στη φάση αυτή:

1. Τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες ανά δύο και η κάθε ομάδα αναλαμβάνει να φέρει το απαραίτητο υλικό (βιβλία, αποκόμματα από εφημερίδες, περιοδικά κλπ.)
2. Ενημερώνονται οι γονείς για το πρόγραμμα και ζητείται η συνεργασία τους με το νηπιαγωγείο και τα παιδιά.
3. Αναρτάται πίνακας ανακοινώσεων του προγράμματος, για τους γονείς.

Γ. Υλοποίηση δραστηριοτήτων

- Συλλογή αποκομμάτων από εφημερίδες για Τροχαία ατυχήματα. Παρουσίαση-επεξεργασία- συζήτηση – καταγραφές αιτιών, συναισθημάτων – δημιουργία βιβλίων με ζωγραφιές από τα παιδιά για κάθε τροχαίο.
- Παρακολούθηση βιντεοκασετών με εκπαιδευτικό περιεχόμενο Κυκλοφοριακής Αγωγής σχολιασμοί και καταγραφές.
- Παρατήρηση και σχολιασμός αφίσας με πινακίδες και σήματα-βιβλίου υπονηφίων οδηγών.
- Δραστηριότητες σε σχέση με το σωματότυπό τους
- Δραστηριότητες προσανατολισμού.
- Κατασκευή σημάτων Οδικής Κυκλοφορίας.
- Κινητικά παιχνίδια στην αυλή με διαγραμμίσεις και σήματα.
- Χαρτοκατασκευές μέσων μεταφοράς.
- Παιχνίδια ρόλων (επιβάτες, απρόσεχτος οδηγός, ενοχλητικός επιβάτης, οδηγός ασθενοφόρου, κλπ.)
- Μετακινήσεις γύρω από τον εξωτερικό χώρο του νηπιαγωγείου για βίωση δραστηριοτήτων, όπως: περπάτημα σωστά στο πεζοδρόμιο, περνάω απέναντι στο δρόμο, περνάω το δρόμο ανάμεσα από παρκαρισμένα αυτοκίνητα κλπ.
- Παρατήρηση σήμανσης και παραβάσεων στο χώρο έξω από το νηπιαγωγείο.
- Φωτογραφίες
- Συμβολική επίδοση κλήσεων, παράβασης, από τα παιδιά, σε παράνομα παρκαρισμένα αυτοκίνητα.
- Καταγραφή κανόνων σωστής συμπεριφοράς.
- Εκπαιδευτική επίσκεψη στο Πάρκο Κυκλοφοριακής αγωγής.
- Κάλεσμα τροχονόμου και σχολικού τροχονόμου στο νηπιαγωγείο.
- Ερωματολόγιο, από τα παιδιά, για τους επισκέπτες.
- Συνεντεύξεις από γονείς οδηγούς.
- Αξιοποίηση τραγουδιών για δραματοποιήσεις
- Παραγωγή συνθημάτων (σλόγκαν) για να κυκλοφορούμε με ασφάλεια στο δρόμο

Αναμενόμενα αποτελέσματα

Να πετύχουν οι στόχοι του προγράμματος.

Να αναπτύξουν, τα παιδιά, πρωτοβουλίες.

Να αντιμετωπίσουν δυσκολίες και να δώσουν λύσεις, αξιολογώντας μέσα από:

- Παιχνίδια προσομοίωσης ή πραγματικές καταστάσεις.
- Καταστάσεις προβληματισμού

Βιβλιογραφία - Υλικό

1. Εκπαιδευτικό πακέτο: « Εγώ και ο δρόμος » χορηγός: RENAULT
2. Βιντεοκασέτα «Γνωρίζω, Μαθαίνω, Κυκλοφορώ» Εκπαιδευτική Τηλεόραση Υ.Π.Ε.Π.Θ.
3. «Κυκλοφορώ με ασφάλεια στην πόλη» χορηγία: NOYNOY
4. « ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ » Mario Gomboli Εκδόσεις ΦΛΟΥΔΑΣ
5. « ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ εξέτασης υποψήφιων οδηγών » Εκδόσεις «ΜΥΡΤΟΣ»

ΘΕΜΑ: «Οι Δεινόσαυροι»
9^ο ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ
Εκπαιδευτικοί υλοποίησης: *Κατερίνα Καζέλα, Γεωργία Ανδριοπούλου*

Σκοπός της εργασίας ήταν ο σχεδιασμός, ανάπτυξη, εφαρμογή και αξιολόγηση ενός διαθεματικού σχεδίου εργασίας (Project), μέσω της εργασίας σε ομάδες. Ειδικότερα, είχε ως στόχο να μελετήσει τη δυνατότητα εφαρμογής ενός διαθεματικού σχεδίου εργασίας εξειδικευμένου ενδιαφέροντος, με θέμα “Οι Δεινόσαυροι” σε μια τάξη ολοήμερου νηπιαγωγείου, μέσω ενός αναπτυξιακά κατάλληλου περιβάλλοντος που είχε ως άξονα αναφοράς τις αρχές που απορρέουν από την εργασία σε ομάδες (Ματσαγγούρας, 2000. Κακανά & Καζέλα, 2003).

Φάσεις ανάπτυξης του σχεδίου εργασίας (Helm & Katz, 2002)

1η Φάση: Η επιλογή του θέματος

Η επιλογή του θέματος “Δεινόσαυροι” έγινε με κριτήριο το έντονο ενδιαφέρον που έδειχναν τα παιδιά για το ζήτημα αυτό από την αρχή της σχολικής χρονιάς. Το ενδιαφέρον αυτό εκδηλώθηκε σε πρώτη φάση από ένα παιδί (τον Αλέξη), το οποίο πολύ συχνά έφερνε υλικό με δεινόσαυρους στο σχολείο, γεγονός που προκάλεσε την περιέργεια των παιδιών της τάξης δημιουργώντας τους ταυτόχρονα απορίες και προβληματισμούς. Από αυτούς ακριβώς τους προβληματισμούς προχωρήσαμε σε συζήτηση για το αν το συγκεκριμένο σχέδιο εργασίας είναι υλοποιήσιμο ή όχι. Ο ενθουσιασμός και το ενδιαφέρον των παιδιών ήταν ιδιαίτερα έντονος και εκδηλώθηκε με μια πληθώρα ερωτημάτων και αποριών.

Στη συνέχεια, προβήκαμε στη κατασκευή ενός διαγράμματος που σκιαγραφούσε τις κατευθύνσεις που θα έπαιρνε το σχέδιο εργασίας γύρω από το κεντρικό θέμα. Συγκεκριμένα εξακτινώθηκε στα ακόλουθα υποθέματα: Είδη, Χαρακτηριστικά και Λειτουργίες σώματος δεινοσαύρων, Τόπος κατοικίας, Αναπαραγωγή, Επικοινωνία, Πρώτοι δεινόσαυροι-Προέλευση, Εξαφάνιση.

Στο σημείο αυτό αναζητήσαμε τις επιστημονικές περιοχές που εμπλέκονται στο υπό μελέτη θέμα και καθορίσαμε το γενικότερο διαθεματικό πλαίσιο στο οποίο θα υλοποιούνταν οι δραστηριότητες. Δηλαδή, επιλέξαμε στόχους από εκείνα τα γνωστικά αντικείμενα του αναλυτικού προγράμματος που προσφέρονταν για τη διερεύνηση του συγκεκριμένου θέματος. Το επόμενο βήμα αφορούσε τη συγκρότηση ομάδων εργασίας οι οποίες ήταν όσες και τα υποθέματα (έξι). Το μέγεθος των ομάδων κυμάνθηκε από 2-6 άτομα και η σύνθεση των ομάδων προέκυψε με βάση τα ενδιαφέροντα των παιδιών για τα θέματα (Kagan, 1995).

Τέλος, πραγματοποιήθηκε συγκέντρωση με τους γονείς, όπου έγινε ενημέρωση σχετικά με το σχέδιο εργασίας και αναζητήθηκαν τρόποι συνεργασίας και παροχής βοήθειας.

2η Φάση: Διεξαγωγή Έρευνας

Η υλοποίηση του σχεδίου εργασίας αναπτύχθηκε για την κάθε ομάδα σε τρία βασικά στάδια:

- A. Η κάθε ομάδα εργασίας συγκεντρώθηκε και με τη βοήθεια και καθοδήγηση της νηπιαγωγού εξέφρασε απόψεις που αφορούσαν τον τρόπο αναζήτησης πληροφοριών αναφορικά με το θέμα που ανέλαβε να διερευνήσει. Οι απόψεις τους επικεντρώθηκαν κυρίως σε έντυπες πηγές (βιβλία, περιοδικά), σε παιδιά της τάξης που γνώριζαν σχετικές πληροφορίες, στο οικογενειακό περιβάλλον τους και στο διαδίκτυο.
- B. Ακολούθησε συγκέντρωση του υλικού που έφεραν τα παιδιά από το σπίτι τους και διατυπώθηκαν προτάσεις για την αξιοποίηση του. Τα υλικά ήταν κυρίως βιβλία, περιοδικά, εγκυκλοπαίδειες, CD με μουσική, βιντεοκασέτες, CD-ROM, πληροφορίες που κατέγραψαν οι γονείς τους από διάφορες πηγές, εικόνες, φωτογραφίες, πλαστικά ομοιώματα δεινοσαύρων, αυτοκόλλητα, ομοιώματα δεινοσαύρων, κλπ. Αναλυτικότερα, τα παιδιά αρχικά παρουσίαζαν στην ομάδα, το κάθε ένα ξεχωριστά, το υλικό που είχε φέρει και με την υποβοήθηση της νηπιαγωγού προσπαθούσαν όλα μαζί να εντοπίσουν τις πληροφορίες που αφορούσαν το υπό εξέταση θέμα. Ακολούθησε συζήτηση - «καταιγισμός ιδεών» μεταξύ των μελών και διατυπώθηκαν προτάσεις σχετικά με το είδος των δραστηριοτήτων που θα μπορούσαν τα ίδια τα παιδιά να οργανώσουν, έτσι ώστε να παρουσιάσουν στο σύνολο της τάξης το σχετικό πληροφοριακό υλικό που είχαν συγκεντρώσει.

Τέλος, η ενασχόληση με το θέμα αυτό έδωσε ευκαιρίες σε όλα τα παιδιά της τάξης κατά τη διάρκεια εφαρμογής του προγράμματος να εκφράσουν ιδέες, επιθυμίες, προτάσεις για δραστηριότητες, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν με το σύνολο της τάξης. Ενδεικτικά αναφέρουμε τις ακόλουθες: Φυσική Αγωγή (τρόποι βαδίσματος δεινοσαύρων, κουλούριασμα, τέντωμα, μετακίνηση, κλπ). Θεατρικό παιχνίδι (δεινοσαυροπαρέλαση, δεινοσαυροτρένο, οβριάπτορας-κλέφτης αυγών, τρόπος αναπαραγωγής, κλπ). Δραματοποίηση (Η Δεινοσαυροκοκκινσκοκκίτσα και ο κακός Τυρρανόσαυρος). Κοινωνικές και Πολιτικές Επιστήμες με εμπλοκή στόχων από Μαθηματικά και Γλώσσα (Εκλογές στο Δεινοσαυροχώρι: Εμπλουτισμός λεξιλογίου: Αστυνομική ταυτότητα, ψηφοδέλτιο, κάλπη, ψηφοφόρος, υποψή-

- φιος δήμαρχος, Εφορευτική Επιτροπή, διαδικασίες καταμέτρησης, συμβολική διάσταση των αριθμών, εξοικείωση με τη χρήση διαγραμμάτων, αναγνωστικές διαδικασίες).
- Γ. Παρουσίαση εργασιών στην τάξη. Μετά την ολοκλήρωση των δραστηριοτήτων κάθε ομάδα ακολούθησε η φάση της παρουσίασης, κατά την οποία κάθε μέλος της, μετά από συζήτηση με τα άλλα μέλη, αναλάμβανε να παρουσιάσει ένα μέρος της εργασίας ενώπιον όλης της τάξης.

ΘΕΜΑ: «Ελαία. Από την ελιά στο λαδάκι»
2^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟΥ ΑΓΙΟΥ Ι. ΡΕΝΤΗ
Εκπαιδευτικοί υλοποίησης: Μπακάλη Άννα, Τσοχανταρίδου Μάρθα

Κριτήρια επιλογής

Αφορμή για τη θεματική ενότητα μας έδωσε φωτογραφικό υλικό από διαδικασία συγκομιδής και παραγωγής λαδιού.

Οι φωτογραφίες αυτές αναρτήθηκαν στον πίνακα με το θέμα της ημέρας και προς μεγάλη έκπληξη δική μας, προκάλεσαν το έντονο ενδιαφέρον των παιδιών, τα οποία εξέφραζαν τις απορίες τους με συνεχείς ερωτήσεις. Κατάλαβα τότε ότι τα παιδιά μας δεν γνώριζαν πολλά για την ελιά και το λάδι της. Πολλά δε από αυτά δεν είχαν δει ποτέ δέντρο ελιάς.

Αποφασίσαμε λοιπόν να επεξεργαστούμε το θέμα αυτό βασιζόμενοι στο υλικό και στις προσωπικές μας εμπειρίες.

Σκοπός και Στόχοι

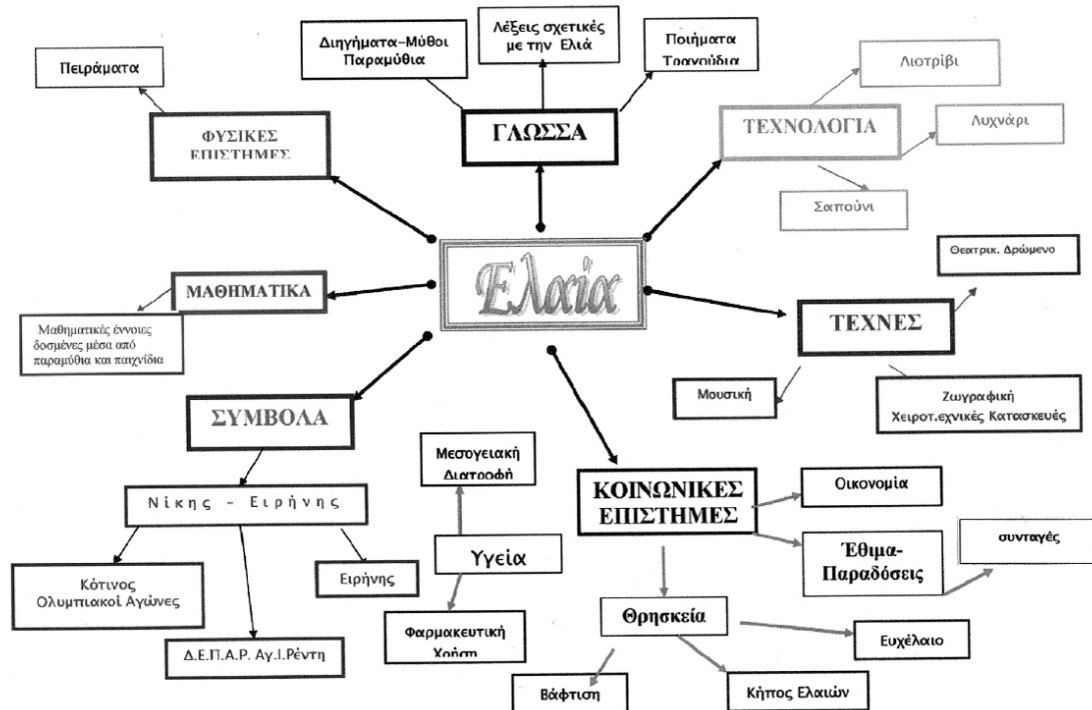
- Να γνωρίσουν τα παιδιά την ελιά και την σημασία της από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα.
- Να αποκτήσουν εμπειρίες από τον κόσμο των ενηλίκων και ειδικότερα με το λιομάζωμα σε παλαιότερες εποχές αλλά και σύγχρονες.
- Να καλλιεργήσουν την ομαδικότητα και τη συνεργασία.
- Να γνωρίσουν την ελιά μέσα από τη θρησκεία και την τέχνη.
- Να διαμορφώσουν θετική άποψη για τη αξία του λαδιού στην υγεία.
- Να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους.
- Να εκφραστούν δημιουργικά μέσα από κατασκευές, ζωγραφική, τραγούδι, θεατρικό παιχνίδι.

Δραστηριότητες

Κατά την διάρκεια των πρώτων πρωινών συζητήσεων ανταλλάξαμε πληροφορίες με τα παιδιά και καταγράψαμε τις ερωτήσεις τους.

Στη συνέχεια κατασκευάσαμε ένα δίκτυο ιδεών και γνώσεων ομαδοποιώντας τις ιδέες των παιδιών.

Φυλλάδιο : 1

Αποφασίσαμε έτσι:

- Να γνωρίσουμε το δέντρο της ελιάς που υπάρχει στην αυλή του Δημοτικού σχολείου, να αναπαραστήσουμε το λιομάζωμα, να δημιουργήσουμε τη γωνιά της ελιάς και του λαδιού, να συγκεντρώσουμε υλικό, όπως εικόνες- φωτογραφίες σχετικές με το θέμα, ελιές, λάδι, κλαδιά ελιάς, σαπούνη.
- Μιλήσαμε για το λιοτρίβι και την παραγωγή λαδιού από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα. Απόρροια δε αυτής της κουβέντας ήταν η κατασκευή ενός επιτραπέζιου παιχνιδιού που απεικονίζει τη διαδρομή της ελιάς από το δέντρο ως την κατανάλωση.
- Δημιουργήσαμε φύλλα εργασίας και ζητήσαμε από τα παιδιά να μετρήσουν, να αντιστοιχίσουν και να γράψουν αριθμούς. Τέλος ζυγίσανε ελιές και τις αντιστοιχίσανε με τα σταθμά.
- Διαβάσαμε ποιήματα και πεζά, λύσαμε αινίγματα σχετικά με το λάδι και την ελιά, βρήκαμε λέξεις όπως λιοπάνο, λιοψωμο, ελαιόλαδο και φτιάξαμε το σταυρόλεξο της ελιάς.
- Αναφερθήκαμε στις ιδιότητες του λαδιού και πειραματιστήκαμε με λάδι και νερό.
- Στα πλαίσια της συνεργασίας μας με τους γονείς μοιράσαμε ερωτηματολόγια, στα οποία οι γονείς ανταποκρίθηκαν με μεγάλη ευχαρίστηση και συνέπεια.
- Καλέσαμε έτσι την κα Λουίζα, η οποία έφτιαξε κουλουράκια λαδιού.
- Τελειώνοντας το θέμα της διατροφής φτιάξαμε λιοψωμο και στρώσαμε το τραπέζι «του αγρότη»
- Ολοκληρώνοντας το θέμα μας δημιουργήσαμε μαζί με τα παιδιά ένα εικονο-ημερολόγιο.
- Κλείνοντας τη μεγάλη γιορτή της ελιάς ανεβάσαμε ένα θεατρικό δρώμενο «Τα δώρα της Αθηνάς και του Ποσειδώνου».
- Την επόμενη μέρα μοιράσαμε ένα ερωτηματολόγιο στα παιδιά όπου «καταγράψαμε» τις εντυπώσεις τους.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ	
Όνομα :	ΣΟΦΙΑ
Σημείωσε στο κουτάκι ένα ☒ όταν θέλεις να απαντήσεις ΝΑΙ ,	
και ☒ όταν θέλεις να απαντήσεις ΟΧΙ .	
1. Τρώς λαδάκι;	☒
2. Έχει ελιές ο παππούς στο χωριό;	☒
3. Σ' αρέσουν οι (βρώσιμες) ελιές;	☒
4. Σ' άρεσαν αυτά που κάναμε στο σχολείο για τις ελιές;	☒
5. Είπες κάτι γι αυτό στην μαμά και τον μπαμπά;	☒
6. Σου είχε μιλήσει κάποιος άλλος για την ελιά;	☒
7. Θα ήθελες να κάνουμε κάτι σαν και αυτό άλλη φορά;	☒

Αναμενόμενα αποτελέσματα – Συμπεράσματα

Τελειώνοντας η θεματική ενότητα μόνο θετικά συναισθήματα μπορούσαμε να περιγράψουμε. Οι αρχικοί μας στόχοι είχαν επιτευχθεί. Τα παιδιά έμαθαν να χαίρονται τη μάθηση. Τα ενθαρρύνσαμε να συμμετέχουν και να μοιράζονται ευθύνες. Ο διαθεματικός τρόπος διδασκαλίας προσέελκυσε όλα τα παιδιά, ανεξάρτητα από το φύλο, την ηλικία, την κοινωνική τάξη και καταγωγή. Οι γονείς συμμετείχαν ενεργά στη μαθησιακή διαδικασία.

Δουλεύοντας μ' αυτό το διαφορετικό τρόπο, ανακαλύψαμε τη δημιουργικότητα και την εφευρετικότητα. Εξελιχθήκαμε και χαράξαμε καινούρια πορεία στο σχεδιασμό και την υλοποίηση των προγραμμάτων μας. Μέσα από όλα αυτά που ζήσαμε, τελικά, αποκτήσαμε μεγαλύτερη εμπειρία για να μπορούμε να υποστηρίξουμε ακόμη καλύτερα μελλοντικά σχέδια εργασίας. Ευχόμαστε η συγκεκριμένη μέθοδος να γίνει αποδεκτή απ' όλες τις βαθμίδες Εκπαίδευσης, γιατί, κατά την άποψή μας οδηγεί στην ουσία της μάθησης.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Άλτις «Ελαιόλαδο – Σφραγίζει την ιστορία της διατροφής μας». Εκδόσεις «Ελαΐς»
- Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Κέντρο Διαπολιτισμικής Αγωγής(2003). Πακέτο Ν_ο 2 και Ν_ο 3 «Η Λαϊκή Αγορά» Αθήνα 2003.
- Ταλιάνης Δ., Θεοδωρίδης Π., (2001). Η Ελιά στην Ελλάδα. Εκδόσεις Τοπίο (2001).
- Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων-Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, (2001). Διαθεματικό Εκπαιδευτικό Υλικό για την Ευέλικτη Ζώνη, Α΄-Β΄ τάξεις του Δημοτικού Σχολείου, Αισθητική Αγωγή-Διδασκαλία της Ελληνικής Νοηματικής γλώσσας, Ενδυμασία-Λαϊκός Πολιτισμός, Αθήνα 2001.
- Φραγκιά Μαρία, (2000). «Το Αλφαβητάρι της Φύσης». Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.(2000).
- Ψιλάκης Νίκος & Μαρία, Καστανάς Ηλίας, (2003). Ο πολιτισμός της ελιάς, Το Ελαιόλαδο, Καρμανώρ 2003.
- Helm J. H., Katz L., (2002). Μέθοδος Project και Προσχολική Εκπαίδευση, Μεταίχμιο 2002.
- Ποικίλο υλικό μέσω ιστοσελίδων.

